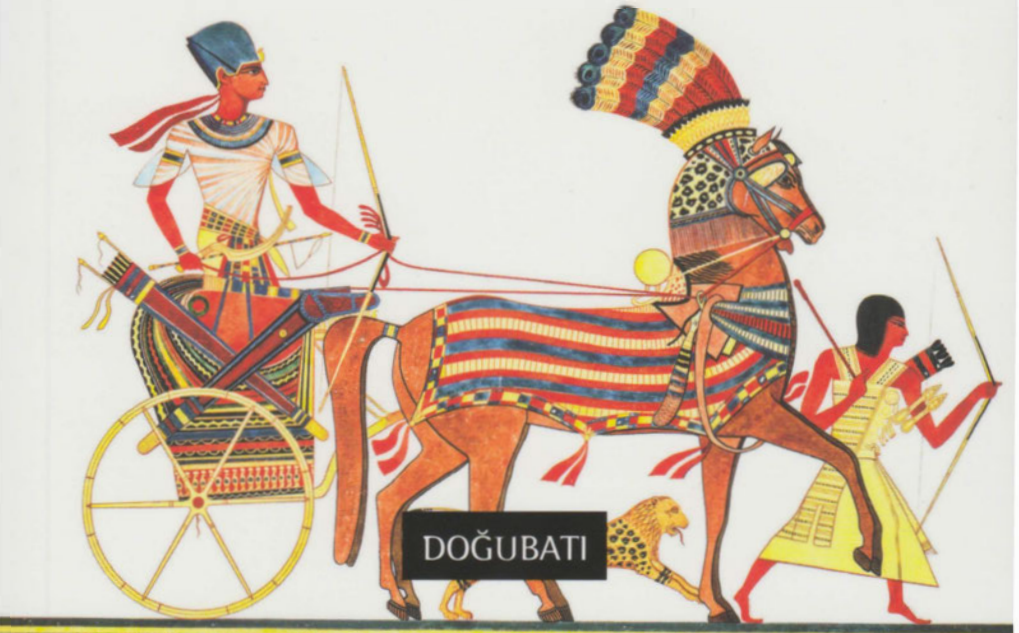
MISIR MUCİZESİ

Bilgelik, Ezoterizm ve Sayılar

R. A. Schwaller de Lubicz

Çeviren: Özcan Doğan

DOĞUBATI

R. A. Schwaller de Lubicz

Mısır Mucizesi

R. A. Schwaller de Lubicz

Mısır Mucizesi

Bilgelik, Ezoterizm ve Sayılar

Çeviren: Özcan Doğan

DOĞUBATI

© Éditions Flammarion, 1963.

© Tüm hakları Doğu Batı Yayınları'na aittir.

Fransızca Özgün Metin
Le miracle égyptien

Fransızcadan Çeviren
Özcan Doğan

Yayına Hazırlayanlar
Taşkın Takış
Ufuk Coşkun

Kapak Tasarımı
Harun Ak

Baskı
Tarcan Matbaacılık
Nisan 2023

Doğu Batı Yayınları
Kültür Mah. Becerikli Sok.
No: 20/5 Kızılay/Ankara
Tel: 0 312 425 68 64 - 425 68 65

www.dogubati.com

ISBN: 978-625-8123-41-8 / Sertifika No: 48847

Doğu Batı Yayınları-385 Tarih-54

Kapak Resmi: Nübye'deki Mısır eserlerini gösteren çeşitli illüstrasyonlar (Jean-François Champollion).

René Adolphe Schwaller de Lubicz (30 Aralık 1887 - 7 Aralık 1961)

Fransız matematikçi, kimyager, Mısırbilimci ve ezoterizm üzerine dünyada en önemli uzmanlardan biridir. Kimya eğitimini École Normale Supérieure'de aldı. Erken yaşlarda mistisizme ve hermetik konulara ilgi duydu, Paris'teki teozofik çevrelerle tanıştı. Sonrasında Antik Mısır'da hermetizm, ezoterizm, sembolizm, numeroloji, mimari, matematik, kozmoloji, geometri ve benzer konularda birçok özgün çalışma ortaya koydu, kitaplar yayımladı. Bunların en ünlüsü *İnsanın Tapınağı* adlı üç ciltlik eseridir. Yazı ve konferanslarında modern zihniyet karşısında antik dünyanın derinliğini ve bilgeliğini sıklıkla vurguladı. 12 yıl boyunca Mısır'da yaşadı, özellikle Thebai'deki tapınaklar üzerine derinlikli incelemeler yaptı. Bunların en ünlüsü Luksor tapınağı üzerine yaptığı çalışmalardır. Lubicz, bu tapınakları felsefe ve teolojinin, kozmolojik, matematiksel ve mimari bilginin cisimleşmiş nihai formu olarak gördü. Antik Mısır düşüncesi ve sembolizmi ile Yunan hermetizmi ve sembolizmi arasındaki etkileşimi, düşüncelerin, kavramların ve sembollerin dönüşümünü inceledi. Pisagor'un sayılar teorisinden etkilenen Lubicz, kadim düşüncenin bütün evreni, yaratılışı ve varlığı sayılar ve geometrik formlar üzerine inşa ettiğini ortaya koydu.

Eserlerinden bazıları: *Étude sur les nombres*, (1915); *Adam L'homme Rouge*, (1926); *L'appel du feu*, (1927); *Du symbole et de la symbolique*, (1950); *Le Temple dans l'Homme* (1949). *Propos sur ésotérisme et symbole*, (1960); *Le roi de la théocratie pharaonique*, (1961).

Özcan Doğan

Çevirmen, redaktör, yazar. 1981 yılında doğdu. Hacettepe Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. Çevirdiği kitaplardan bazıları şunlardır: *Amerika'da Demokrasi* (Tocqueville), *Sosyoloji ve Antropoloji* (Mauss), *Avrupa Düşüncesinin Serüveni* (Russ), *Sanat* (Farago), *İntihar* (Durkheim), *Plotinos ya da Bakışın Saflığı* (Hadot), *Orada Saat Kaç?* (Gruzinski), *Yöntem Üzerine Konuşma* (Descartes), *Özdeyişler* (La Rochefoucauld).

Notos, *Birikim*, *Birgün*, *Özgür Edebiyat*, *Yasakmeyve*, *Kül Öykü*, *Öykü Gazetesi*, *Sarnıç*, *Kirpi Şiir*, *Mevzuedebiyat*, *Peyniraltı Edebiyatı*, *Edebiyathaber*, *Lacivert* gibi dergilerde öykü, şiir ve yazıları yayımlandı. *Bunun Konumuzla Bir İlgisi Yok*, *Bay How Ne Yapmalı?* ve *Kendime İyi geceler* adlı üç öykü kitabı, *Öyle Değil mi Zehra?*, *Yeryüzünde Sesler*, *Ayakları Pürdikkat Refakatçi Haydutlar* adlı üç romanı var.

İÇİNDEKİLER

Çevirenin Sözü 9
Takdim 11
Önsöz 13

BİRİNCİ KISIM

Giriş 19
I. Tapınak Üzerine Çalışanların Bilmesi Gereken Kavramlar 21
II. Yaşam Evi 29
III. Sırat Köprüsü 49
IV. İde ve Sembol 55
V. Bilginin Anahtarı Olarak Sayıya Ait Temel Kavramlar 87
VI. Elementler ve Üçgenler 105
VII. İnsan ve Ölçüler 121
VIII. Ahenk, Analojiler, Fonksiyonlar ve Faktörler 139
IX. Ahenk ve Hacim 171
X. "Bu" "Bir"dir ve Bilinemez 197

İKİNCİ KISIM

I. İki Akıl 209
II. Tüm Günlerin Gizemi 217
III. Antropokozmos 227
IV. Firavunî Düşünce 249
V. Çaprazlama 275
VI. Tapınağın Mimarisi/Giriş 281
VII. Tapınağın Mimarisi 291
VIII. Kralın Tapınağa Yükselişi 303
IX. Mistik Tapınak 309

EK

Resimlere Dair Notlar 325
Dizin 339

ÇEVİRENİN SÖZÜ

Bu zorlu kitabı çevirirken teşviklerini esirgemeyen
Nuray'a ve Esra'ya teşekkürler

Antik Mısır kültürü tarihe, sanata, mimariye, bilime ya da gizemli şeylere merak duyan herkesin ilgisini çekmiştir. Esasen bütün Antik Mısır dünyası çözülmeyi bekleyen bir gizem olarak görülmüştür. Schwaller de Lubicz'in bu çalışması ezoterizm, hermetizm, hiyeroglifler, semboller, tasvirler, anlatılar, mitoslar, sayılar, nitelikler, elementler, renkler, geometrik formlar, mimari yapılar, tapınaklar, göksel cisimler ve benzer unsurlar üzerinden derinlikli soruşturmalar yaparak hem konunun uzmanları hem de meraklıları için dikkat çekici ve epey şaşırtıcı bilgiler sunuyor. Antik Mısır kültürüne dair kapsamlı bilgi ve veri mevcut olmakla birlikte, bu bilgi ve verilerin yorumlanma tarzları arasındaki farklar bu kültüre dair kafa karışıklığını ve dolayısıyla gizemi arttırmıştır. Bu bağlamda, uzun yıllar Mısır'da yaşayan ve kitapta sunulan bilgi, veri ve materyalleri bizzat yerinde tespit eden yazar, yukarıda sıraladığımız unsurların nasıl yorumlanması gerektiğine dair kritik çözümlemeler yapıyor. Tekâmül ve dönüşüm fikrine önemli yer veren yazar, Mısır düşüncesinde varlığı ve şeyleri sayıların ve geometrik formların tekâmülü üzerine kuruyor. Bu dönüşüm fikri

bağlamında, Antik Mısır sembolizmi ile Yunan-Hıristiyan sembolizmi arasındaki etkileşimi, düşüncelerin ve onları temsil eden sembollerin dönüşümü üzerinden aktarırken, sözgelimi Thot'un Hermes, Horus'un İsa ve İsis'in Meryem olarak ortaya çıktığını belirtiyor.

Matematik, mimari ve geometri, diğer alanlarla birlikte, kitabın esas odağını oluşturuyor diyebiliriz. Lubicz'e göre bu alanlardaki edimler modern dünyada alıştığımız üzere yalnızca belli yararlı işlevleri yerine getiren somut üretimler değildir; her birinin kendine özgü ve ötekilerle iç içe geçen varlık nedenleri, kökenleri, anlamları ve göndermeleri vardır. Bir mimari teknik, bir sayı yahut geometrik bir form varoluşa, insana, dünyaya, varlığı ve yaşamı kuşatan şeylere ait belirli hakikatlerin ve zorunlulukların neticesidir ve bu anlamda söz konusu hakikatlere ve zorunluluklara riayet eden her eylem ve yaratım bizzat bir *eser* olarak somutlaşır; bu *eser* kusursuzluğun vücut bulmuş hali olup *evrenseli* temsil eden insan aracılığıyla belirir, açığa çıkar. Evrendeki her şey gibi *eser* de kusursuz bir ahenk içinde teşekkül eder.

Antik Mısır'da matematiğin, mimarinin ve geometrinin, kısacası Bilgi'nin *yeryüzündeki* temel varlık amacı ve hedefi olarak Tapınak, salt dinî bir mabet değil, esasen Mutlak Evrensel Hakikat'in hem yeryüzündeki nihai ve biricik tezahürü hem de izdüşümü, konumu, ikametgâhı, *evi*dir. İnsan tapınağı inşa ederken, tapınak da kendisini yaratacak bilgeliğe ulaşan insanı bizzat bu yaratım süreci içinde inşa eder, tamama erdirir. Mutlak bilgiye ve dolayısıyla bilgeliğe erişen insan, dünyevi bir bedenden ibaret olmadığını, Evrensel Hakikat'in sayılar, orantılar, formlar, vasıflar ve işlevler suretindeki tecellisi olduğunu bilir: İnsan tapınaktır.

Özcan Doğan

TAKDİM

Anıtsal bir eser olan *İnsanın Tapınağı*, felsefeci R. A. Schwaller de Lubicz'in bizlere bıraktığı, firavunî Bilgeliğe dair en değerli tanıklıktır.

Bilgeler'in öğretisi hakkında Lubicz'in deyim yerindeyse doğuştan gelen Bilgisi mimarlık, metinler ve anıtlara dair orantılar üzerinden ifade edilen insanüstü bir ilmin ifşasıyla tasdik edilmiştir; inisiyatik Luksor Tapınağı bunun kusursuz bir modelini sunar.

Sahada yapılan on iki yıllık incelemeler ve verimli düşünme süreçleri sembolik ve teknik nitelikte birçok yöntemin keşfine vakfedilmiştir; bu yöntemler yoluyla Üstadlar "taşları konuşturmayı" bilmiştir ve böylelikle teolojik, kozmogonik ve jeodezik bilgilerini takipçilerine bırakmayı amaçlamışlardır; onların "Kutsal Biliminin" en kıymetli dalı olan İnsan Bilimi bunların başında gelir: Osirisçi daimi yeniden-oluşlar içinde insanın yaşadığı yeryüzü hayatıyla başlayan ve onu yeniden İlâhi Dünya'yla birleştiren Horusçu yeniden doğuşa dek insanı konu alan bir bilim.

Kutsal Bilimi keşfetme arzusundaki birçok araştırmacıya bu hazineleri ulaştırma fırsatı, Lubicz'i, özgünlüklerini sapta-

mak için lazım gelen belgelerle birlikte, yaptığı keşifleri yayımlamaya yöneltmiştir.

Ne var ki, Lubicz'in matematiğe ve geometriye dair çalışmaları gibi, *İnsanın Tapınağı*'nın büyük önemi ve hacmi, özellikle inisiyasyon öğretisiyle ve bunu sezgisel olarak kavramaya imkân veren araçlarla ilgilenen bazı okurları ürkütmüştür.

Kısaca belirtmek gerekirse, bu okurlar çoğunlukla Bilgeler'in öğretisiyle temasa imkân tanıyan bir *erişim yolu* bulmayı arzularlar ki, *her şeyden evvel* bu Bilgeliğin basit temellerini özümsemek isterler.

Bu arzulara bir yanıt verebilmek amacıyla, *İnsanın Tapınağı*'nın temel felsefesini içeren bölümleri seçtik; fakat bunu yaparken, firavunî Bilginin olağanüstü ifşaâtının gerektirdiği aritmetik, geometrik ve teknik zorlukları dışarıda bıraktık.

Seçilen bölümler söz konusu eserin ikinci kısmını oluşturmaktadır.

Buna ek olarak, Lubicz'in *yayımlanmamış* metinleriyle birlikte bu kitabın birinci kısmını oluşturduk; Lubicz hazırladığımız bu birinci kısımda okurlarını Yüksek Mısır ve Pisagor (Pythagoras) Bilimi'ne hazırlamakta ve onlara vazgeçilmez temel unsurları öğretmektedir. Sayıların ezoterik anlamı, sembolik dilin anahtarları ve sezgisel *Anlama*'ya erişmek için zorunlu düşünme biçimi bu temel unsurlar arasında yer almaktadır.

Üstad Lubicz'in, en bilgisiz okurların dahi bu öğretiyi özümsemesi için gösterdiği gayret, elimizdeki metinlere şifâhî bir öğretinin coşkulu havasını katmaktadır; Üstad, öğrencilerinin yaşadığı zorlukları iyi bilmekte ve Bilgeler'in Bilimi'ne nüfuz etmek için elzem zihin dünyasında yollarını bulmayı öğretmektedir.[1]

Isha Schwaller de Lubicz

[1] Kitapta yer alan resimlere dair bilgiler çoğunlukla epey nadir olduğundan, kitabın sonunda ek olarak sunduğumuz bölümde bunlara dair bazı açıklamalar vermenin yararlı olacağına inanıyoruz.

ÖNSÖZ

1958 yılında, Schwaller de Lubicz Antik Mısır'daki felsefi düşünce ve matematik bilimi üzerine olan temel çalışmasını, Luksor Tapınağı hakkında yaptığı araştırmaların sonuçlarıyla birlikte yayımladı.

Mısır matematiği üzerine yaptığı çalışmaların sonuçları, kendisinden önce gelen araştırmacıların çalışmalarıyla halihazırda edindiğimiz bilgileri tasdik edip ötesine geçmekle birlikte, kızı Lucy Lamy'nin kendisiyle yaptığı işbirliği, bu matematik düşüncesine bizi şaşırtan bir açıklık kazandırmasına imkân vermiş gibi görünüyor; öyle ki, yakın tarihli bir çalışmanın (*Batı Düşüncesinin Macerası*, Bertrand Russell) ilk sayfalarında şunları okuruz: "*Felsefe, herhangi bir insan genelgeçer bir soru sorduğunda başlar; bilim de öyledir -bu tür bir merak duyan ilk insanlar Yunanlar olmuştur. Bugün bildiğimiz haliyle felsefe ve bilim Yunan icadıdır.*"

Musa ve Pisagor'un (Pythagoras) bütün kültür anlayışlarını Mısır Tapınağı'ndan aldıklarını kolaylıkla unutabiliyoruz hakikaten; fakat bunu biçimsel olarak inkâr etmek bana daha zor gibi görünüyor.

Schwaller de Lubicz yayımladığı bir dizi çalışmada ve özellikle *İnsanın Tapınağı* adlı eserinde hakikati yahut en azından hakikatin bir kısmını yeniden inşa etmiştir, ki bana göre *İnsanın Tapınağı* Luksor Tapınağı üzerine bugüne dek yapılmış en yetkin ve zahmetli çalışmadır.

Bu eser birçok okuru ne yazık ki yıldırabilecek niteliktedir, zira yaşadığımız dönemde "17. yüzyılın dürüst insanıyla," yani gerçek bir filozof olmak için yeterince derin ve geniş bir bilgiye sahip insanla karşılaşmak çok daha zordur.

Halihazırda, *Cahiers du Sud* dergisinin 358. sayısında Arpag Mekhitarian ilk izlenimini şu ifadelerle aktarmıştı: "Sayın Lubicz'in eserini analiz etmeye giriştiğim sırada, üzerime aldığım görevin ne denli zahmetli olduğunu fark etmiştim. Eserdeki birçok bölüm sıradan arkeologlar için anlaşılır olmakla birlikte, diğer birçok bölüm yalnızca küçük bir seçkin insanlar topluluğuna mahsus bir matematik bilgisi gerektirmektedir. Aynı zamanda bu bölümler, Eski Mısır'la ilgili meselelere dair yaklaşım tarzı ve çalışma yöntemlerinde radikal bir değişimi zorunlu kılmaktadır. Yazarın meseleleri sunuş tarzını takip edip içine nüfuz edebilmek için, Yunan akılcılığının salık verdiği sisteme göre bunları incelemek yerine, zihin yapısını değiştirmek, bir Mısırlı gibi düşünüp yaşamak, var olan şeyleri temaşa edip onları daha ziyade sezgiyle, kalbî bilgiyle duyumsamak gerekir. Schwaller de Lubicz böyle bir disiplini benimsemiş ve uzun yıllar firavunî düşüncenin ustalarıyla bir zihinsel ortaklık içinde yaşamayı başarmıştır.

Matematiksel çalışmaları felsefi çalışmalardan ayırmak bana imkânsız gibi gelmiştir, zira bu eser en ufak bir parçasını dahi eksiltemeyeceğimiz bir bütün oluşturur.

Firavunî yazının sembolik karakteri üzerine yaptıkları ortak bir çalışmada, R. A. Schwaller de Lubicz ve Isha Schwaller de Lubicz birebir tercüme edilen bazı firavunî metinlerdeki hermetizme dikkat çekmişlerdir, ancak söz konusu metinlerin sembolik tercümesini yaptığımızda parıltılı bir netlik kazanır-

lar. Bu eserde sembol sözcüğüne verilen hakiki anlam net bir biçimde ifade edilmiştir.

Kısaca belirtmek gerekirse, sembol sözcüğü ona verdiğimiz gündelik anlamda kullanılmamaktadır; gerçekte harfler bizim için bir sesi yahut imgeyi temsil eden birer semboldür; Çincede sözcük bir ideogramdır; Zirve Dönem Mısır dilinde sembol yaşamsal bir işlevin grafik ifadesidir.

Kısmen yazarın ölümünden sonra yayımlanan elimizdeki eser (yalnızca Mısırbilimle değil, aynı zamanda matematik felsefesi ile de ilgilenen) okurlara hakiki bir anahtar sunmaktadır, zira yazarın felsefi ve biraz hermetik dilini herkesçe anlaşılır bir biçimde tercüme etmemize imkân veren bir dizi tanım içermektedir.

Şayet bu eseri takdim etme onuruna nail olduysam, bunun sebebi şudur ki, Schwaller de Lubicz'in düşüncesinin özünü kavradığıma inanıyorum ve onun eserini derinlemesine okumaktan sonsuz bir keyif alıyorum.

Bu eleştirel çalışmayı daha fazla açmak gereksiz bir şekilde uzamasına neden olacaktır ki hiç kuşkusuz buna ihtiyaç yoktur. Her okur eseri kendi usûlünce düşünecek ve yorumlayacaktır; ve umuyorum ki yaptığım bu takdim –ki bana göre çok kısadır– bizi okumak isteyenlerin merakını arttırmak için kâfidir. Böylelikle ben, çok sevdiğim ve şahsi eğitimime büyük katkısı olan bir insana karşı görevimi yerine getirmiş olacağım.

Doktor J. Ricord

BİRİNCİ KISIM

GİRİŞ

Karmaşa Kulesi

Yaşadığımız *dönemde*, kibirden başı dönen her insanın kendine bir Babil Kulesi inşa ettiğini görüyorum –ki tarihin hiçbir döneminde bunun eşi benzeri görülmemiştir.

Bir akıl ve dil karmaşası içinde, büyük zahmetlerle yeryüzünden çıkarılan malzemelerle kuleyi inşa ediyorlar. Demiri, çimentoyu ve yıkıcı bir kimyanın eseri olan ürünleri kendilerine malzeme yaparak, birbirinden çılgın matematik formüllerini harç diye kullanarak iskele kurup çalışıyorlar; yaşadıkları ölümlü Yeryüzünden çıkarak, yaşamın ve şeylerin efendisi olan gökyüzüne uzanan bir dünya yaratmaya dair çocuksu hayallerinin peşinden gidiyorlar.

Fakat Kitabı Mukaddes'teki Babil Kulesi'nin alegorik örneğinde olduğu gibi, bu insanlar, dünyayı barındıran piramit konumundaki köşe taşından yoksundur.

Bu taşın eksikliği yüzünden, akla gelebilecek en mükemmel şekilde tasarlanan kule yıkılıverir ve kısa zaman sonra, başıbozuk bir biçimde etrafa dağılan milletlerin korkunç bir kaos içinde birbirlerini boğazladığına tanık oluruz.

Aşkla Yapılmış Bir Eser

Günümüzde bir işçi ağacı, deriyi, metali "koklamaktan" ve anlamaktan uzaktır artık; eseri donuk ve cansızdır; etrafa canlılık saçması söz konusu değildir, çünkü içinde hayat yoktur. Böyle olunca, insan ile şeyler arasına büyük bir perde çekildiği için birtakım analizlere, otomatik makinelere özgü materyallerin niteliklerine dair istatistiksel çalışmalara başvurulur. Şeyler varlığını sürdürür, fakat bilinç sahibi olan varlık şuurunu körelterek yaşamını yitirir.

Tarihsel evrelere bir göz atalım: En verimli, en dahiyane, en "canlı" dönemler daima bir zanaatkârlık patlamasına tanık olmuştur. Toplumların zihninde bir yenilik yaratmak birtakım öğretilerle değil, yalnızca zanaatkârlıkla mümkün olacaktır. Mekanikleşmiş bir uygarlık dünyanın can çekişmesi demektir.

Bu vazo harikulade güzel, elini uzat ve al hemen!

Mer-r-ou-Ka'ya (VI. Hanedan, Sakarra) ait anıt mezardaki A3 numaralı odanın iç cephesine işlenmiş kabartma.

Sert taştan yapılan vazoların büyüklüğü sorunu henüz tatmin edici bir çözüme kavuşmuş değildir. Uzun vazoların oyularak yapılması resimlerle açıklanması mümkün olmayan bir gizem olarak kalmaya devam etmektedir.

Birinci Bölüm

TAPINAK ÜZERİNE ÇALIŞANLARIN BİLMESİ GEREKEN KAVRAMLAR

Eski Mısırlılar, düşüncelerini kayda geçirmek için, somut görünümleri itibarıyla soyut kavramları çağrıştıran imgelerden yararlanmışlardır. Konvansiyonel alfabeler kullanan bizim dillerimizde, kavramları kesin surette sabitleyen sözcükler bir yandan o kavramların işlevine dair soyut düşünceyi çağrıştırırken, diğer yandan, bunun aksine, ifade edilen düşünceyi somutlaştırmamızı isterler.

Nitelik soyutlamadır, fakat her şey nicel karşılaştırmalardan doğan Nitelikle belirlenir.

Kavram sabitlemedir, Hayat harekettir.

[İmgelere dayalı] hiyeroglif yazının anlamı, sabit kavramlara dayanan bir dilde yalnızca parabollerle ifade edilebilir.

Her hiyeroglif güncel kullanım için uygun ve sabit bir anlama sahip olabilir, fakat esasen şunları içerir: 1. İlgili bütün kavram ve düşünceleri; 2. Bireysel bir zekânın varlığını. Hiyerogliflere kabalistik niteliğini veren şey budur ve bu yazı için bir belirteç, figürler içinse düşünceyi yönlendirmek üzere kısa bir açıklayıcı metin gerektirir. İmgeler ve figürler yazının parçasıdır.

İbrani Kabalası –ki zaman içinde, çok çeşitli anlamlarda ifade edilebilen ezoterik öğretilerin prototipini oluşturmuştur– Musa'nın kitabındaki sırları açığa çıkarmak için harflerin sayısal değerini ve konvansiyonel sembolünü dayanak almıştır.

"Kabalistik yazı" kavramını kapsamı itibarıyla eski hiyeroglif sistemlerine uygulayabiliriz. İbraniceye kıyasla, Hiyeroglif yazının, her bir dilsel göstergenin içerdiği nitelikleri ve işlevleri –keyfî sapmalar yaratmaksızın– belirten imgeleri kullanma gibi bir üstünlüğü vardır.

Kabalistik yazı sır saklar, fakat sabit kavramlarla ifade edilemeyen temel düşünceyi vurgulamak suretiyle söz konusu sırrın anahtarını verir. Düşünceyi alelâde bir olguya *bağlayarak* (sözgelimi bir coğrafi alan, tarihsel bir olay, bir fonksiyon, bir meslekî faaliyet, hattâ genel bir teolojik biçim veya bir mitos) birçok anlam içeren bir yazım biçimini kullanır. Ezoterik anlam ifade edilemez olduğundan, zahirî form (ekzoterik) "sezgiye" kılavuzluk etmek durumundadır.

Böylelikle aynı hakikatler farklı kabalistik yazım biçimleriyle ifade edilebilir hale gelir.

Bir örnek: Birlik'teki bölünme ya da Düalizasyon her zaman ve her yerde Doğanın tarihinde, yani zahirî dünyada bulunur. Bu bölünmenin ilk ve temel ilkesi, farklı biçimlerde ifade edilen dinî bilgilerin konusunu teşkil edecektir.

"Yaratılış" bölümündeki "sabit" kelimelerin ifade edemediği şeyler sonraları Kabala tarafından dile getirilecektir; başka yerlerde başka mitoslar söz konusu şeyleri yerli yerine oturtacaktır.

Fonetik Kabala'ya gelince, kendisi daima bir "kelime oyunu" olacaktır.

Bütün bu ifadelerin kökeninde daima Bilgelik yer alır. Bununla birlikte, düşüncenin hiyeroglifik ifade biçimi doğrudan doğruya birebir niteliktedir ve suistimallerden korunması daha kolaydır.

* *
*

Firavunî düşünce biçimi imler ve imgeler için daima doğal gerçeklikleri tercih eder, bunları iç içe geçirme ve tam bir muammaya dönüştürme pahasına. Ele alınan her bir parçanın konvansiyonel değil, doğal bir anlamı vardır.

Firavunî sembolizm asla konvansiyonel değildir, daima doğaldır ve dolayısıyla yaşayan bir şeydir.

Bir hiyeroglifin anlamlarını çözebilmek için, tasvir edilen şeyin niteliklerini ve işlevlerini araştırmak gerekir; bir im/işaret birçok parçadan oluşuyorsa, onu oluşturan parçaların sentezini yaşayan anlamları içinde yapmak gerekir. Bu, betimlemede mutlak bir doğruluk gerektirir ve hiçbir yanlış bilgiye ya da ihmale izin vermez; ayrıca simetrinin bir ifade biçimi olduğunu, fakat estetik bir amacının olmadığını unutmamak gerekir.

Bu bağlamda, hiyeroglifler gerçek anlamda birer metafor değildir. Ne demek istiyorlarsa doğrudan doğruya onu ifade ederler, ancak anlam alabildiğine derin ve karmaşıktır, tıpkı sandalye, çiçek, akbaba gibi bir nesnenin aktarımında olduğu gibi –ilgili tüm anlamlar dikkate alındığında. Fakat alışkanlık ya da tembellik nedeniyle, bu analojik düşünceyi gözden kaçırırız ve nesneyi bizim için tek ve sabit bir anlamı olan bir sözcükle tarif ederiz.

* *
*

Firavunî mantalite her olgunun reaktif bir sonuç olmasına dayanır.

Neden, kendi doğasındaki bir dirençle massedilmiştir ve bu direncin reaksiyonuyla bir sonuç verir.

Bir Neden hiçbir zaman doğrudan bir sonuç üretmez, zira direnç olmadığı sürece neden bir soyutlama olarak kalır. Bu olgunun anlaşılmasındaki eksiklik Batı mantalitesindeki hatanın temelini oluşturur.

Dirence karşı tepki her şeyden önce bir tamamlanmayı ifade eder. Nedenin olgusu (sonuç) bunu takiben reaksiyon olacaktır. Her tamamlanma bir olumsuzlama ya da Ölümdür. Reaksiyon Yaşam demektir. Bu nedenle firavunî düşünce bütün kavramları "çaprazlar." İlk çaprazlama Ölümdür: Massedilmiş Neden. İkinci çaprazlama –yaşamsal olgu– Yaşamdır. (Mumyaların üzerinde ellerin ve hükümdarlık asalarının çaprazlanmasına bakınız.)

Bir örnek: Kurban ritüeli. "Bir kimsenin ihtiyaç duyduğu şeyi, o şeye sahip olan vermeyecek de kim verecek?" Batı'nın düşünce biçimi budur.

Firavunların Mısırı şöyle diyecektir: "Tanrı her şeye maliktir;" bunun reaktif sonucu şu olacaktır: Veren kişi, alan kişinin *olduğu şeyin* canlı karakterini sembolize eder. Veren kişi alan kişiye hiçbir şey vermez. Böylelikle inanan kişi Tanrıya yaşamını sunar: Tanrı onun Yaşamıdır. Asker Vatan için yaşamını sunar: Vatan onun Yaşamıdır. Sunu/kurban daima kendinden güçlü olan şeye yapılır: O halde, yapılabilecek tek şey verilebilen şeyi açığa çıkarmaktır. Alma-verme pazarlığı sahte dindarlığa kalmış bir şeydir.

* *
*

Doğmuş olan ölmeye yazgılıdır. O halde, yalnızca tepkisel olarak ölümden doğan şey sonsuza dek yaşayabilir. Yaşamı yaratan Ruh doğanın içinde doğmuş olan şeye aktarılır ve onu geçici surette canlandırır. Yalnızca ölümlü olan her şey yok olduğunda Ruh özgür kalabilir.[1]

---

[1] Bu bağlamda ölüm farklı veçheleri itibarıyla ruhun özgürleşmesidir:

1. Kanla taşınan animik ruhun
2. Doğuştan gelen ve daha sonra kazanılmış olan bilincin farklı seviyelerini taşıyan psişik ruhun
3. İnsanda vücut bulan ve onu terk edebilen ölümsüz ruhun özgürleşmesidir.

Firavunî toplum yalnızca Ruh'a inanır ki Ruh yegâne ölümsüz yaşamdır, hiçbir dirençle karşılaşmayan nedendir; dolayısıyla düalite son bulur.

Geriye kalan her şey, *bütün Doğa* yalnızca bir semboldür, yani düşüşün ve özgürleşmenin evreleridir.

Tanrı Doğa üzerinden kendi Vasıflarını açığa vurur. Bu Vasıflar doğal sembollerdir; netice itibarıyla Doğanın canlı sembolü ilâhidir. Her yerde her zaman ona riayet edilecektir, hiçbir zaman görülmeyecek olduğu zamanlar bile ona riayet edilecektir.

Bu sağlıklı Büyüdür, Benzerler'in Büyüsü.

Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı, firavunî Mısır asla estetik kaygılar duymaz. Sembolizmi itibarıyla Hakikat'te kalır. Mısır mimarisinde amaç (hedef) her şeyden önce gelir ve her şey "büyüsel bir yolla" kendini ona uyarlar, Sayı ve sayının Armonisi de buna dâhildir.

Hakikat bu sebeplerle ve bu sayede Güzellik olacaktır.

* *
*

Firavunî düşünceyi ifade eden yazılar bizim yazılarımız gibi mantıksal bir biçimde okunmak istemez; yorumlanmak ister.

Mısırbilim bir yorumlama süreci olacaktır, aksi takdirde amacını yitirecek ve anlamsız kalacaktır.

Firavunî düşüncede İnsan antropokozmostur, bir Bütündür. Delfi bu formülü yeniden ele almıştır. İncil ise şöyle der: "Ecce homo;" işte zuhur eden Tanrı.

Ölümle özgürleşen bu veçhelerin her biri "dünyada," yani bağımlı olduğu *varlık durumu*nda barınır:

Animik dünya (henüz Yeryüzüne bağlıdır)
Astral dünya yahut eser halindeki dünya
Tinsel dünya (farklı hallerinden birinde barınarak)

Bkz. "İnsan bilinci ve kutsal ruhun iki veçhesi" (VI. ve X. bölüm). *Yolun Işığı* (Isha Schwaller de Lubicz), ed. La Colombe.

Bir yazıyı yorumlamak için, işaretlerin anlamını bilmek gerekir. Yunan düşüncesiyle yolundan çıkan Batı "doğal sembolün" anlamını yeniden öğrenmelidir. Doğal sembol insanı yanıltmaz.

Mısırbilim ya mezar kazıcıların ve definecilerin mesleği olur ya da gelecekteki en müthiş bilgi kaynağı olur. Bu, genç kuşakların cesaretine bağlıdır.[2]

Temeller

Firavunî düşüncenin genel olarak incelenmesinden alacağımız ilk ders şu şekilde özetlenebilir:

1. Zamanda ve mekânda konumlandırılamayan bir Köken'e inanma.

   Bu mutlak gerçektir, zira bizim aklımızın kavrayamayacağı bir şeydir. Buna bir Gizem gözüyle bakılamaz. Bu sonsuz Şimdiki Zamandır, bölünmez Birliktir.
2. *İrrasyonel köken* tinsel töz halinde tezahür eden içsel bir edimle kutuplaşmaya uğrar; bu tinsel töz Evreni oluşturan Enerji olarak kendini gösterir.

   Bu, ikileşme [iki olma] Gizemidir ve irrasyonel Kökenle birleşerek mistik üçlüyü oluşturur.
3. Bütün veçheleri itibarıyla Evren olgusu, pozitif kutbunun (Kuzey) farklı seviyelerinde bu Enerji Tözden oluşmuştur ve negatif kutbuna (Güney) doğru gider. Bu dönüşüm almaşık olarak, bir pozitif-negatif ve negatif-pozitif salınımı halinde gerçekleşir. Dolayısıyla denge noktası yalnızca kutuplaşmayan Kaynağa, konumlandırılamayan Şimdiki Zamana dönüşle mümkün olur.
4. Bu bağlamda Evren, *her bir kutbun egemenlik arayışı için bir kavga*dan başka bir şey değildir; kutuplardan her biri diğerini kışkırtır, fakat negatif kutup yalnızca pozitif

[2] Firavunî düşünce hakkında henüz yayımlanmamış bir çalışmadan alıntı.

kutbun tepkisellikle dönüşüme uğraması koşuluyla hâkim konuma gelebilir (yani olguyu yaratabilir); aktif devinimsizlik; böylelikle yok oluş (ölüm) yeni bir kutuplaşma, yeni (ikinci) bir Gizem, yani yeniden dönüş Gizemi tarafından aşılır. Bu ikili oyun, bütün negatif kalıntıların Şimdiki Zaman içinde emilimine dek devam eder.

5. İlk Gizemin, Neden'in tek bir amacı olabilir: İkinci Gizem ve onu takiben Şimdiki Zaman'daki nihai denge. Buna negatifin bütünsel aktivasyonuyla ulaşılabilir ve bu aktivasyon şu veya bu araçla yapılabilir; doğal, bilinçdışı, yapay veya bilinçli. (Buradaki "bilinç" psikolojik bilince ilişkindir.)
6. Evrendeki her şey, ilk kutuplaşma Gizemindeki gibi, kutuplaşma yoluyla kendini sürdürür (kendini yeniden üretir); kutupların almaşıklığı varoluşu (zahirî Yaşam), çoğalmayı, olgunluğu ve yaşlılığı yaratır.
7. Orantısallık varlığa bir isim veren (onu özgün kılan) ve onu canlandıran formu yahut değişkeyi var eder. On iki temel form vardır ve bunların beş tanesi çift, iki tanesi tektir.
8. Dönüş gizemine kadar süren dönüşüm (yani negatif devinimsizlik pozitif aktiviteyi oluşturmak üzere bölündüğü zaman) Yaratılışı var eder. Yaratılış biriciktir ve parçalar/kısımlar itibarıyla her şeyle benzeşir.

Pozitif ve Negatif terimleri, ait oldukları kategorilere göre farklı isimler alan genel kavramlardır:

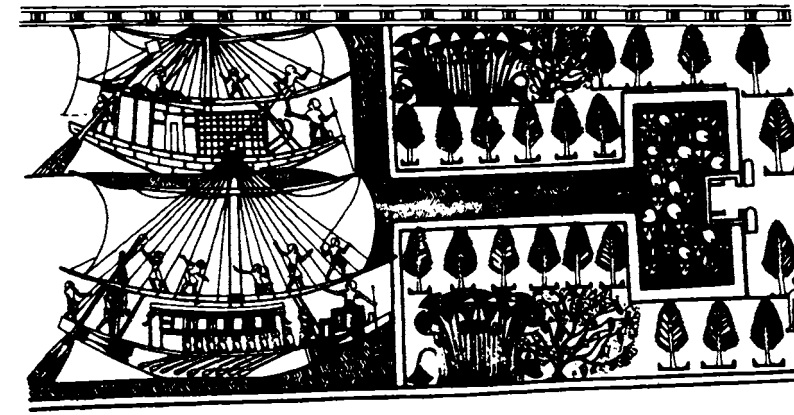
Metafizikte: Ruh - Beden
Teolojide: Kelâm - Ten
Biyolojide: Yaşam - Ölüm
Fizikte: Yüksek - Alçak; Akışkan - Yoğun
Kimyada: Hareketli/uçucu - Sabit
Etikte: İyi - Kötü
Estetikte: Güzel - Çirkin

İkinci Bölüm

YAŞAM EVİ

Çağımızın tinsel huzursuzluğunun geleneksel Gnosis için uyandırdığı merak, "gnostisizmin" boy gösterdiği bir dönemin ruhunu yansıtmaktadır. Arada tek bir fark vardır: Bizim huzursuzluğumuz yanlış bir arayışın, rasyonalizmin izlediği yolun bir sonucudur; nitekim, Firavunlar İmparatorluğu'nun sonunda, Hıristiyanlığın doğuşuna yakın bir dönemde, Sonsuz Bilgelik Tapınağı'nın kapatılması, Bilgiye aç insanı kılavuzsuz bırakmıştır.

Gnostik tarikatlar Hıristiyan öğretisinin ortaya çıkmasından hemen sonraki döneme kadar varlığını sürdürmüştür; bu durum bizi şaşırtabilir, zira Hıristiyanlığın kutsal metinleri, tarihsel ve nihayetinde kabalistik biçimleri itibarıyla Gnosis'e sağlam bir temel sunmuş olmalı. Ancak bizler bu durumu Hıristiyan metinleri üzerinden yargılıyoruz; oysaki Gnostik dönem açık bir biçimde dinî içerikli yazıların, havarilere ve Hıristiyan öğretisinin büyük savunucularına ait söylevlerin dönemidir. Bugün elimizde yalnızca bu tür metinler ve İncil değil, aynı zamanda Kilise Babaları'nın öğretileri ve "felsefeleri" var.

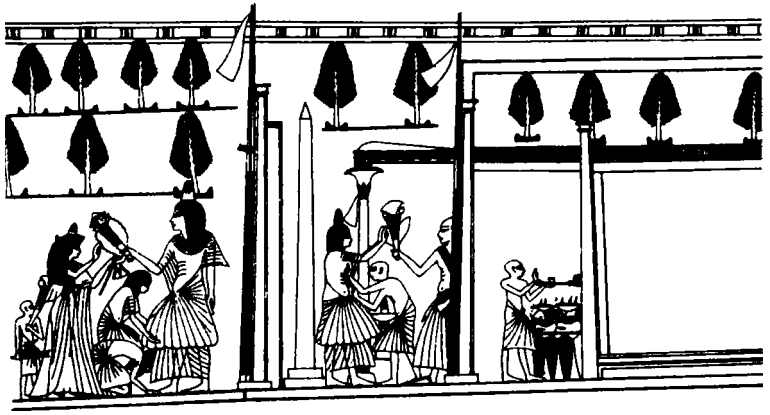
Resim 1. — "YAŞAM EVİ." İki yelkenli gemi, büyük Karnak Tapınağı'nın önündeki rıhtıma giden, bahçelerle çevrili kanala girmeye hazırlanıyor.

Kirenya,* Mısır ve Filistin'deki ilk gnostiklere gelince, onların sahip olduğu tek şey firavunî bir gelenekti; bu gelenek, günümüzde Tapınak diye adlandırdığımız Yaşam Evi'nde ezoterik nitelikleri özenle muhafaza edilen bir öğreti üzerine kuruludur.

"Yaşam Evi": Müritlerin hiyeroglifik betimlemelerin ve yazıların ezoterik anlamını kavramaları için hazırlığa tâbi tutulduğu bu alanı daha iyi ve daha basit bir şekilde nasıl adlandırabiliriz? Bu ezoterizm akıl yoluyla ve aynı zamanda –Zosimus'ta** olduğu gibi– gelenek yoluyla formüle edilmeye çalışılan Gnosistir. Oysaki Gnosis ("Tekâmül gizemi" biçimindeki anlamı itibarıyla bunu Bilgi olarak adlandırıyoruz) kendini formüle eden değil, gerçekleştiren bir şeydir. Burada söz konusu olan felsefi bir diyalektik değil, bir *Eser*dir ve bu Eser'in gerçekleşme evreleri aynı zamanda İnsanın üstün oluşumunu, insanın ve *üstinsanın* tekâmülünün evrelerini gösterir. Bu bağlamda diyebiliriz ki, Yaşam Evi'nin öğrettiği Bilgelik, maddeyi

* Girit. (ç.n.)

** Bizans döneminde yaşamış Yunan tarihçi. (ç.n.)

Resim 2. — Direklerle bezenmiş kulelerin kapılarını geçmek suretiyle, bir rahip aracılığıyla, Karnak'taki Amon mabedinde tıraş edilmiş kafatasına "*duhul*."

ve maddenin formlarını yaratan şeyden, bu formları canlandıran ve böylece değişmez formülasyonları itibarıyla Aklı, Ruhu ve Bedeni kuran şeyden bahseden metinlerin, teogonilerin ve teolojilerin aktardığı bilgilere dair somut bir sunumdur. Elbette ki Kökensel Üçlü'de bulunan bu unsurların her biri Varlığın içinde kompleks hale gelir, çünkü "Yüksek" olanı temsil eden Bir bölünmek suretiyle "Alçak" olanı temsil eden Bölen'i verir; bu Bölen giderek büyür, oysaki Birliğin kesiri, yani yoğunluğu giderek azalır. Bu, kesirler arasındaki göreli etkileri duyumsanabilir kılan bir imgedir; bu etkiler ya da Birliğin "kesirleri" evrenimizi yaratan fenomenleri oluşturur. Bu bağlamda, Öz'de basit olan şey kompleks hale gelir ve *Bilgeliğin basitlik olarak gösterdiği şeyi benimsemek yerine kompleks olandan başlamak* hatasına dayanan bir araştırmaya sevk eder. Yaşam Evi'nin kapatılmasından sonra, firavunî inisiyasyonun basit verilerini inkâr ederek gnostisizm çağını yaratan araştırmacılar âlemini yoldan çıkaran Yunan filozofların düşünüş tarzını oluşturan diyalektik

yöntem budur; ancak Tapınağa hayat veren Kutsal Ruhun aydınlattığı az sayıdaki gerçek gnostiklerin varlığı inkâr edilmez.

Mısırlı Bilgelerin gizli öğretisi esasen bir tür *vahiydir*.

Vahyedilen şey akıl yoluyla kavranamaz, çünkü burada Vahiy, bizzat edimiyle *kanıtlanan* bir akıldışılığa ait âni ve düşünceden bağımsız (bir apaçıklık) bir görü olarak anlaşılmaktadır. Sözgelimi "Yaşam" duyumsanabilir bir olgudur; bu olguyu her yerde görürüz; fakat bu yaşamı yaratan gizem (mesela toprakta yeşeren tohumdaki gizem), yaşama doğru olan bu atılım (*koşulların eşgüdümü* sayesinde şüphesiz), zamanın dışındaki bu an duyularla kavranamaz ve düşünülemez. "Yaşam" olgusunun kökeninde akıl dışı bir unsur vardır ve daima var olacaktır. Bu an, insanın anne karnındaki yaratılışı bakımından, teolojide yumurtaya *can verildiği* an diye tanımlanır; Roma Katolik Kilisesi'ne göre yaklaşık olarak döllenmenin kırkıncı gününden sonrasına denk gelir ve Kilise'ye göre kürtaj ancak bu andan sonra bir suç teşkil eder. Bu kırk gün sayısı aynı zamanda hermetik gelenekte de kendini gösterir, fakat bunun kadınların yaşadığı aylık fizyolojik etkilerle herhangi bir ortak yanı yoktur. Bir biyolog embriyonun beşinci ve altıncı hafta arasında anne karnına bağlandığını (plasentanın oluşumu) ve annenin, canlı olan ama henüz yapısı netleşmeyen bu varlığı damarından gelen kanla beslediğini söyleyebilir. Böylelikle, henüz net bir biçimi olmayan bu varlık organize bir biçim kazanabilir, beslenebilir, büyüyebilir ve annenin karnında kendine özgü bir hayat yaşayabilir. Biyolog bu olgunun salt materyal ve neredeyse mekanik yönünü açıklar; fakat varlığın zuhur ettiği âni açıklamaz. Bununla birlikte, söz konusu olgu ortada bir müdahalenin olduğunu kanıtlamaktadır: *Koşulların eşgüdümü*; dolayısıyla bilinebilir bir an vardır (açıklanabilir olmasa bile) ve bu anın doğasının bilinmesi, mantıksal olarak, beşerî bilimlerin sorduğu sorulara verilen nihai cevabın kapısını açar. Hiçbir akıl yürütme girişimi buradaki akıl dışılığı *açığa çıkaramaz*; tıpkı matematikte olduğu gibi daima bir sonsuzluğa çarparız.

Oysa matematikte olduğu gibi burada da matematiksel verilerle ve içi boş diferansiyel niteliklerle kendimizi kandırmamız boşunadır. Akıl yürütebilmek için bu nitelikleri daima zamana ve mekâna oturtmak gerekir.

Buddha, Musa ve İncil'deki havariler bu sırrı biliyorlardı; havariler ona Christ diyorlardı (*chrestos*, ilâhi mesh, yani yaşam, Vahiy; bu aynı zamanda Yaşam Evi'nin temel Bilgisidir (metinlerde ve sözlü betimlemelerde bizlere aktardıklarına göre).

Gnostiklerin ve diğer filozofların akıl yürüterek bu sırrı keşfetmeye çalışmaları nafile bir çabaydı; yalnızca Vahiy, yani Kutsal Ruh'un adanmış kişiye kendini göstermesi apansız parlayan bu ışığı yakabilir –ve bu her zaman böyle olacaktır. Bu ayrıcalıklı ve aydınlanmış kişi sırf bu sayede bir Bilgeye dönüşmekte henüz uzaktır, çünkü kendini buna hazırlamamışsa, *mistik akıl* yani *kalp* uyanmamışsa, vahyedilen bilgi onun için henüz alelâde bir *şeydir*, sıradan bir maddi fiil gibi gerçekleştirebileceği bir şeydir.[1]

Kalp Gözünün kapalı olması söz konusu kişiyi, İlâhi Kelâm'a karşı suç işlememiş olan bir inançsıza kıyasla daha kesin bir biçimde yok oluşa sürükler; her türlü tinsel görüyü ve ulvi kurtuluş imkânını yitirir; oysaki *duyuş kabiliyeti bahşedilmiş kişinin* kutsal çağrıya kulaklarını tıkaması bir suçtur; özellikle bu şartlar itibarıyla gerçek bir affedilmez suçtur. Yahudi Kabala tarihi böyle bir düşüşün örneklerini sunmaktadır.

Eğer bu hususları iyi anlarsak, Yaşam Evi içimizi sonsuz bir saygıyla dolduran kutsal bir nitelik kazanır. Fakat Yaşam Evi'ne kabul edilmek ürkütücü bir imtiyazdır. Zira bu tinsel Yaşam ya da tinsel Ölümle karşı karşıya gelmek demektir ve her zaman öyle olacaktır, hiçbir çıkış yolu olmayacaktır.[2]

---

[1] Bu aynı zamanda, Kozmik Enerji karşısındaki tutumu itibarıyla bizdeki atomcu bilimin yoldan çıkışının dramatik tarihidir.

[2] Yayımlanmamış metin.

Tapınağın Huzurunda Meditasyon

Genellikle Tapınak denildiğinde insan tarafından yapılmış bir ev akla gelir.

Sonsuz gökyüzünün altında güzel küçük bir ev.

İnsanın kendisi açısından, Ego, var olduğu alan onun dünyasının merkezidir. İnsanın baktığı bir şey vardır, bir de onun içinde bakılan bir şey vardır. Kendisinin dışında gördüğü şey kısmîdir; kendisinin içinde gören şey ise bir bütündür.

İnsanın yarattığı eserlere kendisinden kattığı şey onun için bir bütündür; eserin kendisi ise çok önemsiz bir şeydir.

İnsan kendi içinde varlığının gerekçesini ve ardından varlığının nedenini aramıştır; kendi ölçüleri dâhilinde, bütünün tekâmülü için belli bir düzen varsaymıştır. Kendi ölçüleri dâhilinde! Somut ve tanımlanabilir bir kökensel Neden bulamadığı için, Neden'i Tanrı diye adlandırır. Tanrı kendi içinden kendi suretinde doğduğu için, Tanrısına bir ev inşa eder, zira yıldızlı gökkubbenin altında, apaçık bir alanda dua etmek epey zor bir şeydir.

Bu ev daima onu inşa eden insanı simgeler. Ev bir Tanrının evidir; Tapınak değildir. Tapınak onu inşa eden insanın suretini yansıtmaz; Kozmik İnsanın yeryüzü insanındaki suretini yansıtır ve Tapınak onu açıklar.

Bir eser yaratmak, tinin tasavvur ettiği şeyi duyusal olarak kavranılabilir kılmaktır, somutlaştırmaktır. Bu Doğum'dur ve ölüm de bu olgudan türeyecektir.

Eser yaratmanın ürkütücü bir yanı vardır. Kabala'da dünyaya düşen sadakatsiz Melek'ten, Memfis'in *Ptah*'ından* bahsedilir. Ölümlü insan yaratma eylemine tüm neşesini ve tüm

---

* *Ptah*: Yaratıcı Tanrı; genel olarak zanaat, mimari ve mühendislik eserlerinin ve özellikle heykellerin tanrısı ve bunları üreten zanaatkârların koruyucu tanrısı. Antik Yunan'da gene zanaatkârların tanrısı olan ve özellikle demircilik zanaatını yöneterek tanrılar için silahlar yaratan Hephaistos olarak karşımıza çıkar. Roma mitolojisinde: Vulcan. (ç.n.)

ihtişamını katar. Eğer amaç düşüşün Nedenini bulmaksa, yaratılan Büyük bir Eserdir; eğer amaç Eserin Yeryüzünde muhafaza edilmesiyle sınırlıysa, sonuç yeryüzüne saplanıp kalmak, mahkûm edilmektir.

Seçilen amaç, büyük melekler için ne denli trajikse, her bir insan için de o denli trajiktir; "Aynı" ile "Başka" arasında bir seçim.

Bir çölün ortasında kendimizi sorguya çekiyoruz; fakat bu sorgulamayı yaparken kendimizi Evrenin karşısına koyarsak, o zaman çöl Tapınağın önünde ve dışında bulunan avluya dönüşür ve Tapınak bize bir engel gibi görünür. Ben ile Kendinde arasındaki diyalektik üniter cenneti Yaratılan Evrenden ayıran duvardır.

Bu duvar, mutlak surette tamama ermemiş kişi için tiksinç ve aşılmazdır. Bu sebeple, ellerinde Ateş Kılıcı taşıyan Melekler Güney kapısında değil, Doğu kapısında dururlar. Bu melekler zıtları, kutupları, birbirine ters olanları, Âdem ve Havva'yı, geceyi ve aldatıcı gündüzü *birbirinden ayırırlar*.

Gölgesiz Işık, zıtlıkların eseri olan ikili dünyanın nedenini ifşa ettiğinde, seçim Tapınağın kapısını açar ya da kapatır.

Kapıyı aşabilen kişi içindeki maddi, kadınsı, edilgen ve sucul [akışkan] yanı tanıyacaktır; o Aydır; içindeki aktif, sıcak, ateşli ve bir kalıba girmeyen yanı tanıyacaktır; o Güneştir. Düalitenin hâkim olduğu dünyada, söz konusu Ay'ı ve Güneş'i Gökyüzüne yansıttığını bilir; Ay'ın ve Güneş'in bizzat kendi içinde olduğunu unutmuş ve artık onları yalnızca kendisinin dışında görmüştür. Bu, kalp gözü açıldığı zaman, "ışıkların altüst oluşu" diye adlandırılan alandır –yahut anlardır.

Bu Tapınak girişi aynı zamanda çömez müridi din büyüğüyle, yani Bilge olarak da adlandırılan İhtiyarla karşılaştığı alandır. Eğer ilâhi lütuf müridi aydınlatmışsa, söz konusu Bilge onun içinde olacak ve onunla konuşacaktır; aksi durumda Bilgeyi kendi dışında aramak durumunda kalacaktır, zira Ta-

pınağın karmaşası içinde kişinin tek başına hareket etmesi çok zordur.[3]

Evi Efendisine Vermek

Evi efendisine vermek mi? Kim efendisine herhangi bir şey verebilir ki? Hiç şüphesiz ne oğlu ne de müridi verebilir; eğer Efendi her şeyin Efendisi ise "en çok bilen" Bilge dahi basit bir müritten başka bir şey değildir.

O halde bu sözün tek bir amacı olabilir; Ev'i (Tapınak ya da insan vücudu), onu canlandıracak olan Efendinin gelişine hazır hale getirmek.

Eğer insan Tanrının suretinde yaratılmamış olsaydı, ilâhi nefes, Yeryüzündeki geçici evi olarak sahiplenmek üzere insana asla hayat veremezdi.

Bu durumda iki koşul kendini dayatır: İlk olarak, Ev bütün kısımları itibarıyla genel bir ahenk içinde olmalıdır, yani Efendinin suretini yansıtmalıdır; aynı zamanda can bulma ânı ile ahenk içinde olmalıdır. Bunun ardından, can bulmayı mümkün hale getirmek, dolayısıyla duaya, çağrıya uymayı, yani insan eserine hayat veren sunguyu yerine getirmeyi bilmek gerekir.

Evi efendisine vermek, zorunlu olarak, Varlığın bir "ânının" suretinde yaratılan bir şeydeki hayat nefesiyle can bulmayı ifade eder; Varlığın "ânı" belli bir ölçü dâhilindedir, yani mümkün şeylerin tekâmül döngüsünde konumlandırılmıştır.

Böylelikle canlanan eser *sonsuza dek* canlı kalacaktır, zira eserin tümüyle yıkılmasına rağmen, maddi parçacıkların her biri, nefesin kaynağında yeniden eridiği âna kadar, kendisine verilen yaşamı muhafaza edecektir.

Canlanma, ikâmeti için Efendiye sunulan insan eserinden bağımsız bir olgudur.

"Evi Efendisine vermek" imgesi, bu bağlamda, Efendinin

[3] Yayımlanmamış metin.

gelip kendisini canlandırmasına imkân verecek olan ortamın ve koşulların hazırlanma işini çağrıştırır. Oysa bu canlanma, can veren Kelâm ile canlandırılan şey arasında imzalanmış ebedi bir anlaşma olduğundan, bir yeniden diriliş vaadine dönüşür.

Ölümsüz nefesle canlanan ölümlü beden Tapınağa dönüşür.

Günün birinde canlanmak isteyen eserin yaratımında riayet edilmesi gereken ilk genel koşul doğal yakınlıkların gözetilmesidir.

İkinci genel koşul, bedensel devinimlerin evrensel anlarla örtüşmesine dikkat edilmesidir.

İnsan eseri gerçek bir temsil gücü olan bir sembol olmalıdır; materyallerin doğası, parçaların birleşme tarzı ve bütün yazılamalar (ki bunlar kişisel işlevsel niteliklerdir) kozmik ahengin belli bir ânını çağrıştırmalı ve temsil etmelidir. O halde, eserin dirimsel olarak mümkün olabilmesi için, bu eserin, astronomik denkleşmelerin yaratılan imgeye uygun olduğu ve yaratımın gelişim aşamalarının astronomik denkleşmenin evrimine uygun olduğu anda kurulmuş olması gerekir. Aksi taktirde sonuç başarısızlıktır ya da eser canlılıktan yoksun kalır.

Bu bağlamda, Tapınak insanın kendi içinde ve kendi eliyle yarattığı en üstün eserdir.

Dayatılan koşullar Eser Sahibinin, –ister kendi içsel eseri olsun ister kendi dışında yaratmak istediği ambiyans olsun– tabiatların ve fiillerin evrenselliğine dair hayal ürünü olmayan gerçek, açık ve net bir bilince sahip olmasını gerektirir. Burada, rasyonalist bir eğitimden geçen Batılı insanın yabancılaştığı bir varlık durumuna temas ediyoruz. Rasyonel ve mantıksal bir kavramın yerini, fonksiyonları ve orantıları bakımından "Kozmik Organizma" ile insan organizmasının özdeşliğine dair sezgisel bir kavram almalıdır.

Orantısallık artık kesin bir niceliğe dayanmaz; genellik arz eder. Fonksiyon artık tekil değildir, yani bireye dayanmaz; evrensellik arz eder. Canlı hücrelerin çoğalma sürecindeki oran-

tısal ilişkiyi yaratan şey, gökyüzünde bir bulutsunun oluşumuyla özdeştir; iki kimyasal molekül arasındaki bağı yaratan şey evrensel yerçekimiyle özdeştir.

İdeal ortamda, kozmik olarak ideal anda, ideal jesti yapmayı bilmek: Bu, Kutsal Büyüdür. O halde bu jestin neticesi ne zamana ne de mekâna bağlıdır; sebep olduğu etkiler uyumlu bir şekilde Nedene ilişkin olan her şeyde ve her alanda kendini gösterecektir.

Bu bağlamda bizler kimi zaman bilinçsiz birer büyücüyüzdür. Bilgelik ise bilinçli bir şekilde büyücü olmaya dayanır.

Fakat böyle bir Bilge olabilmek için heryerdelik ve herşeyibilirlik gerekmez mi? Bu durumda söz konusu Bilge Yaratıcı olacaktır! Ne var ki, sembolik şey aracılığıyla, Bilgenin yalnızca Yaratıcının taklitçisi olabileceğini söyleyen bizzat Bilgeliğin kendisidir.

Doğal bir eserde, ister hayvansal ister bitkisel üreme olsun, önemli olan tohumun ekildiği uygun andır. Bu an beklenen meyvenin üremesini emredecektir. Ardından, hiçbir yapay müdahale olmaksızın kendi başına bırakıldığından, meyvenin üremesi kozmik etkilerin doğal gidişatıyla paralel olarak gerçekleşir.

Bu koşullar aynı zamanda insanın hem dâhili eseri hem de harici eseri için geçerlidir.

Bunun için izlenebilecek tek bir kılavuz vardır: Analoji ve imza. Bu kılavuz, insanları, ilkin metallerle ve ardından insan vücudunun kısımlarıyla –yani bitkisel ve hayvansal türler– kurulan gezegensel ilişkiler ve burçlar gibi "analojik tablolar" oluşturmaya yöneltmiştir. Burada söz konusu olan fanteziler değildir; yalnızca rastlantılara dayalı uzun gözlemlerin sonuçları da değildir: Rastlantıların nedenlerini ortaya koyan, Sayılar üzerine kurulu bir bilim söz konusudur.[4]

Bu düşünce tarzı, harekete geçmek için artık jestin tekilliğini önemsemez; bundan böyle analoji kılavuzluk edecektir.

[4] Bkz. Sekizinci bölüm: "Ahenk, Analojiler, Fonksiyonlar ve Faktörler."

Burada bir kafa karışıklığı yaşanabilir: Analog olan, sembol değildir; jest analogun çağrışımcı sembolü olacaktır; jest sembolü çağırır. Bu, üzerine kitaplar yazabileceğimiz sayısız çağrışımsal büyücülük biçiminin izlediği yönergedir; Fakat bu aynı zamanda Kutsal Büyünün de anahtarıdır. Kutsal Büyü artık analogların basit bir değerlendirilmesinden fazlasını gerektirir.

Kutsal Büyü, analogların bilinmesinin ötesinde, uygun bir ortamda ve ona denk düşen kozmik anda ideal jesti yapabilmeyi gerektirir.

Bunu hesaba katmayan kişinin yaptığı işler nafiledir.

Büyü dediğimizde, bundan anlaşılması gereken şey, kendi nedeniyle birebir örtüşen ve doğal olarak gerçekleşen bir olgudur; bu demektir ki itki iradeye dayanan yegâne jesttir; zira sonuç, yani etkinin gerçekleşmesi Doğaya bırakılmıştır. Bu bağlamda, her türlü tohumlama işlemi bir tür büyüdür, fakat gerçekten öyle olabilmesi için, tohumlamanın yukarıda işaret edilen kesin koşullar içinde ve istenen meyvenin net bir biçimde tasarlanmasıyla gerçekleştirilmelidir. Bahçıvan istediği zaman tohum ekebilir; şu veya bu ölçüde iyi bir sonuç elde edebilir. Fakat bahçıvan iyi bir ürün elde etmek için ne zaman tohum ekmesi gerektiğini bilse bile, yaptığı şey Büyü değildir.

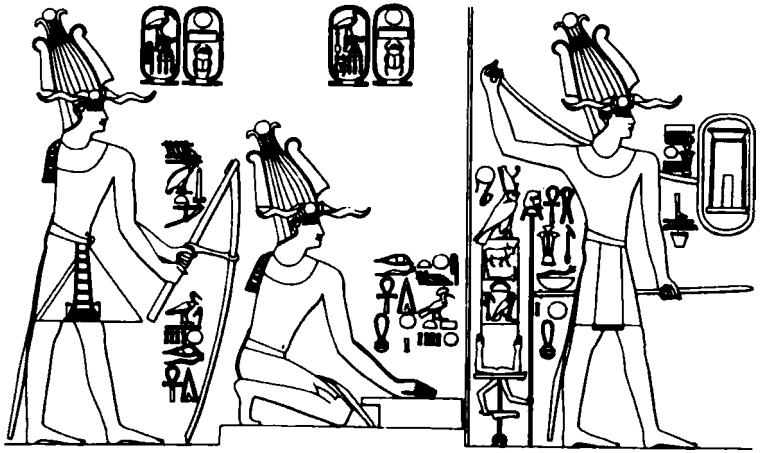
Büyüsel etki zamana tâbi değildir; nedensel jestte içerilmiştir. Söz konusu olan bir "dönüşüm" değil, bir varlık durumudur. Sözgelimi arpın bir teline dokunduğumuzda, tüm diğer teller ahenkli bir yanıt vererek titreşirler. Fakat diğer teller olmazsa, tüm armoniler çalınan sese içkin olurlar.

O halde Büyü anlık bir şeydir, *virtüel*dir; fakat gerçekleşmesi için gereken koşullar mevcutsa, o zaman *efektif* hale gelir.

Kutsal ritüel jest bu gerçekliğe dayanır; sözgelimi kurulum jesti, yani oluşum alanının hazırlanması; bunun ardından materyal seçimi, yani tohumu canlandıracak olan ortamın yapısı; son olarak [bunları] kozmik zamanlarla uyumlu kılma, yani canlanma ânı: Evi Efendisine verme ânı. Bu Tapınak göğün suretinde olacaktır.

Bu terimi [Tapınak] yalnızca kusursuz eser için kullanıyoruz, fakat doğal olarak canlı bir forma sahip olan her şey yaşamın, yani İlâhi Varlığın Tapınağıdır.

O halde insanı (en kusursuz şekilde yaratılan ve mevcut insanın yalnızca sembolü olduğu insanı kastediyorum) göğün suretinde yaratılan Tapınak olarak insan dehasının kusursuz eserinden ayıramayız. *Tapınak, insanın tabiat eserinin Tapınağı olması mânâsında insanın içindedir, tıpkı insan eseri olarak Tapınağın yalnızca insan suretinde olabilmesi gibi.*

Resim 3. — Kuruluş ritüeli: Kral ilk çukuru "dört kez" çapayla kazıyor, ardından tapınağın dört açısı için ilk briketi "dört kez" yapıyor; son olarak kral "Evi Efendisine Vermek"ten önce tapınağın etrafını "dört kez" karbonatla arındırıyor.

Hindu ritüellerinde,[5] Eser Sahibinin tapınağın yapımındaki armonide bir hata yapması durumunda bütün bedeninde acı çekeceğini ve hattâ tapınakta bu alana vakfedilen bedeninin kısımlarında acı çekeceğini tasdik eden neden budur.

[5] *İnsanın Tapınağı*, I, Dördüncü Kısım, VIII. Bölüm, "Hindu Tapınağı."

Tapınağın ve insan bedeninin bu şekilde özdeşleştirilmesi Luksor tapınağında doğrudan ifade edildiği için, basit ama hayranlık verici bir yöntemle bu tapınağın "evin Efendisine verildiği" safhaların devamını nasıl açığa vurduğunu görüyoruz.[6]

* *
*

Luksor tapınağında, haty'de, yani hava ve kanla vücudu canlandıran kanalları gösteren göğüs bölgesinde, tapınağın yapılışını, kutsanmasını ve vakfedilişini betimleyen önemli bir arkaik yazıt var.

"Daima şu önermeden yola çıkıyoruz: Firavunî tapınakların mimarisindeki her şey, ezoterik bir kanonun sıkı bir biçimde gözetilmesiyle didaktik nitelik kazanan sembolik bir akılla teşvik edilmiştir.

Bütün Evrenin tek bir yaşam nefesine bağlı olması bakımından, tapınak mimarisinde parçayı bütünle birlikte düşünmeden değerlendirmek hata olacaktır. Dolayısıyla yapının bir unsurunu diğerlerinden ayıramayız, zira tüm unsurlar tek bir düşünceyi ifade etmeye yarar.

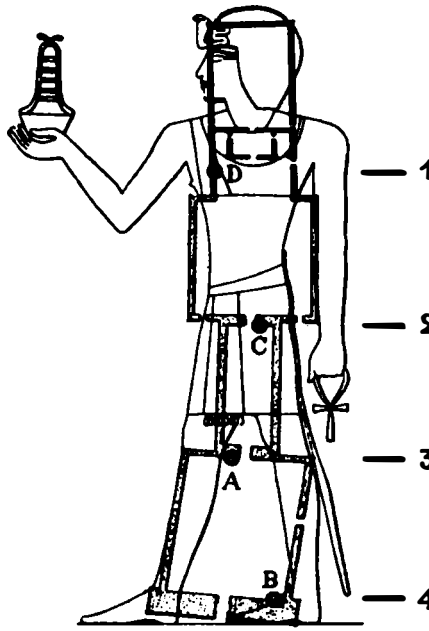
Sonuç olarak, Antropokozmos tapınağının büyüsünü yaratmak üzere yapının unsurlarını Sayılarla, yazılarla ve anlatılan mitosa ait betimlemelerle birleştiren bağı aramak gerekir.

Söz konusu nedenler, bizi, ilk bakışta bir kopukluk izlenimi verecek şekilde resimli yazıları ve hiyeroglifik simgeleri birbirinden ayıran taşların birleşim noktalarının anlamını bulmaya davet eder.[7]

Tapınağın dört noktasında yer alan, *Evi Efendisine vermekteki* dört temsilde, taş eklentilerinin gösterdiği üzere, söz konusu olan şey yalnızca tapınakla ilgili basit bir *açılış* ya da vakfetme değildir. Bütün Evren tek bir jestte tutunur.

---

[6] Bkz. *İnsanın Tapınağı*, III, s. 117.
[7] *İnsanın Tapınağı*, I, s. 655.

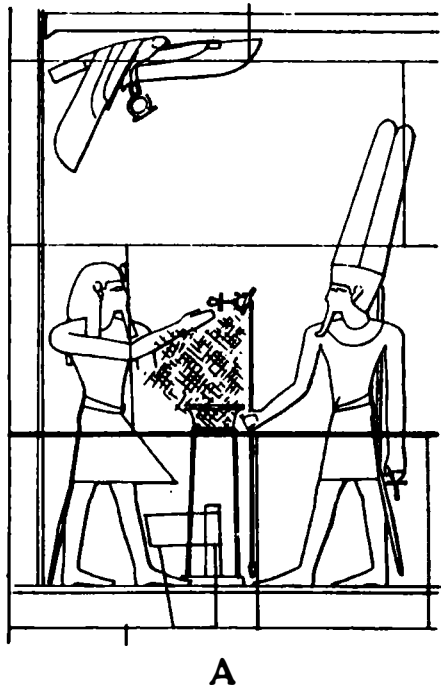

Resim 4. — Luksor tapınağında, "Evi Efendisine Vermek" temasını betimleyen sahnelerin konumu. A, B, C, D tablolarının yerleşimi ve Kralın tapınak şemasına yansıtılmasıyla temsil edilen insan bedeni ile tabloların ilişkisi.

Burada bir Tapınağı vakfetmek dünyevi bedeni canlandırma ve genel olarak en ileri bilim düzeyinde canlandırma eylemiyle özdeştir.

Şimdiye dek, bu formül, tıpkı her an karşımıza çıkan diğer formüller gibi, bir Mısırbilimci için, tapınağın bir *Neter*'e, yani "efendisine" ritüel olarak vakfedilmesini tasdik eden sıradan bir cümleden ibaretti.

Mimarinin betimlediği insanı temsil etmesi itibarıyla bir anahtar niteliği kazanan bu istisnai tapınak sayesinde [Luksor],

Resim 5. — Tablo A, dizlerin hizasında düzlemin 3. noktası. Yatay doğrultudaki tek birleşim noktası karakterleri cinsel organları hizasında böler; düzlemin 2. noktasında tablo C'ye karşılık gelir.

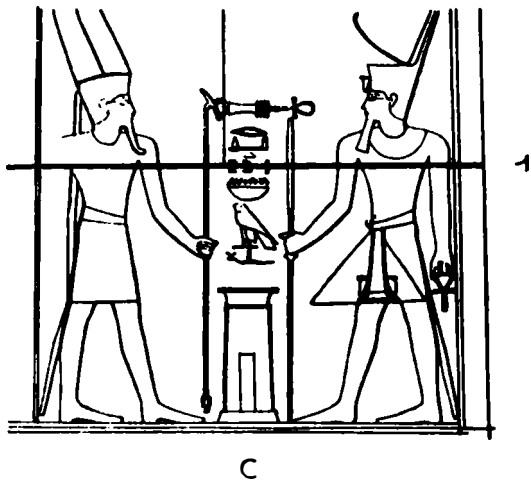
söz konusu ritüel formüle beşerî kozmosla yaşamsal bir ilişki kuran bir anlam vermemiz mümkün oluyor.[8]

III. Amenofis tapınağının girişi tapınağın bütününe yansıtılan insanın dizine denk gelir (A noktası). *Bu noktada, yekpâre*

[8] *İnsanın Tapınağı*, III, s. 116-122. Dört numaralı çizim üzerindeki desenler bilinçli olarak herhangi bir okuma düzeni olmaksızın yerleştirilmiştir. "Evi Efendisine vermek" yazısı yaşamsal bir işleve gönderme yaptığından, bu düşünüş tarzında mantıksal bir devamlılık vardır ve biz birleşme noktalarının yerleştiği konumların kılavuzluğunda bu mantıksal devamlılığı araştıracağız.

taşların birleştiği yer betimlenen kişileri cinsel organlarına denk düşecek şekilde böler ve bizi büyük peristil avlunun giriş kapısına yönlendirir (C noktası).

Luksor tapınağındaki "Evi Efendisine vermek" ifadesini taşıyan ritüel metin ilk olarak cinsiyeti, gebeliğin ve dünyaya gelmenin gerçekleştiği yeri gösterir. Buradaki ritüel sahnenin tasviri de aynı şekilde *tek bir yatay birleşme noktasıyla, betimlenen kişilerin göğsünün altından geçecek şekilde bölünmüştür.*

Resim 6. — Tablo C, cinsel organların hizasında düzlemin 2. noktası. Yatay doğrultudaki tek birleşim noktası karakterleri göğüs hizasına böler; düzlemin 1. noktasına tablo D'ye karşılık gelir.

Böylelikle ritüel yazı cinsiyetten *haty*'ye, yani bütünlüklü metnin yazıldığı, kalbin ve ciğerlerin yekpâre kompleksine gönderir. Doğmakta olan çocuk yalnızca nefes aldıktan ve böylece kanı "soluyacak" olan kalbin kapakçığını açtıktan sonra kendine ait bir yaşama kavuşur.

Şu soruya hemen doğru bir cevap bulmak kolay değildir: "Yaşamı elde etmek için en zaruri jest hangisidir?" Beslenmek mi? Hiçbir şey yemeden kırk gün yaşayabiliriz. İçmek mi? Şu veya bu derecede sıcak ve kuru çevresel koşullarda bir, iki ve hattâ üç gün bir şey içmeden yaşayabiliriz. Ama hiçbir canlı sürekli nefes almaksızın yaşayamaz.

Fakat havanın da nefes almaya, yani dirimselliğini yenilemeye ihtiyacı var. Mağara veya çukurlardaki tazelenmeyen hava artık canlılık vermez. Şimdi burada, tıpkı azotun ya da karbonun dönüşümü gibi, atmosferin yüksek katmanlarındaki dönüşüm döngülerinden bahsetmek hata olacaktır. Bu sorunu çözmek değil, geriletmek anlamına gelir. Yaşamın gerçek kaynağı *mutlak maddi boşluk*tur, saf Enerjidir. Luksor Tapınağı, akciğerlerde ve kalpte gerçekleşen temel solunum faaliyetinden sonra, tapınağın –yani insan bedeninin– ana kapılarından Efendi'nin besleyici nefesini dört farklı nitelik halinde sürekli olarak soluduğumuzu gösterir: Sıcak, kuru, soğuk, nemli, dört unsurun bileşimi.

İnsan bedeni Evrenin temel yaşamsal fonksiyonlarının canlı sentezidir. Organlarıyla ve organlarının dirimsel fonksiyonlarıyla bütün Doğayı özetler ki Doğa bu organları mineral, bitkisel, hayvansal ve beşerî âlemler şeklinde sınıflanan tipik soy zincirleri dâhilinde analiz eder.

Bu bağlamda, yönelimi vurgulamak için, bu üç âlemden biri içerisinden, insan bedeninin canlı kısmıyla akrabalık barındıran en karakteristik tipler seçilir.

Mantıksal olarak düşünülenin aksine, tekâmülün evrelerini açıklayan ve Tapınağın iç yüzeylerinde bulunan kayıtlarda en alt kademede bulunan şey mineraller âlemi değildir. İlk maddi form olarak, metaller veya mineraller âlemi kökene, her şeye can veren ruha en yakın âlemdir. Tabloların en üst kademesinde yer alır, zira doğurulan değil, *yaratılan* bir şeydir. Doğurulmamış ilkeleri sembolize eden ve en üst kademede yer alan karakterler göbeksiz olarak tasvir edilir. Yaratılışın nihai

amacını sembolize eden insanı, Yüce İnsanı gösteren en alt kademedir. Bu iki kademe arasında bitkiler âlemine denk düşen saf Sayılar kademesi yer alır; onu takiben bileşimler kademesi ya da Sayıların geometrisinin kademesi, yani hayvan yer alır.

İnsan eliyle göğün, yani dünyanın suretinde yaratılan Tapınağın yapısal unsurlarını belirlemek için işlevsel sembolleri canlı insan bedeninde arayacağız.

Evrenin insanda cisimleşmesi vahye dayalı bütün dinlerin ana konusudur, fakat bu ilkenin beşerî Mikrokozmostaki kaydı, küçük bir dünyanın Makrokozmosa karşıtlık teşkil ettiğini varsayması itibarıyla, yalnızca sorunun zahiri, yani akılsal yönünü oluşturur.

Biri küçük diğeri büyük iki dünya yoktur. Yalnızca tek bir dünya vardır ve ilâhi tecellinin (*purusha*) yolu üzerinde, dirilen İnsan bu dünyanın bütününü temsil eder.

Bu nedenle Tapınak yalnızca Evrenin, yani Göğün suretinde olabilir (Göğün ve tüm tesirlerinin sembolü) ve bu suret zorunlu olarak unsurlarını insan bedeninden ve onun organizmasındaki organlardan ve fonksiyonlardan alır. O halde, bir dine mensup müminlerin toplanma ve ibadet alanını "tapınak" olarak adlandırmak kesinlikle münasip değildir. Kilise, Sinagog ya da Tanrının Evi tanımları, toplu halde Tanrıya dua edilen yerler için doğru birer tanımdır; bunlar, insanın kendi vicdanına yönelik itirafları ve meditasyonlar için münasip olan huzur ve barış mekânlarıdır. Burada semboller düşünceyi yönlendiren çağrışımlardır.

Fakat Tapınak kiliseden farklı bir şeydir; insanı kendisinin ötesine taşıyan büyülü mekândır. Tapınakta insan normalde anlayamadığı şeylere maruz kalır; akılcı düşüncenin artık formüle edemediği bir varlık durumunun bilincine varır. Büyük Ortaçağ katedrallerinde halihazırda herkes bu etkiye maruz kalır. Hiç kuşkusuz, sözgelimi Roma'daki Aziz Petrus bazilikasında bu büyüsel havayı aramak nafiledir; ki Aziz Petrus

bazilikası Bilgi'nin kimi sembollerine riayet etmekle birlikte, Tapınak tipini değil, kilise tipini temsil eder.

Tekâmül eden her şey artık var olmamaya yazgılıdır. Oysa can veren şey tekâmül etmemiştir ve bu nedenle var olmaya son veremez. Canlandırılan form daima ölümsüz bir yan barındırır; oysaki can veren şey formdan bağımsızdır, fakat form, kendini canlanmaya bırakması nedeniyle, kendisine can veren Varlığa geçici olarak özel bir ritim dayatır; tıpkı bir telin uzunluğunun ve gerginliğinin ses skalası içinde sese bir form dayatması gibi.

Dolayısıyla canlanma trajik bir andır, kozmik olarak trajiktir, zira can veren Varlık, belli bir ritme zorlandığı için, bu zorunluluktan kurtulduğu âna kadar yolunu izlemek durumundadır. Fetüsün canlanması bu trajedinin imgesini oluşturur. Kalıtım ve beşerî bir form olarak kalıtımın tüm özellikleri ruhu anlık bir fiziksel varoluşa zorlar. Bu durumda can veren ruh, doğası itibarıyla, her şeye can veren Varlıkla birlik içinde kalmakla beraber, beşerî varlığın tüm mevcut ve müstakbel evrimini yaşamak zorundadır.

Tapınağın kutsanması ve vakfedilişi esnasında Kral –yani Kutsal Beşerî İlke– "sonsuzluk eseri yarattım" dediğinde hakikati söyler, zira tapınak temelinden tamamlanışına dek Yasa ile mutlak bir ahenk içindedir, yani materyalleri, oranları, tasvirleri, heykelleri, yeryüzündeki konumu ve mekânı itibarıyla yaratılışının kozmik ânıyla uyum içindedir ki bunu kolaylıkla saptayabiliriz.

Bu tapınak, insanın yapabileceği en kusursuz eser olduğundan, bütün formüller ve jestlerle birlikte kutsanıp vakfedildiği için, yapının kendisi yıkılıp yok olduğu zaman bile, her bir parçası canlı kalacaktır.

Bu doğrudur, zira Evrendeki her şey salt var olduğu için canlıdır ve canlı bir şey olarak –mineraller dâhil– var olması itibarıyla, bütün tekâmül süresince ve tekâmülünün kaynağına döndüğü âna dek canlı kalacaktır.

Bu *Osiris yasası*dır; evrensellikten ayrılan tekil ritmin son bulduğu âna dek varlığını sürdüren sürekli yeniden-canlanmalar döngüsünün yasasıdır. Fakat Osiris kökenli yeniden-canlanma yenilenmeye, reenkarnasyona özgüdür ve *dirilmeyi temsil etmez.* Ne var ki kusursuzluğun canlanması, yani şeylerin başlangıcından itibaren tasarlanmış olan nihai eserin canlanması söz konusu olduğunda (kusursuzluğa doğru bir oluşum hali değil, nihai nokta) formun sona ermesi ya da ölüm tüm varoluş deneyimini beraberinde getiren nedensel hale geri dönüştür; ve *bu, can veren, bilinçli olup geçici ölümlü formlardan azâde olan VARLIĞIN dirilmesidir.*

Tapınak aynı zamanda kozmik eserin, yani artık kaynağını Osiris'ten değil, Horus'tan alan eserin insandaki tamamlanışını sembolize eder. Bu İnsan'daki Tapınaktır; Buddha'ya dönüşen İnsan, İsa'nın İnsan'daki uyanışı.[9]

[9] Paris'te, VI. Sembolik Çalışmalar Kongresi'nde okunan tebliğ, 1957. "Evi Efendisine vermek" konulu metinle ilgili, *İnsanın Tapınağı*'na ait bazı özetleri ve çizimleri, yapılan kısa göndermeleri anlaşılır kılma amacıyla söz konusu tebliğe eklemeyi zorunlu bulduk.

Üçüncü Bölüm

SIRAT KÖPRÜSÜ

Sözünü ettiğimiz sembolizm Müslümanların kutsal kitabı Kuran'daki Sırat Köprüsü'yle karşılaştırılabilir. Bu köprü kıldan incedir ve her iki yanında derin uçurumlar vardır.

Bu uçurumlardan biri mantıksal yahut aritmetik Akıl zihniyeti, diğeri batıl inançtır.

İnsanın başını döndüren rasyonel akıldan kaçınabilmek neredeyse imkânsızdır. Burada her şey bir denge, bir denklik bulur. Her türlü argümana karşı bir cevap vardır; bir şey yalnızca kendisini tamamlayan şeyle birlikte vardır. Bilinçdışı bir şekilde insana yön veren duyular tatmin edilir, her şey hissedilebilir kavramlara indirgenir. Bilimsel bir anlayışla yetiştirilen insan, bizim akılcı dünyamızda, eski Mısır gibi salt sembolik bir odağa yaklaşmak istediğinde, böyle bir şeyi katlanılmaz bir zorlama gibi hisseder ve biraz sakinleştikten sonra onu ya ampirizm ya da putperestlik alanına terk eder. Eski Mısır dünyasında her şey bir semboldür; yaşamdaki her eylem, her dinî ritüel, her dikilitaş, her anıt, her hiyeroglif, hattâ hiyeroglifin rengi ve yeri, her tasvir, kullanılan her objenin şekli, kısacası

her şey Bilgelik Yasası'na riayet eder ki bu yasa her şeyi kendi kozmik doğasının ahenkli alanına yerleştirir.

Bu bizde bir takıntı izlenimi yaratır; bizim için bu körü körüne bir determinizmdir, her türlü özgür iradenin inkârıdır ve bize Kilisenin gücünü suiistimal ettiği zamanları hatırlatır ki Kilise özel ailevi meselelerden kraliyet tahtına dair sırlara kadar her şeyi gözetleme hakkına sahipti.

Ruhban sınıfı konumunu hep suiistimal eder ve her zaman da suiistimal edecektir; başka yerlerde olduğu gibi Mısır'da da öyle olmuştur; fakat sorunun temeli başka yerdedir, bizim "bilinç" konusundaki tutumumuzda yatar.

Eğer akılcı ve denklemci bir yönteme meyilliysek, sembolizmin birebir uygulanması bizim için çekilmez bir şey olacaktır; "dirimsel" düşünce yöntemine meyilliysek, bir insanın *bilmek*ten alabileceği en büyük keyfi alırız. Şeylerden en iyi şekilde istifade etmede bize yol gösteren ve bizzat o şeylerde bulunan işaretleri anlarız; her bir şeyi tam kendi zamanına, tam kendi yerine koymayı ve böylelikle onu kendi doğasına özgü her şeyle ilişkiye sokmayı bilen ahenk sayesinde doğal Büyüyü tanırız. Olup biten her şeyi yöneten "İradeyi" tanırız.

Fakat bütün bunlar "Yaratılış Yasalarına dair sürekli bir bilinç" hali gerektirir ve çok az insan böyle bir hal geliştirebilir.

Bu durumda, bayağı Büyüye ve batıl inanca yönelten bir diğer tehlike kişiyi tehdit eder. Şu gün, şu saat, şu jest kötü ya da iyidir; neden? Çünkü öyle...

Korku Bilginin, hayal gücü Bilincin yerini alır ve "sahte kutsallıklar" alır başını gider.

Peki, bu sembolizmin hakikatli yolunu reddetmek ya da düşünceyi dirimsel bir mantığa yöneltme çabasını inkâr etmek için bir sebep midir?

Sırat köprüsü cennetteki kurtuluşa götürür; yürümek isteyen yürür; biz "Misyoner" değil, "Peygamberiz."

* *
*

Kesin bir kavram, bir retorik figürü ya da hayalî bir figürasyon olarak sembol kendisini uyandıran düşünceden daima daha somuttur. Böylelikle araç yahut âlet fonksiyonu sembolize eder ve fonksiyon da bir hali ya da niteliği sembolize eder.

Yalnızca Kabala'da, sesli olarak başka bir kavramı, sır olarak saklanan, yani konvansiyonel bir sır söz konusu olduğunda saklı tutulan bir başka kavramı çağırmak istediğimizde, fonksiyon aracın yahut âletin daha somut olan kavramını sembolize edebilir.

Yalnızca belli bir bilinç durumuna kendini ifşa edip normal bir duyusal zekâya kapalı olan anlamı teşkil eden gerçek sır hiçbir şekilde konvansiyonel değildir ve özel bir yolla sembolizme bağlanır, ki sembolizm kelimelerin eksik kaldığı şeyi – çağrışım yoluyla– bu yolla kayda geçirebilen tek şeydir.

Sözgelimi oturak ve taht farklı yükselme kavramlarını çağrıştırır; biri fizikseldir, diğeri kudretle ilgilidir; fakat oturak kavramı genel olarak temeli ya da temelin üzerine oturduğu yapıyı da çağrıştırır. Tırpan kavramı durdurma, son verme işlevini çağrıştırır, tıpkı kılıcın delip geçme, ayırma veya yarma işlevini çağrıştırması gibi. Fakat biçme eylemi, eylem halindeki biçici, bir halin zirvesi ve nihai noktası olarak olgunluğu çağrıştırır; buna karşın kılıç bir şeyi durduran şiddetli eylemi çağrıştırır, fakat durdurulan şeye dair herhangi bir tanım sunmaz.

Sopa vurma ve cezalandırma eylemini çağrıştırır, fakat bir sopayla vurma eylemi sopanın kendisine dair kabalistik bir kavramı çağrıştırabilir. Musa bir değnekle kayaya vurur.

Genel olarak sembolizm, kelimelerin doğrudan doğruya aktaramadığı, yalnızca dolaylı ifade ettiği bir kavrayışı çağrıştırır.

Hatalı bir şekilde sembolizm olarak adlandırılan salt konvansiyonu dışarıda bırakarak, doğal bir sembolizm ile yapay bir sembolizmi birbirinden ayırmak gerekir. Yapay sembolizmde metaforu, alegoriyi, parabolü ve son olarak doğal sembolik unsurlardan oluşan sembolizmi sınıflandırmak gerekir.

Doğal sembolizm yalnızca doğal bir form üzerinden gerçekleşir (geometrik form da dâhil); ve bu, söz konusu formun soyut kavramını (İde), onun kaynağını oluşturan ya da bizzat kaynağını oluşturduğu soyut "işlevi" çağrıştırır.

Sembolizmin bu iki veçhesi, evrensel bir düşünceyi kayda geçirme aracı olmaları anlamında hakikate denk düşer. Birçok âdet ve gelenek, evrensel veya soyut bir düşünceyi sembolik olarak aktarmak üzere herkesin kullanımına açık araçlardan ibarettir.

Bu anlayış içerisinde, incelikle oluşturulmuş bir bütün dâhilinde, mitler teolojik ve kozmogonik öğretilerin bir ifadesidir. Bir mit, hatalı bir şekilde gerçeklik olarak adlandırdıkları şeylere düşüncelerini bağlamak isteyen kitlenin sınırlı kavrayışları için somut bir anlam sunma amacıyla her zaman coğrafi ve tarihsel olaylardan beslenir.

Gerçeklik değişmez bir veriden ibarettir; oysaki maddi olay daima değişkendir; bu sebeple mitin çağrıştırdığı anlam Gerçekliktir ve mitin üzerine inşa edildiği maddi imge "toza dönen tozdan" başka bir şey değildir.

Bununla birlikte, sıradan insan bu yanılsamaya yaslanır ve hakikati sembolün *çağrıştırdığı* şeyde aramak yerine, sembole hakikat anlamını verir.

Hiyeroglifik yazının aynı anda hem herkese hem de onun haricinde kalabalığın içinden seçilmiş bazı insanlara hitap edebilmesine imkân veren şey bu çift anlamlılıktır ki alfabetik –konvansiyonel– yazı buna izin vermez. Bir yandan herkese mekanik matematiği anlatırken, bir yandan da bazı insanlara mistik matematiği (bilgi), Sayıları anlatan geometri için de aynı şeyi söyleyebiliriz; modern matematik (ondalık ve cebir sistemi) böyle bir şey yapamaz ve dolayısıyla bütün düşünceyi kendi kapalı çemberini kıramayan somut bir mekanik fonksiyona indirger.

Sembol bir yandan duyusal zekânın ötesinde bir ifadeye imkân verirken, diğer yandan analoji yoluyla farklı olgular ara-

sındaki benzerlikleri anlamamıza izin verir. Bu benzerlikler, düşüncenin ya da eylemin aradığı amacı daha kolay ulaşılabilir kılma amacıyla, zamanları ve mekânları daha doğru bir şekilde ilişkiye sokmamıza imkân verir.

Sembolizm, insanın evreni anlama kapasitesini sınırlayan maddi çemberi kırmasını, daha yüksek ve daha kapsamlı bir bilinç haline ulaşmasını mümkün kılan yegâne –ve en iyi– araçtır.

Kıyas [yöntemi] niceliksel ilişkileri, yani statik formları (cesetler) yöneten yasadır; oysaki doğan ve ölen Doğa Yaşamdır ve hareket eden bir yasaya riayet eder ki bu yasa evrensel ve sınırları belirsiz töz ya da Enerji içinde, Platoncu İde ile maddenin mevcut formu arasında rol oynar.

Bu Yaşam Yasası yalnızca doğal sembol aracılığıyla formüle edilebilir; bu doğal sembol zorunlu olarak bu çekirdek sembole bağlanan bütün olasılıklar kompleksini akla getirir.

* *
*

Bu çalışmanın devamında, sembolizmin ve sembolizm felsefesinin farklı uygulanma biçimlerine göz atacağız ve bu ne tür sonuçlar çıkarabileceğimizi bize gösterecektir.[1]

[1] Yayımlanmamış metin, sembolizm üzerine bir çalışmanın özeti.

Dördüncü Bölüm

İDE VE SEMBOL

Tanımlamalar

Temellere ilişkin bir felsefenin olmayışı analiz mantığını doğurmuştur. Düşünce analizi çoğunlukla yabancı dillerden alınan yeni sözcüklerin yaratılmasını zorunlu kılmıştır. Fakat bu katkı yetersiz kaldığından, bir düşüncenin çok farklı nüanslarını ifade etmek için aynı kelimenin kullanıldığı sık sık görülür.

"Sembol" sözcüğü için de aynı şey geçerlidir. A. Lalande'ın hazırladığı *Felsefe Sözlüğü*'nü açıp bir bakalım:

"Sembol, Yunanca, bir şeyi tanımaya yarayan işaret; kırılan bir nesnenin birbirine tutulan iki yarısından oluşur; daha sonraları herhangi bir işaret, marka, damga, kaşe ve im gibi anlamlar almış, herhangi bir şey için kullanılan gündelik bir kelime olmuştur."

Bu bağlamda, kırık bir şişe kendisine denk gelen ve eksik olan parçayı sembolize eder. Somut bir nesne "tamamlayıcı" parçayı çağrıştırır ve Sembolün çağrıştırdığı düşünce tamamlayıcı haline gelir.

Sembol sözcüğünün ilk anlamı daha sonraları alabildiğine genişlemiştir ve artık Yunanların bu sözcüğe atfettiği anlamı

karşılamamaktadır. *Felsefe Sözlüğü* şöyle bir ayırım yapmaktadır:

"A. Benzetmeye dayalı bir denklik uyarınca başka bir şeyi temsil eden şey. Kullanım biçimleri: 1. Değişmez bir algoritmanın unsurları için kullanılır: "sayısal, cebirsel semboller; 2. Gözle görülmeyen ya da algılanamayan bir şeyi (doğal bir ilişki üzerinden) çağrıştıran her türlü somut işaret için kullanılır: "Asa, krallığın sembolü."

"B. Her biri farklı bir sistemin bir unsurunu temsil eden terimler sistemi (devamlılık arz eden bir sistem): "Bir sembol, yalnızca ikinci terimi verilen bir karşılaştırmadır, birbirini takip eden bir metaforlar sistemidir. (Jules Lemaître)

"C. Ortodoksluk işareti: İznik Sembolü."

Görüldüğü üzere, sembol sözcüğünü kullandığımızda gerçek anlamda kastettiğimiz şeyin anlaşılması mümkün değildir. İlk olarak, sembolün çağrıştırdığı şey artık bir "tamamlayıcı" değil, bir "benzerliktir." Bu benzerlik bir "metafor" olabilir ve bu durum belli bir uzlaşıya işaret eder. Aslında bu sözcüğün ilk anlamının yerini "tamamlayıcılar" ya da "tamamlayıcı terimler" almıştır. Yukarıda A maddesinde verdiğimiz anlam bir sıfat gereklidir: Uzlaşımsal. Bu uzlaşımsal sembolün taşıdığı anlamdır, çünkü "krallık" teriminin "hükümdarlık asasına" bağlanan anlamı uzlaşımsaldır, zira hükümdarlık asası farklı biçimler alabilir. Parantez içindeki "doğal bir ilişki üzerinden" ifadesi, verdiğimiz örnekteki uzlaşım düşüncesini ortadan kaldırmaz: Asanın krallıkla doğal bir ilişkisi yoktur.[1]

Sembol sözcüğünü özelleştirdiğimizde, gerektiği zaman, tek başına kullanıldığında ona belirli bir anlam verebiliriz;

[1] Mısırlıların kullandığı hiyeroglif sistemi bu itirazımızı net bir biçimde doğrulamaktadır. Bir *flagellum* (Nekhakha asası) taşıyan bir kol "korumayı" ifade eder. *Aba* asasını taşıyan kol "yönetmeyi" ifade eder. Başka türden bir asa taşıyan kol ise "kutsal"ı ifade eder vb. Bu tür örnekleri çoğaltabiliriz.

Sözlükte "Sembolik" sözcüğü için verilen örneğin mantığına uygun bir anlam:

B. "*Bu âyinler, dogmalar, bir zamanlar yalnızca sınırlı sayıdaki inisiyenin anladığı düşünceleri gizler; bu kişilerin sırları onlarla birlikte gömülür, fakat eski inançlar ve bu inançların tarif ettiği âyinler hakkında bize bırakılan her türden bilgi üzerinde derin bir inceleme yapan kişiler söz konusu sırlara ulaşabilirler. Buradan, adına Sembolik denilen bir bilim doğar; ben de bu ismi muhafaza edeceğim; çok farklı simgelerin altında gizlenen şeyleri bu bilimle keşfetmeyi deneyebiliriz*" (Ampère, "Bilim Felsefesi Üzerine Bir Deneme").[2]

Bu tanımın mantığı bağlamında, bizler kategorik olarak Sembolistiz, fakat Sembol sözcüğünün anlamı konusunda kendimizi daha net bir biçimde ifade etmek koşuluyla.

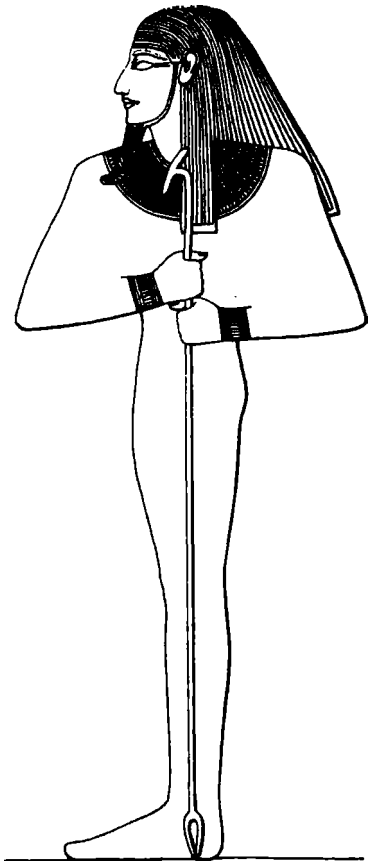
Aslında, yukarıda zikredilen metinde Sembol sözcüğü henüz bir simge, uzlaşımsal olabilecek bir "imge" anlamında anlaşılmaktadır.

Biz sözcüğün saf anlamını kullanmak istiyoruz, aksi takdirde Ampère tarafından formüle edilen önermenin gerçekleştirilmesi imkânsızdır: "*Sır... ama keşfedilebilecek bir sır.*"

Bir sembolün, yani bir işaretin, figürün, nesnenin veya sesin konvansiyonel olarak seçilmesinin, bu sembol ile onun çağrıştırdığı düşünce arasındaki belli bir benzerlikten yola çıkması pek mümkün değildir. Lalande'ın *Sözlüğü* buna atıfta bulunur ve şöyle bir koşul ileri sürer: "Doğal bir ilişki üzerinden;" Lalande bunu van Biema'nın şu düşüncesi üzerine kurar: "Başlangıçta İsa'nın sembolü Balık'tı, Yunanca sözcük nedeniyle." Burada balık *imgesi* Yunanca sözcüğün harflerinin yerini almış ve bir alâmet-i farikaya dönüşmüştür.

---

[2] *Sembolik* sözcüğü için iki farklı tanım veren A. Lalande tarafından zikredilmiştir: 1. A. Semboller kullanan ya da Sembolik sözcüğünün farklı anlamları için bir Sembol oluşturan bilim, örn. *Sembolik yazım*. 2. A. İlk maddede (A) verilen anlamları içeren sembollerle ilgili genel teori.

Resim 7. — "Kendi kendini yaratan." *Ouas* asasını tutan Osiris karakteri: "Kelâmın akışı, besleyici öz."

Söz konusu sembol bu şekilde, uzlaşımsal bir sembol olarak yorumlandığında, gizli anlam ve bir ima halindeki "doğal ilişki" gözden kaçırılmış olur; buradaki gizli anlam ve ima, ekinoksun bir devinim halinde Balık *takımyıldızına* girişiyle birlikte Hıristiyanlığın gelişini ifade eder.

Yeni bir çağın başlangıcı.

Gizli öğretilerin İnisiyasyon ya da Ezoterik bağlamında, sembolün yukarıdaki uzlaşımsal anlamdan çok daha derin bir anlamı vardır.

Bir örnek olarak kristaller sistemine bakalım. Üç ayrı yönde düz bir açıyla yerleştirilmiş üç eşit eksen küpün sembolüdür, diyebilir miyiz? Bu eksenler üzerine ideal bir biçimde yerleştirilen küp eksenleri göstermez. Bu eksenler sistemi üzerinden küpü tanımlayan şey Akıldır. Bunun ardından, bu veriden hareketle küpü sembolize edebiliriz, fakat ortada bir uzlaşım söz konusudur. Ne var ki, bu eksen sisteminin temsilinde yapay bir şeyin olmadığı kesindir. Küp gerçekten de bu şekilde oluşur, uzamdaki üç farklı yönde düzenli olarak genişleyip büyür, gerçekte var olmayan bu sistemin yasasına riayet eder, zira aslında ne çizgiler ne de eksenler vardır, fakat ortaya çıkan imge moleküllerin düzenleme fonksiyonunu temsil eder. Bu durumda, Uzamdaki üç farklı yönde düzenli ve eşit olarak artış biçimindeki tanım Küp *İdesi*ni oluşturur; düz açıyla birbirini kesen üç eşit çizgiyle somut olarak temsil edilen sistem gerçek anlamda *İdenin sembolü* haline gelir, çünkü başka türlüsü olamaz ve öte yandan gerçek sembol küpün uzlaşımsal sembolü olur.

Buradan şu tanımı çıkarabiliriz:

Saf sembol İdenin kendi gerçekliği içinde ve soyut bir yöndeki somut imgesidir. Somut yöndeyse, saf sembol, İde ile kendisinin doğal olarak temsil edebileceği uzlaşımsal olgu arasındaki bağ haline gelir.

Bu sayede sembol kabalistik bir simge haline gelir. Zahiri olarak ilgimizi somut yönde zorlar ve soyut yönü gözlemcinin dikkatine bırakır, fakat soyut yönü bizzat vermez. Bu yön şüphe yaratacak kadar dallı budaklı olabilir ve böylelikle "inisiye" olan ya da hakiki anlamı bulmaya "yazgılı" olan kişiyi belirlemek için belli bir yargının devreye girmesine izin verir.

Başka bir örnek verelim: Kartal havari Yuhanna'nın sembolüdür. Kartal ile havari arasında somut bir ilişki göremiyoruz, dolayısıyla burada mecazi anlamı, havarinin niteliklerini

betimleyen imgeyi arayacağız. Bu nitelikler sembolün somut yönünü oluşturur ve Kartal bir soyutlamaya dönüşür.

Bizim tanımımıza göre bu, bir İdenin somut imgesi olan semboldür. Dolayısıyla Kartalın bir sembol olarak seçilmesinin nedenini havarinin niteliklerinde değil, Kartalın doğasında aramamız gerekir. *Havari* uzlaşımsal boyutun ifadesi olacaktır.

Kartalın gözlerini kırpmadan güneşe baktığı söylenir. Sembol olarak seçilmesinin nedeni bu mudur?

Kartal istisnai bir keskin bakış yeteneğine sahiptir. Sembol olarak seçilmesinin nedeni bu mudur?

Kartal yükseklerde yaşar ve yuvası sarp kayalıkların bağrında bulunur. Sembol olarak seçilmesinin nedeni bu mudur?

Kartal etçildir ve bir köstebek ile bir kuzu arasında seçim yapması gerektiğinde kuzuyu seçer. "Agnus Dei"* ile "Ignis"** arasında bir kelime oyunu mu var? Sembol olarak seçilmesinin nedeni bu mudur?

Bu bilmeceyi burada çözecek değiliz; yalnızca yaptığımız tanımın nasıl kullanıldığını göstermek istiyoruz.

Sembolizmin bir diğer veçhesine bakalım. Kartal Romalılardan beri İmparatorluğun sembolüdür. Burada somut imge kendini gösteriyor: İmparatorluğun büyüklüğü, fetih üzerine kuruluşu, üst düzey egemenliği. Kusursuz bir planör olan, yüksek kayalıkların doruklarında, gerçek anlamda tüm canlıların üstündeki zirve noktalarda yaşayan bir varlık olan yırtıcı Kartal imparatorluğun güzel bir imgesidir. Her şeye hâkimdir. Burada söz konusu sembolün konvansiyonel anlamı kendini dayatır ve kimse kartalın temsil ettiği İdenin ne olduğuna bakmaz.

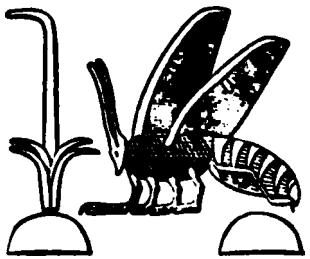
Peki, bu sembolün monarşik Krallık için uygun olup olmadığı tasdik edilmiş midir? Temsil edilen nitelikler İmparatorluğun nitelikleriyle görünürde aynıdır. Kuşkusuz, görünürdeki imgenin gerekçesinden daha derin bir neden söz konusudur,

---

* Tanrının Kuzusu. (ç.n.)

** Parıltı, ateş, tutku. (ç.n.)

zira armalarda kullanılan sembollerin seçimi hiçbir zaman hayal ürünü olmamıştır. Armacılığın beslendiği kaynaklar dinlerdekine benzer bir ezoterizme dayanır. Özellikle Kartalın farklı renklerde betimlendiğini görürüz. Siyah, beyaz veya kırmızıdır; tek ya da iki başlıdır. Hiç kuşkusuz Akdeniz'deki bütün Batı uygarlığının evrimsel kökenlerinde yer alan Mısır'da, Arının ya da genel olarak bal sineğinin krallığın sembolü olarak Kartalın eşdeğeri olduğunu görürüz.

Resim 8. — Arı; kusursuz sembolün kusursuz modeli.

Bal çiçeğin en hassas, en hafif kısmıdır. Kartal Göklerin Kralıdır. Arı en yüksek irtifalarda uçarak çiftleşir. Yükseklik, Gök ve aynı zamanda Işık düşüncesi Kartal ve Arı imgelerinde mevcuttur. O halde, "İde" anlamını burada mı aramalıyız? Ki mevcut bağlamda Kartal İdenin somut imgesi, saf sembolüdür ve İmparatorluğun konvansiyonel sembolüne dönüşür.

Büyük bilge Ampère gibi "gömülü ve saklı" sırları keşfetme gibi bir iddiamız yok. Tek isteğimiz, eski yazıtların gizli anlamını aramak üzere, sembolizmin gerçek anlamına daha uygun bir yöntem sunmaktır. Bunun için, İde ile somut form arasında bir aracılık ve bağlantı rolü oynadığını söylediğimiz Sembol sözcüğüne verdiğimiz anlama ait açık bir tanım yapmamız gerekir.

Soyut yönde, İdeye yönelik olarak, sembol somut ve somutlaştırıcı imgedir. Dolayısıyla barındırdığı bütün nitelikleri ve işlevleri

orada aramak gerekir. Somut yönde, nesneye yönelik olarak, sembol, halihazırda genel olarak kabul edilen tanımın mantığı dâhilinde, konvansiyonel imgeye dönüşür.

* *
*

Şimdi firavunî mitlerdeki insanbiçimci sembolizme dair bir örnek vermek ve ardından Yunan-Roma teolojisi tarafından insanileşmiş bir mite dönüşümünü görmek ilginç olacaktır.

Birliğin Noun'a (İlksel Okyanus'a benzetilen yer) bölünmesi biçimindeki gizemli kutsal olayın Heliopolis'te vahyedildiğini hatırlayalım; Noun ilksel toprak halinde katılaşır ve Toum'un görünmez ateşini hapseder.

Memfis mitosunda, toprağa düşen Göğün Ateşi Ptah adını alır; bu metafizik ateş, Heliopolis'te dile gelen ama henüz zuhur etmemiş olan İlkeleri somutlaştırarak Doğada etkilerini gösterir.

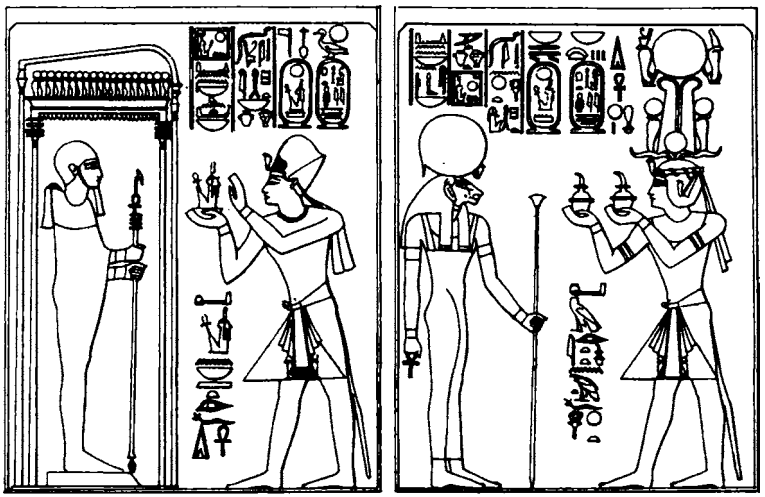
Toum'un kendini göstermesi, felsefi açıdan maddenin yapıtaşları olarak tanımlanan dört temel niteliğin ve Üç İlkenin dönüşümüne işaret eder; ancak bunların "cismanîleşmesi" yalnızca ilk Üçlemenin (*Ptah*, *Sekhmet*, *Nefertoum*) kendini gösterdiği zaman gerçekleşir.

Noun'dan türeyen ilk Toprak olan *Toum*'da hapsedilen canlı Ateş, Mısır'daki tapınakta üç asayı (djed, ankh, ouas), yani söz konusu Ateşin nitelikleri olan Üç İlkeyi elinde tutmuş şekilde betimlenmiştir. Ancak *Ptah* güçsüz bir mumya gibi sımsıkı bağlanmıştır. Gücünü kullanması yalnızca *Sekhmet* (*Ptah*'ın dişil ilkesi) tarafından bağlarının çözülmesiyle mümkün olacaktır ki Sekhmet *ouadj*'ı, yani ucunda açılmış bir papirüs çiçeği bulunan asayı elinde taşımaktadır; "kilidi açacak," yani *Ptah*'ın ateşini güçsüz kılan engeli bertaraf edecek olan bu çiçektir.

Ptah tüm canlı varlıkların, insanlığın, kalbinde düşündüğü ve her bir eşyanın adını söyleyen diliyle ve dudaklarıyla dile getirdiği her şeyin yaratıcısıdır..., diyor ilgili metinler. Zaten piramitlerde

Ptah "atölye Şefi" ve "formların Yaratıcısı" diye adlandırılır ve o aynı zamanda bütün zanaatçıların "ustası" olacaktır.

Yunan mitosunda *Ptah*, *Hephaistos* adını alır ve "bacaklarındaki bağlar" yerini doğuştan sahipmiş gibi göründüğü bir sakatlığa bırakır: *Hephaistos* topaldır ve aksak yürüyüşünü düzeltmek için kendine iki altın heykel yapacaktır; bu heykeller ince uzun bacaklarının attığı adımları destekleyen hareketler yapma kabiliyetine sahiptir.

Resim 9. — Solda: Mavi başlık takan Kral adaletin efendisi *Ptah*'a *Maât* sunar. Sağda: Taç takan Kral Sekhmet'e iki kâse süt sunar; Sekhmet "Ptah'ın mıknatısıdır;" adı Hator sistrumuyla yazılır.

Ptah "Toprağa düşen Gök Ateşi" iken, Yunan mitosu, ateş tanrısı *Hephaistos*'un Gökyüzünden yere atılma nedenini "insani" bir hikâyeyle kuşatır: Bir gün, kocası *Zeus*'un sadakatsizlikleri yüzünden kıskançlık duyan *Hera* büyük bir öfkeyle isyan eder ve *Zeus* onu şiddetli bir şekilde döver; o zaman *Hephaistos* şiddet gören annesi için hayatı pahasına bir müdahaleye girişir ve

böyle olunca, oğluna çok kızan *Zeus, Hephaistos*'u ayağından tutar ve kutsal göklerden aşağı atar.

Bu hikâye Mısır teolojisinde dile getirilen kozmik yasanın Yunanlarda mevcut bilginin doğasını bozan çok insani bir duygunun neden olduğu bir "kazaya" nasıl dönüştüğünü gösterir.

Burada, bu iki sembolizm tarzının *Ptah-Hephaistos*'a aynı Kutsal Ateş işlevini yüklediğine dikkat edelim; bu Kutsal Ateş Yeryüzünde metalik mineralleri işleyen "demirciye" dönüşür.

İde

Platoncu İde ile yaygın felsefe dilindeki İde sözcüğü arasındaki ayırım kabul edilmektedir. Genel olarak İde (düşünce) bir kavramsallaştırmadan doğar. Kavram önce gelir, fakat kendisi yalnızca halihazırda kayda geçirilen basit ya da karmaşık bilgilerden doğabilir; bu anlamıyla kavram ampiriktir. Zincir şöyle olacaktır: Deneyim, Kavram, İde. Deneyim, bilgiyi kayda geçiren bilinç olmaksızın hiçbir şey ifade etmez. Bilgi ise kavramsallaştırma olmadan imkânsızdır.

Sayma yetisi ya da sayının "a priori Bilgisi" her varlığa içkindir. Salt ben ile öteki arasındaki ayırım bir sayma işlemine işaret eder. Doğuştan gelen bu "Bilgi" olmaksızın Doğada hiçbir şey var olmazdı, yani bir karmaşıklık, bir iç içe geçiş hâkim olurdu. Mineral bir cisim başka mineral cisimlere göre tepki verir. Bu kimyasal "tepki" yaşam ve ayırma, karşılaştırma, sayma demektir. Yükseğe uzanmak için bir nesneye tutunan bir bitki sayma ve ayırma işlemi yapar. Fakat burada bilgilerin kayda geçirilmesi söz konusu değildir. Kayda geçirme yetisi, kendisi de algının ve saptamanın düalizasyonunun ürünü olan beyinle kendini gösterir. Yukarı tırmanan bitki destek bulmak için başka bir şeyle temas kurma, yerçekimi yasasına karşıt bir şekilde yukarı çıkma ihtiyacına boyun eğer. Aksi takdirde hiçbir şey bitkinin yerde sürünmesini engellemez.

Varlıkların sahip olduğu "eğilimler" zekânın ilk formlarıdır. Deneyimin kayda geçirilmesi yalnızca hayvansallıkla, yani organize varlıkla mümkün olabilir. Böylelikle hayvansallık algının düalizasyonunun ilk halini temsil eder; *karakteristik eğilim* ile bu eğilimi tatmin eden organı birbirinden ayırır. Algıları koordine eden bir beynin zorunluluğu organik kompleksten ileri gelir. Böylelikle doğuştan gelen *a prioi* bilgi edinimi gerçekleşir. *A priori* bilgi Doğaya dair organik anımsamadan başka bir şey değildir ve bu mineral, bitkisel ve hayvansal unsurları kapsayan İnsan'ı oluşturan şeydir.

Doğanın nihai ürünü olan insan ile Doğa arasındaki canlı ilişkiyi hesaba katmadan zekânın, kavramların ve düşüncelerin rolünü analiz etmeye çalışmak nafiledir. Bu Doğa bir bütün olarak insanın içindedir ve Ben'de yoğunlaşmış olarak Doğanın karşısına konan payda halini alır. Bu düalizasyon ya da Doğanın bölünmesi bütün Zekâyı, bütün beyinsel olguları oluşturur.

Bilinç ve İde beyne hiçbir şekilde ihtiyaç duymaz, fakat bunlar, eskilerin "Kalbî Bilgi" dedikleri şeyin, yani dışımızdaki Doğa ile içimizdeki Doğa arasında kurulan doğal ilişkinin bir parçasıdır.

Bilinç tam olarak ifade etmek gerekirse "ihtiyacın ya da eğilimin" sınırıdır. Yukarı doğru tırmanan bitki bir destek noktası bulduğunda başka bir destek noktası aramaz. İhtiyacına, eğilimine cevap verdiğinin bilincindedir. Özelleşmiş eğilimler olan duyularımız kendi eğilimlerine cevap verdikleri zaman bilinç sahibi oluruz.

İde tözsüz formdur. Bilinci oluşturan *eğilim*dir, ihtiyaçtır. Uzamdaki üç belirgin yönde eşit büyüme eğilimi küp İdesini oluşturur.

Bizim bu doğal gerçekliklerle olan *ilişkimiz* başka bir şeydir. Bu ilişki iki boyutludur: 1. Beyin tarafından kurulan ilişki; 2. İç kulakta kendine ait bir organizmaya sahip olan ve "Kalbî Bilgi"nin *beyinsel* bilgiye dönüşmesine, bu şekilde kaydedilmesine

imkân veren fonksiyon tarafından kurulan ilişki. Beyinsel bilgi iki boyutludur, "Kalbî Bilgi" ise tek boyutludur.

Kavram, kavramsallaştırma tek boyutlu, uzamsal bilgide konumlanır. Yuvarlak bir spirali *tasavvur* edebiliriz (kavramsallaştırma), fakat yalnızca düz spirali anlayabiliriz ve genel olarak, yalnızca bir kesit halindeki hacmi, bir düzlem üzerindeki yansımayı anlayabiliriz. Duyguları tasavvur edebiliriz, fakat onları yalnızca yarattıkları somut etkilerle anlayabiliriz. Saf İdeyi tasavvur edebiliriz, fakat yalnızca düşünceyi, yani tözde belirlenmiş formu, bir başka deyişle maddi formu anlayabiliriz.

O halde şu tanımları verebiliriz:

İki tür bilgi vardır. Birincisi *a priori* bilgiye dayanan bilgi, yani doğuştan gelen deneyim, saf Aklın kaynağı; buna tasavvur edebilen Kalbî Bilgi ya da tek boyutlu bilgi diyeceğiz ki bu İdeyi görebilir. İkincisi zihinsel [beyinsel], iki boyutlu, ampirik bilgidir ve bu akıl yürütmenin ya da kaydedilen bilgilerin koordinasyonunun kaynağıdır ve düşünceyi somutlaştırabilir, anlayabilir.

Bilginin unsurlarına dair bu felsefe, tüm şeylerin birbirine bağlı olması anlamında Mistik niteliktedir. Form aracılığıyla bireyleşme olarak maddede devamsızlık söz konusu olsa da, hiç kuşkusuz, maddenin Yaratılışının genel gelişimi ve yaratıcı Enerji olarak devamlılık söz konusudur.

Bu sınıflandırma sözcüklerin anlamına dair farklılıkları azaltmaya imkân verir: Bilgi, kavram, kavramsallaştırma (tasavvur) ve düşünce. Akıl [bilgi] ile beyinde gerçekleşen anlama arasında, Aquinolu Thomas'ın deyimiyle "Ratio ile Intellectus" arasında çok belirgin bir fark vardır.

Saf akıl, tek boyutlu Bilgide konumlanan ve beyinsel bir kayda ihtiyaç duyan doğuştan gelen Bilgidir. Beyinsel kayıt yalnızca *Anlama* mekanizması tarafından gerçekleştirilebilir, ki eskiler Bilgi'den Anlama'ya geçişi çok makul bir şekilde birbirinden ayırmışlardır.

Bu netleştirmeler olmaksızın, Anlama sözcüğünün anlamını belirlemek imkânsız olmasa bile çok zordur.

Burada tanımların bizim için yeterli olması gerekir ve dolayısıyla içgüdü ve sezgi sözcüklerinin anlamını netleştirmemiz gerekir. Bize göre içgüdü doğuştan gelen, organik olarak bilinçli olan, akıl yürütme veya koordinasyon yetisinin müdahalesinden bağımsız bilgidir. Sözgelimi: Bir hayvanın kendisini iyileştirecek olan bitkiyi seçmesini ve zehirli bitkiden uzak durmasını sağlayan içgüdü ya da bir çığın meydana geleceği dağlık alandan kaçmasını sağlayan içgüdü. Beynin devreye girdiği andan itibaren, Anlama yetisi gelişmişse içgüdü körelir. Eğer içgüdü –tüm hayvanlarda olduğu gibi bizde de vardır ve kaynağını zekâdan alır– bilinçli hale gelirse, yani *aktarılmayı* bilirse, o zaman Sezgiye dönüşür.

Bu anlayış içerisinde, içimizde var olan şeyin bilincine varma dışında öğrenmemiz gereken bir şey yoktur diyebiliriz. Zekâ bunun için zorunlu değildir, fakat Anlama yetisi zorunludur. Anlama yetisinin bize söylediği şeyi ifade etmeye ihtiyacımız yoktur, hattâ ifade arayışında bizi zekâdan uzaklaştıran "ikili boyut" tarafından salt anlamaya indirgenme tehlikesi olsa bile. Eğer temaşayı ya da düşünceden yoksun meditasyonu uygulamayı reddedersek, Anlama yetisinin bize ifşa ettiği şeyi formüle etmeye değil fakat sabitleştirmeye ihtiyaç duyarız ve imge bunun için yeterlidir.

Böylelikle imge yazının en doğrusal ve ilksel formu haline gelir; belli bir dil kullanmadan okunabilir ve sezginin en basit ifadesine yanıt verir: Bu Anlama yetisindeki Bilginin kavranması ve anlaşılmasıdır. İmge ilkel ya da "dejenere olmuş," yani Anlama yetisine sahip olmayan ya da bu yetiyi kaybetmiş birçok insan ırkına ve hayvanlara hiçbir şey ifade etmez. Anlama yetisi hayvansal içgüdüye dönüş nedeniyle ya da beyinsel bilgi tarafından baskılanması nedeniyle kaybedilir, ki bu durumda beyin-zekâ için imge konvansiyonel sembolden başka bir şey değildir.

Sınırları belirli olan her doğal şey, formun belirlenmemiş tözdeki bireyleşmesidir. Bu bağlamda İde ve form iç içe geçer, birleşir ve bireyleşme İdenin sembolü ve somutlaşmasıdır.

Daha önce söylediğimiz gibi: Belirli eksenleri olan bir sistem küp *İde*sinin sembolüdür. Bu küp İdesi uzamdaki belirli üç doğrultuda eşit artış eğilimi ve ihtiyacıdır (buna atomik düzen de diyebiliriz). Maddi küp sembolün kendisi için *konvansiyonel* olduğu nesnedir.

Küpü gösteren imge, kübik eğilime dair Anlamamızın sezgisel yazımıdır. Bu imge düz olacaktır, fakat küp belli bir hacmi olan bir şeydir ve yalnızca konvansiyonel yapay unsurlar formları Uzamda betimlememize imkân verir; dolayısıyla imge için, hacimsel küpe dair tasavvurumuzun beyinsel anlama ya da beyinsel bilgi olarak yazımı söz konusudur.

Niteliklerin (sözgelimi Büyük, Güzel, İyi, Renk, Zevk) bilgisi duyguyu yaratır.

Anlama yetisi yalnızca karşıtlarla yapılan nicel bir karşılaştırma yoluyla duyguları kayda geçirebilir. Zevk kendi içinde yalnızca tatmindir; renk kendi içinde kırmızı ya da yeşil veya başka bir şey değildir, fakat bununla birlikte belli bir etki yaratır; bir şey kendi içinde ne güzel ne çirkin, ne büyük ne küçük, ne iyi ne de kötüdür; bununla birlikte, herhangi bir karşılaştırma yapmaksızın o şeyi böyle duyumsayabiliriz.

Niteliğin anlaşılması/kavranması nakil gerektirir. Bilginin anlamaya nakli yalnızca duyusal olarak algılanabilir nicel bir karşılaştırmayla gerçekleşebilir. Bu şekilde bir kez kayda geçirildikten sonra, Nitelik yalnızca uzlaşım yoluyla sembolize edilebilir. Niteliğin İdesi yoktur, fakat İde kendi içinde yalnızca niteliktir, yani eğilim ve ihtiyaçtır.

Nitelikler İdede birleşirler ve yalnızca maddi form içerisinde bireyleşmeyle bölünebilirler.

Form İlkesinin belli bir özelliği yoktur: Töz üzerinde etki uygulayan somutlaştırıcı güçtür. Bu maddileşme saf Enerjiden maddeye doğru inen bir yol izler ve katedilen etaplar bütün

somut formların İdelerine dönüşen nitel belirlenimlerdir ya da bireyleşmelerdir.

Sembolik

Sembolik, bir yöntem olarak, imgelerden yararlanırken başvurulan, sezgisel bir görünün kaydedilme yöntemi olarak, fakat aynı zamanda, *doğal olgunun kendisini Sembol olarak* gözlemlediğimizde başvurulan ve anlamanın yüksek bir evresinde yapılan bir araştırma yöntemi olarak anlaşılmalıdır.

Sembolün sembolikteki bu veçhesi, insanlık tarihinin bu dönemine yönelik ilgimizi arttırabilir.

Hakikaten, dünyamızın rasyonel olasılıkların sınırına ulaştığı bu kritik dönemde, gelecek için kaygılı insanlar düşüncenin kurtarılmasına imkân verecek bir çıkış arıyorlar.

Halihazırda insanlık sürrasyonel bir düşünceyle meşguldür. Bu sürrasyonel düşünce, rölativist bir teorinin, uzama ve eğrilere dair öklidyen olmayan bir geometrinin, soyut bir sanatın sunabileceği gibi bir rasyonel "aşırılık" bağlamında mümkün müdür?

Bu, daima aynı yönde aynı araçlarla ilerlemek demektir; sınırı aşmak değil, onun daha da gerisine düşmektir.

Hiç kuşkusuz, bilim böyle bir kaygıyı reddetmektedir. Bütün problemleri nihai bir senteze indirgeme ihtimalinin verdiği duyguyla hâlâ tatmin olabilmektedir. Heisenberg'in dile getirdiği belirsizlik ilkesini daima reddeden dâhi Einstein'da böyle bir inanç hâkim olmuştur. Einstein, bir gün bütün sorulara mantıksal ve rasyonel olarak cevap verebileceğimize inanan dünyayı terk etmiştir.

Rasyonel ve analitik Batı düşüncesi açısından, işlerin böyle olmayabileceğini kabul etmek hiç kuşkusuz korkunç bir şeydir; bu, Batı düşüncesi için, sezgisel kaynaklarını bilmediği bir felsefeye geri dönmek ve bayağı bir mistisizm yoluna girmek demektir.

Ne var ki, bugün bizim beşerî dünyamızda, rasyonel bilgiyi aşan bir bilgi anlayışına dâhil olmak isteyen üstün bir Bilincin karşı konulmaz çağrısıyla ötekilerden ayrılan bir seçkinler sınıfının zuhur ettiği yadsınamaz.

Bu bağlamda şöyle bir söylem öne çıkıyor: Bilim insanının görevi güçlü bir inanç duyarak klasik araçlarla çalışmaksa (bu araçların sınırlı olduğu kabul edilse bile), filozofun görevi, sınırları büsbütün ortadan kaldırmak olmasa bile, en azından onları olabildiğince uzağa taşımaya imkân veren bir yol bulmaktır.

Ancak bana göre, burada "Bilgi peşinde koşan" kişinin artık vermemesi gereken bir taviz söz konusudur. Ütopik görünmek pahasına, izlediği amaçla açıkça örtüşen bir konumu benimseme cüretini gösterebilmelidir. Bu, mevcut olana karşı çıkmayı değil, bir çölde yalnızca çölün sunduğu imkânlarla (yalnızca yer ve gök) bir yol bulma arayışını ifade eder.

Ne derece kusurlu ya da kusursuz olursa olsun, bizim için bugünkü insan Evrende organik olarak yaşayan en üstün varlığı temsil ediyor. Daha kusursuz, yani değişmez gerçekliğe daha yakın varlıklara gelince, her büyük dönem bunlara dair tanıklıklar bırakmıştır. Materyalistlerin kuşkuculuğu nasıl olursa olsun, şu gerçeklik karşısında eğilmeleri gerekir: Yeryüzünde gözlemleyebileceğimiz bütün varlıklar bize kıyasla birtakım eksiklikler barındırır ve dolayısıyla bizler, Doğanın tüm veçhelerinin insanın dönüşümüne katkıda bulunduğu sonucuna varmalıyız. Bu, bütün geleneksel Bilginin temeli olan düşüncedir. Burada, bir makrokozmosun yanında yer alan bir mikrokozmos değil, insanda cisimleşmiş Evren söz konusudur: Antropokozmos. Dolayısıyla duyusal, zihinsel ve sezgisel olarak, yalnızca içimizde doğuştan gelen şeyi, bilinçsiz bir biçimde olduğumuz şeyi bilebiliriz, fakat bu şeyin bilinci belirli anlarda açığa çıkarılabilir.

Sembol yalnızca bu tartışılmaz antropokozmik gerçeklik sayesinde var olabilir. Bütün doğal olgular, saptayabildiğimiz

ya da gözlemleyebildiğimiz tüm olgular birer Sembol olabilirler, fakat herhangi bir karşılık bulmazlarsa Sembol olamazlar: Sembol terimini "tanımaya imkân veren somut araç" şeklindeki klasik anlamıyla alsak bile, soyut bir karşılığın çağrısını ifade eder.

Sembol teriminin birçok farklı anlamı üzerinden sembolist olabiliriz; fakat "sembolik"e "yönlendirici" bir doktrin değeri vermek ve sembolizmin her türlü öznel –hayalci olmasa bile– yoruma kapı açan basit bir bakış açısı olarak anlaşılmasından kaçınmak istiyorsak, o halde "sembolik" terimine açık ve değişmez bir anlam vermemiz gerekir.

Bir mistiğin yaşadığı vecd esnasında sezinlediği şeyler ona aittir, onun için tümüyle kişiseldir. Mistiğin bu şeyleri kayda geçirmesi, yalnızca ve yalnızca, salt duyumsanabilir olgulara açık olan zihinsel zekâmız için hiçbir şey ifade etmeyen imgeler aracılığıyla mümkün olabilir. Vecd, bu yolla doyuma ulaşmış seçilmiş kişiye yalnızca bir kesinlik sunabilir. Oysa bu doyum, varlığın, bizim bedensel ve beyinsel dünyamızın kısıtlı sınırlarının dışına taşınmasını ifade eder. Vecd kendi içinde bir amaçtır ve vecdi yaşayan varlık söz konusu doyumun ardından, imana davet ederek şahitlik eden havariye dönüşebilir. Burada söz konusu olan Bilgi değildir. Bilgi, Bilen Öznenin bizim maddi dünyamızla belli bir bağı muhafaza etmesini gerektirir. Bilgi varlığı kısıtlayıcı sınırlardan kurtarmalıdır, fakat duyumsanabilir ve ölçülebilir Evrenle teması korumalıdır.

Bilgi tanımlanamayan tinsel ile algılanabilen sonlu arasında bir ara duraktır. Bu, Bilge olarak adlandıracağımız bilen özne için, bir yandan evrensel bir niteliği olan duyumsanabilir bir aktarım aracı, diğer yandan, bu aktarım aracının yöneldiği insan açısından, bu araçla ortaklık barındıran zihinsel bir yeti gerektirir.

Söz konusu araç yalnızca *form* olabilir, ki bu form sayı, renk, ses, düzlemsel imge ya da hacim şeklinde bulunabilir.

Peki, zihinsel araçlar nelerdir?

Her olayın, duyularımız ve zihinsel yetilerimiz tarafından kavranabilen her olgunun, dolayısıyla her belirli bilginin sembol olabileceğini söylemiştik. Tersinden bakarsak, bu önermeden şu sonuç çıkar: Herhangi bir şekilde nesnelleştirilebilir ve dolayısıyla duyusal olarak algılanabilir olan her şey yalnızca bir sembol, yani düşünsel (soyut) bir karşılığı çağıran somut bir ifade olabilir. O halde söz konusu karşılık hiçbir zaman nesnelleştirilemez; kendisi yalnızca başka bir şeyi çağıran bir sembol olabilir. Bir olgu içimizde herhangi bir şeyi değil, bizim için betimlenmesi imkânsız olan ama bizzat yaşayabileceğimiz bir varlık halini uyandırdığı zaman sembole dönüşebilir.

Peki, bu ne anlama geliyor?

Beyinsel olarak tasavvur ettiğimiz hiçbir şey salt soyut değildir: Her soyutlama zorunlu olarak somut değerlerle kuşatılmıştır; aksi takdirde zihinsel hiçbir anlamı olmayan bir sözcükten ibaret olurdu. Öte yandan, biz onu somut bilgilerle kuşatmadan önce, *sezgi* doğrusal bir bilgidir ve bu haliyle biz *bu Bilgiyi yaşarız.*

Fakat beyinsel yetilerimizin dışında sahip olduğumuz başka bir zihinsel kaynak vardır ve bu, duygu olarak duyumsadığımız her şeyin kaynağı olan psişik bileşimdir. *Psişik olan* fiziksel olana nüfuz edebilir ki, psişik bizim *fiziksel* zamanımızın ve mekânımızın dışındaki bir haldir; Bu nedenle psişik ile bileşimden söz ediyorum.

Bu bileşimin en doğrusal aracı duygudur. Biz duyguyu *yaşarız.* Duygunun maddi nedenini ve sonuçlarını anlayabiliriz; fakat yalnızca duygunun kendisini *yaşayabiliriz*, yani onu duyumsayabiliriz ama anlayamayız.

Psişik zihinsel yetimizin ötesinde, içimizdeki uyum bilincinin gerçek kaynağı olan bir yetiye sahibiz.

Gerçekte Sembolik bu sentez duygusuna hitap eder.

Sentez dendiğinde, yeni bir bütün oluşturmak üzere koordine olan bir unsurlar bütününü anlamaya alışmışızdır. Ben "sentez" sözcüğüne başka bir anlam veriyorum: *Virtüalite* [gi-

zillik, gücüllük]. Bu bağlamda, sözgelimi bir elma tohumunun toprağa ekilmesinin elma ağacının sentezi, virtüalitesi olduğunu düşünüyorum. Buna karşın, tohumdan çıkan elma ağacı, bitkisel yapısı dolayımıyla, söz konusu sentezin analizidir ve bunun ardından biz, elma ağacı diye adlandırdığımız buna dair bir bileşimi beyinsel olarak tasavvur edebiliriz.

Her tohum üreteceği şeyin sentezidir ve üreteceği şey bu virtüel sentezin somut sembolüdür ki somut görünümü (sembol) bu virtüel sentezi çağrıştırır. Bu çağrışımsal virtüalite somut sembolün soyut karşılığı, hakiki yanıtıdır.

Sentez sözcüğünün birebir anlamını tam olarak belirleyen ve bunun sözgelimi "amblem"le ya da hiçbir felsefi değeri olmayan diğer soyut betimlemelerle karıştırılmasına izin vermeyen bu örneğe dikkat ediniz.

"Sentez" sözcüğünü de iyi anlamak gerekir: Bütün davranışlarımızı dengeleyen ve yönlendiren şey bizim sentez duyumuzdur. Yürümemize imkân verir, çünkü psikolojik olarak farkında bile olmadan, ileri doğru giderken geriyi de biliriz. Eğer içimizde yönlere dair sentetik bilgi olmasaydı, yerimizden kıpırdayamazdık. Bu sentetik duyumuz olmasaydı asla hareket edemezdik, görme yetimize rağmen asla göremezdik, çünkü aydınlıkta gördüğümüz tüm şeyler arasında herhangi bir ayırım yapamazdık. İşitme duyumuza rağmen asla duyamazdık, çünkü çok çeşitli sesler arasında duymak istediğimiz sesi seçip diğerlerinden ayıramazdık ve her şey bir gürültü karmaşasından ibaret olurdu.

Tohum sentezinden kaynaklanan büyüme, gelişme ve analiz neyse, zihinsel bilgi de sentez duyusu için odur. Bir sesin müzikal bir tınıya dönüşebilmesi, bu ses ile duymadığımız tüm diğer sesler arasında ilişki kuran sentez duyumuz sayesinde mümkün olur. Burada söz konusu olan şey hafıza değildir: Hafıza tek bir seferde yalnızca tek bir yönde işleyebilir. Beyin bir ayrıştırıcı, cerrah, kimyager ve mekanikçidir; belli bir sınır

dâhilinde sabitlenmiş, durmuş "şeylere" aittir (hayatın kadavraları).

Mısırlı bilgelerin Kalbî Bilgi dedikleri şey bu sentez duyusudur; Bilgiyi ve tüm bilimi insanın içindeki bu ilâhi becerinin üzerine kurdukları içindir ki bizden daha olumlu olabilmişlerdir, çünkü yazıyla değil, yalnızca sembollerle görmeyi ve kendilerini ifade etmeyi bilmişlerdir.

Mısırlıların salt imgesel ve sembolik yazısı aynı zamanda gramatikal (yani konuşma dilinde okunabilen) bir biçim sunmakla birlikte, gerçek anlam, dinsel anlam sözcükler halinde okunabilir ama sözcüklerle ifade edilemez.

Dinsel sembolik kendi içinde bir yazıdır, fakat bir dil değildir. Sembolikteki sembol, bizim sentez duyumuz üzerinden, esas olarak *doğuştan gelen Bilgiye* hitap eder.

Sözgelimi bir duanın bizim için bir sembol olmasının tek nedeni bizim duanın niteliklerini (sertlik ya da mineral Yapı gibi) yaşayabilmemiz, yani çağrıştırabilmemizdir; ki bunu zihinsel olarak analiz etmeden önce duygusal olarak duyumsarız. Sembolün öğrettiği şey duanın duygusal ya da analitik sonuçları değil, onun özgüllüğünün çağrışımıdır. Duygusal ve analitik sonuçlar aşkın bir halin niceliksel olana indirgenmesidir.

Bu nedenlerden ötürü sembolik okuma belli bir eğitim gerektirir, zira insan doğal olarak her zaman böyle bir indirgeme yapmaya meyillidir.

Sembol-Sentez için Bir Örnek

Bu söylediklerimizi daha iyi anlamak için sa imini örnek verelim; âyin yapan Kralın arkasında dikey olarak yazılmış bir cümlede birçok kez bu imle karşılaşırız. Sa imini içeren bir im grubunda şunları okuruz:

"Koruma (sa) seni kuşatsın."

"Koruma" anlamını neden sa imine veriyoruz (sırt anlamına gelen sa ile sesteştir) ve bu im tam olarak neyi temsil ediyor?

Resim 10. — Bir adam, ağla yakalanan kuşların kanatlarını çaprazlar. *Sa* sembolü çanta ile su kabı arasında durur (Ti'nin mezarı).

Sözlükte şöyle bir cevap buluyoruz: "*Sa, hasırdan yapılmış çoban koruması.*" "Özel hayattan sahneler" şeklinde adlandırılması uygun görülen bir eserde sıklıkla betimlenen bu nesneye dair gözlemler böyle bir tanım yapılmasına neden olmuştur: "*Sa, çobanın yer değiştirdiği zaman kayışlarla sararak taşıdığı sarılmış haldeki örtü.*"[3]

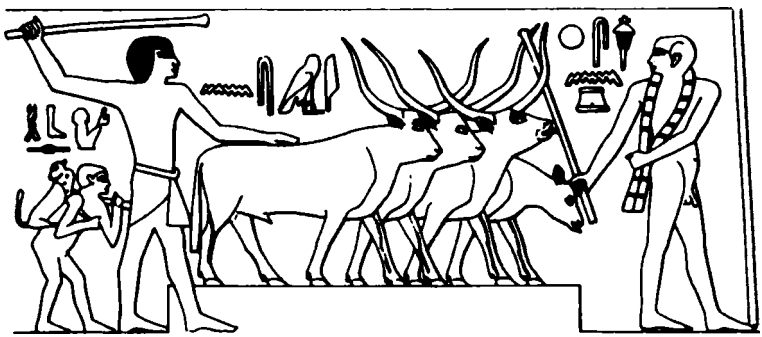
Sürüleri ırmaktan geçiren çobanlara dair tasvirler özellikle böyle bir yorumu dikte etmektedir; çobanların su kabını ve kayışla sarılmış "sarılı örtüyü" (sa) astıkları bir sopayı omuzlarında taşıdığını görürüz. Fakat biz de mezarlar arasında bir gezinti yapalım ve aslında çok sarih görünen açıklamayı kabul etmeyip sa imine ait farklı tasvirler arayalım: Sa ister hasırdan yapılmış bir korunak ister bir örtü olsun, koruma düşüncesi açıkça kendini gösterir ve bu sembolün anlamı ilk bakışta çok açıkmış gibi görünür.

Yukarıdaki çizimde, ağla yakalanan kuşların kanatlarını kaçmalarını engellemek için çaprazlama bağlayan, tamamen çıplak bir şekilde çömelmiş bir adam görüyoruz; adam kuşları yakalamak için kullandığı kapanı, su kabını, erzak torbasını ve "sarılı örtüsünü" (sa) yakınına koymuştur. Biraz ileride, av için ağ yapmakla uğraşan iki adamın yanında aynı nesneler yer alıyor; o halde bu nesneler yalnızca koyun çobanlarına mahsus eşya değildir ve üstelik söz konusu adamların bu eşyaları üzer-

[3] P. Montet, *Özel Hayattan Sahneler*, s. 101.

lerinde taşımadığını da belirtelim; bununla birlikte, bu tasvirlere ilişkin klasik yorum akla yakın duruyor.

Fakat *Ptah-Hotep*'in mezarında bulunan sa imine dair başka bir tasvir bizi düşünmeye sevk ediyor; söz konusu tasvirde, yer değiştirmek üzere olan ve eşyasını sırtında taşıyan kişi koyun çobanı değil, tamamen çıplak olup sa'yı boynuna sarılmış olarak taşıyan bir sığırtmaçtır; bir eliyle sa'nın iki ucunu tutuyor ve yaptığı hareket tam olarak hiyeroglif formunu çağrıştırıyor; diğer elindeyse, harmanda buğday döven öküzleri aralıklı tutmak için, havaya kaldırdığı bir sopa tutuyor. Hasat mevsiminin yakıcı güneşi altında, bu sığırtmacın herhangi bir örtüye ihtiyacı yoktur; peki, böyle bir vaziyetteyken *sa* sembolünü neden üzerinde taşıyor? Burada söz konusu sembolün "ense koruyucu" anlamını taşıması gerekmez mi? Ayrıca, özellikle enseyi korumadaki amaç nedir?

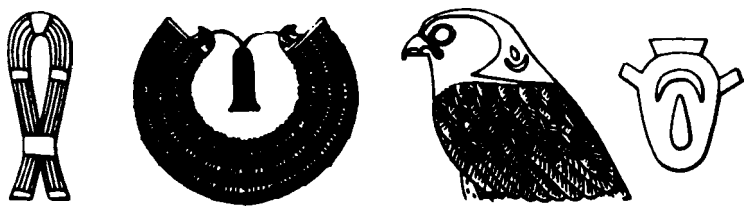

Resim 11. — Boynunda *sa* örtüsünü taşıyan sığırtmaç harmanda dönen öküzleri hizada tutar.

Burada birçok sembol bizi aynı temel düşünceye yöneltiyor; bu düşünce, Eskilerin insanın boynuna verdikleri önemi ve aynı zamanda insan bedenine dair bilgilerini göz önüne seriyor.

Lahitlerin üzerinde ya da mezarların duvarlarındaki resimlerde özellikle betimlenen birçok süs eşyası arasında çok çeşitli gerdanlıklar görürüz. Bunlardan bazıları, yan yana ipe dizilen ve boynun etrafında taşınan birkaç inciden ibarettir; bu gerdanlıklar "*boyunun koruyucusu*" ve aynı zamanda "*kalpteki şeyler için*" adını taşır.[4]

Öte yandan, uzun inci dizilerinden oluşan ousekh adlı büyük gerdanlık göğsün üst tarafında taşınır ve arkada iki şahin başıyla birleşir; çoğu zaman bu şahinlerin enselerinde üzerine inci eklenmiş bir yarım ay figürü vardır ve bu sembol tuhaf bir şekilde, kalp hiyeroglifinin üstüne oyulmuş oval bir figürün üzerinde ters çevrilmiş yarım ayı hatırlatır. İki şahin başı, "yaşamak için" adını alan, boynun alt sınırına ve sırtın üst sınırına yerleşen dengeleyici ağırlığı tutarlar.

Resim 12. — Soldan sağa: *Sa* sembolü, *ousekh* gerdanlığı, şahin başı ve kalp sembolü.

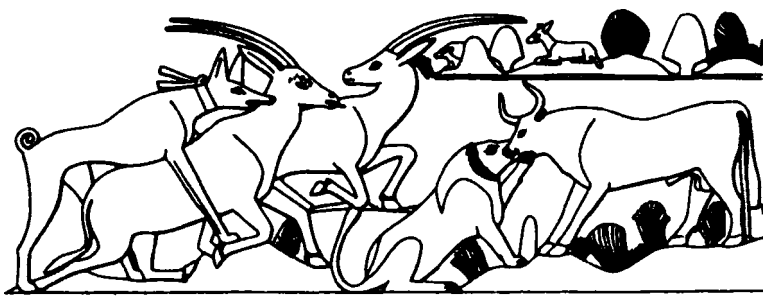
Firavunî kanonda boynun alt seviyesini belirleyen çok önemli bir hat söz konusudur ve âyinlerde, *Neter*, arkasındaki *ankh*'ı sunarken Krala bu noktada hayat verir. Bu yöndeki gözlemler, bir bütün olarak, Eskilerin yaşamsal bir düğüm olarak değerlendirdikleri bedenin bu noktasına çok büyük bir önem verdiklerini göstermektedir. Gerçekten de modern fizyoloji, kalbe

[4] G. Jequier, *Frises d'objets*, s. 50.

bağlanan alt kalp kasının iki sinir kökünün alt boyun gangliyonundan ve birinci *sırt gangliyonu*ndan (yıldız gangliyon) başladığını göstermektedir; üstelik "*yaşamak için*" şeklindeki pandantif tam olarak bu noktaya uygulanır.

İnsan vücudunda üç sinir gangliyonu kalbe bağlanır (alt, orta ve üst); bu üç ganglion boyun kolonu boyunca yayılır; işte bu bağlamda, ensede taşınan "örtü" sa'nın anlamı ("koruma"); boynu –ve kalbi– koruyan sembolik incilerin anlamı, "yaşamak için" pandantifinin anlamı, Neter'in hayat vermesinin anlamı ortaya çıkmaktadır; fonetik sembol sa tek başına bütün bu anlamları özetlemektedir.

Eğer söylendiği gibi insanda üç boyun gangliyonu kalbe bağlanıyorsa, bir köpeğin kalbini durdurmak için sadece alt gangliyona vurmak yeterlidir. Bu nedenle, av sahnelerinde köpeklerin bahsettiğimiz noktada her zaman bir koruma tasması taşıması oldukça ilginçtir.[5]

Resim 13. — Boynunda koruma kolyesi taşıyan av köpeği iri antilobu ensesinden yakalar.

* *
*

[5] "Semboller Tablosu" adlı çalışmadan alınan notlar.

Sembolik ile birlikte ezoterizme, yani devindirici faktörlerin itkisel dünyasına açılan kapıyı aralamış oluyoruz. Bundan böyle şeylerin nasılı değil, niçini söz konusudur.

Batı'daki bilimsel düşüncenin nedenlere yönelik araştırmayı reddetmesi için çok açık sebepleri vardır: Kullandığı salt beyinsel araçlar bunu yapmasını engellemektedir. Şeylerin niçin'i alanına girmek şimdiye kadar bizim bilim insanlarımız için hiçbir önem arz etmemiştir, ki bu insanlar salt materyalist ve mekanik bir anlayışa sahiptir. Onlar yalnızca olguların maddi olarak birbirini takip etmesiyle ilgilenmişlerdir.

Oysa bugün vardığımız noktada, bilim temel nitelikteki yerçekimi sorununa varıncaya dek her alanda savunma halindedir ve başvurması gereken şey kutuplaşmayan sınırsız Kozmik Enerjidir. Bu durumda kaçınılmaz olarak neden diye sormak gerekecektir. Neden? Nedeni şu ki, söz konusu kozmik enerjinin kutuplaşması için hiçbir "makul neden" yoktur. Onu "duymak" için zorunlu olarak üstün bir zihin formuna başvurmak gerekecektir; tabii eğer Bilgelerin insan kitlelerine daima tavsiye ettikleri gibi saf inanca sığınmayacaksak, ki bu inanç yerini Bilgiye bıraktığında dahi tinsel değerinden hiçbir şey kaybetmez, çünkü yüce ve nihai köken yaratılmışlar için anlaşılmaz ve ulaşılmaz olarak kalmaya devam etmektedir.

Dolayısıyla günümüzde söz konusu olan, mutlak Bilinçle doyuma ulaşma değil, Bilincin açılma ve genişleme evresidir.

Tıpkı elmanın virtüalitesinin onun tohumundaki evrenselliği olması gibi, Sentez duyusu da (Kalbî Bilgi) insanın kozmik bilincidir. Bu bilinç (insan tarafından özel bir nitelik atfedilmediği sürece belli bir niteliği olmayan bilinç) doğuştan gelen Doğanın mevcut haldeki bilincidir. Psikolojik ve analitik bilinçten ayrıdır; tıpkı tohumdaki virtüalitenin biçim verdiği varlığın analitik gelişiminden ayrı olması gibi.

Nasıl ki algılanan şeyler çağrışımlar yaratarak hafızamızı canlandırıyorsa, benzer şekilde (fakat daha geniş, daha evrensel bir düzlemde) semboliğin amacı bir bilinç durumu yaratmaktır

ki bu bilinç durumu artık benzer unsurların ilişkiye sokulması değil (hafıza olayında olduğu gibi), "nesne-sembolün" özüne nüfuz edilmesidir.

Muhtemel üç çağrışım biçimi vardır:

En üstün formu itibarıyla, sembol üzerinden çağrışım yogada *Samadi* denilen bir bileşim halidir ve bu yalnızca bazı mistiklere mahsustur. Bu vecd halidir.

Bu türden bir çağrışımın en bayağı formu psişik niteliktedir ve zannedildiğinden çok daha sık bir şekilde etki gösterir, bilhassa fazla duygusal varlıklar üzerinde.

Çağrışımın inisiyasyonel formu bunların ikisi arasında yer alır; bu, üst düzey zihinsel niteliktedir, yani salt soyutlamadır, fakat sentez duyusuna yönelik çağrışım ile zihinsel somutlaşması öncesindeki salt sezgi arasında bir ara form gerektirir.

Tam olarak söylemek gerekirse, bu, sembolik aracılığıyla kendini ifade eden bir bilimin anahtarıdır. Firavunî düşüncenin özüdür.

Söz konusu olan "yaşamaktır" ve bu, pratik veçhesi itibarıyla yalnızca fonksiyon aracılığıyla mümkündür.

Bu önermeyi daha anlaşılır kılmak için, matematikte ve fizikte kurgusal büyüklüklerin nasıl adlandırıldığını hatırlayalım. Bu bağlamda, kurgusal bir değer olarak sözgelimi –1 kökten bahsedilir; eksen denilen şey kurgusaldır; eskiden fizikçilerin ether'i kurgusal bir şeydi, hiçbir yoğunluğu yoktu ve buna rağmen çelikten daha esnek olduğu düşünülürdü. Benzer şekilde, duyularımızın kavrayamadığı mantıksal bir gerçeklik kurgusal diye tanımlanacaktır, ancak bu kurgusal şeyin tümüyle tahayyül edilemez [kurgulanamaz] olması çok dikkat çekicidir. Bununla birlikte bu tür şeylerin varlığından düşünsel olarak çok eminizdir. Ancak halihazırda bu kesinlik duygusuna yalnızca bilinen olgulara dayanan çıkarımlarla sahip oluruz. Bu kesinlik, kurgusal değerleri düşünsel bir denkleme oturtan, beyinsel aklın saptadığı ama nesnelleştiremediği boşlukları dolduran bir hipotez oluşturur.

Böylelikle beyinsel ya da psikolojik akıl her türlü kombinasyona izin verir, fakat bu bileşimlerin her bir unsuru somut bir doğal olgu tarafından sunulmalıdır. Mantıksal kombinasyonda bir boşluk oluştuğu zaman, bu hipoteze, somut olguların bize verdiği ölçütlere göre arzu ettiğimiz sonuçları üretmek durumunda olan nitelikler atfetmeye çalışırız.

Sözgelimi bir genelleme yaparak şöyle diyebiliriz: Bir buğday tohumu yalnızca buğday verebilir ve bir insan spermi yalnızca bir insan yaratabilir. Olgunun bu somut uç noktaları arasında ontolojik bir evre yer alır ki bu ontolojik evrenin bütün gizemli "anlarını" beyinsel olarak gerçekten anlamamız mümkün değildir, zira buradaki tedrici dönüşümün evreleri yalnızca bilimsel olarak kontrol edilebilen fiziksel ortam tarafından değil, aynı zamanda kozmik ortam tarafından koşullandırılan yaşamsal bir mantığa riayet eder. Bu durumda, yalnızca bağlı olduğu kozmik fonksiyonlarla kendimizi özdeşleştirerek *hakiki anlamda* tasavvur edebileceğimiz bir süreci açıklamak için birtakım kabullere ve varsayımlara başvururuz.

Sezgisel görü, yani zamanda ve mekânda formüle edilmeyen Bilinç, kendimizi zihinsel olarak nötr bir pozisyona konumlandırır konumlandırmaz Sembol olarak benimsenen bir fenomen ya da nesne tarafından uyandırılır (çağırılır), ki bu zihinsel konum bizim fonksiyon olmamıza, kendisiyle birlikte yaşamsal bir aktivite olmamıza imkân verir; bu demektir ki söz konusu olgunun ya da nesnenin "yaşamsal aktivitesinin" fonksiyonunu duyumsamak ve hissetmek gerekir.

Teolojik sembolikte amaç, sözgelimi ağırlıkla birlikte ağırlaşmak, kırmızı renkle birlikte kırmızı olmak ya da ateşle birlikte yakmak için, duyumsanabilir bir alana geçmek değil, kendimizi sembol-nesneyle "büyüsel olarak" özdeş hale getirmektir.

Bizim hazırlıklı olma düzeyimize bağlı olarak, bu tür şeylerin az veya çok yetkin bir biçimde gerçekleştirilmesi mümkündür.

Yapılan gözlemin sembol-nesne hakkında bize gösterdiği şeyleri bu şekilde dönüştürerek birtakım hareketler ve haller tasavvur edebiliriz. Sözgelimi bir konuşmacının hareketlerini, bakışlarını ve vurgularını *hayalî olarak taklit* ederken yaptığımız zamanki gibi, canlı bir varlığın hayalî taklidini yapmaya çalıştığımızda bu söylediklerimizi anlamak daha kolay olur. Eğer bu şekilde söz konusu canlı varlığı yaşamayı başarırsak onu tanımış oluruz, çünkü onu bu şekilde davranmaya zorlayan itkiyi ve eğilimi hem zihinsel hem de duygusal olarak algılamış oluruz. Bilincimizi sembolün "doğasıyla" aynı kılacak sezgiyi uyandırmak için, hayalî olarak taklit etmemiz gereken şey daima sembol-nesnenin karakteristik ve belirleyici "fonksiyonudur." Bu nedenle, bir organa dair bir tasvir ya da kullanılan bir nesne olan sembolün yorumlanması zihinsel sembollerin yorumlanmasına kıyasla daha kolay olacaktır. Bu bağlamda, hiyeroglifin, yani sembolik glifin [oyma] Mısır'da genel olarak benim eylem halindeki İlke olarak adlandırdığım bir jest içerisinde tasvir edildiğini görürüz.

Bu türden yeni bir düşünce tarzının benimsenmesiyle kazanılacak "kalp açıklığı" hâlâ anlaşılmıyorsa, kendimize şunu sorabiliriz: "Bize bu denli uzak bir bilgiyi deşifre etmek için bunca çaba sarf etmek neye yarar?"

Bu soruya şöyle cevap vereceğiz: "*Tehlikeli düşü*mümüze bir son vermemize ve *insanüstü* hedeflerimize ulaşmak için bize birtakım araçlar sunmaya yarar."

Hakikaten, bu yolla söylenen her şeyin bizim olağan kavrayışımızın ötesine geçtiğini ve yaşamsal yasaların barındırdığı sırları ilgilendirdiğini anlamamız lazım.

Bu bağlamda, fizikçilerin en son keşfi, negatif çekirdek, *antiproton*,[6] Mısırlı bilgeler tarafından, jestlerle ve büründüğü sıfatlarla konuşan kişileştirilmiş beyaz Taç sembolü biçiminde uzun zaman önce keşfedilmiş ve betimlenmiştir.

[6] Bkz. VIII. bölüm.

Fakat bizim fizikçilerimiz bu bilgileri kullanarak yaşamsal bir enstrüman değil, yalnızca mekanik bir değeri olan enstrümanlar üretirler. İnsan bir yola girdiğinde, yolun kendisini gideceği yere götürmesine izin vermelidir. Bizim çabamız, kullandığımız sınırlı dillerin ifade edemediği şeyleri söylememize imkân veren sembolik bir düşünce aracılığıyla, *insanı mevcut hayvani-insani durumunun ötesine taşıyan ve dosdoğru ilerleyen başka bir yolda yürümek içindir.*

Semboliğin ne olduğunu eleştirel değil de daha ziyade naif bir gözle değerlendirme zahmetine girersek, burada bizim beyinsel düşünce tarzımızdan daha canlı, daha basit ve daha kolay bir anlama ve ifade tarzının söz konusu olduğunu görürüz; ki bunun bilgece karmaşıklığı nihayetinde yalnızca az sayıda beyne mahsus olmaktadır ve hattâ onlar bile buna her zaman direnememektedir.

Çok açıktır ki, semboliği uygulayabilmek için öncelikle özel bir eğitim ve zihinsel bir oryantasyon gerekir; peki, günümüzde insanlığın derinlemesine bir şekilde yeniden eğitilmesi gerektiği fikri genel olarak "sembolistlerin" en içten düşüncesi değil midir?

Fakat bu yeniden eğitim belli bir teori aracılığıyla olmayacaktır. Hayati surette doğru düşüncelerin kendini ifşa etmesi ve bizi kendine çekmesi ancak ve ancak çağrışım yüklü bir ortam yaratmak üzere şimdiye dek söylenen şeylerin tekrar tekrar söylenmesiyle mümkün olacaktır. İnsanlığın bağrında belli bir seçkin sınıfın oluşması ve ilerlemesi daima bu şekilde olmuştur.

İster felsefede ister geometride ya da sembolizmin yerini alan başka bir sözde sembolizm alanında olsun, İnsanlık hiçbir zaman salt argümanların gücüyle ya da mantıksal zincirleri yaratan yasaların gözlemlenmesiyle ilerlemeyecektir.

Derinlikli bir düşünsel ilerleme, sözgelimi yeni bir geometrik teorinin kanıtlanmasıyla asla mümkün olmaz. İlerleme açısından, Altın sayının (ki bunun sayı olarak tanımlanması

açıkça yanlıştır) bir beşgenle olan ilişkisini ve beşgenin bir altıgene dönüşmesini ve aynı zamanda Platoncu düzenli cisimlerin bütün mantıksal zincirlerini göstermek ne işe yarayacak? Bu tür şeyleri iyi biliyorum; mevcut halleriyle bunlar henüz birer zihinsel tatminden başka bir şey değildir.

Beni asıl ilgilendiren şey, beşgenin Pi ve Ø fonksiyonlarında onları böyle olmaya mecbur kılan fonksiyondur.

Beni asıl ilgilendiren şey, ilkbahar ekinoksunda erkek yumuşakçanın neden dişiye dönüştüğünü bilmektir.

İlkbaharda tomurcukların açmasıyla yahut hayvanların çiftleşme çağrısıyla ilgili betimlemelerden duyusal bir haz alabilirim; fakat gözle görülmeyen tözü bir tomurcuğa dönüştürmek üzere onu sıcaklığıyla belli bir sabitlikte tutan özsuyunun akışını yaşamak ve tomurcuğun dalın belli bir noktasında neden çiçek ya da yaprak halinde açtığını öğrenmek benim için daha önemlidir.

Şahsen bu tür anları az ya da çok yaşayabilmem pek önemli değil; asıl önemli olan bu üstün bilinç halini uyandırmaya yönelik *derin arzu*dur, zira bu yoğun arzu halihazırda bir şeyleri aşmak demektir.

Basitliği ve sadeliğiyle ilâhi olana ya da ilkel dürtülere daha yakın duran büyük ve kadim bir insanlık doğadaki semboliğin anlamını yaşamayı bilmiştir.

Yeryüzünü çekip çeviren yasaları bilen Bilgeler, Doğu'yu (gündoğumunu) bir çember eğrisiyle betimledikleri zaman; insanlığın tinsel günbatımı saatinde, alev saçan top mermilerine dönüştürmek üzere merkezleri ikiye böldükleri zaman, bizim görebildiğimiz tek şey yalnızca birtakım hareket tarzlarıdır; oysa burada yaşamsal yasalara dair bir uyarı görmemiz gerekirdi. Bilgeler, "yaşayan" şeyler adını verdiğimiz düğümlerin şekillendiği sonsuz bir hat üzerinde "şeyi" canlandıran, onu doğuran, yaşatan, öldüren ve yeniden doğuran açıklanamaz şeyleri dile getirmek için, duyularımızın algılayabildiği ya da

geometri gibi mantıksal olarak kavrayabildiğimiz tüm alanlardan devşirirler sembollerini.

Sembolizm, *sembolik* halinde, yani zihinsel yetileri aşan bir kültür halinde (üstün bir insanlık) tasarlanmadığı sürece edebî bir oyun olarak kalacaktır.[7]

[7] Yayımlanmamış metin.

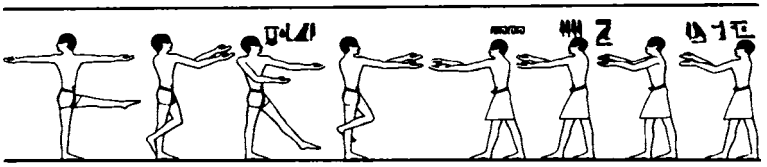
Beşinci Bölüm

BİLGİNİN ANAHTARI OLARAK SAYIYA AİT TEMEL KAVRAMLAR

Alışkanlık, hakikati görmenin önündeki muhtemelen en büyük engeldir. Alışkanlık konuşurken ya da yazarken yaptığımız şeylerdeki nedenlerin ve amaçların farkına bile varmamamıza neden oluyor. Her canlı varlık kendine yetebilen bir bütün oluşturur, en azından buna inanmaya hazırızdır. Fakat cinsel ayırımla birlikte, Bir'in içindeki bütün artık kendisi için yeterli olmaz. Bütün Bir'ken ikiye dönüşür ve Bütünün her iki parçası, kendine yeten bir Bütünlük oluşturmak için zorunludur. Yeni doğan bireyle birlikte bu İkilik bir Üçlemeye dönüşür.

Canlı varlığın Birliği şu veya bu şekilde bölündüğü andan itibaren, bir iletişim ya da mübadele aracına ihtiyaç duyulur. İlkel düzeydeyken duyu organlarıyla yetinebilir ama bir bilinç oluşur oluşmaz (ve dolayısıyla ne denli ilkel olursa olsun bir zekâ oluşur oluşmaz), duygunun, gözlemin ve bunun ardından düşüncenin aktarımı zorunlu olur.

Bu bağlamda dokunma, gürültü, ses, biçimlenmiş ses ve nihayet vurgulu ses ve söz, bilincin karmaşıklığının tezahürleridir ve bunlar bir varlığın kendi içinde iki ve üç parçaya

Resim 14. — "*Ka* için dans etmek" ve el çırpmalarla vurgulanan ritme göre "h.h.h.h." "i.i.i.i." seslerini söylemek.

bölündüğünü ve bu parçalar arasında bir iletişim zorunluluğunun doğduğunu ifade eder.

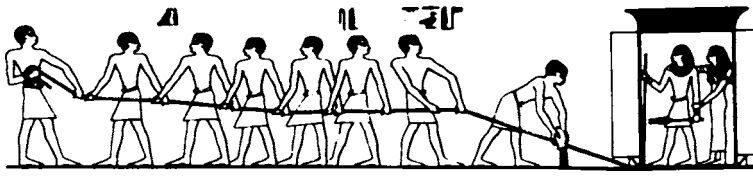
Gürültü, ses, ezgi ve söz aynı zamanda bir nedenler ve sonuçlar dünyasının göstergeleridir ve bu nedenler ve sonuçlar bizim için o denli olağandır ki, bilincine varır varmaz olağanüstü bir şey olarak tezahür eden bu olgu artık bizi pek etkilemez.

Benzer şekilde, sembolik veya hiyeroglifik, ardından ideogramatik ve nihayet alfabetik yazı gerçek bir büyüdür, zira bir insanın kendine ait bir dünyayı düşünmesine ve yaşamasına ve ardından düşüncesini, duygusunu, deneyimini ve arzusunu dinleyici konumundaki başka bir insana aktarmasına imkân verir ki bunu yaparken, söz de dâhil olmak üzere kendi şahsına ait doğrudan başka bir iletişim aracına ihtiyaç duymaz.

Sözlü ifadede olduğu gibi yazıda da bir evrim yaşandığını veya daha doğru ifade etmek gerekirse, aktarımın nedenlerinin ve sonuçlarının karmaşıklığına uygun *araçların dönüşüme* uğradığını görüyoruz.

Araçlardaki bu dönüşüm kusursuz olmaya yönelik bir evrimi ifade etmez, zira evrim daha kusurlu olma yönünde de ilerleyebilir ve bu durumda yalnızca o anki zamana ve koşullara uygun bir dönüşümü ifade eder.

Bilincin aktarım araçları hiç bozulmadan saf halde kalsaydı, o zaman "konuşma" bir gürültü olarak ya da hiçbir gramer veya sentaks komplikasyonu barındırmayan, belli bir biçimi ve ritmi olan bir ses olarak kalırdı ve bu durumda her şeyi, seslerin yo-

Resim 15. — Şarkılar ve danslarla hareket eden yedi adam hükümdarın mezar anıtını iple çekerler.

ğunluğunu, oluşturdukları zinciri ve varyasyonlarını tek bir ritimle[1] ifade ederdi; böylelikle yazı, soyut düşünceler için uygun ideogramları ve nesneleri temsil eden imgelerden oluşurdu.

Bunun aksine, matematiksel hesaplamada yapay hiçbir şey yoktur. *Var olan* bir şey olması itibarıyla her varlık bir sayıya karşılık gelir. Nicelik bir zorunluluktur. Her varlık ilk olarak kendisidir, dolayısıyla birdir ve diğer birimleri kendisine oranla saptar, yani sayar.

Böylelikle her varlık sayma kapasitesinin son bulduğu noktaya kadar birimleri birbirine ekleyebilir.

Hayvanlar, kendi türleri itibarıyla yalnızca belli bir sayıya kadar sayabilir; insan ise sonsuza kadar sayabilir ki sonsuzluk insanın sayısal bilgisinin sınırından başka bir şey değildir. 6 sayısı 5'e kadar sayabilen bir hayvan için sonsuzu ifade eder.

Milyona, trilyona, katrilyona kadar sayabiliriz kuşkusuz, fakat bu bir ekleme işleminden ibarettir; yazarken sıfırları da hesaplamalıyız ve bir virgül yardımıyla sayıya verilen ismi belirlemeliyiz. Bu yapılan artık sayma işlemi değil, temel bir rakamı çoğaltmaktır. Buradaki zorluğu aşmak için, *bizim kavrayışımızı aşan* birimlerin yerine yeni ve basit birimler koyarız. Bu bağlamda sözgelimi astronomide ışık yılı, mikrobiyolojide fare-birim ifadesi kullanılır.

Eskiden 10 milyon sayısı ya da 10'un 6. kuvveti sonsuzluk sınırını oluşturan sayı olarak kabul ediliyordu.

[1] Tek sesli ilkel bir ezgi, duygusal bir dil.

Sayı bir zorunluluktur, insanın iradesinin ya da aklının bir ürünü değildir.

Bununla birlikte, akıl sayma yetisini ifade eder.

Cinsel yolla çoğalan bir varlığın ilk Birimi 2 sayısını ifade eder; bu durumda şunu söylemek makûldür: Cinsiyet 2 sayısının tezahüründen başka bir şey değildir. Bir istiridyenin zekâsı 1 sayısında durur; istiridyenin kendisi yalnızca bir Ben'den ibarettir. Kendisini bir erkek istiridye olarak görmez, zira kendisi dişisi olmayan bir erkektir; kendisini bir dişi istiridye olarak da görmez, zira yaşam döngüsünün bulunduğu âna göre o erkeksiz bir dişidir.

Üreme yoluyla yeni doğan bireyle birlikte Üç'ün zekâsı başlar; normal bir doğumda doğan birey sayısına göre daha büyük bir sayının zekâsı başlar.

Dişi canlı belli bir sayıya kadar yavrularını saymayı bilir. Rastlantı eseri ortada fazladan bir yavru varsa, anne onları kaybeder, unutur; yavrular annenin sonlu kavrayışını aşmış demektir; yavruların fazlalık kısmı "Evrenin sonsuzluğunda" kaybolmuş gibidir.

Bu bağlamda, sayılar gerçek anlamda *evreni ölçerler*; sonsuz küçükten ve sonsuz büyükten bahsederiz ve bu durum *zekâ*mızın berisini ve ötesini ifade eder.

Sayı bizi yönetir, bize yön verir; sayı bizi sınırlandırır, belirli bir çerçevede tutar.

Akıl yoluyla doğanın gizli yaşamına nüfuz ettiğimizi düşünürüz, yani sınırlı nitelikteki sayma yetisi aracılığıyla Sayıyı tanımak isteriz. Bu çok saçmadır. Akıl hiçbir zaman Yaşamın nedenlerini kavrayamaz.

Biraz daha ilerleyelim.

Sesi kulaklarımızla işitiriz. Deneyim yoluyla, henüz duymadığımız seslerin ve aynı zamanda artık duymadığımız seslerin olduğunu biliyoruz. Dolayısıyla titreşimlerin var olduğunu ve bu titreşimlerin belli bir sınır dâhilinde ses olarak adlandır-

dığımız titreşimlerin parçası olduğunu biliyoruz; ancak bunlar duyulamayan seslerdir ve biz onlara artık ses demeyiz.

Duyusal evrenimiz sayılarla sınırlanmıştır. Ancak duyularımızın berisinde ve ötesinde sayıların (mevcut durum itibarıyla titreşimler) var olduğunu biliyoruz.

Duyularımızın berisindeki ve ötesindeki sınırlarda artık sayamayız ve zekâmız burada durur. Bu durumda yeni bir yeti devreye girer ve bu insanlığın özünü oluşturur: Buna *Anlama yetisi*, diyordu eskiler, bizse bugün Akıl diyoruz.

Anlama yetisi daha doğru bir ifadedir; belli bir sayı sınırı içinde duyan kulak, doğrudan doğruya, fiziksel olarak duyulmayan, fakat Anlama yetisi biçimindeki başka bir duyuyla "duyulabilen" seslerin varlığını gösterir. Genel olarak, anlama yetisi, *bilgileri koordine etme yetkisi* olarak tanımlanır. Eskiden şöyle diyorlardı: Anlama yetisi yalnızca insana mahsustur, çünkü insan bu yetiyi kutsal ruhun üflenmesiyle kazanmıştır.

Gerçekten de "Anlama" diye bir şeyin olabilmesi için özel bir şeylerin olması gerekir: Duyusal fonksiyonlar ile beyindeki bellek fonksiyonları (sayma yetisi ya da zekâ) yeterli değildir.

Duyulmayan seslerle birlikte, *duyu organımızla duyamadığımız sesleri duyduğumuz* yeni bir alana gireriz. Bu tür seslerin var olduğunu, fakat duyusal araçların bunları bize duyuramadığını biliriz. Biz bunları çıkarım yoluyla biliriz.

Duymadığımız titreşimler üretebiliriz, fakat duyamasak bile burada seslerin söz konusu olduğunu biliriz, çünkü Anlama yetimiz bunların birer ses olması gerektiğini söyler. Bu fiziksel, somut bir saçma durumdur, zira bizim için açıkça ses olmayan şeye ses deriz. Fakat bu mantıksal açıdan, yani Anlama yetisi açısından bir saçma durum değildir. Benzer şekilde, hesaplanamayan sayılardan bahsederiz ve bu duruma fiziksel saçma durum deriz. "Anlama yetimiz" bu tür bir sayının sonsuz olduğunu söyler, fakat *aklımız* "sonsuz bir şeyin" var olmadığını, sonsuzun sınırında bir son bulunduğunu gösterir.

Akıl her şeyi sonlu bir dünyada konumlandırır. Anlama yetisi ise akılla kavranamayan sonsuz bir dünyayı gösterir. Bununla birlikte, her iki durumda da "*Anlama yetisi bize diyor ki...*" demek yanlış olmaz.

Burada söz konusu olan şey, her türlü deneyimin dışında var olan içimizdeki Bilgidir; aklın ve duyuların bize gösteremediği birtakım şeylerin var olduğunu söylememize imkân veren *a priori* bir bilgidir. Bu hem Spinoza'nın (ve başka filozofların) metafizik bir felsefe geliştirmesine hem de Kant gibi filozofların bunun yararsız olduğunu ileri sürmesine imkân veren çözümsüz bir çatışmadır. Gerçekten de Anlama yetisi aklın *doğrulayamadığı* hakikatler *ileri sürebilir*; dolayısıyla felsefe bu iki bakış açısını uzlaştırmaya çalıştığı sürece nafile bir çaba olarak kalacaktır. Bir başka ifadeyle: Sayma bir sınır tayin eder ve buradan hareketle bir sonsuz tasarlar; Sayı sınırların dışındadır ve bundan dolayı onun için sonsuz diye bir şey yoktur.

Zekâ, sayma yetisidir; Anlama yetisi ise Sayıya dair Bilinçtir.

Zekâ aracılığıyla bir aritmetik ve matematik (gündelik anlamıyla) inşa edebiliriz. Ancak istediğimiz kadar sayalım, gene de Sayıyı kavrayamayız.

Her türlü zekânın dışında, Sayıyı kavramamıza imkân veren tek şey *Anlama yetisi*dir. Bu söylediğim saçma gelebilir, fakat ne demek istediğimi açıklamaya çalışacağım.

Sayı sonsuzu bilmez; şimdi bunun ne anlama geldiğini biliyoruz: Anlama yetisi, kutsal ruhun kıvılcımıyla doğuştan gelen bu bilgi sonsuzu bilmez.

Bir şeyi anlamak için o şeyin dışında olmak gerekir. Sonlu sonsuzu bilebilir; Evren tekil bir şeyde kendini sınırlayamaz; sözcüklerle oynayarak kendimi "anlatmak" istediğimde, şöyle diyeceğim: *Sonsuz olan şey "sonlu ve sonsuz" şeklinde bir düaliteyi kabul etmez, zira her "sonlu" "sonsuza" içkindir.*

Böylelikle, tuhaf bir oyun neticesinde şöyle bir durum ortaya çıkar: "Sonsuz" olan sayı –Evrensel, dünyanın ruhu– kusursuz bir biçimde *belirli*dir, sınırlıdır.

Bu bir temel olduğundan, Sayıya dair bütün Bilginin temeli olduğundan, burada bunu daha net bir şekilde açıklamalıyım: Sayı bir sayım birimi değil, bir "antitedir."* Aritmetikte üç dediğimizde ve bunu 3 sembolüyle gösterdiğimizde, birbirine eklenen üç birimi anlarız.

Üç *Sayı*sından bahsettiğimizde bir üçgeni, üçgen bir yüzeyi kastederiz, zira üç birim yalnızca ardışık dizilerek veya bir hat üzerinde yan yana durarak ya da bir üçgen oluşturarak biraraya gelebilir.

Sayı bir *antite*dir dedim (buradaki anlamı bireysellik), bununla anlatmak istediğim şudur: Sayı bir beni, niceliği, ölçüsü olan bir varlıktır, sayılabilen sayı olarak (ki bu bir bireyselliktir); buna ek olarak, kendine ait bir *işlevi* vardır, çünkü yalnızca bir bağıntı olarak var olmaktadır; son olarak, sayının bir formu vardır. Bütün bunlar ağır adımlarla izleyeceğimiz uzun bir gelişim gerektirir, zira burada göstermek istediğim şey Sayının doğasıyla sınırlıdır.

Tam veya kesirli *aritmetik rakam* bir büyüklüğe, sabit bir niceliğe karşılık gelir. Yukarıda belirttiğim gibi, Sayı bir *işlevdir*. Metafizik değerlendirmelere girmeden bunu anlayabilmek için geometriden bahsetmem gerekir.

İlk etapta çember formunu örnek olarak alalım; çemberin hesaplanması için Pi sayısı kullanılır ki Pi sayısının "ölçülemez" olduğu, sonsuzun "rakamsal" formu olduğu söylenir. Çapın belirli bir değeri var, deriz; bu durumda çember "ölçülemezdir." Fakat çemberin mutlak bir şekilde belirli olduğunu söylersek, bu durumda Çap "ölçülemez" olacaktır. Bir başka deyişle, ölçülemezlik bir kurgudur; çember çaptan daha büyük bir kurgu olamaz ya da ikisinden biri kurgu olabilir. Çember ve çap rastgele büyüklüklerdir ve *Pi bunların bağıntısıdır, fakat bağıntı*

* Başlı başına bir varlık olarak düşünülen şey, olgu ya da durum: Mutluluk, millet, sayı, değer. (ç.n.)

bir fonksiyondur. Pi çemberin fonksiyonudur, Çemberin Sayısıdır.[2]

Buradaki sayı ne büyük ne de küçüktür, fakat bunu yazmak istediğimizde yazamayız: Anlama aklın kavrayamadığı doğuştan bir bilgidir.

Bir başka ifadeyle, geometride değerler yalnızca birer bağlantıdır. Sonsuz aritmetik rakamı hangi köşeye yerleştirdiğimiz önemsizdir; formu belirleyen şey bağıntıdır ya da daha doğru bir ifadeyle, bağıntıyı belirleyen şey formdur.

Ayrıca Sayı daima geometrik bir form olduğundan, yalnızca bir fonksiyon ya da bağıntıdır, asla bir rakam değildir. Ne sonlu ne de sonsuzdur; evrenseldir.

* *
*

Şimdi Sayının ne olduğunu size "hissettirmeye" çalışacağım: Sayı bir *işlevdir*, bir *formdur*, bir *antitedir*.

Eğer bu formu açarsak, yapacağımız analizde daima bağıntı halinde unsurlar bulacağız; bazıları sonlu, bazıları sonsuzdur. Burada Sayı-Anlama'dan rakam-akıla düşüyoruz. "Düşmek" burada evrensel bilgiden somut akla geçmek, Evreni tekil olana indirgemek anlamına gelir. *Evrensel olan ne büyük ne de küçüktür,* ne sonlu ne de sonsuzdur; hiçbir ayırım veya bölünme içermez.

Tekil, Evrenselin suretindedir; belli büyüklükler ve ayırımlar/bölümler içerir; belli bir kapsamı, çerçevesi ve sınırı olduğu için analiz edilebilir niteliktedir.

Sayının kendisi ise analiz edilemez. Bölünmez bir Antitedir, soyut bir formu ve fonksiyonları temsil eder. Somut formun içerisine yerleştirildiğinde bir "bağıntı" haline gelir.

---

[2] Başka bir örnek: Kusursuz bir kare çizin, her bir köşesinin mutlak olarak belirli bir büyüklüğü olsun, sözgelimi 10. Alan 100'e eşittir. Alanın yarısı aynı şekilde belirlidir ve 50'ye eşittir. Bununla birlikte, kareyi iki eşit üçgene bölen köşegen ölçülemezdir.

Bu nokta sayıların incelenmesi için anahtar niteliğindedir ve sayıları rakamlar gibi oluşturmak ya da ayrıştırmak isteyen hiç kimse onları incelemeyi asla başaramaz.

Aritmetikte 1, 2, 3, 4 gibi birimler 1 x 1'den veya 2 x 1'den veya 3 x 1'den ya da 4 x 1'den oluşan değerlerdir. Fakat 1, 2, 3, 4 sayıları soyut noktalar ya da hatlardır, üçgenler ya da karelerdir; sayılar erdişi ya da tek cinsiyetlidir, doğuran ya da doğurulandır, aktif ya da pasiftir, doğal unsurlardır, yaşam ya da ölümdür, ilkelerdir; sayılar *nicelikler* değil, Dünyadaki her şeyin *nitelikleridir*.

Bunları söyledikten sonra Sayılara dair özet bir inceleme yapacağız.[3]

Birim/Birlik Üzerine Sayıların İncelenmesine Giriş

Sayılara ilişkin temel açıklamalar bizi Sayıya ait kozmik bir karaktere ve bu açıklamaların anlaşılması için özel bir anlayış tarzına götürür. Sayılar hakkında düşünmek nasıl oluyor da bizi kozmik yasaları açıklamaya yöneltiyor? Bu durum yalnızca Sayılara *içkin zorunlulukların* göz önünde bulundurulmasıyla mümkündür.

Sayılar neyseler yalnızca o olabilirler, yalnızca kendi aralarında birtakım bağıntılar yaratabilirler ve buradan yalnızca değişmez bazı fonksiyonlar doğabilir.

Bunlar anlama yetimizi yöneten yasalardır ve hiçbir argüman bunlara karşı gelemez.

Sözgelimi çarpımlı bir sayı, yani oluştuğu birim sayısı kadar tekrarlanan sayı bir kare oluşturur. Bu zorunlu bir sonuçtur ve başka türlü olamaz. Burada her türlü aklın riayet etmesi gereken kaçınılmaz bir şey var. Bu o kadar açıktır ki hiçbir insan buna karşı çıkmayı düşünemez.

---

[3] Yayımlanmamış metin.

Fakat düşünsel açıdan bunun zorunlu olması tuhaf değil midir? Şu halde biz *mutlak bir olguyla*, bütün Doğanın reddettiği bir "mutlakla" karşı karşıya değil miyiz?

Hiç kuşkusuz bu böyledir. Bu nedenledir ki Platon'un *Timaios*'unda *Sayı "Ebedi Dünyaya" aittir.* Yaratılmamış ve değişmez olan bu dünya Sayıdır; bu bağlamda Sayı Bilimi Birim/Birlik Bilimidir; her şeyin Birlikten doğduğunu ve çeşitlilik üzerinden tekrar Birliğe döndüğünü akıl yoluyla bize gösterir; bu çeşitlilik apaçık bir biçimde Ebedi Dünyanın suretinde yaratılmış olan bizim Dünyamızdır.

Kuşkusuz biz *Birliği* anlayamayız, fakat *Anlama yetimiz* onun *var olması gerektiğini* bize söyler.

Bu meseleleri ele alabilmek için, Anlama yetisine özgü bir düşünüş tarzıyla hareket etmek gerektiğini tekrar söylemeliyim; aksi takdirde, akıl için "karanlık" kalan bu Dünyaya asla nüfus edemeyeceğimizi kabul etmemiz, beyinsel akılla yetinmemiz ve bilinmeyen bir sonsuzla sınırlanmış sonlu bir çerçevede kalmamız gerekir.

Söylediklerimi açıklayabilmek için, matematiğin birimi nasıl tanımladığını göstermek istiyorum:

$$\frac{a}{a} = 1.$$

Bu tanımlama, herhangi bir büyüklüğün Bir'e eşit olarak düşünülebileceğini gösteriyor, çünkü bir şey kendisine yanınızda bir kez bölünebilir. Bu mutlak bir doğrudur. Bunun doğruluğu bizi mevcut durumla yetinmeye teşvik ediyor, çünkü bu *aklımızı* tümüyle tatmin ediyor. Fakat bu meseleyi biraz yakından inceleyelim; somut ve temel bir örnek üzerinden ilgi çekici şeylere bakalım.

Kendisi ile bölünen bir elma Bire eşittir. Bu birim bir elmayı değil, kısaca Bir'i işaret eder, çünkü kendisi ile bölünen bir masa da Birdir, kendisi ile bölünen bir yarım elma da Birdir. Cebirsel olarak ifade etmek gerekirse:

$$\text{Eğer } \frac{a}{a} = 1 \text{ ise } \frac{n}{n} \text{ her zaman 1'e eşittir.}$$

O halde burada, Birim kavramının tanımı açısından, iki terimin kullanılması söz konusudur: Nicelik bu düşünme tarzının bir gereğidir. Bu bağlamda, Birim kavramı mutlak değildir, zira herhangi bir nicelik kendisine eşit bir nicelikle bölünebilir:

$$\frac{2}{2} = 1; \ \frac{3}{3} = 1, \text{ tıpkı } \frac{1}{1} = 1 \text{ gibi.}$$

Birin Bire bölünmesi nicel Birimin kesirlerini hariç tutmaz, tam aksine zorunlu kılar.

$$\frac{\text{yarım}}{\text{yarım}} = Bir, \ \frac{\text{yüzde bir}}{\text{yüzde bir}} = Bir.$$

Nicelikleri sayan sayılar gibi, rakamların mantığının gördüğümüz gibi sınırları vardır ve

$$\frac{\text{sonsuz}}{\text{sonsuz}} = Bir,$$

şeklinde yazmamız gerekir; mantıksal ve zorunludur. Fakat Anlama yetimiz buna karşı çıkar ve bize şöyle der: Sonsuzun sınırları yoktur, dolayısıyla hesaplanabilir ya da ifade edilebilir nicelikleri yoktur, öyle ki sonsuz bölünemez ya da sonsuz kez bölünebilir. Her iki durumda da artık Bir değildir, fakat bölünemez olması itibarıyla Sıfırdır; yahut sonsuz kez bölünebilir olması itibarıyla sonsuz bir sayıdır.

$$\frac{\text{sonsuz}}{\text{sonsuz}} = Bir$$

formülü mantıksal bir gerçekliktir, fakat akıl ya da Anlama yetisi için bir saçmalıktır.

Böylelikle, matematiksel Birim'e dair tanım, iki farklı düşünme tarzını, iki farklı yolu göstermektedir, fakat analizi bu

noktaya kadar vardırmak, mutlak Birim olarak söz konusu tanımın anlamsızlığını göstermek anlamına gelir.

Matematiksel Birimin bu saçma niteliğini başka bir düşünme tarzıyla da gösterebiliriz.

$$\text{Eğer } \frac{1}{1} = 1 \text{ ise}$$

ve bu birim bizim Anlama yetimizin gerektirdiği gibi gerçek bir birim ise, o halde bölünebilir olmaması gerekir.

$$\text{Ancak: } 1:\frac{1}{2} = 2,\ 1:\frac{1}{3} = 3 \text{ vb.}$$

Bölme işlemindeki bölüm değeri bölenin küçülmesiyle birlikte artar. Her aritmetik Birim "sonsuz sayıda" küsürlerden oluşur, zira her zaman daha küçük nicelikler vardır.

O halde, aritmetik Birim gerçek, somut, ebedi bir Birim değildir; yalnızca nicel bir birimdir ve anlama yetisi açısından başka bir saçmalığa varır:

$$1:\frac{1}{\text{sonsuz}} = \text{sonsuz.}$$

Yalnızca bir tam Dünya sonsuz tarafından bölünebilir şeklinde düşünülebilir ve bu bize sonsuzu değil, Bir'i verir.

Örnek:

$$\frac{\text{Bir}}{\text{Dünya}} = \text{Sonsuz, ya da } \frac{\text{Dünya}}{\text{Bir}} = \text{Sonsuz veya Dünya.}$$

Burada, Bir = Dünya, o halde Dünya = Bir.

Yalnızca bir birim olan aritmetik birimin ve Mutlak Birimin, sonsuz tarafından (hem sonsuz küçük hem de sonsuz büyük) bölünebilir olmaları itibarıyla, birbirine zıt olarak bir sonsuz büyük ve bir sonsuz küçük sonucunu vermesi makul bir şeydir. Bunu daha iyi ifade edebilmek için:

Eğer sonsuz bölen *sonsuz büyüğü* ifade ediyorsa, herhangi bir birim (sınırlı birim) artık bölünemez, zira sonsuz büyüğe kıyasla sonsuz *küçük* olacaktır. O halde, bu matematiksel akıl yürütmenin geçerli olabilmesi için, söz konusu sonsuzu sonsuz *büyük* ya da sonsuz *küçük* olarak tanımlamalıyız; bu durumda şöyle diyebiliriz:

$$\frac{\text{sonsuz büyük}}{\text{sonsuz büyük}} = Bir, \text{ ya da } \frac{\text{sonsuz küçük}}{\text{sonsuz küçük}} = Bir.$$

Sonsuz Sembolünü (ve kavramını) denklemden çıkarabilir ve sadece kendisine bölünen bir nicelikten bahsedebiliriz, bu nicelik büyük ya da küçük olabilir, yeter ki akılla kavranabilen sayılar sınırı içinde kalsın.

Ancak bütün bunlar hiçbir işimize yaramaz. İşe yarayabileceği tek nokta, Anlama yetisinin bize kategorik olarak sorduğu şu soruya cevap verirken bizi yanıltmak olabilir: Gerçek bir Birimin var olması gerekir; yani artık parçalardan *oluşmayan, bölünemeyen, gerçek anlamda özgün bir Birim teşkil eden bir Birimin var olması gerekir.*

Anlama yetisi, yani Kutsal Ruhun doğuştan gelen bilinci bunun böyle olması gerektiğini söyler, zira var olan her şey için bir kökenin *olması* gerekir, çünkü *var olan her şey* doğmuş, dönüşmüş ve dolayısıyla doğuma ve ölüme maruz kalmıştır, bir geçiş unsurundan ibarettir, mutlak değildir. Aklımız ise bize şöyle cevap verir: Belki bu gerçekten de böyledir, fakat *bunu anlayamayız.*

Evet, doğrudur, bunu *anlayamayız.*

İnsanları birbirinden korkunç bir biçimde ayıran sınır işte burada çizilmektedir. Bazı insanlar akıldan yana seçim yapar ve şöyle derler: "Anlayamayız, o halde boşverelim." Bu tür insanların sayısı hayli çoktur. Doğal devinimsizliğe uyarlar ve sonsuz acılarla kendilerini yakalayan Yargı Günü'ne kadar (kıyamet günü) yaşarlar; o yargı ki Bilince şöyle der: "Öyleyse başka bir şey mi var? Ben onca yaşadım, onca mücadele ettim,

onca acı çektim, bakmak yerine içimdeki ebedi sese kulak vererek, ki o ses bana şöyle haykırıyordu: "Tasdik ediyorum! Tasdik ediyorum! Eğer anlamıyorsan, o halde inan!""

Ötekiler ise yaşanan geçmişin eliyle bir hazırlıktan geçmiş olarak, anlamadan kabul ederler ve *her türlü* akla karşı Anlama'yı takip etmeye çalışırlar.

Burada, bir arayış içinde olan her insanın yaşadığı gerçek dramı ifade etmeye çalışıyorum. Bunu "oduncunun imanı"* ile daha basit bir şekilde ifade edebiliriz: "Heyhat ki heyhat! Öyleyse inanalım!" Fakat bu şekilde Tanrıya, bilinemez Birlik'e inanmak bizi hiçbir yere götürmez, zira söz konusu Tanrı uzun beyaz sakallı bir babadır –muhtemelen insanların kendilerinden hareketle İyi Tanrıya atfetmeyi *kabul ettikleri* ileri düzey yaşlılığın sembolü olarak.

O halde şimdi, bölünmez, mutlak, her şeyin (dolayısıyla her Sayının) kökeni olan bir Birliğin var olduğunu akla başvurarak *kabul etmekle* yetinmek yerine, Anlama yetisine *başvurarak* tasdik edelim; bu konuda neler yapabileceğimizi göreceğiz.

Her şeyden önce, bu Birlik *nasıl* var olabilir?

İçimizdeki bir şey, bu anlaşılmaz, kavranamaz, tasavvur edilemez hususu irdelememize izin vermese bile, en azından ana hatlarını çizmemize imkân veriyor.

Adına Bilinç dediğimiz tuhaf bir fenomen var. Gerçek bilinci incelemeye henüz başlamadan evvel, duygusal ve zihinsel bilincin ne olduğuna bakalım.

"Bilinç" sözcüğü her şeyden önce "...ile bilim" anlamına gelir. Bir bilincin olabilmesi için iki karşıt unsurun olması gerekir. Bir büyüklüğe oranla başka bir büyüklüğün bilincine sahip oluruz. Küçük bir şeye kıyasla büyük bir şey. Bir şey vardır çünkü biz onu kendisinin bir kesiriyle kıyaslayabiliriz; ve böylelikle şunu söyleyebiliriz: Bir şey vardır çünkü biz onu var olmadığı andaki haliyle kıyaslayabiliriz. Basitçe şunu diyebiliriz:

---

* "Sarsılmaz inanç" anlamına gelen Fransızca bir deyim. (ç.n.)

Dişlerimiz ağrıyana kadar bizim için yokturlar; ağrıdıkları zaman var olduklarının bilincine sahip oluruz. Son tahlilde, nihai bir kıyaslama zorunludur; bir şeyin varlığının bilincine (kendimizin ya da bedenimizin bir parçası, bir nesne vb.) yalnızca kıyaslama yetisi aracılığıyla *o şeyin yokluğuyla kıyaslama yaparak sahip olabiliriz.*

Bir masanın var olduğunu söyleriz, çünkü o masa var olmayabilirdi de.

Eğer bir şey hiçbir şekilde var olmasaydı, onun varlığının bilincine sahip olamazdık. Eğer gece ya da karanlık hiçbir zaman var olmasaydı, gündüzün ya da ışığın bilincine hiçbir zaman sahip olamazdık. Eğer kıyaslama yapamazsak, herhangi bir şeye dair bir bilincimiz olmaz. Dünyada bilmediğimiz sayısız fenomen olabilir, çünkü onları tanımak için başvurabileceğimiz herhangi bir kıyaslama ölçütüne sahip değilizdir. Bir şeyin bilincine sahip olmamız için zorunlu olan Yasa şu şekildedir: Bilinmeyen (ama *a priori* olarak varlığı kabul edilen) bir şeyin ortadan kaldırıldığı bir durum tasavvur edin; böyle bir durumda, bilimde "eleme" denilen *olumsuzlamayla*, ilerleme yoluyla, *doğrulamaya* ulaşırız.

Bu kayda geçirilmesi gereken bir yasadır; Doğayı incelemek istediğimizde göz önünde bulundurulması gereken başat bir noktadır.

Bilincimiz yalnızca kıyaslama ile var olur; var olan şey için doğrulama yalnızca olumsuzlama üzerinden işler; dolayısıyla her şey, olumsuzlayan bir şeye kıyasla olumlayan bir şeye bölünme üzerinden hareket eder, fakat bizler Yaratılmış Dünyadan gelmemiz itibarıyla yalnızca olumsuzlamayla hareket edebiliriz. Böylelikle, başlangıç ânından itibaren, kendimizi başka bir dünyaya kıyasla var olan bir dünyada konumlandırırız ki anlama yetimiz bu dünyanın varlığını doğrular: Bizimle zıt bir doğrultuda, her şeyin basit ve saf doğrulama üzerinden hareket ettiği bir dünya. Sayılar dünyası değişmez ebedi Dünyadır ve burada yalnızca doğrulama vardır. Öteki dünyanın karşısında,

Bizim dünyamız değişkendir ve *doğrulama ânına kadar sürekli bir olumsuzlamadır.* Bizim dünyamız bir düalitenin, bölünmenin sonucudur; ve bu onun varlığının Nedenidir, kutsal metinlerin dediği gibi düşüşünün Nedenidir.

Anlama yetimiz aklın kavrayamadığı mutlak Birliği doğrular; ve *bu doğrulama bizi aşar*; yalnızca bir sözcükten, bir gerçeklik duyumundan ibarettir; bunun ancak belli belirsiz bilincine varabilmemiz için, Birliğin doğrulanmasının *karşısına* yokluğunun, var olmayışının olasılığını koymamız gerekir. Ancak ne varlığı, Mutlak Birlik ne de gerçek yokluğu bizim için aşikârdır; fakat anlama çabasından artık vazgeçmemizden hareketle basit ve saf olumsuzlamayı kavrarırız.

Bu bağlamda, başlangıç ânından itibaren, Anlama yetisinin doğrulamasında bizim için bir düalite söz konusudur ve Mutlak Birliğin karşısına bir Evet ve bir Hayır içeren bir düalite koyarız; bu, zihnimizin gizemli bir şekilde bize söylediği gibi, bir bölünme üzerinden hareket eden bölünebilen bir şeydir.

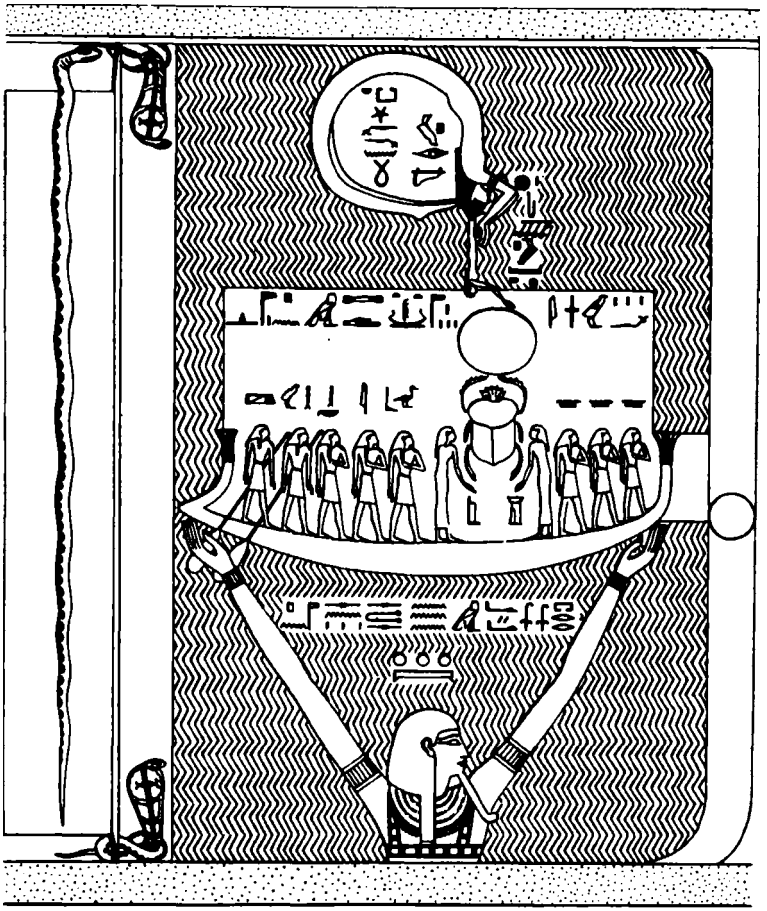
Sayısız şekillerde araştırma yapabilir ve nihayetinde şöyle bir sonuca varabiliriz: Gerçek, bölünmez ve dolayısıyla kavranamaz bir Birlik zorunlu olarak vardır.

Bu Birlikten, bir bölünme yoluyla kavranabilir ilk bilgi doğar.

O halde, her türlü yaratılışın kökeninde, akılla kavranamayacak bir biçimde (kaos) bütün olasılıkları içermesi gereken bir Birlik vardır; bu Birliğin ilk tezahürü bölünme yoluyla gerçekleşir; o halde, bütün bilgilerin kökeninde şu vardır: Bir ve İki; ve dolayısıyla kendi içinde kavranamaz olan, biri diğerini açıklayan Üç ilke.

Böylelikle soyutlama yoluyla metafiziğin kalbine girmiş oluyoruz; şimdi elimizde Sayıların anlamı ve anahtarı var.

İşte bu kutsal üçlemedir, kaçınılmaz olarak her şeyin, her düşünme tarzının kökeninde bulunan Üçleme; dünyanın üzerine kurulu olduğu, her şeyi yüklenen ve destekleyen Üçleme, zira her şey buradan doğar.

Resim 16. — Noun, ilksel sular, Toum'un doğduğu yer, Nou'daki biricik, ilk bölünmenin sonucu; Toum aynı zamanda tüm varoluşların bütününü ve olumsuzlamayı, var-olmayışı ifade eder. Tasvirin üst kısmında tersine çevrilmiş dünya durur: "Osiris tarafından kuşatılan" Duat.

(Tasvirin üst kısmına tersten bakılmalıdır.)

Kökensel Birlik bütün olasılıkları, *var olma* ve *var olmama* olasılığını içinde barındırır. Dolayısıyla androjen bir Doğası vardır.

Düalite bölünmeyi içinde barındırır, Birlikten doğar ve aynı zamanda Birliğin olasılıklarını içine alır; Düalite esas itibarıyla dişildir; daha ileride bunu göreceğiz.

Bir'den ve İki'den oluşan Üçleme böylelikle Mutlak Birliğin bir imgesine dönüşür; fakat yeni *yaratıcı birlik* olmakla birlikte, artık mutlak değildir, ancak Yaratıcı Birlik olarak Mutlak'a dâhildir.

Bunu Baba, Kutsal Ruh ve Oğul ya da Osiris, İsis ve Horus veyahut da Brahma, Şiva ve Vişnu olarak tercüme etmek ister misiniz?

Böyle tercüme etmek istersiniz, fakat eğer bir bilgeyseniz ve yanlış bir yola sapmak istemiyorsanız, şöyle dersiniz: Bir, İki; bunlar Üç eder; *bir geleneğin etrafında biraraya gelmek* ve böylelikle kendi aralarında birleşmek amacıyla imgelere ihtiyaç duyan halklar için, İnisiyeler bunu *temsil etmiştir*; bu, "Din" dediğimiz şey değil midir?

Bilgelik yolunda, bu imgeler ve formlar kıyafetinden soyunmak, saf hale gelmek, İlkeleri izlemek ve başka bir şekilde tercüme etmekten vazgeçmek gerekir; zira bu noktadan sonra "saf" kalmak çok zordur; somut imgenin içine, formlar yanılsamasının içine yeniden düşmemek çok zordur.

Böylelikle Sayılar Dünyasının kapısına vardık ve ileriye atılan her adımın dünyayı nasıl keşfettiğini görmeye başladık, zira bir Sayıdan diğerine geçebilmek için bütün yetilere ihtiyaç vardır.[4]

[4] Yayımlanmamış metin.

Altıncı Bölüm

ELEMENTLER VE ÜÇGENLER

Mutlak Birlik Yahudilerin gizli Tanrısıdır, Mısırlıların bilinmeyen, kavranamayan, Telaffuz Edilemeyen Tanrısıdır, Brahmanların Sat'ıdır (yani "Bu var"); ancak "asırlar" (devirler) öncesinde Baba'nın Bir ve Tek olduğu soyzinciriyle ilgili tartışmalar haricinde Hıristiyanlar bundan hiç bahsetmezler.

Birlik bölündüğü ve tüm kavranabilen şeylerin iki veçhesini sunduğu andan itibaren Üçleme vardır. Üçleme bölünemez olduğu ve her şeyin kökeninde onu gördüğümüz için, Hıristiyanlık tüm inisiyatik dinler gibi bu üçlemeyi *Yaratıcı Kutsiyet* olarak sunmuştur.

Bir yüzeyin, kavranabilen ilk formun, üç boyutunun olması gerekir; ışık üç yalın renkten oluşur: Kırmızı, sarı ve mavi ki bunlar tüm diğer renkleri verir; üç ses kusursuz ahengi oluşturur; erkek, dişi ve buradan doğan şey türü oluşturur; iki öge ve bir medietas* tüm uslamlamaların, tüm estetiğin, tüm hesaplamaların vesairenin temelini oluşturur.[1]

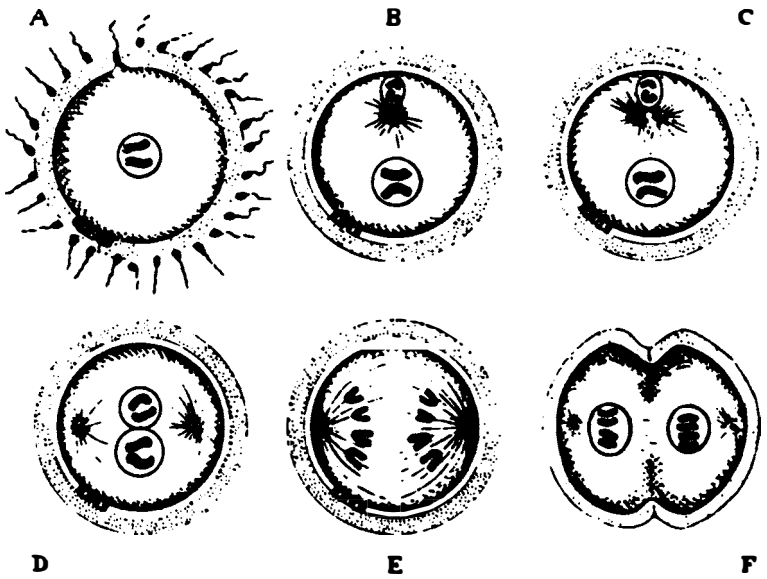
---

* Merkez, bir şeyin ortası, orta nokta. (ç.n.)

[1] Bu doğrudur. Bununla birlikte, Üçlemenin tüm aklın/zekânın anahtarı olduğunu ve –belki de– Anlama Yetisi için başka bir anahtarın olabileceğini (bunu daha ileride göreceğiz) belirtmek gerekir.

Mutlak Birlik hiçbir şey doğuramaz. O sabit, değişmez ve ebedidir.

Bu Tanrıların Tanrısıdır[2] ve Dünya, "kendi çehresini temaşa etmesiyle" buradan doğar, *ki bu ikilenmedir*, ayrılmadır, tüm fonksiyonların ilkidir: *Bölünme*. Yaşayan tüm şeyler için: *Eğer başlangıçta şey kendi içinde bölünmezse üreme olmaz.* İlkel varlıkların bölünme şeklinde bunu görüyoruz: Amipler, basiller, yumurtalar ve nihâyetinde bölünerek çoğalan bütün hücreler.

Resim 17. — Karyokinez şeması: Bölünmenin ve kutuplaşmanın sembolü.

Tanrıların Tanrısı (Telaffuz Edilemeyen) kendi içinde bölündüğünde Dünya meydana gelir. *Dünya bölünen Birlikten başka bir şey değildir.* O halde bu, yaratılışın ya da daha doğru bir ifadeyle türeyişin (yaratılış suretinde) gerçekleştiği her seferde

[2] Mısır'da *Neterler*'in *Neter*'i.

görmemiz gereken temel bir işlevdir. Fakat aynı zamanda bir yerlerde görünür, dokunulur bir *Yaratılışın* olması gerekir ki bu eski Filozofların araştırmalarına kılavuzluk eden şeydir. Benzer şekilde, mutlak bir hale ulaşıldığı her seferde kendinin tersinmesiyle gerçekleşen "ikinci yaratılışı" görürüz, zira bölünme –ayrılma, tersinme, düalizasyon– kendi doğasının mutlak ifadesine ulaşan her hal için *zorunludur*. (Kimyasal tersinme, bitkilerin filizlenmesi.)

Sayı, kendisine dair yaptığımız bütünlüklü incelemeyle bize bunu öğretmektedir.

Demek ki Biricik olan şey doğuramaz. *O vardır*. Dünya vardır ve Kendine bakar bakmaz dönüşür. İşte her felsefenin temeli budur.

Doğurabilmek için Bir'de birleşen Üç İlke gerekir; bunlar birbirine zıt ama birbirinden çıkan iki ayrı doğa barındırır. (İmge: Âdem ve Havva.)

Bunun nedeni, İki sayısının ilk çoğul sayı olmasıdır.

Bir kere Bir daima Bir olacaktır. İki kere İki bir dörtgen yapar, *doğurulmuş bir yüzey*, türeyiş itibarıyla bir fonksiyondan doğan *bir şey*.

O halde artık birçok şeyi biliyoruz: Öncelikle Sayıların Doğası:

a) Biricik Sayı, Bütün'ün nedeni.
b) Üçlü Sayı, yaratıcı temel,
c) Düalite, Biricik'in zıddı

Ayrıca her yaratılışın fonksiyonlarını da biliyoruz:

a) Yaşamı meydana getiren bölme
b) İlk Nedenden itibaren ayrılan şeyi ekleyen toplama
c) Doğuran çarpım

Elimizde ilgi çekici bir şey daha var: *Bir, İki, Üç* Sayılarının toplamı; iki kere iki ya da dörtgen Dört olan ilk doğurulmuş form.

Bu sayılar üçgen halinde gelişir ve dördü biraraya gelerek On Üçgeni'ni veya Dördün Onluğu'nu ya da "*Tetraktis*"i oluşturur.*

I
I I
I I I
I I I I

Aklın ürünü olan yanılsamalı sonsuz, "Bir" diye adlandırılan ilk sayıdan itibaren Sayıda içerilmiştir ve *Evrenin tüm olasılıkları* bu On üçgeninde içerilmiştir. Artık "sonsuz" için yer yoktur, zira "*tüm olasılıklar*" ifadesi bunun ötesinde bir şey olmadığını ifade eder.

Hakikaten, şimdiye kadar bu Onluk'ta keşfedilenler dışında başka elementler, başka temel nosyonlar veya başka fonksiyonlar bulamayız. Dolayısıyla Pisagorcuların Tetraktis yemini çok kutsaldır.[3]

Şimdi onluktan doğan formların hangileri olduğuna bakalım:

1. İlk muhtemel yüzey olarak üçgen vardır. Üçgen *hiçbir hareketten doğmamıştır*. Yalnızca bir toplamadan, bölünme ile ortaya çıkan elementlerin toplanmasından oluşmuştur.
2. Üç ve Üç sayısı, yani Altı vardır ve bu ilk üçgenin meydana getirdiği *Üç* sayısına eklenmesiyle oluşur. Bu Altı sayısı bir dikdörtgendir, çünkü köşeleri ikişerli olarak eşit değildir ve Üç ile İkiden oluşmuştur. O halde dikdörtgen doğrul-

* Tetraktis: Pisagor okuluna özgü, sayıları geometride noktasal olarak gösteren sembol sistemi. Sözgelimi 3 sayısı üç nokta ile gösterilir (ç.n.).

[3] 10 sayısı ilk dörtlünün toplamıdır: "Bu sayılar dörtlünün... beşlinin... ikili sistemde oktavın ve dörtlü sistemde ikili oktavın ses düzenini içerir ve böylece değişmez diyagram tamamlanır" (*Théon de Smyrne*, s. 153 ve *İnsanın Tapınağı*, I, 214).

muş bir form değil, *birbirine eklenen iki üçgenden* oluşan bir formdur.

3. Çarpılabilen ilk sayının, yani İkinin çarpılmasıyla oluşan dörtgen vardır. Bu gerçek anlamda doğurulmuş bir formdur, hattâ ileride göreceğimiz gibi maddi olan her şeyin bir dörtgen üzerine kurulu olması anlamında, Evrensel Formdur.
4. Daire vardır, zira mutlak Birlik/Birim daima kendinde olan, daima kendine dönen, asla kendisinin dışına çıkmayan şeydir. Bu nedenle her yaşam daireseldir, zira inisiye filozofların eski vecizesine göre, her şey kendisini oluşturan şeyde çözünür. Her şey kendi kökenine döner. Üstelik dairenin içinde, Anlama yetisi bakımından, "Biricik" olan şeyde bulunması gereken tüm nitelikleri buluruz.
5. Var olan diğer bütün formlar bu üç temel formdan doğmuştur: Üçgen, kare/dörtgen, daire. (Fakat daireyi "form" olarak değil, "döngü" olarak görmek daha doğrudur.)

Bu durumda, Onluk ile birlikte bütün formların Dört elementine sahibiz; bunlar Dört unsurdur, tıpkı tüm yaşamsal ifadelerin dört karakteri gibi.

Bu nedenle, Eskiler bütün bilimi şu sözlerde özetler: Her şey Birden gelir ve Bire döner, Üç İlke ve Dört element vasıtasıyla.

Onluktaki dört sayıya neden elementler diyoruz?

Buna cevap verebilmek için, öncelikle aritmetik alışkanlıkları dışarıda bırakmak ve bu sayıların her birinde birimlerin *toplamını* değil, yeni bir antite, yeni bir Birlik görmek gerekir. Birlik Bir, Birlik İki, Birlik Üç, Birlik Dört vardır. Bunların her biri sırası geldiğinde bir birlik olarak doğurabilen bir Birliktir.

Bu Birliklerin her biri kendi içinde önceki Birliklerin karakterini ve niteliklerini taşır.

Şimdi bu sayıların Doğasını hesaba katarsak, Onluk'u ve doğrudan karşılıklarını çizebiliriz:

Sembolizm

I	= Ateş
I I	= Hava
I I I	= Su
I I I I	= Toprak

Ateş Bir, Bütün'ün (Her Şey) Nedenidir.

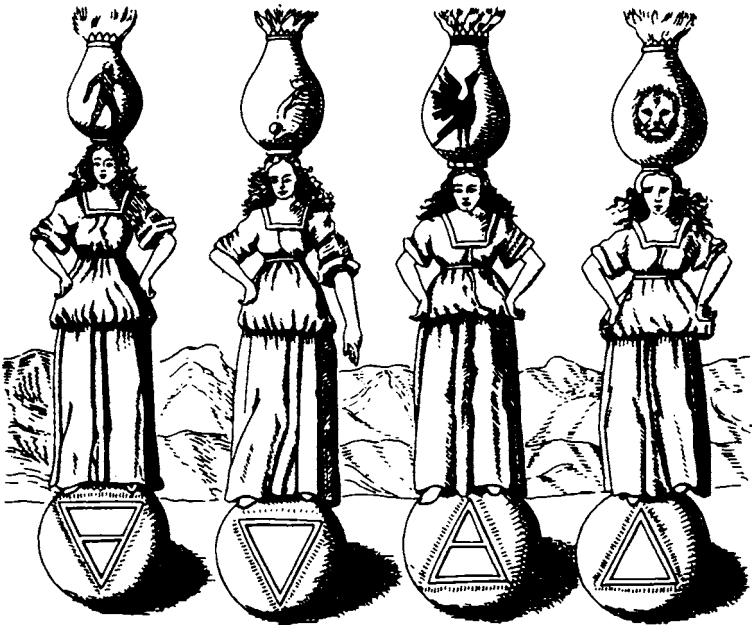
Açığa çıktığında Üç = Su'ya dönüşür ki bu Nedenin tersidir, zıddıdır, tıpkı sembolün gösterdiği gibi. O halde Suda üç defa Ateş vardır; iki defa Ateş Havayı verir; iki defa Hava Toprağı verir. Fakat özellikle Suda, doğrudan gebeliğin sonucu olarak Hava ve Ateş vardır: Sonuç, Birden ve İkiden gelen Üç.

Toprakta Dört element vardır: Su ve Ateş, Üç ve Bir.

O halde, Her Şey Ateş Bir'in Su Üç'le bağıntısından meydana geliyor.

Burada henüz eksik olan bu imgeyi Elementleri açıklamak için değil, yalnızca buradaki mantaliteyi sunmak için veriyorum, zira şimdilik henüz metafizik Onluk'tayız ve teşekkül eden madde/ürün yalnızca Dört sayısıyla başlıyor. Öte yandan, Elementler açık ve net olarak yaratılan şeylerin oluşturucu ögeleri olduğundan, onların bizzat maddileştirilebilir hale gelmeleri gerekir. Doğan her şeyin kökendeki Üçlü sayesinde doğabildiğini zaten biliyoruz. Dolayısıyla elementler yalnızca üç ayrı doğa her birinde mevcut olduğunda gerçek anlamda "Element" olurlar. Bu durumda, Ateşin doğası Birin üç katı olacaktır; Havanın doğası İkinin üç katı olacaktır; Su Üçün üç katı olacaktır ve Toprak Dördün üç katı olacaktır.

Bir, İki, Üç, Dört sayıları aritmetik olmadığından, buradaki üç-katları Üç, Altı, Dokuz, On iki şeklinde değil, yalnızca Üç, Üç, Üç ve Üç şeklinde tercüme etmek gerekir; ve her bir Üçün farklı bir doğası olacaktır. Bu nedenle, Eskiler Element-

Resim 18. — Dört Element. Soldan sağa: Toprak, su, hava ve ateş.

lerin her birini Üç İlkenin bileşeni olarak görmüş ve üçgenlerle temsil etmişlerdir. Ayrıca Elementler kendi aralarında ayrı ve tanınabilir olmalıdır; dolayısıyla bunlar birer niteliktir.

Oluşan maddenin kazanabileceği bütün muhtemel nitelikler arasında, bütün olasılıkları özetleyen sıcak, soğuk, kuru ve nemli şeklindeki nitelikleri biliyoruz. Bir şeyi tanımlayabilmek için, onda bu niteliklerden ikisini her zaman görmek gerekir, zira sözgelimi sıcak aynı zamanda nemli ya da kuru olabilir; bunu özel olarak belirlemek gerekir.

Bu bağlamda Ateşin sıcak ve kuru olduğunu söyleriz, çünkü Ateş nemi masseder (sabitler) ya da dışarı atar.

Soğuk ve nemli olan Su Ateşin zıddıdır.

Havanın sıcak ve nemli olduğunu söyleriz, çünkü Hava kuruluğu alt edilmiş bir Ateştir; Hava, sıcaklık aracılığıyla so-

ğukluğu alt edilmiş bir Su olması itibarıyla, ona aynı zamanda "besleyici" ya da besin denir.

Toprak soğuk ve kurudur, içindeki Ateşin kuruluğunun nemi alt ettiği bir Su olarak.

Elementlere ait bu soy-oluşumunda *bütün Yaratılış bilimi mevcuttur* ve onu buraya yerleştirmek durumundayım, çünkü kökensel Onluktan itibaren varlığı zorunludur.

Üçgeni Elementlerin sembolü olarak kullanmak suretiyle, Eskiler bu Elementlerin doğasının metafizik anlamına tam olarak karşılık vermişlerdir. Ayrıca sembol tam olarak söylenmesi gerekeni ifade ediyor; Ateşin üçgeni Neden olması itibarıyla yukarı bakar; Su'nun üçgeni *tersine çevrilmiş Ateş* olarak aşağıya bakar, mutlak Birlik zuhur ettiği için; o halde başlangıçta her şey Su idi, diyor Üstatlarımız, zira Su, tıpkı Toprak gibi, henüz *biçimlenmiş* madde değilse, kaynaktır ya da biçimsiz gerçek maddedir.

Toprak halinde somutlaşmak ve Dört olmak için, Su'nun Üçünün bir Birlik/Birim Ateşe (*tohum*) ihtiyaç duyduğunu zaten biliyoruz. Ateş üçgeninin nasıl saf olduğunu, Hava üçgeninin nasıl Suyun nemini alan Ateş olduğunu (zıt ve saf diğer üçgen) ve Toprak üçgeninin, Ateşin kuruluğuyla tazmin edilmiş nemli Su'nun üçgeni olduğunu görüyoruz.

Mükemmellerin mükemmeli, tamamen saf Suyla tazmin edilmiş saf Ateşle ifade edilir; bir başka deyişle, her şey artık hiçbir şeyin egemen olmadığı mükemmel bir dengeye ulaştığında, Dört Element Biricik olan Bire geri döndüğünde ve Dört nitelik Ateş + Su şeklinde tazmin edildiğinde, ki bu heksagramdır* ve Kabala'da "Davut'un kalkanı" olarak adlandırılır ve esasen (daha ileride Pi'nin fonksiyonlarını anlatırken göreceğimiz üzere) kozmik ölçülerin anahtarıdır ve Gerçekliğin (piramit) sembolünden başka bir şey değildir.

Dört üçgen Elementin (yüzeyler) oluşturduğu Dörtgeni en

* Altı köşeli yıldız. (ç.n.)

iyi temsil eden şeyin Dörtgen temelli Piramit olduğunu anlıyoruz. Dört kere üçgen zorunlu olarak Piramidi oluşturur.

Sayılara ilişkin incelemenin her bir adımının eksiksiz bir açıklama gerektirdiğini ve bu açıklamanın her bir Sayının ayrı ayrı değerlendirilmesiyle elde edildiğini görüyoruz; bu bağlamda Sayıların incelenmesi Dünyanın Yasalarının incelenmesidir.

Kutsal Tetraktis ile ilgili her şeyi gözden geçirdik diyebilir miyiz? Hayır, henüz bundan çok uzağız.

Dört sayıyı ve onların niteliklerini biliyoruz, yaşamın Üç İlkesini biliyoruz, Dört elementi ve bu elementlerin doğasını biliyoruz.

Doğurulmamış bir üçgenin ve doğurulmuş bir dörtgenin olduğunu biliyoruz, fakat bunların doğasına ve barındırdıkları olasılıklara dair henüz hiçbir şey bilmiyoruz.

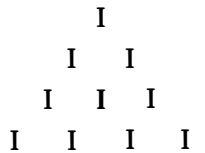
Yürüyüşümüze devam ederek bütün bunları sükûnet içinde göreceğiz.

Şimdi sıradışı bir şey, kalbimizde çok iyi korumamız gereken kutsal bir şey öğreneceğiz.

İlk olarak araya ikinci bir açıklama ekleyeceğiz. Birçok kez "Eskiler" sözcüğünü kullandık. Bunun bir nedeni var. Bilime yaklaşmak istediğimizde onun başvurduğu terimleri öğrenmek gerekir. Asla kaybolmayacak bir gelenek var ve bu gelenek Eskilerin *kutsal bilimin koruyucu Üstatlarını* tayin etmesini istiyor; çok gizli bir sebeple, Yaratılışa dair bütün ayrıntılarıyla birlikte Bilgi'yi muhafaza edenlerin, *tek bir virgülü bile unutmadan* bu bilgiyi bütünlüklü olarak koruyanların (tıpkı Kuzeylilerin sözlü olarak Edda'yı muhafaza etmesi veya barbar Keltlerin Kral Arthur efsanesini koruması gibi yahut Mısır tapınaklarında izlerini gördüğümüz gibi) ve geleneğin sadık bekçileri olanların Eskiler tarafından tayin edilmesini istiyor.

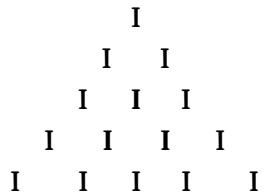
Eskiler bizim Üstatlarımızdır. Bize adım adım, nokta nokta her şeyi öğretiyorlar. *Dolayısıyla temel bir öğretinin söz konusu olduğunu hissettirmeden Eskileri asla zikretmiyoruz.*

Fakat biz sayılarımıza geri dönelim. Dört sayıyı biliyoruz; bütün olasılıkları içeren birinci Onluk'un eksiksiz On birimi bu sayılarla verilmiştir. Bu Kökendeki üçgendir ve temel özelliği *kutsal ve kavranamaz olan Birim'in etrafında toplanan Dokuz birimi* barındırmaktır. Firavunî mitos bunu Heliopolis Gizemiyle canlandırır ki bu Gizemde, İlk/Ana Sular olan Noun'dan doğan büyük Dokuzluğun (Dokuz İlke) yaratılışı anlatılır. Kabala'nın bize öğrettiği gibi, mistik Tetraktis'te Dokuz Melek Birliği'nin Gizli Tanrının, "İsmi Bilinmeyenin" tahtını nasıl çevrelediğini görürüz:

Mistik Tetraktis

Fakat biz, üçgen olmayan ilk'e dair hiçbir şey bilmediğimizi, *anlamadığımızı* öğrenmiştik; öyle ki yalnızca kökendeki Üçlemenin etrafında oluşan figür kavranabilen ilk kusursuz formdur. Onluk'un üçgeni ya da *Tetraktis* metafizik ya da ilâhi üçgendir, oysaki On Beş'in üçgeni ya da Pentaktis* şeylerin ilk üçgeni olacaktır:

Zuhur eden Tetraktis ya da Pentaktis

* Pentaktis: Zuhur eden, açığa çıkan *Tetraktis*. (ç.n.)

Bu üçgen zuhur ettiğinde, On İki Yerin, ilâhi yaratıcı Üçgeni nasıl çevrelediğini görürüz. Bunlar Dünyanın dokuz yeri olacaktır; canlandırıcı oldukları için, *canlandıranlar* ya da zodyak (hayvansal döngü) olarak adlandırılacaktır.

Canlandırıcı Tanrı, Hayat verendir, fakat canlı hayvanî bedeni veren ve dolayısıyla bedenin on iki parçasına hükmeden şey On İki Yerdir. Bu On İki Yer ile Çin akupunkturundaki on iki meridyen, yani farklı organlara hayat veren enerjinin dolaştığı on iki damar arasında bağıntı kurabiliriz.

"Kozmik akış ve geri-akış aracılığıyla, kanallar, organlarda tutulan on iki gücün uyuduğu tüm yerlerde beyaz ve kırmızı güneş enerjisini dolaştırır. Gecenin ve gündüzün her iki saatinde bir kez, on iki güçten her biri Râ'nın geçişi sırasında (kan güneşi) uyanır ve ardından tekrar uyur."[4]

Firavunî mitostaki üç gizem az önce *mistik Tetraktis ve zuhur etmiş Pentaktis* hakkında söylediklerimizi hayranlık verici bir güzellikte canlandırır:

Heliopolis'te, *Birlik Noun*'un bölünmesindeki yaratıcı eylemin vahyedilmesi üzerinden kozmik Eserin metafiziği öğretilir; ve aynı zamanda, Dokuz İlke'nin doğuşu, yani duyumsanabilir dünyanın insan aklının kavrayabileceği bir hale dönüşerek üzerine kurulacağı tüm temeller öğretilir.

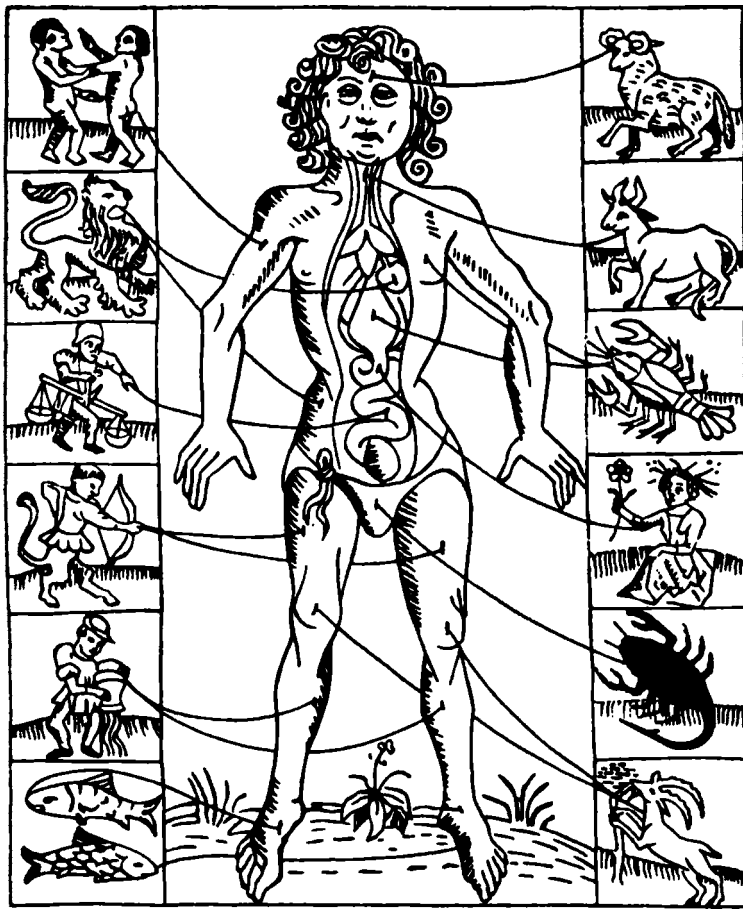
Memfis'te metafizik ilkeler maddileştirilir ve *Ptah*, *Sekhmet* ve *Nefertoum* ile birlikte, Heliopolis'in ilân ettiği şeyleri açıklayan *formel Üçleme* zuhur eder.

Bu Yaratılış'ın meyvesi *Thebai*'de *Amon*, *Mout* ve *Khonsou* Üçlemesi ile birlikte tanımlanıp netleşir; burada yalnızca Pen-

---

[4] Bkz. *İnsanın Tapınağı* ve *Le Roi de la Théocratie pharaonique*'te yer alan bazı açıklamalar, s. 193-199. Eski Mısırlılar yılın on iki ayın her birini *üç* onluk halinde bölüyorlardı; böylece bunlar 36 yıldız grubunu oluşturuyordu, ki her bilge yahut hekim bunları bilmek zorundaydı.

Çin akupunkturunda gündüzün ve gecenin her iki saatlik periyodu boyunca şu veya bu meridyenin tam etkinlik halinde olduğu kabul edilir. (Bkz. Soulié de Morand, *Traité d'acupuncture Chinoise*.)

Resim 19. — On iki Zodyak sembolü ve bedenin temel parçalarına göre dağılımları. Piramitlerdeki yazıtlarda ensedeki omurlar Boğa'ya (sma) atfedilmiştir. Aslanın göğsünde betimlenen kalp ve göğüs, Dişi Aslanın barışçıl sureti olan *dişi kedi Bastet*'e atfedilmiştir. Karın Nout'a (bakire), iki but (doğurucu veçhe) Neith ve Selkit'e (akrep) atfedilmiştir. Philae Tapınağı'nda kaynakları Osiris'in bacaklarından doğan Osiris-Nil betimlenmiştir.

taktis sayesinde açıklanabilen, mitosa ait bir anomali söz konusudur: Thebai'de "Büyük Ennead (Dokuzlar)" *On Beş Neter*'i kapsar ve *On Beşler*'in sonuncusu, *İouni* (*Amon*'un suretlerinden biri) Dokuzların ve *Yeni Ay Şöleninin Efendisi* olarak tanımlanır. On Beş sayısıyla ilgili bundan daha güzel bir ısrar olamaz![5]

Öte yandan Zamanın, Sayıların ve Ölçülerin Efendisi *Thoth*, kraliyet ölçeğinde On Beşinci parmakta yer alır. Thoth Yukarı Mısır'ın (Hermopolis, Hermes'in nom'u*) on beşinci nom'unun ve Aşağı Mısır'ın on beşinci nom'unun Efendisidir. Ay zamanlarını yönetir ve yılın on iki ayında olduğu gibi günlük döngünün iki kere on iki saati boyunca günlük seyahati sırasında güneş kayığını sürer.

Thoth, zorunlu olarak kusursuz olan Pentaktis üçgeninin öğretisini tek başına özetler. Bu üçgen, üçgen biçimini karakterize eden her şeyi bünyesinde barındırır; mutlak surette gizli tutulmasının nedeni budur. Ancak burada sır perdesini birazcık, ama yalnızca birazcık aralayacağız, ki burada bunu yapmamıza izin vardır ve bu müthiş bir şeydir!

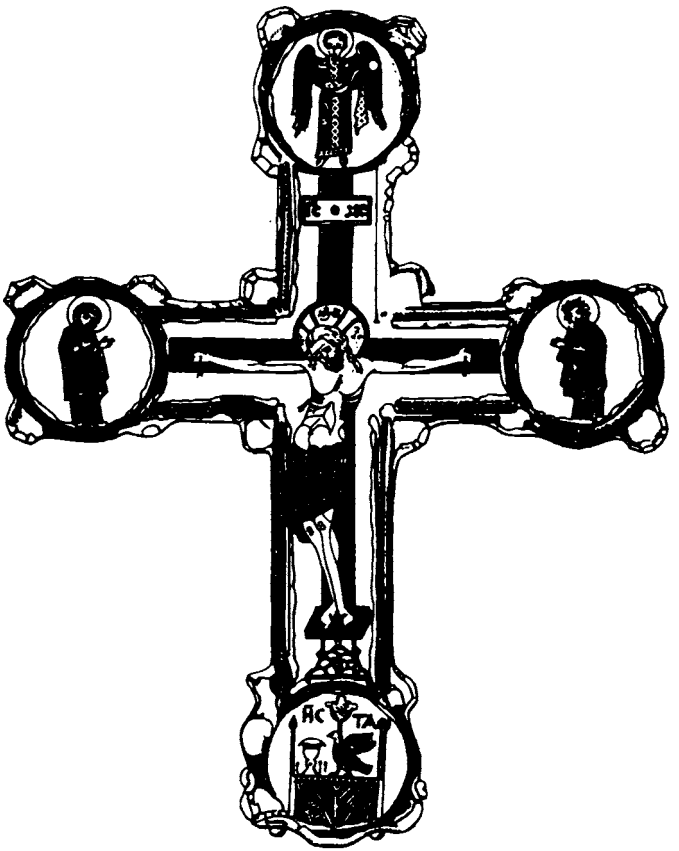
Kutsal Üçgenin canlandırdığı On İki birim üçgeni kendi formu içerisinde belirler, ki bu On İki mutlak birimi oluşturur. Eğer temeli oluşturan birimleri (bu durumda *beş birim*) çıkarırsak, kenarların birinde *dört birim* ve diğerinde *üç birim*, yani Kutsal Üçgenin sayıları kalır.[6] Üçün karesi Dokuz, Dördün karesi On Altıdır; özellikle bu sonuncusu esasen dişildir, bütün doğası itibarıyla annelik vasfını taşır. Bunların ikisinin toplamı (dokuz + on altı) doğurgan kare olarak kusursuzluğu teşkil eder; ikisi Yirmi Beş sayısını verir ya da beşin karesidir; böylelikle nihai olarak her zaman yaratıcı sayıları buluruz, "neden"i oluşturan ya da kökensel olan Sayıların döngüsünü

---

[5] *On beş* sayısı aynı zamanda bir o kadar ilginç başka bir sayı oyununun sonucudur. Daha ileride bahsedilen geometrik gelişim: Bir İkiye, ardından Dörde, sonra Sekize dönüşür ve sonuç: 1 + 2 + 4 + 8 = 15.

* Antik Mısır'da yönetim bölgesi. (ç.n.)

[6] Bkz. "İnsan ve Ölçüler."

Resim 20. — Altın üzerine koyu mavi mineden yapılmış haç (burada siyah renkle çizildi); orantılar, üst kol için *üç*, alt kol için *dört* ve yatay hat için *beş*tir.

kapatan mucizevi Beş sayısını buluruz; Pentatek* Musa'nın doğumu için, Pentekost** İsevî vahiy için, elin beş parmağı ve beş uzuv (insan başı dâhil) insan için (beş kollu Yıldız) aynı şeyi temsil eder.

* Eski Ahit'in ilk beş kitabı. (ç.n.)

** Hamsin Yortusu; Paskalya'dan sonraki ellinci günde kutlanır. (ç.n.)

Böylelikle Bir, Dünyayı yarattı ve bu yaratılış İnsana dek uzandı.

Bir, ilk olarak KENDİSİNİN iki suretine bölündü.

Kendisine baktı ve yalnızca öteki Yüzünü gördü.

Böylelikle İki meydana geldi, Bir ve Bir olarak.

Bu Onun Üçleme'deki tezahürü oldu.

Burada ilginç birkaç şey söyleyeceğim.

Haç'ı oluşturan kollar eşit değildir; üst bölüm Üç, alt bölüm Dört ve yatay kol Beştir; İsa imgesinde ölçünün cinsel organa denk gelmesi istenmediği için, ölçüyü verebilmek amacıyla kollardan biri biraz uzatılmak zorunda kalınmıştır.

Haç'ın sırrı burada yatar:

Haç yalnızca dört kol, iki çap ve dört üçgen oluşturmaz, fakat aynı zamanda birbirine eşit olmayan üç ölçüyü α ve ω Bütün'ü taşıyan sembolü oluşturur; evet, bu doğrudur, zira İNSAN haçın üzerinde sabitlenmiştir.

Eskilerin aynı zamanda Kükürt, Tuz ve Cıva olarak (canlandıran Ateş, destekleyen madde ve sabitleyen form) adlandırdıkları Üç İlkeyi elimizde tutuyoruz ve Dört temel Elementin ya da Eskilerin deyimiyle Suda ve Toprakta içerilmiş olarak bulunan Ateş ve Havanın matrisi (rahmi) olan Düalitenin eş zamanlı olarak verilmemesi halinde, bu Üç İlkenin var olmadığını görüyoruz.

Dünyanın On İki yerinden yaratıcı nefes olarak bize gelen Üç İlke söz konusu Dört Elementte içkindir; Bütün'ü gebe bırakan kare; güneşin ve güneşlerin ya da yıldızların doğuşu, *Hathor*'u bir kare içinde gösteren *Nout*'un ışıyarak yayılması.[7]

İşte Bütün'ün matrisi, kendisi tarafından kendi içinde döllenen matris.

Böylelikle, Sayıların Gizemi yoluyla kozmik Ahenk Yasası haline gelen şeyin evrimi başlar.[8]

---

[7] Isha Schwaller de Lubicz, *Her-Bak "Nohut,"* s. 249, resim 50.

[8] Yayımlanmamış metin.

Yedinci Bölüm

İNSAN VE ÖLÇÜLER

Bir'den dönüşerek oluşan Dünya belli bir boyutunun, devinimin, kapasitesinin olması ve kendi ölçülerini kendi içinde taşıması anlamında kendi Nedeninden ayrılır.

Dünya, Sayıların içkinliği ya da Ahengi olmaksızın dönüşemez, dolayısıyla Sayılar açık bir biçimde Dünyanın ölçülerini verir.

Bu ölçüler az önce gördüğümüz tüm şeylerin doğrudan bir ürünüdür ve dolayısıyla ölçülerin şu veya bu şeye uygulanması için nereye bakmamız gerektiğini biliyoruz.

Bunların ardından çözülmesi gereken zorluk özellikle ölçü birimini belirlemeye dayanıyor. Ölçü birimi şu veya bu şekilde Dünya ile ahenk içinde olmalıdır; bütün Dünya (ya da Kozmos), sayılardan doğan doğal bir mantık üzerinden bu ölçü birimiyle ölçülebilir olmalıdır.

Her şey biricik bir kökenin açığa çıkıp yayılmasıyla dönüşmüştür ve dolayısıyla her şey aynı Yasaya tâbidir.

Üstün ve nihai varlık İnsan olduğundan, İnsan Nedenin suretinde yaratılmıştır. O halde İnsan, kendi bünyesinde, ken-

disi ile formları arasında kurulu *doğrusal* bir bağıntı taşımalıdır ve bu bağıntı *doğrudan doğruya* bütün Kozmosun ölçüleriyle orantılı olmalıdır.

"*Ey insan! Kendini tanı, o zaman Evreni tanıyacaksın*!"

Hiç kuşkusuz, insanın duyuları bu dünyanın bir yaratımıdır ve bunun tam tersi olarak bu dünya söz konusu duyuların insana duyurduğu şeydir. Bir başka ifadeyle: Dünya duyuların genişlemesiyle birlikte genişler ve altıncı duyu altıncı sayının bilgisine giden kapıyı açar, diye düşünüyorum; tıpkı beş duyunun Tapınağın kapanışını/sınırını beşinci sayıyla faş etmesi gibi.

Benzer şekilde, bir hayvanın kendi duyularıyla orantılı yalnızca tek bir dünya tanıdığını, boyutların ve aynı zamanda ölçü algısının onun için bizimkinden farklı bir anlam taşıdığını düşünüyorum. Bu nedenle, bir hayvan Vahyin ya da dönüşümün evrelerinden birinin ve bunun ardından özellikle Evrimin tipik bir sembolü olabilir.

Eğer bazı gelenekler ya da kutsal metinler yolumuzu bulmamıza yardım etmezse, özel bir lütfa nail olmadan gerçek ölçüleri bulmamız muhtemelen imkânsız olacaktır.

Hakikaten, bazı gelenekler ya da yaklaşık dahi olsa bazı bilimsel ölçüler vardığımız sonucun kesinliğini doğrulamadığı müddetçe, yalnızca sayıların lütfuyla belli bir orantının mutlak surette belli bir büyüklüğün ölçüsü olduğunu ileri sürebilmek için çok özel ve gerçekten insan üstü bir güç gerekir.

Ancak böyle bir şey hiç değilse bir kez olmuş olmalı; böyle bir vahye nail olabilmiş insanüstü ve kutsal varlıklar için sınırsız bir hayranlık duymaktayım ki, Kutsal Bilimin vahyi olmaksızın bu vahiy mümkün olmazdı.[1]

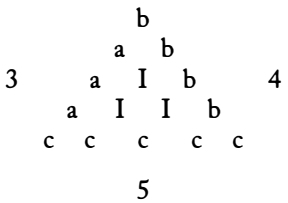
Böyle bir katedrali yeniden inşa etmek için, bu tür bir Bilginin kırıntılarını dahi toplayabilme hakkı çok fazla insana na-

[1] "*Thoth'un Bilimi*," Üstat Aşmunen, Yunan Hermopolisi, yani "Hermes'in Şehri."

sip olmamıştır; yalnız başlarına, tamamen yalnız başlarına bu gerçeği *görebilmiş* olan bu Nadide varlıklar gerçekten hayranlık vericidir; bunu tahayyül etmek dahi zordur benim için.

Gizemli Pentaktis üçgenini temaşa ettiğimde içimde ilk ışığın doğmasına nail oldum. Pentaktüs üçgeni kusursuzdur, çünkü çevresini kuşatan Dokuz sayısı ilk Üçlemenin üzerine kurulmuştur. Sayıların tekâmülüne dair kısacık bir incelemenin ardından bunun kesinlikle doğru olduğu ortaya çıkmaktadır.

Pentaktis üçgeninin kenarlarını oluşturan birimleri sayarsak, üç yaratıcı sayıyı elde ederiz. Bu sayılar gizemli bir biçimde kusursuz olduğunu bildiğim bir üçgenin üç kenarını oluştururlar:

Bu sayıları kare düzeyine yükseltirsek, Pisagor'un dikdörtgen üçgeninin görünümünü elde ederiz, zira iki kenarın karesi hipotenüsün karesine eşittir.[2]

Gördüğümüz üzere, zodyak çemberindeki üçlü Nedenin imgesi Pisagor teoreminin anahtarını verir ki, bu teoremin firavunî Mısır'da inisiyelerin soyundan gelen kişiler tarafından oluşturulduğunu biliyoruz ve bu kişilerin bunun Bilgisine sahip olduğundan şüphe edemeyiz.

Uzun bir süre, çok uzun bir süre, eskiden yer ölçümü yapan kişilere "bir iple ölçenler" anlamına gelen "harpedonaptes"

---

[2] Bkz. Berlin Papirüsü, 6619. Mısırlıların bu teoremi bildiğini kanıtlayan ve burada verilen 3, 4, 5 üçgenine dayanan bir hesaplama örneği. *İnsanın Tapınağı*'nda verilen ve yorumlanan bir problem, I, s. 231-232.

adının verildiğini öğrendiğim zaman, bu keşiften ne gibi sonuçlar çıkarmam gerektiğini çözememiştim. Bir tapınağın inşası sırasında yapılan en önemli törenlerden biri, iki kazık arasında "çırpı ipini uzatma" törenidir.[3] "Dairesel yıldızların" yeri belirlendikten sonra, tapınağın yönünü saptamak için bir "su saatiyle zaman ölçüldükten" sonra, Kral ile kutsal kitapların Efendisi olan *Sechat* tapınak duvarlarının yapılacağı hattın üzerinden çırpı ipini uzatırlar ve altın bir tokmakla kazıklara vurarak tapınağın dört açısını tespit ederler; metinlerde şöyle deniyor: "Thoth kitaplarıyla birlikte oradaydı...Ptah-Tatenen yeri ölçüyordu... duvarların kemerini kurmak için..." (Abydos'a ait metin).

"Ölçüm ipi" kübitlere* bölünüyordu; *kübit* gerçek bir şaheserdir, zira Sayı, Sayının fonksiyonu ve Ölçü arasındaki bağı oluşturur. Firavunî ölçü sistemi Yaşama hitap eder, hayati fonksiyonları *Neter* üçlemeleri tarafından yönetilen Yaşama hitap eder. Bu bağlamda, kübitlerin çoğunlukla altınla örtülü olduğunu ve tapınaklarda muhafaza edildiğini anlıyoruz.

Bazı Thebai mezarlarında, yer ölçücüler ellerinde yer ölçme ipiyle tasvir edilir; ipin ucu sarılıdır ve üzerinde başının üstünde Uraeus'u** taşıyan bir *koç başı* vardır ve bu onun kutsallığına vurgu yapar; ancak öyle görünüyor ki burada söz konusu olan şey yalnızca tarlaların ölçülmesidir.

Sehel'deki meşhur bir dikilitaş Khnum'dan*** söz ederken şöyle der:

> ... O Ebedidir, Chu sıfatıyla, kıyıların efendisi, tarlaların şefi...
> Yukarı ve Aşağı Mısır'daki toprakları sayar... Arpayı, kuşları,

---

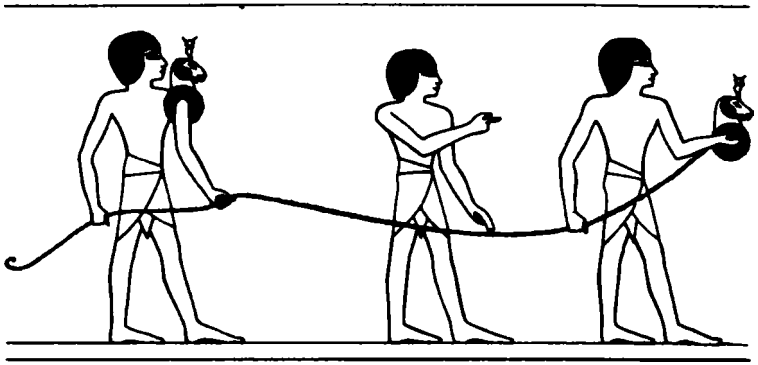
[3] Bkz. bu törenin özeti, *İnsanın Tapınağı*, III, s. 160 ve devamı.

* Kübit: Eski bir uzunluk ölçüsü; yaklaşık 45 santimetreye denk düşer (ç.n.)

** Başını dikmiş kobra yılanını temsil eden figür; egemenlik, krallık, tanrısallık, kutsallık sembolü. (ç.n.)

*** Khnum: Eski bir Mısır tanrısı; Nil nehrinin kaynağının tanrısı; koç başlı insan figürüyle tasvir edilir (ç.n.).

balıkları çekip çeviren odur... orada bir ölçüm ipi ve yazıcı tahtası vardır, ağaçtan bir destek vardır – ve ahşap haçı vardır kantarı için, bunlar kıyıdadır, Ra'nın oğlu Chu onlara mahsus edilmiştir, kıyıların efendisi sıfatıyla.*

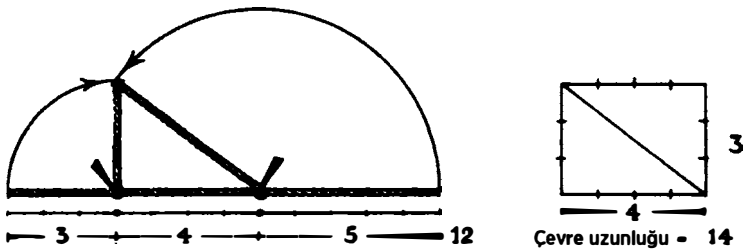
Resim 21. — Ölçücüler: İp rulosunun üzerinde, tepesinde *uraeus*'u taşıyan bir Amon koçu bulunur.

Burada şunlar sıralanmıştır: İp, yazıcı tahtası, alidad yahut nişan aleti, kısacası arazinin "kadastrosunu" yapmak için gereken her şey. Adak kübitleri Mısır'ın başlıca ölçülerini taşırlar ve bu kübitlerin bir yüzünde söz konusu ölçüler kabartmayla betimlenmiştir; sözgelimi Asvan nilometresi[4] ile Kahire'deki Roda nilometresi arasındaki uzunluk ve Delta'nın uzunluğu. Arazilerin ölçülmesi temel trigonometri kanunlarının ya da üçgenlerle ilgili hesaplamaların bilinmesini gerektirir.

* Nilometre: Nil nehrinin su seviyesini ve berraklığını ölçmek için inşa edilen dikey yapı (ç.n.).

[4] "Açlık Anıtı." Bkz. *Chronique d'Egypte*, no: 56, s. 224. Haç ve terazisi (tıpkı destek gibi) bir tür alidad oluşturur ve bu, bir desteğin üzerine yerleştirilen haçın dört kolunun ucuna asılı dört kurşun ip aracılığıyla sıralamalar yapmaya imkân verir.

Eski Mısırlıların, bir ev ya da tapınak inşa etmek üzere toprağın üzerine düz üçgenler çizmek için kullandıkları çok basit ve pratik bir aletlerinin olduğu düşünülmektedir: Düğümlerle on iki parçaya ayrılan bir ip kullanırlar. *Üç* birim uzunlukta bir uç serbest bırakılır; *Dört* birim uzunluk iki kazıkla sabitlenir. Geriye ölçüsü Beş birim olan ikinci serbest kısım kalır. *Üç* ve *Beş* birimli kenarlar üst üste bindirilir ve bunlar zorunlu olarak dikdörtgen bir üçgen oluşturur.

Resim 22. — İki üçgen (3, 4, 5) birleştiğinde bir dikdörtgen oluşturur; dikdörtgenin yüzeyi 12, çevresi 14 değerini verir.

Böylelikle Kutsal Üçgen, "diyofantus" denilen (yani üç kenarı tam sayı olarak ölçülen) bütün dikdörtgen üçgenlere uygulanabilen genel yasayı verir.[5] Matematiksel olarak başka örnekler belirlemek mümkündür. Fakat mevcut durumda bunun hiçbir önemi yoktur ve tuhaftır ki doğru yoldaki insanları yoldan çıkaran da gene bu düşünme tarzıdır, *zira tüm ölçülere dair tüm sırlar bu Pentaktis üçgeninde yer alır.*

[5] Ayrıca bir de 15, 36, 39 (5, 12, 13 sayılarının üçer katı) oranı vardır ve özellikle Hindistan'da Brahmanlar bundan yararlanmıştır. Buna ek olarak, Babil tabletleri sayıları binleri geçen değişken diyofantus üçgenleri vermektedir, ki bu durum Babillilerin Pisagor'dan yaklaşık bin yıl önce bu üçgenleri bildiğini gösterir.

Ayrıca bkz. *İnsanın Tapınağı*, I. bölüm "*Trigonométrie pharaonique.*"

Bu durumu anlayabilmek için, ilk bakışta tuhaf görünen bir diğer ışığı yakmak gerekir. Söz konusu üç sayı (üç, dört, beş) zodyak kuşağını ya da üç kere dörtten oluşan ana döngüyü oluşturur.

Öte yandan, her dikdörtgenin iki üçgenden oluştuğunu biliyoruz; kutsal üçgen mevzuuna gelince, üçgeni iki katına çıkarırsak bir dikdörtgen elde ederiz *ve bu dikdörtgenin yüzeyi üç kere dört = on iki birim olur, fakat çevresi on dört birimden oluşur.*

Dikdörtgenin çevre uzunluğunu elde etmek için 3, 4, 5 sayılarının arasına iki birim eklememiz gerekir: 3 + 1 + 4 + 1 + 5 = 14.

Bu durum bize 3 1 4 1 5 sayılarını ya da Pi'nin değerini hatırlatır.

Bu çok özel bir akıl yürütme tarzı gibi görünebilir. Ancak sonuçlara bakarsak öyle olmadığını görürüz; ayrıca Eski Mısırlıların mantalitesini yeterince derinleştirdikten sonra, bunun onlara özgü bir *düşünme tarzlarından biri* olduğuna inanıyorum.[6]

Daire bir dönüşüm sembolüdür. Bir devinimdir, kendi formu içinde belirsizdir, hayatın içinde sürekli büyür ve küçülür. Evrendeki hiçbir eğri mutlak bir daire değildir: Daima döngüler söz konusudur. Mısırlılar yalnızca gözbebeğini mutlak daire olarak kabul ederlerdi (gene sembolik olarak). (Güneşi sembolize etmek için) çizilen bütün daireler hafif eliptiktir ve oyma heykelcilikte oyularak tasvir edilmek suretiyle Güneşe yuvarlak bir biçim verilir ve bu yuvarlak form bir *küre* parçasını ya da çoğunlukla ortasındaki meme ucuyla birlikte bir meme-

---

[6] Mısır kübiti 0.5236 metredir, yani tam olarak 60 derecelik bir *yay* uzunluğundadır; bu açıda yer alan ve dik çizgiye eşit olan ipin uzunluğu 0.50 metredir. Bu durumda, çapı 1 metre olan bir çemberin uzunluğunu ölçmek için 6 kraliyet kübiti gerekir.

Öte yandan, kraliyet kübiti 28 *parmaktır*. Kutsal kübit üzerinde *Pi* fonksiyonu ile 14'ün iki katı birleşince oldukça ilginç bir sonuç verir, az önce yapılan değerlendirmeye göre.

yi temsil eder: Böylelikle *Güneş Evrenimizin besleyicisi* olarak tasavvur edilir.[7]

Daire "elastiktir" ve spiral halinde büyür, çünkü bir daire spiral halinde büyümeden "nefes alamaz" ve yaşayan her şey nefes alır. (Bu bizi Altın Sayı fonksiyonuna götürür ama acele etmeyelim.) Nefes yaşamın sırrıdır ve Dünya küreseldir, çünkü Sayılarla dönüşür ve bu sayılar kökensel Üçlemeden başlayarak Üç, Dört ve Beştir.[8]

* *
*

Mutlak Birlikten/Birimden bahsederken, onun kusursuz formun, yani Dairenin özü olduğunu söylemiştik ki şimdi gerçek anlamda buna sahibiz.

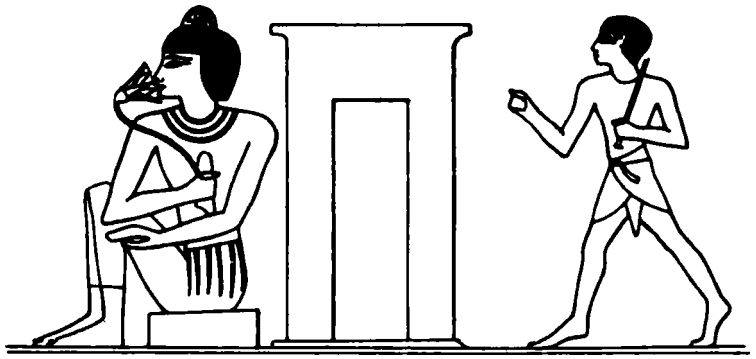
Böylelikle sizler, anahtar konumundaki; yukarıda üçüncü bir hatla, yani lentoyla birbirine bağlanan iki sütunla tam olarak tasvir edilen *kapı* konumundaki Sayının *okült* (matematiksel değil) doğumuna iştirak etmiş oluyorsunuz, ki bu tasvir aynı zamanda bize Dolmenleri çağrıştırır.

"Kapıyı" ifade eden hiyeroglifik sembol sba diye okunur ve aynı zamanda "yıldız" ve "öğretme" anlamına gelir. Bu, firavunî mimarinin verdiği öğretimin en büyük anahtarlarından biridir: Kapı, Tapınağın ya da kapının açıldığı yönde bulunan Mabedin içinde gelişecek olan fonksiyonların temel Yasalarını verir.

Bizim dilimiz, hiyeroglifik yazıda "Kapı"yı ifade etmek için kullanılan terimlerin tam anlamını vermek için fazla fakir bir dildir. Bu terimlerden biri burada dikkatimizi çekmektedir: Rwty diye okunan ve klasik çevirinin iki farklı anlam atfetmemize izin verdiği bir sözcük söz konusudur; klasik çeviriye göre *rwty* "kapı," "giriş" ya da "çevre" şeklinde anlaşılabilir. Fa-

[7] Bu durum Eskilerin güneşi düz bir disk gibi gördükleri yönündeki çocuksu varsayımla çelişmektedir.

[8] Kutsal Üçgenin uzun zaman boyunca *Beşgeni* ve Pisagorcuların toplanma işareti olan beş kollu yıldızı hesaplamada Yunanlara hizmet etmesinin nedeni bu mudur (buradaki belirsizliğine rağmen)?

Resim 23. — Bu resim mezarın kuzey cephesinde yer alır; karakter Doğu'dan Batı'ya, dolayısıyla Amenti'ye doğru koşar; *Amenti*, uyuyan şey, öteki dünya. Kapı açıklığının genişliğini bir birim ya da çap olarak alırsak, açıklığın yüksekliği *Pi* sayısına eşittir.

kat tuhaf bir rastlantı neticesinde, "kapı" için kullanılan firavunî sembol çok çarpıcı bir biçimde Yunancadaki π harfini çağrıştırır. Bu harf günümüzde yarıçapın daireyle olan bağıntısını, eskiden "peripheria" olarak adlandırılan *Pi* fonksiyonunu, kusursuz irrasyonel sayıyı ifade etmeye yarar; kusursuz irrasyonel sayı, çünkü geometrik olarak ifade edilemediği söylenir ve bu sayıyı vermek için kullanılan rakamlar sonsuza dek devam eder.

Thebai'deki bir mezarda, "mutlu insanlar" diyarına, sonsuz dünyaya doğru koşan bir insan tasvir edilmiştir ve tasvirdeki kapının açılış oranları 1'e 3,1416 ya da *Bir'e Pi* şeklindedir.[9]

Pi ve Büyüme

Toprağa atılan bir tohum, eğer büyümesi için elverişli koşullar varsa, kendi türünün meyvesini verir.

[9] *Ölçüler Üzerine İlk Deneme* adlı çalışmadan alınan yayımlanmamış metin.

Bu tohum belirli, sınırlı bir büyüklüktür ve tam olarak söylemek gerekirse bu bizzat onun *Türüdür*.

Tohum toprakta müsilajlı, yumuşak, yani akışkan ve yoğun bir çürüme sürecine girer, katılığını yitirir ve bu andan itibaren negatif bir dönüşümle kendi doğasında sabitleyeceği besinini emer.

Buna tohumun pekiştirici eylemi denebilir ki, bu pekiştiricilik aslında kendi özgül doğasının ve kendi özgün sayısının ölçüsüdür.

Emilen besin, çok farklı yapılardaki ve Türlerdeki sayısız tohumu besleyebilmesi itibarıyla belirsizlik halinde kalır.

Tohumun kendine özgü sayısıyla farklılaşan meyve bütün türlerde ortak olan bir nitelik taşır: Belirli bir sınıra kadar büyüme niteliği, ki bu sınır hafif değişkenlikler arz eder ama ilkesel olarak Tür tarafından belirlenir.

Herhangi bir şeyin herhangi bir şekilde yaratılışında kendini gösteren bu büyüme daima yenilenen bir döngüdür; bu büyümenin ya da gelişimin sabit ögesi Türün kendisidir ya da pekişik tohumun özgün sayısıdır; yahut en azından türün içinde bu rolü oynayan şeydir (ayrıca buna "kükürt" ya da atalık vasfı denir).

Bu döngüsel büyümenin içinde özümsenen ve genel olarak herhangi bir tohum türünü besleyebilen şey doğası itibarıyla sınırsızdır, yani kendi içinde bütün olasılıkları içerir, ki bu olasılıklar, kendisi için uygun olanı, kendisini "kendi biçimini vererek biçimlendiren" şeyi muhafaza eden ve uygun olmayan şeyleri reddeden tohum tarafından seçilmiştir.

Herhangi bir bitkisel döngünün (bütün bitkisel gelişim biçimlerine içkin olan bütün döngüleri kastediyorum) ürünü ya da neticesi daima sonlu bir formdur ki bu form bütünün bir parçası olabilir.

Genel itibarıyla, bütün bir bitkisel büyüme sürecini beş veya yedi ve dokuz evrede sınıflandırabiliriz.

Buradaki ilke evrensel olduğundan ve yalnızca tohumun türünün seçilimiyle varyasyonlar yarattığından, bunu sayılarla ifade edebilir ve "Türüne ait" tohuma Çap adını, belirsiz –veya evrensel– besleyici töze ise *Pi* katsayısının değerini verebiliriz.

Bu şekilde değerlendirildiğinde, *Pi* değeri, sonlu bir sayıyla daima bir büyüme döngüsü üreten sonsuz öge rolünü oynar.[10]

Bunu felsefenin ve nihâyetinde Yaratılış Felsefesinin alanına taşıdığımızda, şunları söyleyebiliriz:

Çap olarak değerlendirilen ilksel bir Birim bölünür ve niceliksel ya da aritmetik olarak gelişir ve ardından *Bir, Bir, İki, Üç, Beş, Sekiz* vb. şeklinde dönüşür;[11] bu, her evredeki atalık tohumu ya da Dünyanın Türünü teşkil eder.

Bu büyüme form olarak yalnızca bitkisel döngüyü takiben gerçekleşebildiği için, zorunlu olarak *daima spiral* biçiminde bir bitkisel büyüme elde ederiz, söz konusu olan ister bir bulutsu, ister bir bitki, ister insan fetüsü olsun; bunun nedeni şu ki, kavranamaz nitelikte bir Birimden ya da ilk aktiviteden başlayıp onun özgül sayısal belirlenimine varıncaya dek, Bir'den X'e doğru giden aritmetik bir varyasyon söz konusudur.

Sayıların incelenmesinde yalnızca Çapın varyasyonuyla ya da Dönüşümüyle, yani Türün tohumu olan Sayının varyasyonuyla ya da Dönüşümüyle ilgileniriz.

Burada *Pi* değerinin okült anlamı gösterilmiştir; bu değer sayesinde Sayı Forma dönüşür, zira Sayı, bir tohum olarak tözsel fakat formsuz besini *belirlese* bile, Pi olarak devreye girip forma maddesini verir ve bu form yalnızca bir büyümenin sonucu olabilir.

O halde büyüme asla aritmetik bir toplama/ekleme, yani bir niceliğin başka bir niceliğe eklenmesi değildir (ki bu Çapın özel-

---

[10] Mimaride ya da firavunî tasvirlerde yalnızca *döngüler*, yenilenmeler ya da artışlar söz konusu olduğunda *çember yayıyla* karşılaşırız; bu döngüler, yenilenmeler ve artışlar *Osirisçi İlkeye* ve yeryüzünde ölen ve yeniden doğan her şeye bağlıdır.

[11] Artış dizisi; *Altın Dizi* olarak adlandırılır; spiral şeklinde artar.

liğidir); büyüme, kendisi biçimsiz olan bir tözün form halinde gelişimidir. Dolayısıyla kendinden önceki büyüme fazının yerini alan yeni bir büyüme fazı hiçbir zaman yerini aldığı fazla özdeş değildir, çünkü biri diğerini koşullandırır, tıpkı bir spiral halkasının bir diğer halka üzerinde gelişmesi gibi. Nihayetinde ürün biçimsel olarak bir başka ürünün üzerine eklenebilir, tıpkı bir ağaç kütüğündeki yıllık halkalar gibi, fakat bu durum yalnızca biçimlenen şeyin dış suretini ilgilendirir, çünkü aslında kat edilen bir yol söz konusudur; sözgelimi ağacın iliği ile kabuğu arasında uzun erimli bir fazın olması gibi, zira biri diğeri ile birlikte vardır, biri diğerini teşvik eder: bitkisel büyümenin anlamı burada yatar ki bu büyümenin sırrı Çap ile *Pi* arasındaki canlı ilişkide bulunur ve bu ilişki içinde *Pi sonsuz, evrensel değerdir, biçimsel bir dönüşümün tüm olasılıklarının anahtarıdır.*[12]

Kraliyet Kübiti İlkesi

Güneş, Aton-Râ yeryüzünü yaratır. Yeryüzü insanı yaratır ve insan yaşadığı yere uyum sağlar.

Neden-sonuç zinciri, kendini nitelik ve nicelik halinde ifade eden fonksiyonel bir bağımlılık içerir.

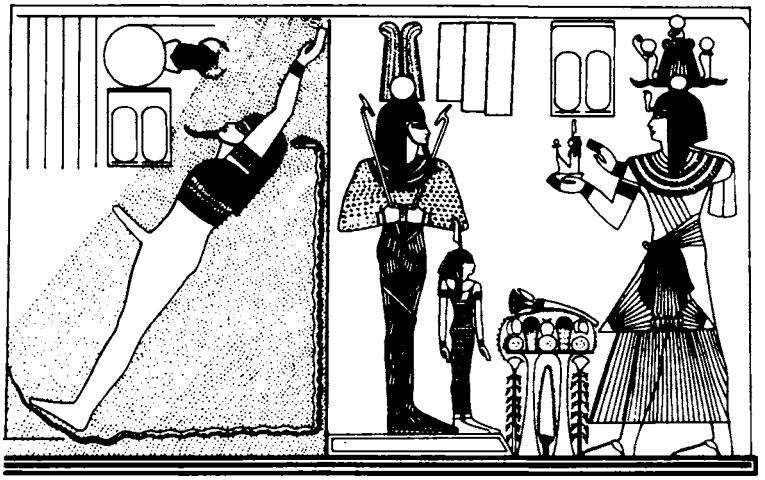
Dönüşümün her evresi formu itibarı ile ilk nedenle bağıntı içindedir. Şu veya bu şekilde toprak solucanı Güneşin oğludur ve atasal, güneşsel Nedenin gizil bir niteliğini kalıtımsal olarak taşır.

Mevcut insan yalnızca kendi Göğünün oğlu ve varisi olarak düşünür ve ancak böyle düşünebilir. Kendi biliminin unsurlarını kendi içinde aramalıdır, bu bilim ister şeylerin dönüşüm bilgisi ister olsun gözlemlediği nesnel dünyanın bilgisi olsun.

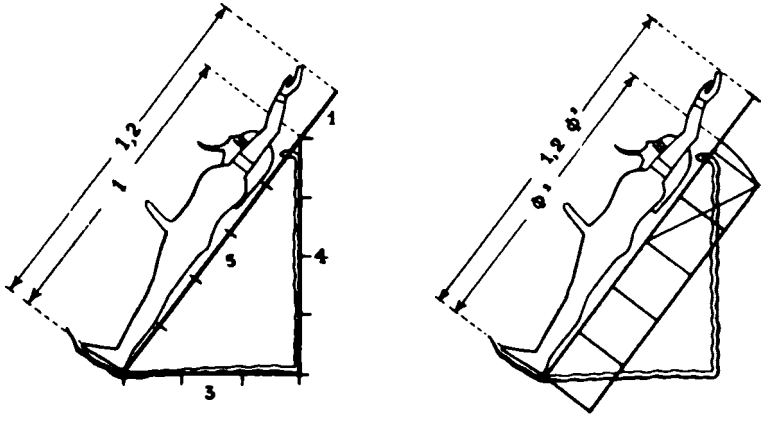
Hermes şöyle der: "Eser seninle birliktedir..." Firavunî Mısır ise ölçüler hakkında şöyle diyecektir: "İnsan dünyanın ölçüsüdür."

---

[12] Yayımlanmamış metin.

Resim 24. — IX. Ramses, Kutsal Üçgen ve *Pi* fonksiyonu.

Resim 25. — Şema. Solda, ana hatlarıyla çizim: Kutsal Üçgenin hipotenüsü olarak Kral. Sağda: Kral Ø'nin karesine eşittir ve 1,2 Ø'nin karesi *Pi*'ye eşittir. Gerçekte bir insanın yüksekliği dört kübittir. Bkz. Ek.

Thebai'deki Krallar Vadisi'nde, IX. Ramses'in mezarının girişinde, büyük avlunun sağında, Duat[13] döngüsü ilginç bir figürle[14] tamamlanır. Kolunu kaldıran bir kraliyet mumyası söz konusudur ve mumyanın kolu başından bir kübit daha uzundur. Bu mumya, dikdörtgen bir üçgenin hipotenüsü doğrultusunda verevlemesine yerleştirilmiştir ve söz konusu dikdörtgen üçgen, alt kenarı ve dik kenarı veren bir yılanla betimlenmiştir.

Bu figürasyonda öncelikle bir ilkenin ve ardından geometrik bir figürün çizimi söz konusudur.

Hiç kuşkusuz buradaki üçgen Kutsal Üçgeni (üç, dört, beş) temsil eder ve kolun kübitinin uzunluğu Bir'e eşittir.

Ayrıca biliyoruz ki, insanın toplam uzunluğu göbek noktasından iki büyüklüğe bölünür ve bu büyüklükler kendi aralarında I ve Ø'dir; I + Ø = Ø'nin karesi olduğuna göre, netice olarak insanın uzunluğu Ø'nin karesine eşittir.

IX. Ramses figürü, Kutsal Üçgenin hipotenüsü olarak Kralı temsil etmesi itibarıyla, diyagonal boyutta ona Beş değerini verir. Böylelikle bu figür döngüyü ölçen bir fonksiyonu gösterir; söz konusu ölçü Beş artı bir kübit olan Kralın boyudur (veya teorik olarak beşte biri) ve bu, altın kısma bağlı olması itibarıyla sayısal olarak şu sonucu verir:

$$Ø^2 \text{ artı beşte biri ya da } \frac{2{,}618}{5} \times 6 = 3{,}1416.$$

Bu Pi katsayısının değeridir, 1,2 Ø'nin karesine ya da 12 Ø'nin karesine eşittir, On büyüklüğünde bir Çap için ki bu da 31,416'dır.

"Böylece on iki kraliyet Adamı Göğün döngüsünü ölçer."

Ø sembolü kökene dönüşüm itkisinde olduğu için, Altın Sayı aynı zamanda fonksiyonel olarak döngüsel katsayının *tek gerçek değerini* verir, ki Altın Sayının kendisi de *döngüseldir*, oy-

[13] Gökyüzü, Yeryüzü ve Duat vardır ve bunlar *Yaşamın* mekânlarıdır, görülebilir Yaşam ile görülmez Yaşamın mekânlarıdır.

[14] Geometrik anlamı asla anlaşılmayan bir figür.

saki *Pi*'ye ilişkin *rasyonel* hesaplamamız (çizilmiş ve sınırları belirlenmiş çokgenlerin ortalamasına dayanan bir hesap) düz çizgilerle bir eğri bulmaya çalışıyor ve *sonsuz saçmaya* varıyor.

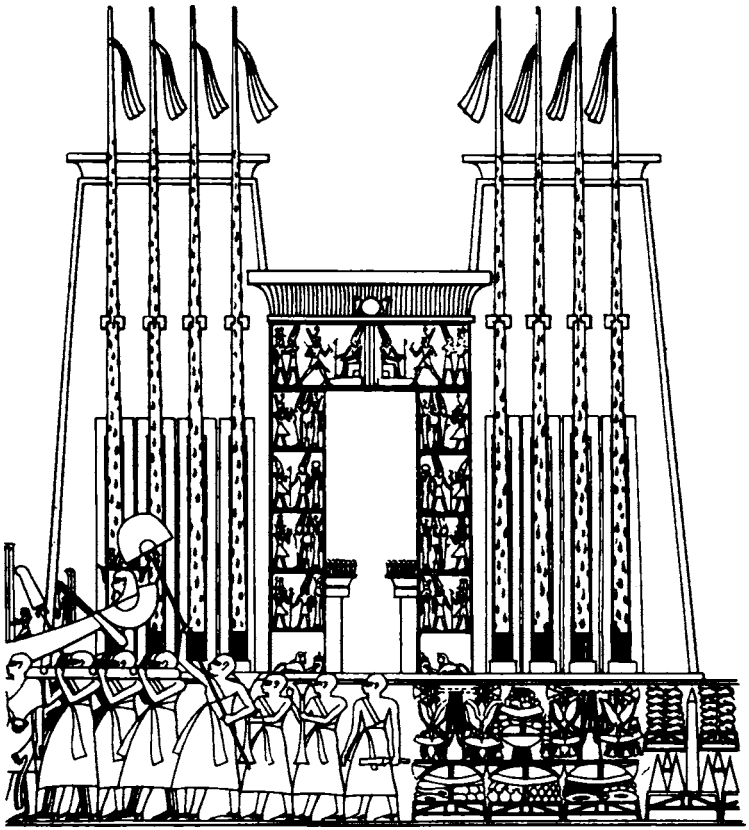
* *
*

Pi'nin döngüsel fonksiyonuyla ilgili bu kısa özeti bitirirken bir örnek daha verelim:

Luksor tapınağındaki Amon sütunlarının doğusundaki ve batısındaki duvarlarda "Büyük Apet şöleni" tasvir edilmiştir; bu şölen esnasında, her yıl Amon, Mut ve Khonsu'dan oluşan Thebai üçlemesine ait kayıklar törensel bir şekilde Karnak Tapınağı'ndan (Apet'in ikâmet yeri) çıkar ve luksora giderler (Güney'in Apet'i). Batı duvarının üzerinde, büyük bir sevinç içindeki halkın, birtakım işaretler ve amblemler taşıyanların, erkek ve kadın müzisyenlerin ve dansçıların ardında ilerleyen tören alayı güneye doğru gider; bu esnada rüzgârla şişmiş giysiler giyen rahipler doğu duvarı üzerinde tekrar aşağı inen üç kutsal kayığa eşlik ederler.

Bu iki duvar, Karnak'taki büyük *Amon* tapınağında bulunan üçüncü kapılı-kulenin dış cephesine ait iki tasvir barındırmaktadır, tıpkı III. Amenofis döneminde olduğu gibi.

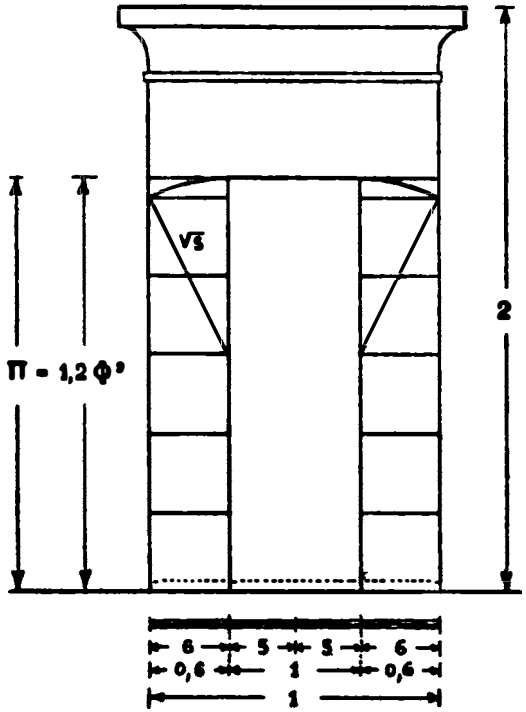
Luksor tapınağının duvarlarında, kapılı-kulenin üzerinde icra edilen bu desen kitabın bu bölümü boyunca söylediğimiz her şeyi her yönüyle teyit etmektedir:

Resim 26. — Elbiseleri rüzgârla şişen rahipler, Kral'ın kayığını taşıyarak büyük Karnak Tapınağı'nın üçüncü kuleli kapısından çıkıyorlar.

Kapı açıklığının yüksekliği, birim olarak alınan genişliğine oranla tam olarak *Pi* sayısını verir. Öte yandan, bu "sba" kapısının kenarlarının genişliği IX. Ramses figüründe gördüğümüz ve daha önce betimlediğimiz fonksiyonu uygulamaktadır; bu veriler, yalnızca cetvel ve pergel aracılığıyla geometrik olarak *Pi*'nin irrasyonel uzunluğunu belirlemeye imkân vermektedir: Dairenin kareleştirilmesi, irrasyonel *Pi* sayısı alındığında

çözülmesi imkânsız bir problemdir, ki bu işlem yalnızca Altın Sayı fonksiyonuyla mümkündür.[15]

Resim 27. — 1'e eşit olan kapı açıklığı için, kaideyle birlikte yükseklik 1,2 Ø'nin karesine ya da Pi'ye eşittir; bu demektir ki: 0,6 ($\sqrt{5}$ + 3) = 0,6 x 5,236 = 3,1416. 1'e eşit olan kapının toplam genişliği için, toplam yükseklik 2'ye eşittir.

[15] *İnsanın Tapınağı*'ndan alıntı, I, s. 425, yayımlanmamış notların eklenmesiyle birlikte.

Sekizinci Bölüm

AHENK, ANALOJİLER, FONKSİYONLAR VE FAKTÖRLER

Gizli Bilim bir bitki gibidir.

Kökeni tekil bir tohum olduğundan, gelecekteki dünyanın metafizik bir imgesi halinde filizlenir filizlenmez, ana kök ortaya çıkar ve buradan sayısız dallar, yapraklar, çiçekler ve meyveler doğar.

İçinden bir Dünya doğuran tek bir *hipotez*; Kökensel Birlik hipotezi. Öyleyse, bütün varlığımız bize bu kavranamaz Birliği, ilâhi Nedeni dayatırken, kim hâlâ burada hipotezden bahsedebilir?

Fakat doğrusunu söylemek gerekirse, ana kökten "sayısız dallar" çıkmaz ve biz yalnızca çok belirli alanlarda dallarla ve sürgünlerle karşılaşırız, zira yaşam ırmağı yalnızca akışı bir dirençle karşılaştığı zaman meyve verir. En azından, beni sorgulamaya iten bu tuhaf fenomeni ilk etapta şu şekilde ifade edebiliriz: "Neden tam olarak belli bir yerde bir ağaç dalı, o daldaki bir yaprak, bir çiçek ve meyve tomurcuğu filizleniyor?"

Bir şeyin nedensiz olabileceğine inanmak bize saçma geliyor. Bütün aklımız, bir sonucun nedensiz olması fikrine karşı

çıkıyor ve her şey bize bir nedenmiş gibi görünüyor. Doğrusunu söylemek gerekirse, her şeyin bir neden olduğunu iddia ediyoruz, çünkü alttan alta *biz* bir Nedenin varlığını seziyoruz.

Nedensiz bir sonuç mucize olurdu; ne var ki her şey bize nedensiz bir sonucun olmadığını, dolayısıyla herhangi bir mucizenin söz konusu olmadığını söylüyor.

Bana öyle geliyor ki burada sorun yanlış bir şekilde ortaya konuyor.

Sonuç ve Neden gece ve gündüz gibi, evet ve hayır gibi, kısacası aynı şeyin iki yüzü gibi birbirinden ayrılmaz niteliktedir. Eğer "bir şey" varsa, bu şey nedenini ve sonucunu kendi içinde barındırır.

Demek ki sorunu bu şekilde ele aldığımız sürece basit akıl dairesinden, yani nicel, aritmetik alandan çıkamıyoruz; böyle hareket etmeye devam edersek, ne kadar "şey" varsa o kadar nedenin ve sonucun olduğunu kesin surette kabul etmemiz gerekir. Ancak bu bir hata olurdu.

Sayılar bize bir Ahengin olduğunu, kaçınılmaz bir olaylar ve faktörler dizisinin olduğunu gösteriyor. Bir çarpım işlemi hiçbir zaman bir bölme işleminin önünde olamaz ve aynı şekilde toplama işlemi bölme işlemini izlemek zorundadır, bölme ile çarpma arasına yerleşerek.

O halde, sonsuza dek geçerli olacak şekilde ayarlanmış bir işleyiş, gerçek bir *Doğa metodu* vardır.

Aynı zamanda, Sayıların bize öğrettiği üzere, zorunlu olarak, *fenomenin kökeninin konumu* için işleyen bir "metot" vardır: Başlangıç Birimi/Birliği.

Bir başka ifadeyle, kökeni itibarıyla her fenomen için, Birliğin/Birimin doğasına tekabül eden bir durum vardır; bu fenomen bir tohumun yeşermesi, bir dalın uzaması, bir yaprağın ya da çiçeğin açması, yeni bir varlığın oluşumu ya da bir yıldızlar âleminin doğuşu olabilir.

Ancak, metafizik Birliğin dışında, her Birlik bir bileşiktir; fakat nicel olarak bileşik olmakla birlikte, nitel olarak Köken-

sel-Biricik'e *dönüşebilir*.

Bu bağlamda, Hakikati aramamız gereken yer *Niteliktir*; ve genellikle "bilginleri" çok korkutsa bile, biz buradan metafizik aracılığıyla çıkacağız; fakat bu, bulanık, muğlâk, spekülatif ve nihâyetinde hiçbir yere varamayan masum hayalperestler olacağız anlamına gelmez. Bu pozitivist ve realist "bilginlerin" aksine biz hakikatlere ulaşacağız ve onların içinde dönüp durdukları kısır döngüyü kıracağız.

Sayılar felsefesinin bize öğrettiği üzere, Neden, içinde iki niteliğin nötralize olduğu bir nötr durumdur.

O halde, Neden bir itki, bir İsteme ya da canlı bir enerji kaynağı değildir.

Herhangi bir durumda herhangi bir şey kendi niteliklerinin dengesine ulaştığında Durum-Nedene ulaşılmış olur ve bu yeni bir fenomenin başlangıç noktasına dönüşür ya da dönüşebilir. Aynı niteliklerin Durum-Nedeni aynı koşullarda aynı fenomeni yaratır; ve tüm fenomenler, nihai ürünlerin değişkenliği ne olursa olsun, kendi tezahürleri sürecinde aynı "dönüşüm yöntemini" izler.

Böylelikle yeni bir felsefenin temeli belirlenmiş olur ve bu halihazırda Sayılar hakkında bildiklerimizin bir neticesidir.

Neden-Sonuca yeniden dönersek, bunu nicel, maddi, aritmetik ve duyusal bir düzlemde kabul edebiliriz; bu durumda şunu netleştirmiş oluruz: Her nedenin bir sonucu ve her sonucun bir nedeni vardır; herhangi bir şey Sonuç olduğundan, herhangi bir şeyin Nedeni vardır. Fakat dikkat edelim! Bu sonucun doğrulanması gerekir.

Ezoterik bilim alanında, şeyleri başka şekilde konumlandırmalı ve şöyle demeliyiz: Her fenomen kendi niteliklerinin dengesine ulaşır. Bu denge nötr olduğundan, bir Durum-Nedene dönüşür ve bundan bir sonucun çıkması için, "doğal yöntemi" takiben, verili koşulların yeni bir ikilenme için, niteliklerdeki yeni bir bölünme için uygun olması gerekir.

Demek ki her sonucun bir nedeni vardır ama her nedenin bir sonucunun olması zorunlu değildir.

Ayrıca neden ile sonuç arasındaki bağıntı, *Nedenden gelen enerji*nin sonuca doğru ilerlerken tükenmesi değildir; Neden, bir *Enerjinin, Nedenden doğmaksızın* kendini açığa çıkarmasına izin verir. Neden, Enerjinin fenomeni yaratmak üzere massedildiği nötr merkezdir.

Bu durumu açıklamak epey zordur, fakat şu anlama gelir: niteliklerin *nötrlüğüyle karakterize edilen* bir Birlik vardır; bunu takiben, ikinci zorunlu ilke olarak Enerji vardır ki bu *ebedi Birlik*, biricik Enerjidir; üçüncü olarak yön, kanal, enerjinin *özgülleşmesi* vardır ve bu, realizasyonun ya da cisimleşmenin metodik yoluyla fenomene doğru gerçekleşir.

Ezoterik bilimde yalnızca Neden ve Sonucun olmadığı öğretilir: Neden, Töz-Enerji ve Fenomen vardır.

Burada da *Üç İlke* kendini gösterir: Tohum, Töz veya Enerji, Fenomen ya da dönüşmüş şey.

Fenomen cisimleşen, vücut bulan (maddileşen) Enerji ya da tözden başka bir şey değildir.

Yuhanna İncili'nin ilk sözlerinin öğrettiği şey, Enerji ile Neden arasındaki bağıntı ya da Durum-Nedendir: "Başlangıçta (tüm dönüşümlerin kökeninde) Söz vardı (Logos, Enerji-Töz) ve söz Tanrıyla birlikteydi (Biricik, Neden, Durum-Neden) ve Söz Tanrı idi." (Durum-Neden içine alır, cisimleşerek Enerji-Töz olur.)

Böylelikle yalın ve yalın oldukları için bilmecemsi sözlerle Neden-Sonuç bağıntısının bütün sırrı faş edilir: sonuç Horus-İsa'nın dönüşümü, *bedenleşmesi*, enkarnasyonu olacaktır, tıpkı "Biricik"in taşıyıcısı Yusuf tarafından döllenen Meryem-İsis'le kişileştirilmiş olan Sözün enkarnasyonu gibi:[1] Durum-Neden.

[1] İsis Osiris'in spiritüel tohumuyla döllenmiştir; dölleme vazifesinin Kutsal Ruha tevdi edilmesiyle, güçlük Yusuf için "çevrilmiştir." O halde her ikisi için de tohum "Biriciktir."

Şu halde, yüzlerce ve hattâ binlerce yıllık bir cehalet döneminin saçma felsefesi tarafından tekrarlanıp duran, atacılık yoluyla miras alınıp miras bırakılan gelenekçi bazı düşüncelerle bağımızı kesin bir şekilde koparmamız gerekir. Bu saçma düşüncelerden biri de Neden ve Sonuç arasındaki *doğrudan* bağıntı düşüncesidir.

Ağacın özsuyu niteliklerini tükettiğinde durur, olduğu şey olmaktan çıkar, *sabitleşir* ve böylelikle yeni bir Durum-Neden olacak olan bir bağ oluşturur; buradan yeni bir özsuyu yeni bir atılım gerçekleştirir, tıpkı yeni bir tohumun üzerinde yeni bir filizin yeşermesi gibi. Bu *dallanma mekanizmasıdır*. Ne var ki bu henüz olup biten şeylerin dirimsel ifşası değildir. Ancak yaşamsal bakımdan olup biten şey bunun kadar açık ve seçiktir; bazı isimleri değiştirmemiz, yani bilinen şeylerin etiketini buradaki evrelerin üzerine oturtmamız yeterlidir.

Hakikaten, niteliklerini tüketmek ne demektir? Döllemek, beslemek, sabitlemek, olgunlaşmak ne demek? Bunu bildiğimizde her şeyi bilmiş olacağız.

Yavaş ama emin adımlarla ilerleyelim. Her şeyden evvel, yanılgıların kaynağı olan bir hususta bahsedelim ki ondan uzak durabilelim.

Büyük Pisagor aracılığıyla, Büyük Kutsal Bilim Mısır'dan Yunanistan'a geçmiştir. Onun öğretisi gizli olarak kalmış ve hiç kuşkusuz yalnızca bazı seçilmiş talebelerine mahsus olmuştur. Genel birtakım bilgiler aktarılmış ya da sağa sola dağılmıştır ve "Yunan felsefesi" denen bütün bir felsefe bu genel bilgiler üzerine kurulmuştur ki bu felsefe Batı düşüncesinin evriminin temeli olmuştur.

Kutsal dikdörtgen üçgenden trigonometri doğmuştur.

Sayılardan aritmetik, matematik ve astronomi doğmuştur.

Hermetizmden kimyasal garabetler vb. türemiştir.

Zihniyet yapısı Anlama Yetisinden akla doğru düşüş göstermiştir.

İçkin kavramlardan duyusal nitelikte zihinsel kavramlar üretilmiştir.

Tin'den Maddi bedenin yıkıcı güçleri türetilmiştir.

Birlik'ten Demokritos'un Atomu, nokta, "hareket halindeki nokta" ve Öklid çizgisi türetilmiştir.

Altıncı duyu vizyonu somut, elle tutulur ve "yararlı" olana kurban edilmiştir.

Genel itibarıyla yaşamın nimetleri sefil bir şekilde talan edilmiştir.

Aristoteles'in ustalıkla başlattığı şeyi Sami-Araplar hayranlık verici bir biçimde devam ettirmiştir; bu süreç Hıristiyan-Yahudilik eliyle taçlandırılmış ve bunun mantıksal bir sonucu olarak insanın ruhu ve aklı tarihin bildiği en yıkıcı bozgunlardan birini yaşamıştır, bugün yaşamaya devam ettiğimiz bir bozgun.

Bir adım önde yürümemiz ve yeni bir dünya inşa etmek için geçmişi gözden geçirmemiz gerekirse, akılcı Felsefenin bütün "apaçıklıklarından," tartışılmaz kabul edilen neredeyse bütün kavramlarından uzak durmamız gerekir. Meşhur bir ifadeyi taklit ederek şöyle diyebiliriz: Anlama Yetisi, Aklın bilmediği nedenlere sahip olabilir.

İki tür aklın olduğunu kabul etmeliyiz: Biri yaşamsal mantığa, diğeri beyinsel mantığa dayanır. İki tür *anlama* biçimi vardır: Biri Anlama Yetisine dayanır (bir tür doğrusal ortaklık), diğeriyse hafızadaki şeylerin bir tür kombinasyonu olan zihne dayanır.

Dirimsel Akıl ve Anlama yetisi bedenle birlikte ölmez, ki beden, zihnin mekânı olan beyni maddi çözülme sürecinde kendisiyle birlikte götürür.

Ölümsüz Varlık, içimizdeki ebedi Varlık ezelden beri Bilgiyi, ebedi Bilimi çağırır: Onu kendi geçici enkarnasyonunun amacı olarak, insanın ödevi olarak çağırır, ki Üstün varlık olan insan doğal ve edilgen bir biçimde, kendi bilincinin, yani içimizdeki ebedi Varlığın bilincinin zorlu ve zahmetli bir biçim-

de uyanışına kadar hissettiği acılar yoluyla maruz kaldığı bir bilimi formüle etmek durumundadır. Bunun haricinde, geriye kalan şeyler neye yarar ki? Hiçbir yere varamadan tartışıp duran bütün bir felsefe neye yarar ki? Kendi kendini yok eden bilim neye yarar ki? Zahmetli bir gündelik mücadeleye girişmek için, yorgun ve tükenmiş bir halde akşama varmak için, alabildiğine anlamsız ve nafile bir hayatı can çekişerek bitirmek için, her sabah uyanmak neye yarar ki?

Eğer hakiki bir varoluş sürdürseydik, çektiğimiz her acıya neşeyle katlanırdık, gösterdiğimiz her çabanın meyvesini alırdık, hiçbir şey canımızı sıkmaya değmezdi, zira izlediğimiz amaç bizi aydınlatırdı ve yaşadığımız bu geçiş süreci kendi başına hiçbir önemi olmayan bir trajik komedya gibi gelirdi: Mühim olan tek şey izlediğimiz amaçtır.

Beyinsel akıl dünyayı yönettiği sürece, Dünya bayağı varlıklar tarafından yönetilecektir, zira İnsanın yaşamı yalnızca bir mücadeleden ibaret olacaktır; güç ve iktidar mücadelesi, geçici heveslerin mücadelesi, zenginlik mücadelesi, boş ve çarpık bir amaç izleyen bir varoluş mücadelesi. Bütün bir hayat yalnızca arz ve talep, eylemek ve maruz kalmak, güçlünün adâleti ve güçlünün hukuku arasındaki denge üzerine kurulacaktır; her türlü doğrunun boşa çıkarılabildiği, her türlü kanıtın reddedilip yok edildiği bir karşıt savlar dengesi; ve insan dünyanın en vahşi hayvanından ibaret olacaktır.

Oysa insan bir hayvan değildir; o içinde bir can taşır. İnsan kozmosun özetidir, ilâhi kıvılcımı içinde taşıyan yaratılmış bir varlıktır. İnsan evrim geçirmiş bir amfibi, sonunda bize dönüşen hayvansal bir form değildir.

İnsan *kökeni* itibarıyla kusursuzdur, ilâhi bir varlıktır, *bozularak* bugün olduğumuz şeye dönüşmüştür.

Lamarck ve Darwin'in teorileri gibi materyalist teorileri kabul etmesi için insanın şaşırtıcı bir düşüş yaşaması gerekmiştir. Artık ilâhi ahenge inancın en ufak bir izi kalmamalıdır, haklı bir gururun en ufak bir kırıntısı dahi olmamalıdır; böylelikle

insanın, "tarih öncesi" ya da "insanımsı" denilen kaba insan durumuna bizi düşüren bir bilime karşı gelmesi artık mümkün olmayacaktır. İnsanı böyle bir alçalmaya sevk edenler ya deliler ya da suçlulardır![2]

Benim burada böyle konuşmama neden olan şey yalnızca bir aşağılanma hissiyatı değil, fakat aynı zamanda, geleceğin İnsanlığı için Gerçek Bilimin unsurlarını daima muhafaza etmeye çalışan Üstadlara duyduğum derin saygıdır. Ayrıca bu, makûl insanları mevcut zihniyeti değiştirmek için çaba sarf etmeye davet etme arzusudur; zira dünya devrimi hiçbir suretle toplumsal düzlemde değil, burada sözünü ettiğimiz felsefi düzlemde gerçekleşmelidir ve kesinlikle kaba güce dayanan araçlara başvurulmamalıdır. Derin bir inançta, içimizde uyanan ışıkta, insanların dünyasındaki bütün patlayıcılardan daha büyük bir güç vardır.

Fakat biz çalışmamıza geri dönelim. Ahenk Doğanın "yöntemidir" –dönüşümün doğal seyrini, Sayıları ve onların kaçınılmaz gelişimini böyle adlandırırız: Bütün bunlar, tüm dünya üzerinde birbirine benzer evrelerin olması gerektiğini gösterir. Canlıların oluşturduğu farklı âlemleri, türleri ve çeşitleri birbirinden ayıran spesifik özellikler *gelişim süreçlerindeki benzerlikler*den gelmek durumundadır. Bu benzerlikleri analojiler olarak adlandıracağız, fakat bu adlandırmayı, nicel bir eşitlik bağıntısını alttan alta duyuran Platoncu anlamda değil, yaşamsal yasaların bağıntısı şeklindeki ezoterik anlamda yapıyoruz. Yunanca anlamı itibarıyla, analoji terimi sözgelimi a : b : : b : c'yi ifade eder; bu Yunanların *analojisi*dir ve biz bunu "oran" sözcüğüyle ifade ediyoruz. Ezoterik anlamı itibarıyla, söz konusu formülde hesaplamaya yarayan sayısal bir bağıntı değil, yaşamsal bir işlev görmek gerekir. Bu bağlamda analoji şunu ifade eder: *Ahenk yasası aracılığıyla nedenden sonuca doğru*

[2] Burada cehâlet bilinçli olarak *istenmektedir*, bir bahane olarak. Bkz. *Le Roi de la Théocratie pharaonique*, III. bölüm: "İnsan."

gelişim. Platon analojiyi gerçekte böyle mi anlıyordu? Buna niceliksel anlamını verenler, ezoterik anlamını kavrayamayan takipçileri miydi? Onların sergilediği bütün saçmalıklara baktığımızda, buna inanmaya eğilim gösteririz.[3]

Ne olursa olsun, ezoterik Analoji ahenk ve Dönüşümün doğal "yöntemi" üzerine kuruludur.[4]

Ahenk

Şimdi Ahengin bazı veçhelerine bakabiliriz.

Ahengi olması gerektiğinden farklı bir şekilde tanımlamaya çalışmak, "aritmetik" ya da saf mantık zihniyetine geri dönmek demektir.

Filozofların ekseriyeti, Ahengi, özellikle Platon'un ileri sürdüğü Adâlet ve Güzellik kavramlarının üzerine kurarak tanımlamaya çalışmıştır. Eğer biz de bu hususta yolumuzu şaşırmak istemiyorsak, o halde her türlü etik değerlendirmeyi bir kenara bırakacak ve yalnızca olgunun kendisiyle ilgileneceğiz.

Herhangi bir "şeyler" düzeni, doğal halde bulunduğu zaman, daima bir ahenk içinde biraraya gelir. Bu düzen yapay bir yolla bozulursa, kendiliğinden yeniden doğal ahengine geri döner, tıpkı kendiliğinden yetişen Gülün yeniden yabangülüne dönüşmesi, evcil hayvanın yeniden vahşi bir hayvana dönüşmesi, denizin yüzeyinin fırtınadan sonra yeniden yatışması gibi.

Ahenk yapay bir yolla ya da kazara değişime uğramayan daima doğal bir durumdur. Doğa yarattığı her şeyi, çevresel koşullara kendini uyarlayan, *bu koşullarla ahenkli hale gelen bir nedenin*; *var olmaması mümkün olmayan* ve yalnızca nasılsa öyle olabilen bir sonuç üreten bir Nedenin itkisi altında yaratır. Dolayısıyla aynı neden aynı koşullarda aynı sonuçları üretir.

Ancak koşullar hiçbir zaman mutlak surette özdeş olmaz ve dolayısıyla yaratılan sonuç daima az veya çok farklılık arz eder.

---

[3] Bkz. *Le Roi de la Théocratie pharaonique*, II. bölüm: "Sapma."

[4] Yayımlanmamış metin.

Koşulların değişkenliği ile sonuçların değişkenliği arasındaki bağıntıyı belirlemek, *Ahenk yasaları*na dair tanımın temelini oluşturur.

Bu tanımı analitik düşünceye göre yapmak, sorunla ilgili hiçbir çözüm getirmediği halde bir yığın küçük ayrıntıyla uğraşma tehlikesini taşıyor; bu, sarı rengi tanımlamak için, yapılmış tüm resimlerde ve tüm Doğada bulabileceğimiz birçok sarı renk tonunu analiz etmeye benziyor.

Doğanın ahenkli olması kaçınılmazdır, zira her şey verili koşullardaki bir nedenin doğal sonucudur. Platon yaklaşık olarak şöyle bir şey söylüyordu: "Tanrı Dünyayı değişmez şeylere göre biçimlendirdiği için, onu doğan ve dolayısıyla ölümlü olan şeylerin koşullarına uyumlu kıldı."

Ahengin var olabilmesi için kaçınılmaz olan Zorunluluk, Nedenden ve Nedenin yaratılış koşullarından müteşekkildir. Eğer bu unsurlardan biri yoksa, Ahenk var olamaz.

Nedeni olmayan, değişmeyen mutlak Biricik, Ahengin haricindedir. Biricik, ikilenme yaşadığı andan itibaren doğuş, neden ve dönüşüm koşulları söz konusudur ve dolayısıyla Ahenk var demektir.

O halde Ahenk özü itibarıyla Sayıdır, zira Ahenk, verili koşullarda başka türlü olması mümkün olmayan düzendir.

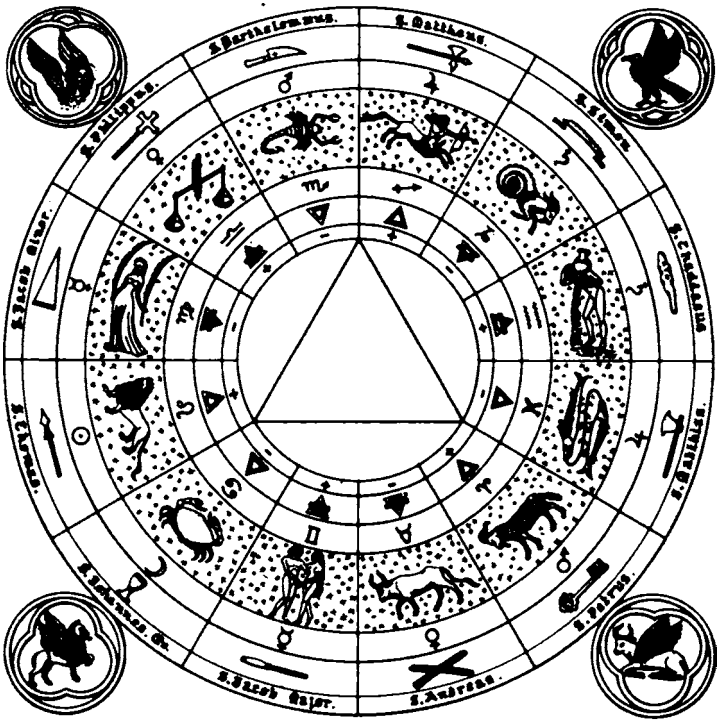
Üçgen kendi içinde bir Ahenktir. Sayısız farklı üçgen var olabilir, fakat bu üçgen olarak onlardaki ahengi değiştirmez; bununla birlikte, belli bir üçgenin ahengi bir başkasına kıyasla daha kusurlu veya daha kusursuz olabilir. Bu bağlamda, ahengin *biçim-neden*ini işaret eden kökensel/orijinal bir üçgenden ya da bu ahengin farklı yetkinlik olasılıklarının bir neticesi olan kusursuz bir üçgenden bahsederiz.

O halde, bütün sayılar gibi bazı temel-sayılar olduğu gibi, her türlü *ahenk* için de zorunlu olarak bazı temel-ögeler vardır.

Ayrıca görüldüğü üzere bu *ahengin* temel-ögeleri ve *temel-sayılar* arasında bir özdeşlik vardır.

Ortama gelince, yani bir nedenin kendi sonucunu yarattığı temel koşullara gelince, bu yalnızca bütün olası nitelikleri içinde barındıran/özetleyen bir ortam olabilir.

Bunları söyledikten sonra, yalnızca bütün olasılıkları değil, aynı zamanda bütün olgusal koşulları sunan beşinci üçgeni (Pentaktis) yeniden hatırlayalım.

Resim 28. — Formların canlanma döngüsü.

Üçleme-Neden'i çevreleyen on iki sayı ile zodyaktaki on iki simge arasındaki ilişkiyi daha önce kurmuştuk. O halde şimdi bunları birbirine eklenen bir devamlılık dizisi olarak sunabiliriz, ki bu on iki alana ayrılan bir daire oluşturur.

Yaratıcı, kutsal ve dolayısıyla dünyanın yaratılmasındaki gerçek model olan Üçleme her şeyi yönetir, canlandırır, içten dışa dek. Zodyakın canlı ortamına, yani kusursuz üçgenin on iki üyesini oluşturan şeye hayat verir.

On iki sayıda ya da sembolde veya daha doğru bir ifadeyle *on iki alanda* Dört elementi renklendiren Üç İlkeyi buluruz; bu elementlerden her biri bir üçleme teşkil eder ve bu da bizi aynı şekilde on iki sayısına götürür.

Çap, daireyi iki parçaya böler ve cinsel veya ikili bir özellik kazandırır; öyle ki zorunlu olarak on iki alanın altısı eril, altısı dişildir. (Bu düalizasyon iki yoruma izin vermektedir: Biri eril ve dişil karakterin *almaşıklığıdır* ve bu karakter, ögelerden birine bağlanan her bir sembole verilmiştir; diğeri dairenin iki kısma bölünmesidir ki bu kısımlardan biri eril karaktere sahiptir –bu Çinlilerdeki Yang'dır ve Güney-Yaz'a denk düşer– ve diğeri dişil karakterdedir –Yin, Kuzey-Kış'a denk düşer.

Böylelikle bütün "ortam" yahut koşul olasılıkları tarafından sınırları belirlenmiş bir Dünyamız olur; bu ortam ya da koşullar üzerinden *Üçleme-Neden* yaratma gücü kazanır ve bu imge her türlü ahengin Nedenini ve ortamını özetler.

Şimdi bu Üçlemenin kendisine bakalım.

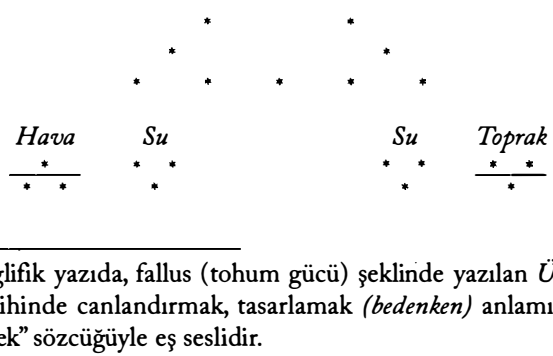
Daha önce belirttiğimiz gibi herhangi bir şeyin analizi bizi onun oluşumunun üçlü Özüne götürür. Deneyim yoluyla göstermeden önce (ki bu bütün bir varoluşu gerektirir), öncelikle saf akılla ve ardından İnançla yetinelim ve her şeyi bu kesinlik üzerine inşa edelim. Böylelikle, inançlarıyla ne yapacaklarını bilmeksizin, "tabiatı itibarıyla üçlü bir Tanrıya inanıyorum" diyen farklı dinlerin müminlerinden daha fazla yol almış oluruz.

Biz şöyle diyoruz: Üçleme her şeyin Özüdür, o halde o her türlü akıl yürütmenin Özü olacaktır; tıpkı canlı bir hücrenin, bir eldeki çizgilerin, her türlü organizmanın, bir yıldız sisteminin, bir atomun, tüm maddelerin sahip olduğu niteliklerin,

sesin, ışıktaki renklerin vb. Özü olacağı gibi.[5] Hattâ Üçleme bütün dramların özü olacaktır, tıpkı bir dramaturgun dediği gibi: Bir dramın olabilmesi için iki varlığın olması gerekir... o halde iki kişi varsa... dram vardır. Üç İlkenin bütün dönüşümleri yönettiğini ve her şeyde Dört Elementin olduğunu biliyoruz. Aynı zamanda, bütün sayıların Tetraktis'te bulunduğunu biliyoruz. Şimdilik bu temellerle yetinelim.

Bu bağlamda, her fenomende bu *üçlü* ve *dörtlü* faktörleri keşfetmek durumundayız. Hakikaten, herhangi bir doğal fenomenin nitel bileşimini analiz ettiğimizde, bu *yedi* faktörü buluruz.

Üç İlke Dört Elementten önce gelir, zira dört element gizemli bir biçimde Üç İlkenin her birinde halihazırda içkindir. Bir başka ifadeyle, zuhur eden üçgenin birimlerinin her biri ikili bir yapıya sahiptir. Bu üçgeni çizmeye çalışalım:

[5] Hiyeroglifik yazıda, fallus (tohum gücü) şeklinde yazılan *Üç* sözcüğü (*khemt*) zihinde canlandırmak, tasarlamak *(bedenken)* anlamı itibarıyla "düşünmek" sözcüğüyle eş seslidir.

Matematikte Birimi kesirlere ayırmanın yalnızca üç olasılığı vardır; a = b + c = 1 (bölüm medietası); *aritmetik, armonik* ve *geometrik* medietas aracılığıyla; geometrik medietas *Altın Kesite* karşılık gelir.

Nükleer fizikte son tahlilde yalnızca maddenin *Üç* yapıtaşı bilinmektedir; *Proton* (pozitif), *Nötron* (nötr) ve *Elektron* (negatif), fakat her biri ikili yapıdadır. Bkz. daha ileride.

Uçlarda duran noktaların her birinde, belirleyici nitelikte – yahut daha doğrusu– kendi karakterinde içkin olan iki temel doğa buluruz.

Bir başka ifadeyle: Heksagram, gösteriyor gibi göründüğü altılı imge değil, okült *Üçlemenin* imgesidir.

Eski bir vecizeye göre: "Daimon est Deus inversus,"* ters üçgen düz üçgene eklenmez; yaptığı tek şey kendi kutsal doğasının öteki yüzünü göstermektir.

"Tanrı, Meleklerin düşüşünden önce, iki kategorinin doğasını içinde barındırıyordu."

"İnsan, düşüşünden önce Bir'in içinde eril ve dişil olarak yaratılmıştı."

"Biricik," Kendisi ve İmgesi, zuhurundan evvel mutlak doğası itibarıyla bir Birliktir. Bu durum bizim için kavranılamaz olduğu için, bunu "Davut'un Kalkanı" ile sembolize ederiz ki bunun da tek bir anlamı vardır: (Bilgi) bütün saldırılara (Bilgisizlik) karşılık verir.

Böylelikle, heksagramın ya da *ikili doğası içerisinde Kutsal Üçgenin üzerindeki* gizemli sır perdelerinden biri kalkmış oluyor.

Eskilerin Dört elementi dört fiziksel durumla ifade ettiğini daha önce görmüştük; bunların her biri mevcut bütün doğal olasılıklar arasından (sıcak, soğuk, kuru ve nemli) seçilen iki nitelikle karakterize edilir.

Bu sembolik cisimleşmeyi devam ettirmek suretiyle, Eskiler aynı zamanda Üç İlkeye, okült anlamını vermek amacıyla, en karakteristik doğal şeyler arasından seçilen isimler vermişlerdir, Analoji yoluyla. *Ateş, Hava, Su, Toprak* vesairenin bildiğimiz anlamda Ateş, Hava vb. olmadığını, bunların yalnızca imgeler, İkonlar, ilkelere dair semboller olduğunu hatırlamamız ve asla unutmamamız gerekir. Bildiğimiz anlamda Ateş ve Suyun özel anlamıyla Ateş ve Suyun niteliklerine dair *görünümler* taşıması olağan bir şeydir.

* "Şeytan Tanrı'nın tersyüz edilmiş suretidir." (ç.n.)

Böylelikle kökensel/temel üçgen, halihazırda bildiğimiz üzere tohum (ya da baba), *besleyici töz* (matris ya da Tin) ve *netice olarak ortaya çıkan form* (ya da oğul) ilkelerine karşılık gelir.

Bilgeler, Eskiler, Yaratılışın ilk kademesinde, mineraller âleminde kendi imgelerini seçmek suretiyle, tohum için Kükürt, matris ya da töz için Cıva ve meyve (nihai form) için Tuz sembolünü benimsemişlerdir.

Gerçekten de metalik Cıva kükürt tarafından katı bir biçimde dondurulmuş olarak bulunur ve bu yolla ortaya çıkan ürün (kimyada Cıva Sülfür ya da Zincifre olarak adlandırılır) Tuzdur. Tuz daima nihai üründür ve nispeten değişmezdir.

Bu nedenden ve söz konusu imgede kusursuz bir biçimde biraraya gelen daha karmaşık başka nedenlerden dolayı, Eskiler böyle bir sembolizmi benimsemişlerdir.

Eskiler şöyle der: *Kükürt*, *Cıva* ve *Tuz* tüm şeylerin *Üç İlkesi*dir. Kükürtün içinde Ateş ve Hava vardır; Cıvanın içinde Hava ve Su vardır; Tuzun içinde Su ve Toprak vardır.

O halde Üç İlke üç hal rolü oynar; bu hallerden her biri ikili bir yapı arz eder; her biri Dört Elementin ikisinin doğasıyla oluşmuştur ve buna karşılık Dört Element söz konusu ayrı doğalardan ibarettir. Bu bağlamda:

İlkeler:	KÜKÜRT		CIVA	TUZ
Elementler:	ATEŞ	HAVA	SU	TOPRAK

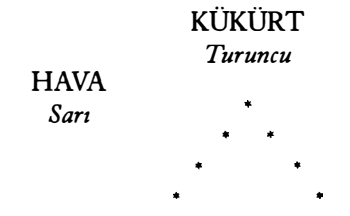
Genel sonuç şöyle olacaktır: Her fenomende *yedi nitel oluşturucu* hal vardır; bunların üçü ikili yapıdadır ve iki ögeden oluşur.

Bu hakikati somutlaştırmak için Işık imgesini ele alalım. Işığın beyaz olduğu söylenir ve saf olduğu zaman onu belirli bir niteliği olmayan ışık olarak duyumsarız, zira ona dair analizin bize gösterdiği her şey, tüm şeylerin dengeli olduğu bir *Birlik*te biraraya gelmiştir.

Beyaz ışık *üçgen* bir prizma tarafından kırıldığında (zira yalnızca üçgen bir fenomeni yeniden kendi bileşenlerine ayırabilir) yedi renk elde ederiz: *Kırmızı, Turuncu, Sarı, Yeşil, Mavi, İndigo, Mor*. Bunların arasında, zannedildiği gibi üç değil, dört temel renk buluruz: *Kırmızı*, *Sarı*, *Mavi* ve *İndigo*, zira *İndigo* herhangi bir karışımın ürünü değildir ve *Mavi* ne denli yoğun olursa olsun kendi içinden asla bir *İndigo* çıkarmaz ki İndigo biraz koyu ve aydınlık bir mavidir.

Yukarıda söylediklerimize göre, bu "dört element-renk" kökensel üçgenden gelmelidir, ki bütünü itibarıyla kökensel üçgen Işıktır ve Üç İlkenin her biri buradan iki rengin doğmasını sağlar.

O halde bizim ilke-üçgenimiz zorunlu olarak üç ayrı ikili renkten oluşmuştur; bir başka deyişle şu bileşimlerin ürünüdür: *Kırmızı* ve *Sarı* = *Turuncu*, *Sarı* ve *Mavi* = *Yeşil* ve son olarak *İndigo* ve *Kırmızı* = *Mor*; bu, renklerin Üç İlkesine karşılık gelir. Şimdiye dek üçgen etrafında benimsenen konumları muhafaza ettiğimizde, şöyle bir sonuç elde ederiz:

HAVA	SU	SU	TOPRAK
Sarı	*Mavi*	*Mavi*	*İndigo*

Burada bir hata ortaya çıkıyor, çünkü *Mavi* ve *İndigo*nun bileşimi *Mor* değildir; demek ki gizemli bir şey devreye giriyor, zira *Mavi* bir son-hedef olarak yeniden başlangıca bağlanır. Gerçekten de *Tuz*u oluşturabilmek için, *Toprağın Ateşi, Suya*

bağlanmalıdır. O halde sayılarda düzenli bir devamlılık vardır, fakat *niteliklerde* bir *devamsızlık* söz konusudur.

Mor, *İndigo* ile *Kırmızı* arasında dairesel bir kavuşum oluşturuyor. Nasıl ki *Turuncu* ve *Yeşil* kendilerini çerçeveleyen iki element arasında bir bağ yaratıyorsa, *Mor* da tam olarak benzer bir bağ yaratıyor.

İlkeler:	KÜKÜRT	CIVA	TUZ
	Turuncu	*Yeşil*	*Mor*
Elementler:	ATEŞ	HAVA	SU TOPRAK
	Kırmızı	*Sarı*	*Mavi* *İndigo*

İndigo bileşik bir renk olsa bile, *Mavi* ve *İndigo*nun birbirini izlediğini görüyoruz. Burada, *kökenindeki Kırmızıya yönelik bir tür çağrı olan Mor*un yerini değiştiren düzensiz bir ara form söz konusudur. Daha ileride, bu ses ile ilişkiye sokulduğu zaman, müzikal gamda ve... gezegensel sistemde buradakiyle özdeş belirgin bir düzensizlik gözlemleriz.

Şimdi her elementin iki niteliğinin olduğunu hatırlayalım ve karşılaştırmalı olarak dört saf rengin nasıl davrandığını görelim –bunu yaparken, bu renklerden her birinin kendisinden önce gelen bileşik renge ve kendisini takip eden renge benzediğini hesaba katalım:

ATEŞ ışık saçan bir şey olduğu için *kuru* ve *sıcağın* alanında yer alır. *Kırmızı*... *Mor*a ve *Turuncu*ya benzer.

Sıcak, Turuncu olacaktır.

HAVA *sıcağın* ve *nemlinin* alanında yer alır.
*Sarı turuncu*nun ve *yeşil*in alanında yer alır.

Nemli, Yeşil olacaktır.

SU akışkan olduğundan *nemlinin* ve *soğuğun* alanında yer alır.
*Mavi Yeşil*in ve *İndigo*nun alanında yer alır.

Soğuk, İndigo olacaktır.

TOPRAK katı olduğu için *soğuk* ve *kurunun* alanında yer alır.
*İndigo Mavi*nin ve *Mor*un alanında yer alacaktır.

Kuru, Mor olacaktır.

Soğuk ve *İndigo* bize şu tuhaf ayırımı bir kez daha gösterir: *İndigo aynı zamanda* soğuk ve Topraktır ve dolayısıyla *Element* ve *Nitelik* alanında yer alır.

Görüyoruz ki *İndigo* aynı zamanda Topraktır ve soğuk ve kuru olan Toprağın, nemi Ateş tarafından kurutulmuş bir su olan Toprağın soğuk niteliğini oluşturur.

"Saf aklı" bir anlığına unutalım ve şu olguya bir göz atalım: *Normal spektrum*daki sıcaklık yoğunluklarının ölçümü *maksimum sıcaklığın turunculaşmış sarıda* yer aldığını gösterir; turunculaşmış sarı, az önce gördüğümüz gibi "sıcaktır;" oysaki sıcaklık yoğunluğu *İndigo*dan (İndigo için soğuk denir) başlayarak çok zayıf hale gelir, ultraviyole düzlemde pratik olarak anlamsızlaşır[6] ve bu durum daha önce ortaya konulan metafiziksel denklikleri destekler.

Renklerle ilgili sorunu müzikal armoniyle ilgili sorunla karşılaştığımızda, sayısal fonksiyonlar arasında bir özdeşlik olduğunu görürüz. Şunu yeniden hatırlayalım:

---

[6] Bkz. Lefebvre, *Spectroscopie*, s. 158, resim 30 ve 31.

Langley tarafından bir bolometre ve bir Rowland kaynağı aracılığıyla yapılan deneyler. *Turuncumcu Sarı*da (D çizgisi) maksimum sıcaklık durumu *normal spektrumdaki* ışık ve ısı yoğunluk eğrileri arasındaki özdeşliği saptamaya imkân vermiştir.

Sesin "yüksekliği" (titreşim sayısı) titreşen telin uzunluğuyla ters orantılıdır; benzer şekilde renklerin titreşim sayısı onların dalga uzunluklarıyla ters orantılıdır.[7]

Sözgelimi 16 titreşim üreten bir telden ses çıktığında, telin *yarısı* başlangıçtaki sesin oktavını verecek ve 32 titreşim üretecektir. Dolayısıyla ilk oktav 16 ve 32 titreşim arasında çalınacaktır, yani toplam uzunluğu ile yarısı arasında.[8]

Son kertedeki Mor *rengin* (ultraviyolenin sınırı) *titreşim sayısı*, *son kertedeki* Kırmızının (kızılötesinin sınırı) *titreşim sayısının iki katıdır.* Böylelikle, toplam oktavı yedi saf ses içeren gam açısından, tıpkı *yedi* net renge ayrılan Işık açısından olduğu gibi, temel sorun yedi ana etap içeren *Bir*'den *İki*'ye geçişte yatmaktadır.

Müzikal armonide basit ve kusursuz armoniye ilişkin *Üç İlke* vardır:

Beşli $= \frac{2}{3}$ ya da = 2'ye 3.

Dörtlü $= \frac{3}{4}$ ya da = 3'e 4.

Üçlü $= \frac{4}{5}$ ya da = 4'e 5.

Bu ahenkli bağıntıların Tetraktis ve Kutsal Üçgenle (*Üç, Dört, Beş*) olan ilişkisi hemen göze çarpmaktadır.[9]

Güneş, Merkür, Venüs, Dünya ya da *Ay, Mars, Jüpiter ve Satürn* olarak sıralanan gezegen sistemimiz de âdeta bir rastlantı

---

[7] Renk dalgalarının boyu d, titreşim sayısı t ve ışık hızı $ı$ olarak tanımlandığında aşağıdaki formül oluşmaktadır:

$$t = \frac{ı}{d} \text{ ise } \frac{\text{ışık hızı}}{\text{dalga boyu}} = \text{titreşim sayısı.}$$

[8] Burada verilen sayılar rastgeledir. Diyapazondaki *La* 435 titreşim verir. Üst *La* 870 titreşim verir, yani öncekinin iki katıdır.

[9] Bkz. *İnsanın Tapınağı*, I, s. 171 vd.

eseri aynı şekilde yedili bir oluşum sergiler.[10] İşte burada Jüpiter *İndigo*yla birebir aynı rolü oynar. Sistem içerisinde bir düzensizlik sergiler ve üstelik konumuna kıyasla anormal bir büyüklüğe sahiptir. Bu sorunu çözmeye çalışmak şimdi bizi çok uzaklara götürecektir.[11]

Yalnızca şunu bilmemiz yeterlidir: Güneş sistemi *analojik olarak* ses gamıyla, ışıkla, titreşim gruplarıyla, atomların elektronik katmanlarıyla ve nihâyet genel olarak Yaratılışla aynı ahenk yasaları üzerine kuruludur.

Bizim dünyamız ilk bakışta göründüğü kadar basit değildir. Seslerdeki "ahenkler" giderek birbirinden daha uzak konumlanan oktavlarda rezonanslar oluşturduğu gibi, benzer şekilde bizim yedili (oktav) gezegen sistemimiz de daha yüksek rezonanslara sahiptir ve Dünyanın Efendisi'nin, *Râ*'nın, Güneş'in etrafında dolaşan diğer yedili gezegen sistemleri için de aynı şey geçerlidir.[12]

Önemli olan bütün sistemin oktavlar barındırması, yani yedi sesi ya da "İlke-Element" bağıntısının yedi veçhesini barındırması ve yedi nitel faktörün daima böyle bir fenomen yaratmasıdır. Belki bir gün daireden, Zaman ve Mekân kavramlarından ve onların kozmik spiral oluşturan bağıntılarından bahsedebiliriz; o zaman yedili gezegen döngülerini, bu döngülerin iç içe geçişlerini dolaysız bir biçimde anlayabiliriz ve Jüpiter'in, *İndigo* renginin, ultraviyole titreşimler ile x ışınları

[10] Uranüs, Neptün ve Plüton çıplak gözle görülmez.

[11] Jüpiter güneş sistemindeki en büyük gezegendir. Bir fikir vermek için bazı rakamlar: Mars'ın hacmi Dünya'nın hacminin altıda birinden küçükken, Jüpiter'in hacmi Dünyanınkinin 1.300 katı ve Satürn'ün hacminin neredeyse iki katıdır.

[12] Hatırlayalım: İkili Sirius yıldızı (firavunî Mısır'da bütün göksel sistemin merkezinde duran güneş rolünü oynar) eski Sothis (*Spd.t*) olan "Büyük Tedarikçinin" çekirdeğini oluşturduğu atomik kozmik bir sistemin varlığını bugün bize duyurmaktadır: Yakın zamanda kozmoloji bilgimizin gözden geçirilmesi zorunlu olabilir. Bkz. *Le Roi de la Théocratie pharaonique*, s. 38-39.

arasındaki bilinmeyen formun arz ettikleri zahiri düzensizliğin nereden geldiğini görürüz.

Öte yandan, gezegenlere karşılık gelen metallerin okült analizi, metaller âleminin tüm diğer âlemler gibi yedi nitel sınıfta[13] toplandığını ve bu nedenle Eskilerin onları yalnızca gezegensel sembollerle gösterdiğini ortaya koymaktadır.[14]

Milattan sonraki ilk yüzyıllara kadar uzanan bu gelenek hiç şüphesiz çok eski köklere sahiptir. Bu bağlamda, yedi metalin bazı niteliklerine ve bunların gezegenler ve renklerle olan örtüşmelerine bakalım.

Demir Mars'a ve *Kırmızı* renge benzetilir ki Mars Yunanlardaki *Ares*'tir, savaşın ve kavganın tanrısı.

"*İlyada'da Zeus Ares'e şöyle der: Olimpos'ta yaşayan tüm tanrılar arasında, benim için en kötüsü sensin, zira sen yalnızca uyuşmazlığı, savaşı ve çatışmayı seversin; annen Hera'nın âsi ve hırçın ruhunu taşıyorsun ki sözlerim bunu tarif etmeye yetmez.*"

"*Tabiatı itibarıyla kötü ve dengesiz olan öfkeli Tanrı Ares*" *Horus*'un ezeli düşmanı Seth'in temel özelliklerini taşır; Piramitlerdeki yazılarda *Seth'ten doğan metal*den bahsedilir. Plutarkhos'un da belirttiği gibi, burada söz konusu olan, Mısırlıların *Tifon'un kemiği* dedikleri *Demir*dir; bu *Seth*'tir ve *Seth*'in ismi "güçlü engelleme, engel, karşıtlık" anlamına gelir.[15] Ayrıca Plutarkhos Horus'un kemiği adıyla anılan bir aşık kemiği tarafından *Demir*in kimi zaman çekildiğini kimi zaman da zıt yöne itildiğini belirtir.

---

[13] Bu "nitel sınıflandırmanın" yedi sınıf içeren "basit cisimler" sınıflandırmasıyla hiçbir ortak yanı yoktur.

[14] Bkz. Lemery, *Cours de Chimie*, 1756; ayrıca bkz. Macquer, *Dictionnaire de Chimie*, 1778; bu eserlerde yedi metal, gezegen sembolleriyle ya da isimleriyle ifade edilmiştir.

[15] Bkz. Piramitler 13 c ve 14 a. Plutarkhos, LXII. bölüm, Mısır'da *Demir*e "*bia n pet*" denir, yani göklerin metali.

Resim 29. — Gezegenlerle özdeşleştirilen metaller. Arkada, soldan sağa: Jüpiter, Mars, Satürn, Merkür; önde: Ay, Güneş ve Venüs.

Ayrıca Mars gezegenin *kızıl* bir parıltısı vardır ve zaten Mısırlılar bu gezegeni *Kızıl Horus* ismiyle betimliyordu.

Bu farklı mitleri birbirine bağladığımızda, Yunanların anlaşmazlık ve savaş ilkesi olarak *Seth*'ten doğan Demiri *Ares*'e, Romalıların *Mars*'a ve ardından *Kırmızı* renge, büzücü ve ku-

rutucu ilke olarak *Ateş* elementine benzettiklerini anlayabiliriz: Yakıcı çöl *Seth*'e mahsus bir alandır.

Altın, tıpkı turunculaşmış-sarı renk gibi *Güneş*le özdeşleştirilir.

Yunanların zamanından itibaren ve sonraları Arapça metinler üzerinden Ortaçağ'a kadar, paslanmaz nitelikteki Altın metali, metaller âleminin kusursuz formu olarak görülmüş ve hem bu nedenle hem de parıltısından dolayı Güneşe benzetilmiştir. Eski Kimya sözlüklerinde Altın'ın sembolü günümüzde Güneş için kullandığımız sembolle aynıdır: Merkezî bir noktası olan bir disk, üzerinde Güneş *Râ*'nın hiyeroglifi bulunan bir simge.

Batlamyus döneminde, Altına verilen isim (*neb*) *Râ*'nın isimlerinden biridir ve genel olarak bu terim Sahip ya da Efendinin eş anlamlısıdır.

Sarı ya da Güneşe atfedilen *turunculaşmış sarı* rengine gelince, çok enteresan bir biçimde, Altının ilk iki spektrum çizgisi ana *spektrumun sarı ve turumcumsu* alanlarında konumlanır.

Gümüş Ay'la ve beyaz renkle özdeşleştirilir (fakat Beyaz renk spektrumla ayrıştırılmamış renklerin bütününü temsil ettiği için, sarı renk burada saf beyazın yerini alır).

Yüksek Antik Çağ'dan beri, *Gümüş* gerçekten de *beyaz* (*hedj*) anlamına gelen bir terimle ifade edilmiştir; bu terim Işığın ve beyazlık niteliği olan her şeyin eş anlamlısıdır. Güney Mısır'ın (beyaz taç) koruyucu tanrısı *Beyaz Nekhebit* adını alır ve *Nekheb* aynı zamanda *Ay*'ı ifade etmek için kullanılır.[16]

Gümüşün karakteristik spektral çizgisi cıvanınkinin üstüne yerleşir ve sarı-yeşil içinde yer alır.

Cıva Merkür gezegeniyle ve *yeşil* renkle özdeşleştirilir. Eski Mısır'da bu gezegen daima yeşil renkle betimlenen timsah Se-

[16] Firavunî mitosta Ay *Thoth* ve *Khonsou*'ya benzetilir. Zamanı ve mevsimleri düzenleyen Thoth'un kutsal kuşu beyaz İbis ya da kutsal İbis'tir. *Nekhebit* ile Ay'ın birleşmesi Ay'a *besleyici* niteliğini verir. *Nekheb* için: Ay, bkz. *Wörf.*, II, s. 308.

bek'le sembolize edilmiştir. Ayrıca Piramitlerdeki bir metin "yeşil tüylü Sebek" diye belirtir (Pir., 507). Âdeta bir tesadüf eseri, cıva metalinin birinci spektral çizgisi (parlak gümüş) *yeşil-sarı* sınırında yer alır.

Bakır Venüs'le ve *mavi* ya da *mavi-yeşil* renkle özdeşleştirilir.

İlk hanedanlardan itibaren Firavunlar, tıpkı Sina'daki turkuaz ve bakırtaşı yatakları gibi bakır madenlerini de işletmişlerdir, ki Sina'da Yunanlardaki Aphrrodite'nin ve Romalılardaki Venüs'ün karşılığı olan Hator'a adanmış önemli mabetler bulunmuştur.[17] Bu noktadan itibaren, Hator'un neden "mavi tanrıça" sıfatıyla tanımlandığını anlıyoruz, zira Hator yalnızca söz konusu maden yataklarını korumakla kalmıyor, fakat aynı zamanda lapis-lazuli ona atfediliyor. Firavunî Mısır'da bu taş çok büyük bir değere sahipti ve hakiki lapis-lazuliyi aynı renkteki mavi mineden özenle ayırıyorlardı; analizler mavi minenin *ana renginin bakır olduğunu* göstermiştir.[18] Öte yandan, *Venüs* gezegeni seher yıldızı ya da akşam yıldızı olarak tanımlanmıştır. Son olarak şunu söyleyelim ki, bakır klorür renk spektrumundaki ilk çizgide iki önemli hat oluşturur ve bu hatlar *mavi* ve *yeşil-mavi* alanında konumlanır; üstelik bakır klorürün yaydığı alevler dış sınırları *yeşil* olan güzel bir *mavi* renk verir.

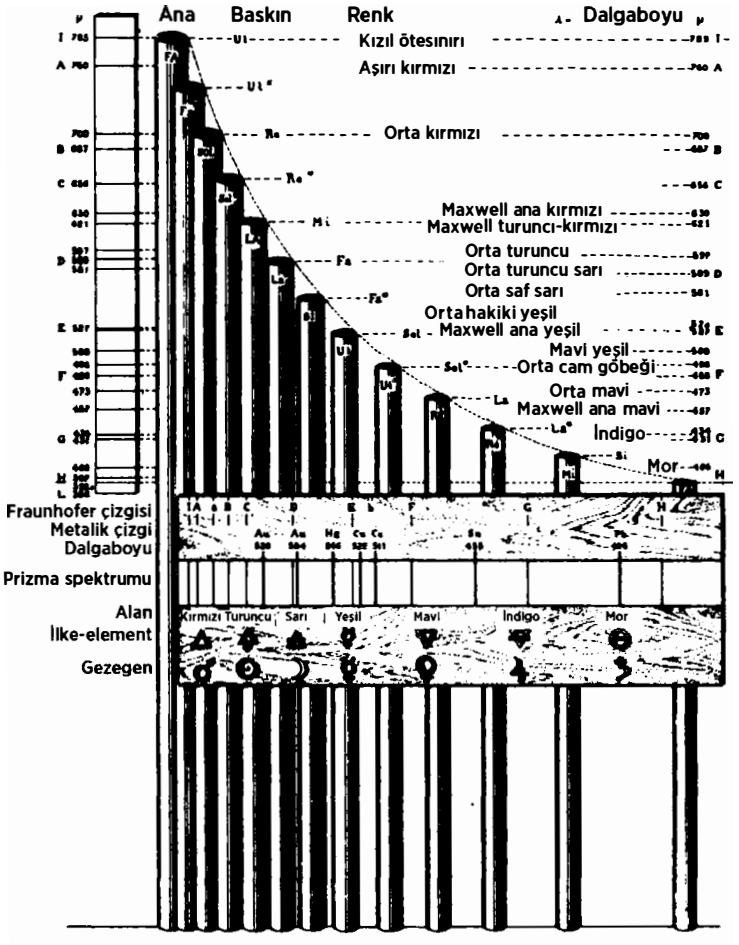
Kalay Jüpiter'le özdeşleştirilir ki İndigo da Jüpiter'e özgüdür; kalay biklorürün spektral çizgisi tam olarak koyu mavi ve *İndigo* sınırındadır.[19]

---

[17] Bu, Venüs'e benzetilebilecek olan *Hator*'un *Sekhmet* suretidir. Sina'daki maden yatakları için bkz. L. de Launay, *Les Richesses minérales de l'Afrique*, s. 284. Eskiler Sarbut el-Khâdim'deki madenlerden bakır ve Wadi-Magharah'taki maden yataklarından bakırtaşı ve turkuaz çıkarmışlardır. Bu yerdeki *Hator* kültü için bkz. Flinders Petrie, *Researches in Sinai*.

[18] Bkz. C. R. Lepsius, *Les métaux dans les inscriptions egyptiennes*.

[19] Müzelerde bronz aynalar bulunmaktadır; bu aynaların analizi bakır ve kalay karışımını göstermektedir, ki bu durum herhangi bir kalay madenine sahip olmayan Mısırlıların bu madeni kullandıklarını gösterir. Mısırlıların kalay temin etmiş olabilecekleri İngiltere'deki meşhur kalay

Resim 30. — Ahenk. Analojiler. Fonksiyonlar. Faktörler.

Öte yandan, öyle görünüyor ki eski gelenek *Jüpiter*'e elektrum alaşımını, yani altın ve gümüş karışımını atfediyordu.

---

yataklarının dışında, Afrika'da bu madeni barındıran yataklar Fransız Kongosu'nda, Madagaskar'da ve Transvaal'de (?) bulunmaktadır.

Kurşun Satürn'le ve mor renkle özdeşleştirilir. Metalik kurşunun spektrumu birinci hatta tam olarak *mor*un ortasında konumlanan bir çizgi oluşturur; *bu her koşulda parıltısını korur... ve dolayısıyla mutlak surette kurşuna özgü bir karakteristiktir.*[20]

Kurşunu *Satürn*'e bağlayan geleneğe gelince, bu da dolaylı bir biçimde firavunî kökenli olabilir mi? Kurşun *djehouty* adıyla tanımlanır; djehouty "*Djehouty*" ile eş seslidir ki bu sonuncusu Neter *Thoth*'tur, zamanın Efendisidir, Yunanlardaki *Kronos*'tur...ve Romalılarda *Satürn*'e dönüşür.

Bu kısa incelemeyi hakkıyla bitirebilmek için renkler, Elementler, metaller ve gezegenler arasındaki denklikler şemasını aydınlığa kavuşturalım, zira bu bize başka şeyleri gösterecektir. Renklerle metaller arasındaki denklik tuhaf bir fenomeni açığa çıkarır; şöyle ki spektrumun devamında birbirini tamamlayan, birbirini dengeleyen ya da yok eden renkler vardır. Bu bağlamda kırmızı ile yeşil birbirini ortadan kaldırır ve beyaz bir renk oluşturur;[21] turuncu ve mavi ile sarı ve mor için de aynı şey geçerlidir. Geriye tek başına olan indigo kalır. Dolayısıyla diyorum ki metaller ve renkler arasındaki denklik onları niteliklerine göre konumlandırır ve bu tuhaf bir sonuç ortaya çıkarır:

Kırmızı = ATEŞ = Mars şunlarla tamamlanır:
Yeşil = CIVA (mercure) = Merkür
Turuncu = KÜKÜRT = Güneş şunlarla tamamlanır:
Mavi = SU = Venüs
Sarı = HAVA = Ay şunlarla tamamlanır:
Mor = TUZ = Satürn

Sabit nitelik uçucu ya da değişken nitelikle tamamlanır; sözgelimi Mars ve Merkür, Güneş ve Venüs, Ay ve Satürn.

Bu durum bize ilk olarak gezegenlerin okült rengini ve ardından şimdiye dek hiçbir şekilde açıklanmayan *tamamlanma*

---

[20] *Spectroscopie, age.*, s. 75.

[21] Eksiltme yapıldığında beyaz rengi, ekleme yapıldığında siyah rengi verir.

fenomeninin gerçek doğasını gösterir. Ayrıca bu Toprağa denk düşen (Jüpiter) İndigoyu tamamen yalnız ve *tamamlanmamış* halde bırakır ki burada İndigo *sabit olduğu kadar uçucu* bir karaktere (Amon) sahip olur.[22]

Şu halde, şimdiye dek yalnızca eril ve dişil karakterler içerisinde tasavvur edilen tamamlayıcılık daha büyük bir açıklık kazanır, zira hem sabit hem de uçucu bir yapı söz konusudur ki bu şu an açık görünebilir ama netleştirilmesi gerekirdi.

Bu durum aynı zamanda gezegenler arasında (sözgelimi Mars ve Merkür) bir bağıntı olmakla birlikte (çekimsel bağıntı) Jüpiter'in tek başına kaldığını, tek başına çekim uyguladığını, dışsal bir dengeden bağımsız olduğunu, *Güneş gibi* gökyüzünün Efendisi olduğunu gösterir; fakat hakiki bilgiler ışığında Eskilerin Jüpiter'i *Amon* diye çağırmaları ve Râ'nın Dünyanın Efendisi olması gibi Jüpiter-Amon'u Göklerin Neter'i olarak tasavvur etmeleri nedensiz değildir. Ayrıca "Zeus" ile Jüpiter aynı şeyi ifade eder.

* *
*

Burada ilgi çekici bir şey görüyoruz: Seslerden kozmik sistemlere dek her şey birbiriyle örtüşüyor; yalnızca tek bir Ahenk var ve bu Ahenk Sayılarla yönetilir; bu nedenle, ilk andan itibaren, Ahengin belli bir ortam tarafından koşullandırılan bir doğal neden-sonuç ilişkisi olduğunu söyleyebiliriz. Buradaki neden Üçlemedir, ortam ise üçlü yapıdaki Dört Elementtir.

Ahengin sonucu yedili tezahürdür: İlke-Elementler.

Gerçekte her enerjetik fenomenin *dokuz fonksiyon*un bileşiminden doğan *yedi faktör*den veya kuvvetten oluştuğunu hatırlayalım; firavunî mitos kökensel *Dokuz Neter*'le (Büyük Ennead) ve yeni-doğan çocuğun kaderine hükmeden *Yedi Hator*'la (Ahenk) ya da Göğün yedi kutsal ineğiyle bunu ifade etmek-

[22] Burada söylediklerimin tam anlamını daha fazla geliştiremeyeceğim, fakat bunun tamamen doğru olduğuna sizi temin ederim.

tedir. Ayrıca yazının *Neter*'i olan *Sechat*'ın *yedi* kollu bir yıldızı sembol olarak taşıdığını ve Yedi sayısının söz konusu Neter'e bu dünyadaki her şeyde imzası olan *Sefekht* adını verdiğini de hatırlayalım.[23] Buna ek olarak, *yedi* gezegene adanmış *yedi* kutsal koku olduğunu belirtelim.[24] Daha sonra Kitabı Mukaddes'te dokuz Başmelek'ten, *yedi* borazanlı *yedi* Melek'ten, *yedi* kollu *yedi* şamdandan, *yedi* mühürden vs. bahsedilecektir.

* *
*

Maddenin oluşumuyla ilgili modern teoriler yalnızca *spesifik Sayıları* basit cisimlerin özelliği olarak görme noktasına varmıştır. Her bir cismin özelliklerinin taşıyıcısı olan atom üç "faktör"e indirgenir:

N sayıda nötron; "sabit tuz" denilen şeyle karşılaştırabileceğimiz elektriksel olarak nötr parçacıklar.[25]

Z sayıda proton, pozitif yüklü parçacıklar.

N+Z'nin toplamı atomik ağırlık sayısını verir ve çekirdeği oluşturur; çekirdek, suyun yoğunluğunun milyarlarca katı olan ve atomun bütün ağırlığını bünyesinde toplayan olağanüstü bir yoğunluğa sahiptir.

Çok küçük ölçülere sahip çekirdeğin etrafında Z *sayıda* negatif yüklü *elektronlar* döner. Çok hafif olan bu elektronlar inanılmaz bir hızda yörüngeler üzerinde hareket ederler ve *yörüngelerine dikey doğrultudaki bir eksenin etrafında kendi üzerlerine dönerler.* Elektronların toplamı yedi enerji katmanı üzerinde yer alır ve bu bir atomun gerçek bir güneş sistemine benzetilmesine neden olur.[26]

---

[23] Bkz. *Her-Bak*, "*Disciple*," Isha Schwaller de Lubicz, s. 158, 228 ve 231.

[24] M. Berthelot, *Alchimistes grecs*, Giriş, s. 13 ve 73. Papirüs, W. de Leyde, MS 3. yüzyıl.

[25] Bkz. *İnsanın Tapınağı*, I. bölüm, 1: "Bilinç Üzerine," s. 68, 69; "sabit nötron"a kıyasla elektron "uçucu" olarak görülür.

[26] Bkz. Paul Pascal, *Notions Elémentaires de Chimie générale* (Masson Ed., 1953). Basit cisimler *Dokuz* dikey *sütun* ve *Yedi* yatay *hattan* oluşan

Maddeyi analiz ettiğimizde *protonlar*, *elektronlar* ve *nötronlar*la birlikte Üç İlkeyle çarpıcı bir paralellik görürüz. Fakat biz bu ilkelerin ikili bir karakter arz ettiğini söylemiş miydik?

En son keşifler (1955) yalnızca *pozitif* ve *negatif* elektronların değil, aynı zamanda *negatif protonlar*ın ve *antiprotonlar*ın varlığını göstermiştir:

"Uzun zaman önce teorisyenler bu parçacığın varlığından şüpheleniyordu. Pozitif bir elektron ve negatif bir elektron var olduğu için, birçok kişi negatif protonun var olması gerektiğini düşünüyordu," Prens L. de Broglie bu konuda bunları yazmıştır.

"Einstein'ın öngördüğü *enerjinin kütleye dönüşümünün*, pozitif ve negatif elektronların oluşumuyla 1931 yılında ilk kez ortaya konduğunu biliyoruz." "Bunun ardından, daha büyük bir enerjiden hareketle oluşan başka parçacıklar keşfedilmiştir. Bu parçacıklar (aynı zamanda ağır elektron denilen) mezonlardır."

"Eğer negatif proton bulunduysa, bu demektir ki enerji aracılığıyla pozitif ve negatif protonlar elde edebiliriz. Bu, doğada var olanlara benzer çekirdeklerin oluşturulmasına dair ilk örnek olacaktır," diye yazıyor M. Leprince-Ringuet.

1956 yılında *antinötron* keşfedilmiştir:

"Evrende karşılaştığımız temel parçacıkların yarattığı kusursuz simetrinin zorunlu kıldığı birçok temel parçacığın sonuncusu, yani anti-nötron şu an tespit edilmiştir."[27]

---

bir tabloda sınıflandırılmıştır ve bunların toplamı 1 birim artan aritmetik bir gelişim oluşturur. Bu sınıflandırma (Mendeleief) karakteristik sayıları, birleşme değerlerini ve bağıntıları belirler.

Öte yandan (s. 39'da) şöyle bir fonksiyon söz konusudur:

"*n* temel kuantum sayısıdır; yörüngelerin yarıçapları bu sayının karesiyle orantılı olarak değişir; frekanslar küpüyle ters orantılı, hızlar değeriyle ters orantılı ve enerjiler karesiyle ters orantılı olarak değişir.

[27] Bkz. L. M. Cork, *Radioactivité et physique nucléaire*, s. 22.

Bütün bu benzerlikler son derece cezbedicidir, fakat unutmayalım ki *bunlar henüz Hakikatin yalnızca sembolleridir; atomik enerji ile maddenin kökeni olan Tin arasında muhtemel hiçbir özdeşlik söz konusu değildir.*

Enerji-Neden Tin'dir, oysaki atom-içi enerji yalnızca kinetik, mekanik enerjiden ibarettir ve hiçbir şekilde yaşamsal değildir.[28]

Çıkarımlar

Her şey birbiriyle örtüşüğüne göre, kendini dayatan koşullar düşünüldüğünde, Yaratıcı Üçgen'den bahsederken gezegenlerden, renklerden, seslerden vb.'den bahsetmek durumunda kaldım. Yaratıcı Üçgenin fonksiyonunun yedi faktör arz ettiğini görüyoruz: Dört element ile bağıntı halinde olan üç İlke, ki bunlar ahengin yedi tezahürünü oluşturur; bunları istediğimiz herhangi bir yerde bulabiliriz, zira yedi renk, yedi ses, yedi gezegen, yedi ırk, insan bedeninde yedi temel organ, yedi okült cisim, yedi çakra ya da bedenin yedi okült merkezi vardır; daima tezahürün yedi faktörünün birlikteliği söz konusudur.

Böylelikle Ahenk net bir biçimde kendini göstermektedir. On iki alandan, 4 x 3 nitelikten oluşan bir dünya görüyoruz ve bu dünyada ahengin yedi taşıyıcısının dönüp durduğuna tanık oluyoruz.

Üç İlke, Dört element, İki cinsiyet, Yedi faktör, Dokuz fonksiyon... Sayıların bedensel fonksiyonlarını incelediğimizde, gözle görülür, elle tutulur, canlı, doğan ve ölen bir dünya yaratmak için gerekli tüm ögeleri buluruz; ve *kaçınılmaz bir Ahengin* bu dünyayı yönettiğini görürüz.

Biricik, ebedi, kavranılamaz Bir'in var olduğu andan itibaren, tüm şeyler *Sayıyı*, yani Ahengi *izleyerek*, bir başka ifadeyle (Platon gibi konuşmak gerekirse) *ebedi modele göre yaşayanın imgesini* izleyerek buradan doğar. *Ahenk kaçınılmazdır.*

---

[28] Bkz. böl. "Tüm Günlerin Gizemi," s. 217 ya da *İnsanın Tapınağı*, I, s. 40.

Toprağı kaldıran Ateş, kıtaları kuşatan su, yıkılan dağ, büyüyen çiçek, doğan çocuk, ölen yaratık, kısacası her şey, kesinlikle her şeyi kozmik Ahenge riayet eder. Dolayısıyla tıpkı 2 ve 3'ün 1'den, 4'ün 2'den, 5'in 3 ve 4'ten, 12'nin 5'ten (Pentaktis), 7'nin Üçgenden doğması gibi, her şey Sayının içine nakşedilmiştir.

Böylelikle, Dünyanın hiçbir surette aritmetik mantığı izlemediğini görüyoruz; eğer cehaletten kurtulup Bilgeliğe varmak istiyorsak, Akla değil, Anlama Yetisine başvurmak durumundayız.[29]

[29] Yayımlanmamış metin. Yazarın sürekli gönderme yaptığı atomla ilgili bazı notları bu yayımlanmamış metne eklemeyi zorunlu gördük.

Dokuzuncu Bölüm

AHENK VE HACİM

Üreme, ister beşerî ister maddi olsun, ister "yaratılış" ister tohum yoluyla doğum olsun, *hacimsel ya da uzamsal olmayan Enerjinin hacimsel olarak azalması* demektir. Tek başına hacim uzamdır. O bir niceliktir, maddeye dönüşen maddi olmayan tözdür, tıpkı daha düşük ölçekte bir proteinin sıcaklıkla ya da tohumlaşmayla katılaşması gibi.

Bu, kutuplaşmayan bir Enerjiyi, bölünmez Birlik ya da Biricik olarak adlandırabileceğimiz bir soyutlamayı köken olarak sunar.

Bu enerjetik durum "hacimlerin" tüm dönüşüm evrelerinde kendi benzerlerini bulur, fakat bu hacimler son aşamada hayvansal proteine dönüşen bir bedene halihazırda sahiptir.

Buradaki oluşum ya da yaratılış Zamansal büyüklüğü içerir ve doğrudan doğruya üç boyutta kendini gösterir. Böylelikle bir *Zaman-Hacim Birliğini* temsil eder. Yaratılışın ilk duyumsanabilir eseri, kutuplaşmayan Enerjiden hareketle, Sayılarda bölünmez Bir'den bölünebilir ilk birim olan İki'ye geçişi göste-

ren bir ilk oktavı içerir. Bunlar Yaratılışın Yasalarını ifade eden Yaratılış-ahengin yedi ve dokuz etabıdır.[1]

Yaratılış açısından Zaman ve hacimsel Mekân büyüklükleri özdeştir. Bu Yaratılış gizilliklerin ya da olasılıkların aktif duruma geçişidir. Metafizik ânın fiziksel anda özelleşmesi ya da nitelenmesi işlevidir, yani –teolojik ve felsefi olarak– Sözün Sese tekâmülüdür. (Söze dönüşen nefesi örnek vererek bir paralellik yaratabiliriz.)

Her özelleşme başka bir özelleşme için veya ona karşı bir konumlanıştır (yakınlık); dolayısıyla Bilincin ilk ifadesidir. İlk özelleşme virtüel olarak Biricik'te içerilen bir durumun tezahürünü temsil eder ve bu Yaratılış-Ahenk ile formüle edilir. (Bu, Yaratılıştan bahsederken Bilince dair bir bilgiden bahsetmeye imkân verir.)

Buradaki tekâmül Yaratılışa ve Yaratılışın ezoterik işlevine bağlanır ve birinci İki Sayısı'yla, hacimsel olarak belirlenen ilk uzamla, ilk Sesle (ve ardından ilk oktavla) başlayan fenomenal işlevi yönetir.

İlk ses veya hacimle birlikte, yaratılmış ekzoterik Dünya, bir hacimle ilişkiye giren bir hacim başlar ve bu Zaman ve Mekân arasında bir bölünmeden ibarettir. Bu bağlamda ses gamı Sayıları ve Sayılar aracılığıyla bütün muhtemel fonksiyonları, yani bütün Bilinci ve maddenin bütün içsel bağıntılarını açığa çıkarır.

Bu dünyanın ekzoterizmiyle ve dolayısıyla niceliklerin kendi aralarındaki ilişkiyle ilgilidir, ki bu nicelikler için mekândan ayrılan zaman söz konusudur ve bunların yarattığı yeni bağıntı hareketle gerçekleşir.[2]

---

[1] *Genharmonie* terimi Ahenk ve Yaratılışı ifade eder ve Yaratılıştaki ahenk anlamına gelir.

[2] *İnsanın Tapınağı*'ndan alıntı, I, Birinci Kısım, böl. 1, "Bilinç ve indirgenemez büyüklükler," s. 80.

Uzamın Mistiği

Bu Mekân olarak Hacimle ilgilidir.

Ø şeklinde numaralandırılan (Altın Sayı) bir fonksiyonla ifade ettiğimiz yoğunlaştırıcı ve sıkıştırıcı bir güç (Heliopolis Gizemi'ndeki Toum, Saint Jean'daki Kelâm) Tin diye adlandırılan biçimsiz tözde etki gösterir ve bu biçimsiz tözü belirlenmiş Uzam olan bir hacimde yoğunlaştırır, ki Hacimden başka Uzam yoktur. Tin Uzamdır, fakat bu şekilde belirmesinin tek koşulu bir Hacim içerisinde somutlaşmasıdır. Hacim ilk evrensel maddedir. Bu madde küreseldir, yani kürede içerilen tüm formların karmaşasıdır (kaos).

Yoğunlaştırıcı dölleyici güç Tini madde olmaya zorlar, fakat bu, Hareket olarak kendini gösteren bir karşı-edimle bu baskıdan kurtulmak isteyen Tinin doğasına karşıt bir yaratıcı edimdir. Mekanik hareket umutsuzluğun ve karamsarlığın enerjisidir; Tinin, kendisinin bir belirlenim içinde hapsedilmesine karşı isyanıdır.

Yoğunlaştırıcı güç bütün ateşleri aşan bir Ateştir; ne hareket ne de başka bir şey onu alt edemez, yalnızca kendi aşırılığı onu alt edebilir; yani bu ateş yalnızca kendi gücünü maddileşmiş uzam olan Tine aktarması koşuluyla madde-olmayana dönüşebilir, ki böylece onu kendisiyle özdeş bir Ateş haline getirir, zira yoğunlaştırıcı ve maddileştirici edim, üzerinde etki uyguladığı töz kendisiyle eşit hale geldiği zaman son bulur.

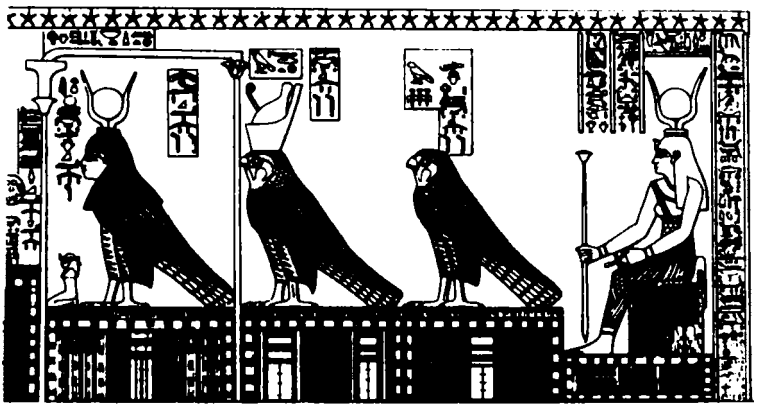
Bir güç kendine karşı etki uygulayamaz; o kendisine karşıt bir şeye ihtiyaç duyar.

Bu bağlamda, hacmin formu hareket (maddenin huzursuz isyanı) ile Tin'in üzerindeki baskıcı güç ardında yaşanan çatışmanın eseridir; bu ikili etkinin tezahürü yaşamdır ve biz bunu form-hacimlerin özgül sayılarıyla ifade ederiz, zira Hacimler üzerinden tezahür eden şey bizzat bu yaşamdır. Beş düzenli hacim, tıpkı Dört Element ve onların dodekahedrik* özleri

* On iki yüzlü; on iki yüzü olan üç boyutlu form. (ç.n.)

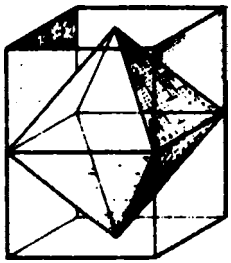
Resim 31 a. — Gen-ahenk.

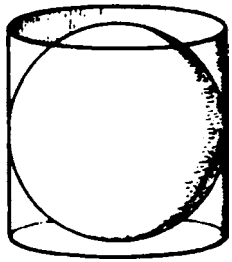

Resim 31 b. — *Denderahlı* Hator, *Edfulu* Horus ve yeniden ışıldayan *Horus*.

gibi, anlama yetimiz için temel-sembollerdir. Bunlar form halindeki Sayıların hiyeroglifleridir. Form olarak gerçek (duyumsanabilir) değillerdir, fakat küre, formlar ve bunların yeniden

kendilerini yitirmeleri (dönüşümleri) arasındaki yaratılışın beş evresinin sınır sayılarını belirleyen Gerçekliktirler.

Resim 32.

1 hacmindeki bir paralelyüzde oktahedron ⅓'e eşittir.

1 hacmindeki bir silindir de küre ⅔'e eşittir.

Ø biçimindeki aşırı yoğunlaşmanın/sıkılaşmanın çekirdeği oktahedriktir.* Bu, tüm sayısal olasılıkları barındıran Sekiz'dir, yoğun kozmik kalptir, Ø itkisinden doğar; fakat beş fonksiyonu daha sonra kendini gösterecektir. Oktaedrikin altı zirvesi, sekiz yüzü, dokuz köşesi vardır. Hacmi kendisini içeren paralelyüzün üçte biridir ve oluşan küre, kendisini içeren silindirin hacminin üçte ikisidir.[3]

Ahenk ve Hacim

Evren (söz konusu olan ister bir atom ister Bütün olsun) Ahenk dediğimiz içsel bir denge sayesinde var olur ve varlığını sürdürür; bu dengenin etkileri olan duyularımız özellikle işitme duyusu aracılığıyla bize elementleri ifşa eder, doğrusal anlam zihinsel analize imkân vermediği için.

---

* Sekiz yüzlü. (ç.n.)

[3] *İnsanın Tapınağı*'ndan alıntı, I, İkinci Kısım, 1. bölüm: "Firavunî matematiğin temelleri", s. 176.

Mısır matematiğine yön veren ve basit sayılarla gösterilen ilkeler benim "Tapınağın tohumları" dediğim şeydir ve bunun izleri Ortaçağ'a kadar gelmiştir.

Hesaplamalardaki bazı anomaliler –rasyonel bilimden ziyade teolojiye ilişkin söz konusu ilkeler üzerine kurulu hesaplamalar– Paul Tannery gibi müstesna bir bilgini bizim Batı tarzı düşüncemiz açısından beklenmedik keşiflere yöneltmiştir.

Sözgelimi Tannery *Eudoksus'un Elementleri*'ni incelediği zaman, aşağıdaki gibi özetlediği terminolojisinde istisnai bir duruma dikkat çekmiştir:

"Bu sayılar çarpımla çoğalırlar, toplama yoluyla bağıntılar bir bileşik oluştururlar; bir bağıntının iki terimi ikinci ya da üçüncü kuvvete ulaştığında, bağıntının iki katına, üç katına...çıktığı söylenir."[4]

Dildeki bu anomali nedeniyle Tannery müziğin eski matematiksel pratiklerde oynadığı önemli rolü keşfetmiştir.

Kepler, bir küp ile bir kare arasındaki bağıntıya *seskialter*[*] (yani $\frac{3}{2}$) adını verdiğinde, buna çok yakın bir düşünme tarzı geliştirmiştir.

Fakat Johannes Kepler bir dâhidir. *Mysterium cosmographicum*'u, (Dünyanın sırrı) yazan ilham sahibi kişidir, ki bu onun yirmi yıl sonra dahi benimsemeye devam ettiği gençlik eseridir:

"Pisagor'un düşüncelerini yeniden ele almak suretiyle, doğal bir içgüdüyle Yaratıcıyı taklit eden insanın kendi sesindeki no-

---

[4] P. Tannery, *Mémoire scientifique*, III, s. 70.

Müzikte aralıkların birbirine *eklendiğini* hatırlayalım; buna karşın, titreşimsel bağıntılar *çarpımla* çoğalır, sözgelimi:

bir beşli + bir dörtlü = bir oktav;

$$\frac{3}{2} \times \frac{4}{3} = 2 = \text{bir oktav.}$$

[*] Biri diğerinin bir buçuk katı olan iki değerin bağıntısı; altı sayısı dört ile seskialter bağıntı içindedir. (ç.n.)

talarda aynı seçimleri nasıl yaptığını ve Tanrının göksel hareketlerin genel ahengi içerisinde uyguladığı oranın birebir aynısını nasıl gözlemlediğini göstermek ister. [Kitaptaki] son bölümlerden birinde, gezegenler arasındaki uyumun doğasını açıklar: Satürn ve Jüpiter bası oluşturur, Mars tenördür, Venüs kontralto ve Merkür sopranodur.

Başka bir yerde politikacı gibi davranır; hattâ Yeryüzünün bir ruhunun olduğunu ve zodyakı bildiğini kanıtlamak ister.

Son kitapta bu kaosun, bu rüyalar âleminin ortasında, kendi adını taşıyan üçüncü yasa ortaya çıkar. Söz konusu yasayı şu şekilde tanımlar:

İki gezegenin ortalama uzaklıkları arasındaki oran tam olarak periyodik sürelerin seskialterinin oranına denk düşer; seskialter oran dediği şey $^3/_2$ değerlerini taşıyan orandır.

Burada, normalde alışkın olduğunun aksine düşüncelerinin tarihsel gelişimini anlatmaz. Bu konuda yalnızca meşhur bir pasaj sayesinde, hiç şüphesiz *Mysterium* adlı eserinde anlattıklarına benzer yöntemlerle uzun uzun araştırmalar yaptığını ve yavaş yavaş aydınlandığını biliyoruz. 8 Mart 1618 tarihinden itibaren böyle bir yasanın varlığından şüphelenmiştir, fakat o sırada yaptığı yanlış bir hesaplama kendisini yanılttığı için bundan vazgeçmiştir. 15 Mart'ta tekrar aynı noktaya geri dönmüştür ve bu kez yaptığı daha doğru bir hesaplama yasanın gerçekliği konusunda kendisini ikna etmiştir.

"Sekiz ay sonra nihayet ilk ışığı gördüm; üç ay sonra havanın aydınlandığına tanık oldum; ve nihayet birkaç gün sonra, seyretmeye doyamadığım güneşi gördüm. Heyecanım beni büsbütün ele geçirdi; açıkyüreklilikle bütün ölümlülere meydan okumak istiyorum, zira ben Mısırlıların altın vazosunu keşfettim ve Mısır'dan çok uzakta onu inandığım Tanrı için bir mabede dönüştürdüm. İzin verirseniz bunun keyfine varmak istiyorum; beni yargılamazsanız arkasında durup destekleyece-

ğim; kader oyununu oynadı ve ben şimdi oturup kitabımı yazıyorum; yaşadığımız çağda ya da gelecek kuşaklar tarafından bu kitap okunacaktır, ne zaman olduğunun bir önemi yok; kitap okurunu bekleyebilir; Tanrı yarattığı eserleri temaşa eden insanı altı bin yıl beklemedi mi?"

Ve kitabını bir dua ile bitirir: *Gratias ago tibi Creator Domine.*

Böylelikle, gezegenlerin hareketlerini yöneten üç yasa ortaya konmuştur."[5]

18. yüzyılda insanların halihazırda ulaşabildiği, gözüpek araştırmacıların elinden çıkan ne tür belgeler Kepler'e hizmet etmiştir? Kepler Eudoksos'u umursamaz; Platon'un düzenli hacimleri onun çalışmaları için çıkış noktasını oluşturur *ve vardığı sonuçlar gezegenlerin hareketlerine ilişkin üç yasayı ortaya koyar ki bu yasalar bugünkü astronominin temelini oluşturur.*

Tıpkı Eskiler gibi, Kepler Yaratıcı Tanrının düzensiz bir dünya yaratmayacağına kanidir. Bu demektir ki, doğaya dair gözlemlerden bir "Düzen Yasası" çıkarılabilir ve bu yasa zorunlu olarak Sayılara riayet etmelidir. Göksel mekanikte çekimsel bir güç varsa, bu güç keyfî bir biçimde davranamaz ve dolayısıyla Sayıları yöneten yasalarla aynı yasalara tâbidir. Bütün bir sayılar mimarisi Beşgene ve ondan doğan dodekahedrona, yani Ø'den doğan formlara riayet eder; ilkesel nitelikteki Beş Sayısı tüm diğer sayıları yönetir; bu, müzikal oranlar açısından Beşli (Kentet) olarak ya da titreşen telde (Zaman) ilk notanın $\frac{2}{3}$'ü ve titreşimlerin (uzaklık) $\frac{3}{2}$'si (seskialter) olarak kendini gösterir.

Kepler fazla "hayalci" denebilecek bu akıl yürütme yöntemini birebir izlememiştir, fakat nihayetinde ona ilham veren

[5] G. Bigourdan, *L'Astronomie*, Paris, Flammarion, 1917.

bu realitedir. Bu realite ⅓'e ve ⅔'e bölünen çekirdeği işaret eder ve biz bunu eski Mısır'ın her yerinde görürüz.[6]

Eski Mısır tarzı hesaplamaların gerektirdiği kuvvetlerin kesirli notasyonu Kepler'in üçüncü yasasının basit bir biçimde ve doğrudan doğruya ifade edilmesine imkân verir;

$$T^{2/3} = R \text{ (şeklinde ifade edilir) } \sqrt[3]{T^2} = R),$$

burada T, bir gezegenin Dünya günü ve saatiyle ölçülen rotasyon süresidir; buna karşın R ışığı, gezegenin güneşe ortalama uzaklığını ifade eder. Böylelikle, bir güneş sistemindeki bütün gezegenlerin orantısal uzaklıklarını saptayan bağıntılar oluşturulabilir. Bir tanesini bilmek tüm diğerlerini bilmek için yeterlidir.

"Alabildiğine zıt vasıfların biraraya gelmesiyle, Kepler bilim tarihinde müstesna bir yer edinmektedir," diyor Arago. Ve şöyle devam ediyor: "Araştırma yaparken gözüpek ve sıradışı birine dönüşen Kepler aradığı şeyi bulduğu zaman alçakgönüllü ve sade biri oluverir ve ulaştığı zaferin keyfini çıkarırken yaptığı tek şey Tanrıyı onurlandırmaktır.

Kepler'in yasaları modern astronominin sağlam ve sarsılmaz temelini oluşturur ve gök cisimlerinin uzamdaki hareketlerinin değişmez ebedi düzenini ortaya koyar; belki de başka hiçbir keşif bir Bilgenin şu sözlerini bu kadar haklı çıkarmamıştır: "Bilimi ilerleten kişi çalışmayı ilerletendir." Başka hiçbir keşif böyle sayısız çalışmalara ve böylesine büyük keşiflere vesile olmamıştır; fakat insanlığı bu noktaya vardıran uzun ve zorlu yolu bilen kişi çok azdır. Sayısız çalışmalar ortaya koyan Kepler'in hiçbir eseri klasik olarak görülmemiştir; onun eserleri günümüzde çok daha fazla okunmaktadır; onun zaferi ve görkemi ölümsüz olarak kalacaktır, çünkü bunlar gökyüzüne

[6] Bkz. *İnsanın Tapınağı*, I, Birinci Kısım, 3. bölüm: "Hacimlerin Kozmik İlkesi" ve İkinci Kısım, 1. bölüm: "Firavunî Hacimler."

yazılmıştır; bilimin ilerlemeleri onun görkemini ne azaltabilir ne de gölgede bırakabilir; ve gezegenler, düzenli devinimlerinin daima aynı şekilde birbirini takip etmesiyle, onu yüzyıllar boyunca dilden dile aktaracaktır."

Kepler'in üç yasası:

1. Gezegenlerin yörüngeleri eliptiktir, Güneş bu yörüngelerin odaklarından biridir.
2. Her gezegen, vektörel yarıçaplar arasında kalan alanlar bu yarıçaplar arasındaki katmanları katetmek için harcanan zamanla orantılı olacak şekilde kendi yörüngesinde döner.
3. Gezegenlerin devir zamanlarının karesi güneşe olan ortalama uzaklıklarının küpü ile eşittir.

* *
*

1. Kepler formülünü dile getirirken, bu formülü kesirli göstergeyle birlikte notasyon şeklinde düşünür ve bu notasyon zorunlu olarak müzikal notasyonla bir bağıntı içerir.

2. Zaman ile ışın arasındaki oranın *seskialter* olduğunu, yani 3'e 2 olduğunu söylediğinde, *zamanın karesinin bir küpün değerine eşit olduğunu anlamak gerekir.*

Bunlar, oldukça tuhaf bir biçimde, çok farklı bir temelden yola çıkarak, yalnızca kesirli notasyonla ulaşabildiğimiz bir düşünce biçiminin kalıntılarıdır.[7]

* *
*

F. Arago'nun da belirttiği üzere Kepler'in eserleri günümüzde çok az okunmaktadır ve Kepler'in üç yasası modern astronominin temelini oluşturmakla birlikte, bu dâhi insanın söz konusu yasaları keşfetmek için izlediği yolu bilenlerin sayısı çok azdır.

---

[7] *İnsanın Tapınağı*'ndan alıntı, I, Üçüncü Kısım, III. bölüm, Sonuç.

Bizim bilimsel mantığımızın aksine, J. Kepler'e yol gösteren şey yalnızca içindeki İman ve ilâhi Ahenge duyduğu derin inançtır. Pisagorcu düşüncenin takipçisi olan Kepler, ortaya koyduğu eser aracılığıyla, günümüzde şüphe ve küçümsemeyle bakılan "Sayının Gizeminin" bizi nasıl pozitif ve tartışılmaz sonuçlara götürebileceğini göstermiştir. Kısaca belirtmek gerekirse, Kepler elimizdeki eserde dile getirilen yöntemi uygulamıştır: "Sezgiler" bahşeden "Kalbî Bilginin konuşmasına izin vermek" ve ardından bunu bilimsel olarak denetlemek.

J. Kepler kısa zaman önce Kopernik tarafından keşfedilen Güneş merkezli sistemin doğruluğuna kani olmuştur, fakat gezegenlerin Güneşe olan uzaklıkları arasında varolan büyük farklılıklar onu şaşırtmıştır: Merkür, Venüs, Dünya ve Mars düzenli mesafelerle art arda dizilirken, Mars ile Jüpiter'i ayıran büyük mesafe zihnini bulandırmıştır. Bu nedenle Kepler, bu uzaklıkların nedenlerini ve gezegensel sistemin hangi yasalara tâbi olduğunu titizlikle araştırmıştır.

Kepler'in yaptığı araştırmaların özetini ve onu büyük keşiflere götüren güzergâhı anlattığı küçük eserinin önsözünü burada vermenin yararlı olacağına inanıyoruz. Yirmi yıl sonra, başarısını taçlandıran üç formülü keşfettiğinde ilk denemelerini inkâr etmekten uzak durmuştur; bu denemelerde *dönüş zamanı* ile *katedilen yol* arasındaki ilişkiye dayanan kesin formülün varlığını sezinleriz, ki zamanın karekökü olan yörüngenin yarıçapı bu ilişkiden doğar.

Kepler'in bütün çalışmalarına yön veren şey "uzay" düşüncesidir.

* *
*

EVRENİN SIRRINI İÇEREN
KOZMOGRAFİK DENEMELER İÇİN HAZIRLIK;
BU DENEMELER GÖKSEL DÖNGÜLER ARASINDAKİ
HAYRANLIK VERİCİ KOŞULLARA İLİŞKİNDİR,
GÖKSEL KÜRELERİN SAYISI VE BÜYÜKLÜĞÜ İÇİN
DOĞRU VE GERÇEK NEDENLERE KIYASLA,
BEŞ DÜZENLİ CİSİMLE AÇIKLANAN
PERİYODİK HAREKETLER ÜZERİNE

Würtembergli Johannes Kepler

Halihazırda soylu Steiermark Devleti'nin matematikçisi

(Bu kitapçık ilk kez 1596 yılında Tübingen'de yayımlanmıştır.)

Okurlar için Önsöz

Saygıdeğer okurlar! Bu küçük kitapta, sonsuz İyi ve Kadir-i Mutlak Tanrının, bizim hareket halindeki dünyamızın Yaratılışı ve göksel döngülerin düzenlenmesi esnasında, Pisagor ve Platon'dan günümüze dek büyük bir ehemmiyet kazanan beş düzenli cismi temel olarak tayin ettiğini ve Tanrının doğayı, sayıları ve söz konusu cisimlerin orantılarını hem göksel döngülere hem de onların hareketlerindeki orantılara uyarladığını söylemek istiyorum.

Fakat sizi bu meselelerle tanıştırmadan evvel, beni bu kitabı yazmaya iten nedenlerle ve izlediğim yolla ve yöntemle ilgili birkaç şey anlatmak istiyorum, ki bunun meseleleri daha iyi anlamanıza ve bendenizi tanımanıza yardımcı olacağına inanıyorum.

Altı yıl önce, Tübingen'de meşhur Magister Michael Mästlin'le yakın ilişkiler kurduğum sırada, birçok açıdan, dünyanın kuruluşuna dair yaygın düşüncelerin ne kadar hatalı olduğunu anladım. Bu sebeple, aziz üstadımın verdiği dersler esnasında sıklıkla zikrettiği Kopernik beni öylesine etkilemişti ki, aday-

larla olan tartışmalarda onun düşüncelerini sıklıkla savunmakla kalmamış, aynı zamanda "ilk Hareketin dünyanın dönüşüne bağlı olduğu" tezi üzerine büyük itinayla bir makale yazmıştım.

Fiziksel nedenlerle yahut isterseniz metafizik nedenlerle diyelim, Kopernik'in matematiksel nedenlerle yaptığı gibi, Güneş'in hareketini Dünya'ya bağlamaya çalışıyordum. Bu amaçla, yavaş yavaş kısmen Mästlin'den dersler aldım ve kısmen de şahsıma ait cüretkâr denemelere dayanarak, Kopernik'in matematiksel nedenlerle Batlamyus'a karşı sahip olduğu tüm avantajları biraraya getirdim.

Joachim Rhätikus beni bu çalışmadan zahmetsizce kurtarabilirdi, zira kendisi halihazırda Narratio adlı eserinde bütün bu meseleleri kısa ve sarih ayrıntılarla ele almıştı. Teolojik çalışmaların yanısıra ben bu ağır işin altından kalkmaya çalışırken, Georg Stadius'un halefi olarak Graz'a çağrılma mutluluğunu yaşadım. Orada görevimin bana yüklediği yükümlülükler söz konusu çalışmalarla daha yakından ilgilenmeye beni mecbur kıldı. Astronominin temel unsurlarının açıklandığı sırada, Mästlin'den öğrendiklerim ya da kendi düşünmelerim üzerinden edindiğim bilgiler benim için çok yararlı oldu ve nasıl ki Vergilius'taki efsane sırf varlığını sürdürdüğü ve ileriye doğru yol alırken kendini pekiştirdiği için güç kazanıyorsa, benzer şekilde bu tür meselelere dair titiz ve muntazam fikirlerim beni daha derinlere inmeye teşvik etti.

Nihayet 1595 yılında bütün gücümle bu meseleye odaklandım; hocalık görevim esnasındaki ders saatlerinden bana kalan serbest zamanları en iyi şekilde değerlendirmek istiyordum.

Durup dinlenmeksizin üzerinde çalıştığım üç mesele vardı; yörüngelerin sayısı, büyüklüğü ve hareketi; bunların neden böyle olup da başka türlü olmadıklarını bilmek istiyordum. Devinimsiz şeylerdeki, yani Güneş, sabit yıldızlar ve uzamlar ile Baba Tanrı, Oğul ve Kutsal Ruh arasındaki harikulâde ahenk böyle bir işe cüret etmemde etkili oldu. Burada yaptığım analojiye daha ileride Kozmografi'mde de başvuracaktım.

Mademki devinimsiz şeyler bu şekilde varlık gösteriyordu, o halde değişen ve hareket eden şeylerde de benzer bir ahengin olduğundan hiç şüphe duymuyordum. İlk olarak, rakamlarla ilgili sorunu çözmeye çalıştım; bir yörüngenin başka bir yörüngenin iki, üç ya da dört katı olup olmadığına ve izlediği güzergâhın başka herhangi bir güzergâhtan ne denli farklı olduğuna baktım.

Bu çalışma sebebiyle ve sayıların gizemli oyunları nedeniyle çok zaman kaybettim. Bu oyun, ne orantılar ne de farklılıklar açısından Yasa'dan kaynaklanan bir şeydi. Bunun hafızama kazıdığım tek bir yararı oldu: Kopernik'in mesafelerle ilgili verdiği bilgiler. Siz sevgili okurlar, farklı denemelerimdeki anlatılar dolayısıyla tıpkı denizdeki dalgalar gibi korku içinde bir köşeden bir köşeye savrulmuş olabilirsiniz; öyle ki, sonunda yorgunluktan bitmiş bir halde, âdeta güvenli bir limana sığınır gibi derhal bu kitapta açıkladığım nedenlere başvurunuz. İleride açıklayacağım başka nedenlerin haricinde, kısa zaman sonra, *Hareketin daima mesafeyi izlediğine ve yörüngeler arasında büyük bir sıçramanın olduğu yerlerde bu sıçramanın hareketlerde de kendini göstereceğine dair gözlemler bana teselli ve umut verdi. O zaman şöyle düşündüm: Eğer Tanrı hareketler ve mesafeler arasında bir uyum yarattıysa, hiç kuşkusuz mesafeleri başka şeylerle de uyumlu kılmış olmalıydı.*[8]

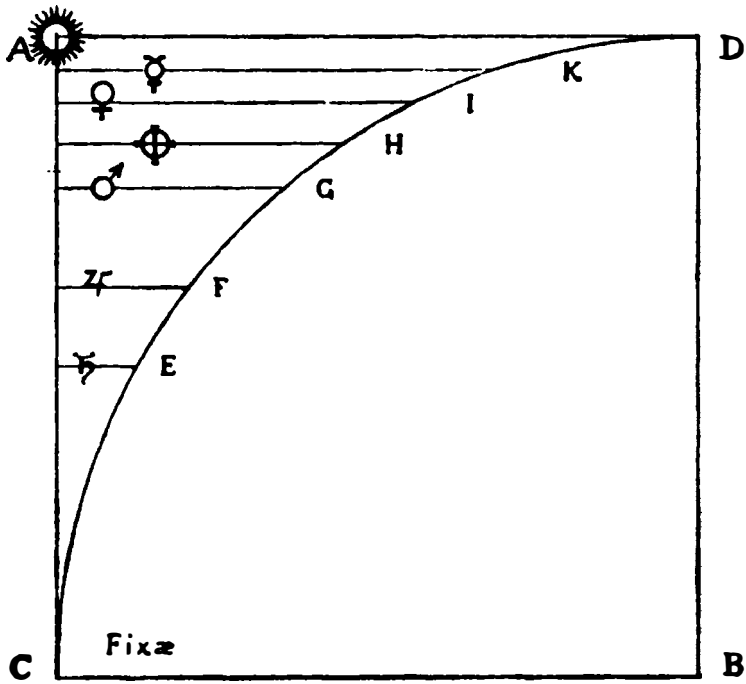
Fakat bu yolda ilerlerken amacıma ulaşamadığım için, oldukça zor bir kaçış yöntemine başvurdum. Jüpiter ve Mars arasında, tıpkı Venüs ve Merkür arasında olduğu gibi iki yeni gezegen olması gerektiğini düşündüm; her ikisi de çok küçük oldukları için gözle görülmüyordu; bunlara kendilerine özgü dönüş zamanları atfettim. Böylelikle, orantılarla ilgili bir Yasaya ulaşabileceğimi düşündüm; iki yörünge arasındaki orantılar Güneşe doğru giderken azalıyor ve sabit yıldızlara doğru

[8] Bu cümleleri vurgulayan biziz, zira burada üçüncü yasanın ilânı söz konusudur.

giderken artıyordu ve benzer şekilde, Mars'ın Dünya doğrultusundaki yörüngesinin orantısına kıyasla Dünyanın Venüs'ün doğrultusundaki yörüngesinin orantısı daha küçüktü. Fakat Jüpiter ve Mars arasındaki devasa mesafeye tek bir gezegen yerleştirmek yeterli olmuyordu. Jüpiter'in yörüngesinin yeni gezegenin yörüngesi doğrultusundaki orantısı Satürn ve Jüpiter'in yörüngelerinin orantısından daima daha büyüktü; bu yöntemle muhtemel bir orantı elde etsem bile hesaplamalar başarısız oluyordu. Sabit yıldızlara doğru ya da Güneşe doğru gitmek suretiyle, hareketli yıldızlara ait kesin bir sayı elde etmek mümkün değildi, ki buradaki orantının takip edilmesi durumunda, Merkür'ün ardında kalan Uzamın sonsuza dek bölünmesi gerekirdi. Üstelik, sonsuz sayıda yıldız yerine yalnızca belli bir sayıda hareketli yıldızın olduğuna dair bir sonuç çıkarmaya imkân verecek kadar kusursuz bir sayı yoktur; Rhätikus Narratio adlı eserinde Altı sayısının kutsallığından hareketle gezegen yörüngelerindeki Altı sayısının zorunlu olduğu sonucunu çıkarsa da, bu bana gerçekçi gelmiyor; zira Dünyanın Mimarisinden söz ederken, buna dair kanıtları, şeylik anlamlarını Dünyanın varoluşundan sonra kazanan sayılardan çıkarmaya hakkımız yoktur.

Bunun ardından başka bir yönteme başvurdum ve bir kadran (dairenin çeyreği) içerisinde herhangi bir gezegenin mesafesini sinüsün kalanı olarak ve hareketi de sinüsün tümleyicisinin kalanı olarak gösterip gösteremeyeceğimizi görmeye çalıştım.

Bütün Evreni ifade eden A C çizgisi üzerinde bir A B karesi çizelim. Güneşi ya da Dünyanın merkezini, yani B açısını gösteren A'nın zıddı olan açının çevresinde, B C çizgisiyle C E D kadranını çizelim.

Resim 33. — Kepler'e göre şema.

Bunun ardından, A C Dünya çizgisi üzerinde, uzaklıkları ile orantılı olarak hareket eden yıldızları, sabit yıldızları ve Güneşi çizelim. Bu noktadan başlayarak, Güneşle zıt konumdaki kadrana kadar giden düz çizgiler çizelim (paraleller).

Daha sonra, birbiriyle doğrusal olan bu paralellerin orantısını farklı gezegenlerin hareket gücünün orantısı olarak aldım.

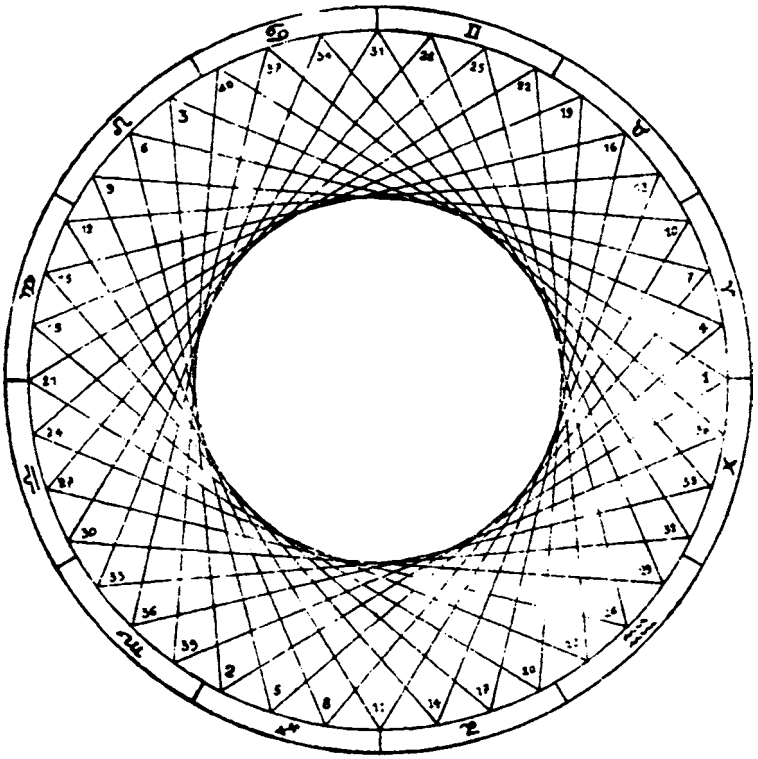
Sınırsız değer Güneşe aittir, zira A D kadranla temas ediyor ama onu kesmiyor; dolayısıyla güneşteki hareket gücü sonsuz derecede büyüktür; o halde burada açık bir biçimde mutlak gerçekliği itibarıyla hareket söz konusudur.

Merkür'de sınırsız düz çizgi K'de kesiliyor; bu nedenle Merkür'ün hareketi diğer yıldızların hareketiyle kıyaslanabilir.

Sabit yıldızlar için herhangi bir çizgi söz konusu değildir ve her şey C noktasında toplanır. O halde burada hareket için elverişli mevcut hiçbir güç yoktur.

Bu benim önermemdi ve bunu hesaplamalarla doğrulamak gerekiyordu. İki şeyin eksik olduğunu; tam sinüsü, yani çizilen kadranın büyüklüğünü bilmediğimi ve hareket eden güçlerin yalnızca birbirleriyle orantılı olarak ifade edildiğini fark eden, bunu çok iyi anlayan biri bu zorlu yolda bir şeylere ulaşıp ulaşamadığından şüphe etmelidir.

Bununla birlikte, kesintisiz çalışarak, sinüsler ve eğrilerle ilgili sayısız karşılaştırmalar yaparak, sunduğum önermenin imkânsız olduğunu nihayet anladım. Bu zorlu çalışma yüzünden neredeyse bütün bir yaz mevsimini harcadım. Nihayetinde, önemsiz birtakım koşullar altında, asıl soruna temas etmeyi başardım. Bir rastlantı eseri, onca emek verdiğim halde ulaşamadığım şeye ilâhi bir lütuf sayesinde ulaştım. Buna öyle derinden inanıyorum ki, Kopernik'in hakikati ilân etmesi halinde, çalışmamın başarıya ulaşmasına izin vermesi için Tanrıya dua ediyordum. İşte böylece 9 (19) Temmuz 1595 tarihinde, gezegen kavuşumlarının daima altı işaret atladığını ve böylelikle birbiri ardına bütün üçgenleri geçtiğini (eğer böyle ifade etmemde bir sakınca yoksa) dinleyicilerime göstermek istedim; bir üçgenin sonu daima başka bir üçgenin başlangıcını oluşturuyor (Satürn ve Jüpiter arasındaki büyük kavuşumlarla ilgili aşağıdaki çizimde bunu görüyorsunuz); üçgenlerin köşelerinin birbirini kestiği noktalarda küçük bir daire oluşuyor, zira bu üçgenlerin birinde oluşan bir dairenin yarıçapı çevresel dairenin yarıçapının yarısıdır. Bu iki daire arasındaki orantı Satürn ve Jüpiter arasındaki orantıyla tamamen benzerdir ve Satürn ile Jüpiter ilk gezegenler olduğu gibi, üçgen de ilk geometrik formdur.

Resim 34. — Kepler'e göre şema.

Bunu yaptıktan sonra, bir dörtgen çizmek suretiyle Mars ve Jüpiter arasındaki ikinci mesafeyi, bir beşgen çizerek üçüncü mesafeyi ve bir altıgen çizerek dördüncü mesafeyi bulmaya çalıştım. Mars ve Jüpiter arasındaki ikinci mesafede, bakan göz için tamamlayıcı olması için üçgene ve beşgene bir kare ekledim. Fakat bu, her şeyi detaylı olarak anlatmak isteseydim, hiçbir yere varamazdı.

Bu yararsız denemenin sonu aynı zamanda yararlı bir denemenin başlangıcı oldu. Bu şekilde ilerlerken, söz konusu figürler arasındaki düzeni muhafaza etmeye çalışmam halinde hiçbir zaman Güneşe ulaşamayacağımı ve burada yirmi veya

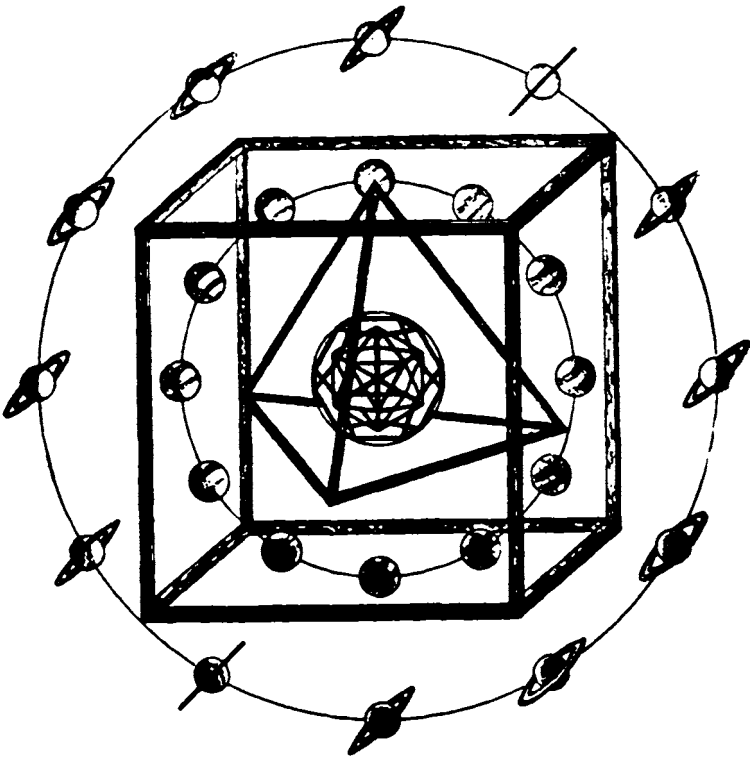
yüz gezegen yerine altı gezegen bulunması için hiçbir neden ileri süremeyeceğimi düşündüm. Bununla birlikte, söz konusu figürler benim için tatmin ediciydi, zira bunlar birer nicelikti ve gökyüzünden evvel var olan şeylerdi. Zira nicelik başlangıçta, yani birinci günde cismanî olarak yaratılmıştı ve gökyüzü ise ikinci günde yaratılmıştı; bu durumda, diye düşündüm, Kopernik'in kabul ettiği altı yörüngenin büyüklükleri ve orantıları açısından, tüm diğer sonsuz figürler arasında, birbirlerine kıyasla özel niteliklere sahip beş figürün bulunması mümkünse, o halde her şey nasıl isterseniz öyle olabilirdi pekâlâ. Bir kez daha ısrarcı olmaya karar verdim. Uzaydaki yörüngeler açısından düz figürlerin ne gibi bir anlamı olabilirdi ki? Demek ki burada katı cisimlere başvurmak gerekirdi.

Görüyorsunuz sevgili okurlar! Şimdi yaptığım bütün keşifleri ve elimizdeki küçük kitabın konusunu artık biliyorsunuz. Bunları azıcık da olsa hiç geometri bilmeyen birine bile söylediğinizde, beş düzenli cismi belirli ve sınırları çizili kürelerle orantılı olarak hayal etmekte gecikmeyecektir. Eukleides'in 18. teoremine (III. kitapta) yaptığı eklemeyi derhal hatırlayacaktır ki, burada yalnızca beş düzenli cismin var olabileceği ya da başka bir cisim hayal etmenin imkânsız olduğu kanıtlanmıştır.

Şaşırtıcı olan şu ki, henüz düşüncelerimi tam olarak netleştirmemiş olmakla birlikte, farklı cisimlerin oluşturduğu düzen söz konusu olduğunda, her şeye rağmen, hiçbir kanıtı olmayan bir önermeye dayanarak –gezegenlerin bilinen mesafelerinden çıkarılan bir önerme– cisimlerin düzeni hususunda amacıma ulaşma mutluluğuna nail oldum ve daha sonra, bu sorunu itinayla incelenmiş nedenler üzerinden araştırırken, hiçbir şeyi değiştirmeme gerek kalmamıştı.

Burada bir anı olarak, o an aklıma gelen ve şimdi formüle ettiğim bir cümleyi size aktarmak istiyorum: "Yeryüzü tüm diğer yörüngeler için bir Ölçüdür; Yeryüzünün etrafında bir dodekahedron çizin: Sınırda yer alan küre Mars'tır; Mars'ın

yörüngesi etrafında bir tetrahedron* çizin: Sınırda yer alan küre Jüpiter'dir; Jüpiter'in yörüngesi etrafında bir küp çizin: Sınırda yer alan küre Satürn'dür. Şimdi Yeryüzünün yörüngesi içerisine bir ikozahedron** yerleştirin: Çizilen sınır Venüs'tür; Venüs'ün yörüngesine bir oktahedron*** yerleştirin: Çizilen küre Merkür'dür."

Resim 35. — Satürn, Jüpiter ve Mars'ın yörüngeleri.

* Dört yüzlü; dört üçgenden oluşan dört yüzlü form, piramit formu. (ç.n.)

** Yirmi yüzlü; yirmi üçgenden oluşan üç boyutlu form. (ç.n.)

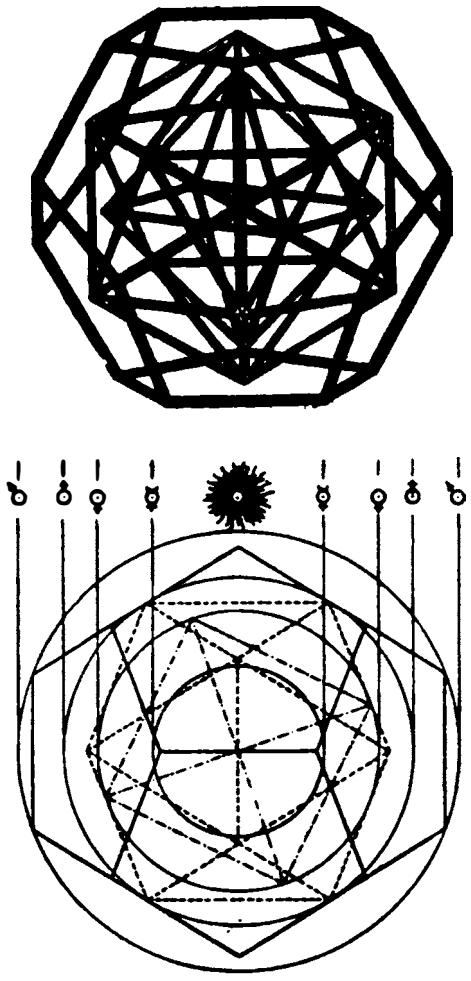
*** Sekiz yüzlü; sekiz yüzü olan üç boyutlu form. (ç.n.)

Burada gezegenlerin sayısının Nedenini görüyorsunuz.

Bu yöntemle hareket ederek çabalarımın neticesine ulaştım. Şimdi bu küçük kitapla ne yapmaya çalıştığımı öğreneceksiniz. Keşfimin bana verdiği mutluluğu kelimelerle anlatmam asla mümkün olmayacaktır. Kaybettiğim zaman için artık üzülmüyordum; çalışmak artık beni huzursuz etmiyordu; ne denli zor olursa olsun, hiçbir hesaptan kaçmıyordum; gece gündüz hesaplamalar yapıyordum ve açıkladığım formülün Kopernik'in yörüngeleriyle örtüşüp örtüşmediğini yahut bir anda esen kötü rüzgârların neşemi alıp götürmeyeceğini görmek istiyordum. Bu sorunları hakkıyla anlayabilmeye muvaffak olduğum zaman –diye düşünüyordum– Kadir-i Mutlak ve Sonsuz İyi Tanrıya, Onun Bilgeliğinin bu müthiş örneklerini ilk fırsatta yayımlamak suretiyle insanlığa ilân edeceğime söz verdim; ki araştırmalar henüz bitmekten çok uzaktı ve esas düşüncemden birçok farklı sonuç çıkarılabilirdi; gene de bunu keşfetme mutluluğu bana ait olacaktı. Buradaki amaç, bu tür meselelere akıl yoran herkesin hiç gecikmeksizin benimle birlikte Tanrıyı onurlandırmak üzere mümkün olduğunca çok keşifler yapabilmesidir; ve hep birlikte Yaratıcının bilgeliğine methiyeler düzmemizdir.

Kısa zamanda her şey yerine oturdu. Karşılıklı gezegenler arasında bir cismin nasıl bir diğerinden sonra yer aldığını ve bütün bu çalışmaya elimizdeki küçük kitabın biçimini verdiğini gördüm; bu durum meşhur matematikçi Mästlin'in takdirini kazandı. Görüyorsunuz ki sevgili okurlar, ben yeminime bağlı kaldım, fakat insanın kitaplarını dokuz yıl boyunca kendine saklaması gerektiğini söyleyen taşlamacı şairi memnun etmem mümkün olmadı.

İşte acele etmemin nedeni budur; fakat sizi bütün tereddütlerden ve olumsuz şüphelerden uzak tutmak için, Archytas'ın (Cicero Lälius, 23) meşhur sözünü size aktararak ikinci bir neden ileri sürmek istiyorum: "Eğer gökyüzüne çıksaydım, Evrenin Varlığını ve yıldızların güzelliğini bütün derinliğiyle

Resim 36. — Güneşin etrafında Mars, Dünya, Venüs ve Merkür'ün yörüngesi.

tanısaydım, yaşadığım şaşkınlık ve neşe gene de beni tatmin etmezdi, eğer sizin sabırlı, dikkatli ve meraklı bir dinleyici olduğunuzu bilmeseydim."

Eğer bunu biliyorsanız ve âdilseniz, o halde beni kınamazsınız, ki bir sebeple bundan çekiniyorum. Ancak, eğer benim ileri sürdüğüm şeylerin doğruluğundan şüpheleniyorsanız, eğer dereyi görmeden paçaları sıvama gafletinde bulunmadıysam, kitabı kendiniz açıp okuyunuz ve şimdiye kadar tartıştığımız sorunu kendiniz takdir ediniz. Benim kısa zaman önce araya yerleştirmeye çalıştığım gibi yeni ve bilinmeyen bir gezegenin olmadığını göreceksiniz, ki böyle bir cüretin haklı bir sebebi yoktu. Bilakis, gene eski gezegenleri göreceksiniz, yalnızca yerleri biraz değişmiştir; buna karşın, yüzeyleri itibarıyla sınırlı cisimlerin yerlerinin değiştirilmesiyle kesin bir biçimde konumlandırılmışlardır; öyle ki, gökkubbenin yere düşmemek için nereye tutunduğunu soran bir köylüye kolaylıkla cevap verebilirsiniz: "Gökkubbe Tanrıya tutunuyor!"

* *
*

Kepler'in eserinin son sayfaları şöyledir:

"Şimdi sevgili okurlar, bütün bunların amacının Âlim-i Mutlak Yaratıcıyı bilmek, ona hayran olma ve tapınma olduğunu unutmayınız. Nihayetinde görünümlerden gizli anlamlara, zahiri fenomenlerden derûni görüye, Evrenin temâşasından Yaratıcının gizli niyetlerine gitmek neye yarar, eğer bunlarla yetinirseniz, eğer ani bir atılımla kalbinizdeki derin bağlılığın ötesine geçip Tanrıyı anlama, Onu sevme ve Ona tapınma mertebesine yükselmezseniz?

Saf ve minnettar bir yürekle, her şeyin en mükemmelini yaratan Tanrıyı övmede bana katılın!
Ey Tanrım! Sen ki dünyayı yaratansın, hepimizin ebedi sahibisin,
Sana sunduğumuz methiyeler dört bir yanda yankılansın![9]

[9] R. A. Schwaller de Lubicz'in Fransızca tercümesi; Fransa'da henüz yayımlanmamıştır.

Şüphesiz senin şanın büyüktür, ki onu güçlü kanatlar taşır,
Senin şanın bütün kâinatın ihtişamıyla çınlar.
Bebek daha ilk babıldamalarından itibaren sana övgüler düzer;
Annesinin bağrında bir kez doyduktan sonra, ona esinlediklerini mırıldanır.
Onun sözlerinin gücü senin düşmanının, Seni, Adaletini ve Yasalarını daima küçümseyenlerin kibrini ezer.
Ben ise tüm evrende ararım senin izlerini;
Mutluluk ve memnuniyetle, göklerin ihtişamını temaşa ederim,
Bu dahiyâne eseri, Kadir-i Mutlak olan senin bu mucizeni gözlerim.
Beşli kaidelere göre gökyüzündeki yolları nasıl kurduğunu görürüm,
Gökkubbenin kalbinde duran güneş Hayat ve Işık verir.
Onun gökteki cisimleri nasıl çekip çevirdiğini izlerim,
Ay'ın nasıl değişiverdiğini; ve onun tamama erdirdiği işleri.
Senin milyonlarca yıldızı gökyüzüne nasıl serpiştirdiğini görürüm.
Ey dünyanın Yaratıcısı! Âdem'in soyundan gelen insan,
Yoksul, düşkün, şu bir avuç toprakta yaşayan insan
Seni nasıl bütün dertleriyle meşgul etti?
Bir kıymeti yok insanın; gene de onu meleklerden üstün tutarsın
Ve ona türlü şerefler verirsin.
Yetmez, bir de başına ışıklı bir taç takarsın.
İnsan senin şaheserin olsa gerek!
Başının üstündeki gökkubbede uzanan yolları onun ayaklarına serersin,
Toprağın bahşettiği her şey, çiftçinin öküzünden evdeki ineğe kadar,
Gölgeler içindeki ormanlarda yaşayan tüm hayvanlar,
Gökyüzünde usul usul uçanlar,
Denizlerde ve nehirlerde yüzenler,

İnsan, kudreti ve ustalığıyla her birine hükmetmeli, hepsini çekip çevirmeli.

Ey Tanrım! Sen ki dünyayı yaratansın, hepimizin ebedi sahibisin,
Sana sunduğumuz methiyeler dört bir yanda yankılansın!

Onuncu Bölüm

"BU" "BİR"DİR VE BİLİNEMEZ

BU Kendini temâşa eder ve o zaman Her Şey oluverir.

Olumlama ve olumsuzlama Ondadır,
Yukarısı ve Aşağısı Ondadır,
Dünyanın doğuşu ve batışı Ondadır,
Eril ve dişi ondadır,
Birbirini tamamlayan her şey Ondadır,
Birbiriyle zıtlaşan her şey Ondadır,
Çift olan her şey Onda tek olur.

O kendini temâşa ettiğinde Evrenin bütün Güçleri var olur.
Onun bakışı Bir olan İki'yi ayırır, ayrı olan İki'yi birleştirir,
Onun bakışı Tanrıyı faş eder, Tanrı ki İki ile Bilinemezin bakışıdır.

Tanrı BİR'de BİR ve ÜÇ'tür,
Tanrı Kelâmdır ve her şeyin Kaynağıdır,

Tanrı şeylerin kökenidir,
Tanrı Sayılardır,
Tanrı tüm Vasıflardır,
Tanrı daima verir kendini vererek,
Tanrı daima vücuda gelir,
Tanrı Işıktır.

Ve ışık İstenci aydınlatır ve İstenç gölge yapar ve bu gölge İstencin suretidir.
Bu Gölgeler bu Dünyadaki şeylerdir.
Tanrı BİR'de Üçtür, İstenç Dörttür, İki'den teşekkül eder.
Bilinemez BİR'i çepeçevre saran Dokuz Güç öyledir,
Tanrı BİR'dir.

Tanrı kendine bakar, o vakit Lucifer Tanrıya bakar; bunlar iki Güçtür, Suların ebedi Tanrısı ile Daimon.
Diamon kendine bakar ve o çifttir,
Tanrının Işığı olan,
ve gizli kapı olan Seth, Beden ve Arzu.
Böylelikle onlar İki ve İki'dir, İstenç Dünya'nın dört elementi.
Yukarıda bir içeride Işık vardır.
O zaman Dünya'nın üçgeni var olur; Bir ve İki,
Üç ve Dört ve Beş, On İki Mekân
ki bunlar ilâhi üçlünün çevresinde döner
ki ilâhi üçlü Evrenin eksenidir.
Demek ki merkezde on iki yüzlü mekân vardır
ve her birinin beş köşesi vardır.
Yalnızca kavranamaz Birlik bu üçlü dünyadan bağımsızdır.
Tanrı tüm isimleri haizdir ve Tanrı her şeye hükmeder.

Tanrı Üçtür ve bunlar Güçlerdir.
Kendisine bakan, İki'dir, kendisi ve öteki; bu, tohumdur.
İki kez kendisi ve öteki çoğalırlar.
Ve biçim kalır ve devam eder.

Ancak Işık Işığı arar ve kalmak istemez.
Her şey İstencin suretindedir ve bütün dünya İstencin suretidir ve İstenç Sayıdır.
Dört'ten doğar, Dokuz ile Bilinemezin birliğidir.
Bunlar tüm sayılar ve tüm istençlerdir, her şey onlardan doğar.
Böylelikle yukarıdaki gibi olan aşağıdaki oldu.
Ve BİR'in bakışından gelen tek şey oldu.
O vakit Tanrı duyulmak istedi ve duyan şey oluverdi.

Ebedi Yaratılış için Bir İlâhi

Sana söylenenlere kulak ver:

İlk Zaman, Tanrının Işığı gözle görülmez.

Kendi ve Öteki Tanrının bağrında savaşır; Kendi ve Ben Tanrının Işığı için kapışırlar. Fakat Öteki Işığı alır ve kalçasında (cinsiyet) saklar, o zaman Işık var olur ve Işık gözle görülür olur ve Karanlıklarda kendini gösterir.

Öteki olan Ben, Tanrının Işığını, Tanrının yansıması olan *Seth*'i kalçasında saklar ve şöyle der: Ben ebedi olumsuzlama olacağım ve Benimle Tanrının Işığı görülür olacak.

Bu bir günün ilk gecesidir ve Suların içinde her şeyin birbirine karıştığı ilk Zamandır.

İkinci Zaman, Kendi ile *Seth* arasındaki kavga devam eder. Yükselir ve alçalırlar ve böylece yukarıyı ve aşağıyı, soğuğu ve sıcağı yaratırlar; ve nihayet Ben, Suların derinliklerinde gizlenen Işıkla birlikte kaçar, Kendi'yi Yukarı kovalar; ve bu vaziyet uzamı, Göklerin sularını Yerin sularından ayırır, Yeryüzünün suları altını ve ölü kanı, tüm şeylerin maddesini ve Ben'i bağrında muhafaza eder.

Bu ikinci günün gecesidir ve ikinci zamandır.

Üçüncü Zaman, Kendi görünmez Işığa doğru yoğunlaşır ve *Seth* toprakta kurur ve görülür hale gelir; ve içinde havayı taşıyan sular içinde ateşi taşıyan topraktan ayrılır. Ve tohum toprakta gizlenir.

Bu üçüncü günün gecesidir ve üçüncü Zamandır.

Dördüncü Zaman, savaşanlar birbirini temâşa eder, güçlerini toplar ve uzamı çağırırlar. Kendi uzamdan edilgen Zamanı talep eder ve Ben ondan aktif Hareketi talep eder. Böylelikle hakiki Işık geceleri parlar ve görülür. Işık gündüzleri parlar ve bunların ikisi Dünyada kendilerine ait alanları belirleyen bir haç çizerler.

Bu vaziyet yönleri, gündüzleri ve geceleri, mevsimleri ve Ay'ın altındaki zamanları belirler ki buralardaki tüm görünümler yanıltıcıdır.

Bu dördüncü günün gecesidir ve dördüncü Zamandır.

Beşinci Zaman, Kendi yeniden Ben'in peşine düşer; birleşirler ve ayrılırlar ve her seferinde *Seth* bu mücadele içinde zayıflar.

Halihazırda yedi ve dokuz kez birbiriyle çarpışmışlardır; sular ve havalar yaşamla ve yaşayan sayısız varlıklarla dolar; zayıflar güçlülerin yıpratıcı savaşından yararlanırlar.

Bu beşinci günün gecesidir ve Kendi zaferini görür.

Bu beşinci Zamandır.

Altıncı Zaman, toprak zayıf düşer ve tohum toprakta filizlenir ve topraktaki bütün bitkisel ve hayvansal yaşamı yaratır; yürüyenleri ve tırmananları; kendi türünün tohumuna uyarak çoğalma gücü bakımından Kendi'ye ve Öteki'ye katılan tüm yaşamı yaratır. Her canlı tür dünyadaki dokuz mekândan birinin gölgesidir, biricik bir varlıkta bir bütün olarak biraraya gelen bir sayıdır ki bu bütünün ve ahengin imgesidir.

Bu, toprağın birleşen kalıntılarından yaratılan insandır, Kendi ile Ben'in Tanrıdaki savaşıyla açığa çıkan Bütün'ün su-

retinde yaratılmıştır ve insan bu savaşı kendi içinde yaşamaya devam eder. Bu nedenle insan BİR'de edilgen ve etkindir, eril ve dişidir, zira o henüz Tanrıya öykünerek kendine bakmamıştır.

Bu insan, Tanrıdan yansıyan Işıkta yeryüzüne ve yeryüzünün barındırdıklarına hükmeder, ki bu Işık onun toprağın üstündeki ve altındaki ruhudur.

İnsan Bütün'ün suretinde yaratılmıştır, kendi içinde kusursuzdur ve dünyanın tüm eserleri onda tamama erer.

Bu altıncı günün gecesidir ve altıncı Zamandır.

Yedinci Zaman, her şey tamama erer.

Seth, Kendi'nin Işığı ondan geri alması nedeniyle zayıflamış bir haldedir ve bundan böyle yalnızca altındaki ve dünyanın kanındaki görülür yansımayla parlar; o yaratabileceği her şeyi yaratmıştır; ve bu [yeryüzüne] yansıyan Tanrının dinlenmeye çekildiği gündür.

Böylelikle yeryüzündeki yaşamın Zamanı başlar; bu Zaman yaratılış zamanlarının suretindedir; ilki gece ile gündüz arasında bir buhar yayar ve bu buhar bütün yeryüzünü ve onun barındırdığı tüm şeyleri sular ve bu on gün boyunca günde dört kez yapılır; bütün tohumlar şişer ve açılır ve kısa zaman sonra buhar dinlenmeye çekilir ve yenilenen toprak tüm şeyleri filizlendirir.

Bu yeni toprak Heden* adını alır ve yaşayan insan bu toprakta barınır; ve her türlü istek ve yasak ve çift olan her şey ve Ateş ve Su.

Toprağa yerleşen İnsan bahçesine bakar ve her şeye kendinden bir isim verir, fakat henüz kendini temâşa etmemiştir.

O zaman duyuları gündüz ile gece arasında karanlıkta kalır ve on ikinci güne kadar kendini temâşa etmeye başlar.

---

* Burada yazar Aden'den bahsediyor olabilir; ancak bu konuda tam bir netlik yoktur. (ç.n.)

On üçüncü gün Güneş ışık saçmaya başlar ve insan uyanır, kendine bakar, Onda (Kadında) görür kendini, öteki Benini. Kendi'nin Işığıyla parlar, fakat O da Kendine ve Ötekiye dâhildir.

İnsan Ona şöyle der: Sen benim öteki Ben'im gibisin; ve O cevap verir: Sen Benin Ötekisi gibisin, sen benim düşmanımsın, ama benim arzum Sana doğru akar.

Böylelikle Erkek ve Kadın birbirini tanır; birlikte ölmek üzere birleşirler ve tohumlarıyla ölüme karşı savaşırlar.

Yeryüzündeki İnsanın ilk Zamanları burada tamama erer.

Bu andan itibaren soylarının Zamanı başlar. Bilge insanlar bu zamanları yazmışlardır ve bilgeliklerini ve tarihlerini Yeryüzünün insanlarına miras bırakmışlardır.

Yazılan bu kitap Ebedi İnsana miras bırakılmak üzere yazılan ilk kitaptır.

* *
*

İşte yeryüzünün sonlu İnsanı ile sonsuz İnsan için bunlar söylenmiştir.

Adam kendine baktığında ve kendini Onda gördüğünde, kendini tanıdığı için mutlu oldu ve bu onun en büyük mutluluğuydu.

Adam kendini Onda sevdi ve "Ben varım," dedi.

O zamandan beri bütün çelişkiler kendinde (adamda) barınır her şey kendisine görünen iki surete bölünür.

Evet ve Hayır onun kalbinde ve aklında yaşar.

Tırmandığı zaman düştüğünü görür.

Büyüdüğü zaman küçüldüğünü görür.

Verdiği zaman yoksullaştığını görür.

Taptığı zaman küfrü düşünür.

Sevdiği zaman nefreti görür.

Sahip olduğu zaman kıskanç olduğunu görür.

Güzeli aradığı zaman çirkinliği hesaplar.

İyiyi bulduğu zaman Kötüyü anlar.

Tanrıyı aradığı zaman İnsanı bulur.
Doğduğu zaman ölüm için hazırlanır.

Doğarken acı çeker, Yaşamdan zevk alır ve ölüm onun en büyük korkusudur.

Fakat ona "toprağa sahip olacaksın," denir ve o toprağa sahip olmak ister ve sahip olmaktan ve hükmetmekten keyif alır.

Kadına "sana sahip olacaklar," denir, fakat kadın başkaldırır ve sahip olmak için baştan çıkarmaktan keyif alır.

Adam kendi itaatinden kıskançlık ve aşağılanma yaratır.

Kadın kendi itaatkârsızlığıyla kıskançlığı ve aşağılanmayı aşar.

Ve kadının evladı olan Adam "ben varım," der ve kadın evladını göstererek "ben varım," der.

Yeryüzü bu insanlara aittir ve bu insanlar yeryüzüne aittir ve insanlar, yaşadıkları dünya olan Yeryüzünün var olduğu zaman kadar var olurlar.

Denir ki Heden bahçesinin ortasında bir ağaç vardır ve bu ağacın meyveleri, kendini kadında gördükten sonra onları yiyen insanları ölümsüz kılar.

Bu ağaç Yaratılışın ilk günü toprağa ekilmiştir ve üç gün boyunca meyve verir. Bu meyveler yalnızca görülmez Işıkta olgunlaşır ve tenlerini oluşturan ilâhi Işığı taşırlar.

Tüm tohumları nemlendirip çözüveren karanlık sis kendini gösterdiğinde, bahçenin ortasındaki ağacın meyvesi tüm tohumlar gibi ölür ve vadideki sis yoğunlaştığında yeni bir toprak doğar ve bu topraktan da Bütünün suretinde bir insan doğar, fakat ötekinin tortu halindeki Toprağı insanda bulunmaz.

Aynı zamanda bu insan (adam) kendi kendisinin temâşasında kendini yok eder ve güneşin gününde bedeni uyanırken, duyuları öteki kendisinin güzelliğini temâşa eder ve ondan korkar.

Adam Kadına şöyle der: "Var git kendi yolundan, zira ben Toprakta doğmadan önce senin içinde öleceğim."

Ve adamın bedeni yok olur ve ruhu üç gün boyunca Kendi'yi temâşa etmeye devam eder.

Gece geri gelmeden uyanır, Toprağın Güneşine bakar ve Güneş karanlıklara iner.

Toprakta doğmadan önce ölü olduğu için, İNSAN ebedidir.

"Ben Yaşamım," der adam.

Ve Kadın Adama bakar ve sorar: "Ben kimim?"

Adam cevap verir: "Sen yalnız bir görünümden ibaretsin. Fakat görünüm olmaktan vazgeçmek istersen, sen de Yaşam olursun. Ve sen, kendi içinde, tıpkı benim gibi Yaşam olacaksın. Ve her birimizde, her birimizin bütünleşmiş ruhu ebediyen yaşayacak; ve ruh biliyor olacak. Ve her şey çürüyüp gidecek, fakat "bütünleşmiş her ruh" yaşayacak, çünkü o ebedi yaşamdır. Gölgesiz Işık."

Ve Işığın temâşasıyla yok olan ebedi insan her birinde bir olarak vardır. Ve bu onun en büyük mutluluğudur, zira hiçbir zıtlık ya da çelişki yoktur.

Kalbinde Evet, aklında Hayır yaşar ve onu çekip çeviren kalptir.

Aklı Hayır der ve ister; kalbi Evet der ve hiçbir şey istemez.

Yükselmek istemez, zira o zirvededir.

Büyümek istemez, zira o en büyüktür.

Vermek istemez, zira o kesintisiz vermedir.

Tapmak istemez, zira o bizzat tapınmadır.

Sevmek istemez, zira her şeyi kendi bağrında dönüştürür.

Sahip olmak istemez, zira o Her Şeydir.

Güzeli bilmez, zira o Güzelliktir.

Tanrıyı aramaz, zira Tanrı onun içindedir.

O ölemez, zira doğmadan önce ölüdür.

Ve şöyle der: "Ben nedir?" Her şeyi bilir, fakat Beni bilmez.

Ve ikiye bölünmüş insanlar şöyle der: "Şu geçip giden hangisidir? Herkesle ve bizimle alay ediyor."

Ama o geçer ve kendini verir.

Ve ikiye bölünmüş insanlar şöyle der: "Ona bütün nefretimizi kusalım," fakat ondan nefret edemezler ve onu unuturlar.

Bir tek hayvanlar ona yönelir, ona varır ve üzgün gözleri etrafa güven verir.

İKİNCİ KISIM

Birinci Bölüm

İKİ AKIL

Batı kaçınılmaz olarak Antik Çağ'ı kendi vasıflarının ışığında ya da daha doğru bir ifadeyle, sahip olabileceği öteki olasılıkları göremeyecek kadar katı bir şekilde *benimsediği* zihinsel becerilerine dayanarak farz ettiği şeylere bakarak değerlendirmektedir.

Ne var ki *akıl* sorunu çözülmüş olmaktan çok uzaktır. Beyinsel zekânın yanında, "beyincilik" diyebileceğimiz yaklaşımın bağımsız bir fenomen olarak muamele ettiği bir duygusal zekâmız vardır.

Hayvanların belli bir zekâsının olduğunu kabul ediyoruz, fakat bu zihinsel kompleksi içgüdü adı altında kestirip atıyoruz. Oysa sözlü bir emri evcil ya da alışkın olduğumuz bir hayvana iletmek mümkündür, yeter ki söz konusu hayvanın verilen sözlü emrin ne anlama geldiğine dair bir alışkanlığı olsun. Bir ses veya sözcük hayvanın belli bir şekilde davranması gerektiğini ifade eder. Fakat yapılan gözlemler, hayvanın duygusal yetilerinin insanın duygusal yönelimini algıladığını

gösteriyor ki, bunun için insanın duygusal eğilimini sözle belirtmesi gerekmiyor, zira hayvan *duyumsanan eğilimi* anlıyor, tıpkı yer sarsıntısını ya da diğer olağandışı olayları duyumsadığı gibi; benzer şekilde sahibinin gezintiye ya da yolculuğa çıktığını anlıyor ya da ölüm denen şeyi hissediyor.

Aynı zekâ kategorisi içerisinde, insanlar arasındaki düşünce aktarımını da sıralamak gerekir. Bir düşünce duygusal olarak duyumsandığında, bu duygu bir insana veya bir insan topluluğuna aktarılır ve burada mesafenin hiçbir önemi yoktur. Anne ile çocuğu arasında *duygusal* bir bağ vardır.

III. Thutmosis'in yegâne yoldaşı, kraliyet mührünün taşıyıcısı, kraliyet elçisi Intef'e ait dikilitaş onun vasıflarını uzun uzadıya aktarır; bu vasıflar arasında şunları okuruz:

"... Bir şikâyeti bulunan herkesin ve sahtelikten uzak duran hakikatli kimselerin isteklerini yürekten dinleyen, âdil, dürüst ve insaflı bir kalp taşıyan, ağzından tek kelime çıkmadığı halde düşünceleri kalbiyle bilen ve anlayan hakikatli şahsiyet, kalbinin sesini dinleyerek akla hitap eden insan..." (Urk, IV, 970.)

Bizim düşüncemiz daima *betimseldir* ve hattâ görsel diye tanımlanabilir. Herhangi bir şeyi düşünmemiz, bu düşünce imgeler ya da yazılar halinde bize sunulmadığı müddetçe imkânsızdır. (Sesli veya sessiz) bir ifade olmaksızın, yani imgesel ve betimsel bir söyleyiş olmaksızın, zihinsel düşünce söz konusu olmaz. Zihinsel olan kalıpçı ve sınırlayıcıdır, hissettiğimiz ya da belirttiğimiz bir şeyi imgeler halinde sıkıştırır. Zihinsel töz merkeze, sabitleyici şeyin tanımına yönelir: Merkezseldir, merkez yönelimlidir.

Buna karşın, duygu işitsel diye tanımlanabilir; yayılır, genleşir. Duyu hissi (bir netice olan duyguyu kastetmiyoruz) yayılımcı bir töze sahiptir. Duygu ise duyusal zekânın kalıpçı kompleks üzerindeki yayılımcı etkisinin bir sonucudur; insan düşüncesi ile aracılık kuran, zihinsel bir yoruma imkân veren bir tepki olarak.

Hayvanlarda duyusal merkez doğrudan doğruya merkezî sistemin aktif ve yönetici odağına geçer.

Duyusal merkezin bu zihinsel kaynağının bilinmesi, beyinsel zekâyla bağlantılı olarak, bambaşka bir düşünce ve davranış biçimine bizi götürebilir. Bu bilgi her türlü fiziksel ya da betimsel aracılıktan bağımsız olan doğrusal bilgiyi reddetmez. Sezgiyi yaratan şey burada yatar ve bu yeti, uygun bir biçimde hazır bulunan kişiler arasında, hiçbir dışsal işaret olmaksızın düşüncenin aktarılmasını sağlayacak şekilde yetkinleştirilebilir. Buradaki temas (ki bu gerçek bir kişisel özdeşleşmedir) bizim analitik zihinsel hareket tarzımızın nicel mekanik zincirlenmelerden başka bir şey görmediği alanlarda, teknik ve pratik nitelikteki problemlerin çözümüne imkân verir.

Antik Mısır Bilgeliği

Firavunî Mısır'ı incelemek için pejoratif bir önyargının (Antik Mısır'la ilgili bilgiler noktasında birçok çevreye hâkim olmuştur) karşısına lehte bir yargı koymak doğru değildir. Meselelere oldukları gibi bakmak gerekir, bugünkü imkânların görmemize izin verdiği ölçüde.

Dinî alanda, her şeyden evvel, sembolik bir mitosun biçimlendirdiği ve anlaşılması kolay olmayan bir teolojinin, sembolik anlama derinlemesine nüfuz edemeyen halk kesimi için kolaylıkla putperest bir niteliğe bürüneceğini kabul etmek gerekir.

Bu, Hıristiyanlığın tarihsel karakterinin muhafaza edilmesi için makûl bir sebeptir.

Buradaki araştırmamız bilhassa ezoterik anlama –Tapınak anlamına– yönelik olduğundan birtakım genelleştirmelere sapmamalıdır ve *halka özgü bir Bilgeliğe* inanmaya izin vermelidir. Halkın "tanrıları," korkuları, batıl umutları ve "büyücülükleri" vardır. Musa'nın halkı tarafından Mısırlıların putperestlikle suçlanmasının kendine özgü nedenleri vardır, fakat

aynı zamanda Tapınağın muhafaza ettiği Bilgiyi[1] kasıtlı olarak bilmezlikten gelen bir kötü niyet sergiler ve buna ek olarak Musa'nın halkına sunduğu dinî savunuların anlamını aydınlığa kavuşturur: *Herkesin ulaşabileceği* soyut bir güç, adalet dağıtan ve öç alan bir Tanrı; bu bir başka sembolizm biçimidir, fakat halka özgüdür ve bir seçkinler sınıfına mahsus değildir.

Derinlerdeki anlam aynı olarak kalır, fakat bunun ifade edilme biçimine gelince, bir aşırılıktan başka bir aşırılığa düşmek anlamına gelir.

Reenkarnasyon ilkesi ve Kefâret ilkesi gibi temel, gerçek ve değişmez teolojik temaları düşünürsek, firavunî teolojide derin bir bilgeliğin olduğunu kabul etmemiz gerekir.

Kefâret bir vaattir, ilâhi bir lütuftur, ölümsüz ruhuyla hayat bulan ve mutlak surette bütünleşme yönünde bilinçli bir amaç izleyen insan için vardır;[2] fakat bu her insanda gerçekleşen doğal bir bağış değildir. İsa (ilâhi Kelâmın "meshedilmesi") Onu kendi varlığında hakikate dönüştüren kişi için Kefaret verendir. Fakat kefâreti hususi bir dogma olarak ortaya koyduğunda, bunun kaçınılmaz bir tamamlayıcısı olarak lanetlenmeyi ve cehennem azabını davet etmiş olur.

Bir diğer temel tema karmaya ilişkin sonuçları olan Reenkarnasyondur ve bu özgürleşmeye doğru giden bir tükeniş "çarkı" oluşturur. Bu herkes için geçerli bir yasadır. Cezalandırma reenkarnasyondur, fakat reenkarnasyon aynı zamanda kefaret ödemeye ve tinsel bütünleşmeyi kademeli olarak gerçekleştirmeye imkân veren ilâhi bir bağışlamadır.

Reenkarnasyon ilkesi, Doğaya ilişkin gözlemlerin zorunlu bir neticesi olan *tekâmül olgusuyla kanıtlanmış bir gerçekliktir*. Bu acımasızlıktan ve tehditten uzak hakiki bir adalettir, herkesin kabul ettiği bir adalettir. Aynı zamanda dinî bir yöneti-

---

[1] Bununla birlikte Kitabı Mukaddes Musa'ya da öğretilen firavunî Bilgeliğin varlığını kabul eder.

[2] Bkz. Isha Schwaller de Lubicz, *La Lumiere du chemin*, VI. bölüm ve *Le Roi de la Théocratie pharaonique*, IX. bölüm.

min kolektif biçimidir, tıpkı bunun karşısında yer alan Kefâret ilkesinin (ki bu bireyseldir) dinî yönergelerin *bireysel* formunu oluşturması gibi. Uzun süreler hayatta kalıp asgari düzeyde sorunlarla karşılaşanların, reenkarnasyon inancıyla yönetilen topluluklar ve halklar olduğu kanıtlanmıştır.

Firavunî Mısır halk düzeyinde Osiris kültünü –yeniden oluş ve reenkarnasyon kültü– muhafaza eder; fakat Tapınak odağında biraraya gelen seçkin kesime Horus ilkesini, Kefaretçi Horus'u öğretir. Mistik anlamda, seçkin kesim bütün çabasını enkarnasyonlardan kurtulmaya, yani bedensel tekâmül amacına yönelten kişilerden oluşur. Evanjelist Aziz Yuhanna'nın açıkça belirttiği gibi, ilâhi Kelâm başlangıçtan beri vardır. İlâhi Kelâm "ete kemiğe bürünerek" Evreni, Kozmik İnsanı (*Upanishadlar*'daki *Purusha*) açığa çıkarır. O şeylerin kökeninde yer alır ve kefâret imkânını içinde taşır, zira ayrıştırıcı, bölücü Neden zorunlu olarak kendi içinde birleştirici ilkeyi barındırır.

Evrenin Efendisi olan yalnızca tek bir Hakikat vardır.

* *
*

Sınırlı bir düzeyde Yunanlarda yankı bulan bir Bilgi üzerine kurulu Kadim bir ilmin bekçileri olan Tapınakların kesin surette kapanmasıyla birlikte, gnostisizm adı altında toplanan bireysel arayışlar başlar.

Gnosis –yahut Bilgi– insanların zihnini çok meşgul etmiştir. Attika'da olduğu gibi Mısır'da da Tapınak gnosisin merkeziydi. O zamanlar gnosise açılan kapının anahtarını aramanın önünde hiçbir engel yoktur. Bilgelik dostları için, gnosis üzerine araştırmalar yapmak bir görev addedilir. Daha sonraları gnostisizm Kiliseye karşıt bir tür öğreti haline gelir; bu artık sadece hakikat aşkı değildir, fakat esasen zihinsel kurguların hiçbir sınır tanımadığı tehlikeli bir bireysel yorumdur; böyle olunca –insanın tabiatındaki kibirle ve onda temel bir yer tutan boş ve geçici heveslerle– kişiyi kolaylıkla inançsızlığa götürme tehlikesi barındırır. İsevî tutkunun salık verdiği sade ve

sarih vahiyle yetinmek için, ondaki ezoterizme dair bir sezgiye sahip olmak gerekir. Horus'la yücelen Osirisçi Tutku.

* *
*

"Neter Neterou," Bir ve bilinemez Tanrı antik Mısır'da (Hindistan'da olduğu gibi; orada tehlikeli derecede karmaşık bir yapı kazandığı halde) mantıksal çıkarıma dayanan bir nosyondur.

Mevcut insan gizli olarak Kozmik İnsan olduğu için, kendi Bilinci itibarıyla bir evrim geçirir ve bu evrim bazı aşamalar üzerinden onu evrenselliğe götürür. Mevcut durumla karşılaştırıldığında, söz konusu aşamalar bizimkinden oldukça üstün eyleme kudretlerini temsil eder (Azizler ve Üstadlar) ve evrim söz konusu olduğuna göre –ki bu alt aşamalarda kontrol edilebilir bir şeydir– mantıksal olarak, insan-ı kâmile denk düşen nihai bir aşama vardır.

Bu henüz "mekanist" bir düşünme tarzıdır, fakat Bilgenin konumunun tasavvur edilebilmesine imkân verir, zira burada Bilgelik olmazsa olmazdır, çünkü Bilincin "kusursuzlaşması" nitel bir açılımın ve genişlemenin bilgisine sahip olmayı gerektirir ki bunun beyinsel düşünmeyle hiçbir ortak yanı yoktur.

Firavunî Mısır'da Kral içinde devindiği döngüdeki mevcut insanın kusursuzluğunu sembolize eder. Böylelikle Kral kimi zaman *Neter* olarak sıfatlandırılır, fakat burada o ne Tanrıdır ne de Doğanın İlkesi olarak *Neter*'dir. Kozmik güçlerden biri olarak da nitelendirebileceğimiz *Neter* ya da fonksiyon insan-biçimleştirilmiştir, fakat *asla insanileştirilmemiştir*. İnsandaki doğuştan gelen fonksiyonlardan ya da güçlerden birini, insan olurkenki gelişim aşamalarından birini temsil eder.

Karşı Antik Yunan'da Daimon ya da Olimpos tanrıları insanileştirilmiştir. Delfi'deki Apollo'nun adlandırılma biçimleriyle zıtlaşan hiçbir şey söz konusu değildir; hiçbir sembol onu bir Prensip olarak ayrı bir yere koymaz. Fakat bu durum "insa-

nileşmiş" sanatçının yarattığı bu eserin kusursuzluğunu hiçbir şekilde azaltmaz.

Kuşkusuz, Hellenik mitosa yön veren şey daima aynı antropokozmik yönergedir; fakat bu Hakikatin tersi yönünde gerçekleşir. Kozmik insanın düşüncesi toprağa düşer. Bu kozmik insan –insanileşmiş– geri döndüğünde, amacı kendi evrenselliğine geri dönmektir: O Olimpos'a doğru gider, fakat Olimpos insana gelmez, insan gibi olmaz.

İnsan Tanrının suretinde yaratılmıştır, ancak Yunanların tanrıları insan suretinde tasavvur etmeleri onların zihniyetinin gerçek bir göstergesidir.

Firavunî Tapınak *Neter*lerdeki insani betimlemeleri gerek kafanın biçimiyle ya da kafadaki biçimlendirmelerle, gerek kıyafetler ve atfedilen sıfatlarla yapar. *Neterlerin bir ismi vardır* ve bu mevcut insandaki organik olarak doğuştan gelen yaşamsal fonksiyonlardan birinin ismidir.

* *
*

Yunanların dünyadaki en salim ve dindar kimseler olarak gördükleri bir halkın yaşadığı Antik Mısır'da, her insan her şeyden evvel Yaşamın daimi anlarıyla meşguldür.

Taşlar tapınakların inşasına vakfedilir, fakat aynı zamanda –ve bilhassa– daimi evin, yani mezarın inşasına vakfedilir. Mezar zamana karşı dayanmalıdır, uzun ömürlü, kalıcı taşlarla inşa edilmeli ya da kayalara oyulmalıdır.

Dünya hayatındaki geçici ikametgâh kaba tuğlalardan yapılmalıdır; Kralın sarayı da buna dâhildir ki, yeni Kral sırf kendi evinde yaşamış olmak için bu ikametgâhı "yeniden katlayacaktır." Böylelikle Mısır halkı varoluşu itibarıyla kendi imanı ve inancıyla tutarlı kalacaktır.

Mekanik, düşkün ve geçiş niteliğindeki bizim uygarlığımızın herhangi bir üyesi, *Tapınak* etrafında biraraya gelen bu eski Nil halkı gibi yaşamak zorunda kalsaydı, böylesine basit ve

Doğaya yakın bir hayattan dolayı acı ve üzüntü yaşardı. Tapınak iyi yürekli insanlar için huzurlu bir barış adasıdır.

Bu barış ve huzur yuvasını nerede bulacağımızı artık bilmiyoruz ve muhtemelen çoğunluk böyle bir huzuru katlanılmaz bulacaktır.

İkinci Bölüm

TÜM GÜNLERİN GİZEMİ

TÜM GÜNLERİN GİZEMİ: Babanın ve onun babalarının bütün gücü *tohum*da yatar. Kromozomdaki gen babanın bütün kalıtımını biçim, töz ve karakter olarak taşır. Ardından bu tohum annenin kalıtımını ondaki besinin taşıdığı tözle birlikte sabitler.

Gözle görülür ve elle tutulur bir biçimi olmaksızın, tohum doğumunu sağladığı şeyin modeli, İdesidir; o aşkın bir Güçtür. Bedensiz modelin çevresinde biçimsiz bir töz yaşayan, bütünlüklü, kompleks ve Güç tarafından düşünülmüş bir varlık olarak yoğunlaşır.

İde'den –onun ereği– Forma doğru gerçekleşen ezoterik eylemden ekzoterik, geçici "erekler," görünür biçimsel aşamalar çıkar.

Bu dünyanın mucizesidir ve varolan her şeyin bir tohumu vardır; tıpkı İstenç ve Düşüncenin zihinsel yaratım için tohum olmaları gibi.

Aşkın *bir* Güç düşüncesi evrensel, edilgen Tözden gelen *bir* tözü (şu veya bu tohumu bekleyen töz) belli bir ürün, bir kalı-

tım öznesi, bir dünyanın yerini alan bir dünya olmaya zorlar: Hedeflenen ereğe, yani İnsana doğru yönelen tüm geçici erekler üzerinden varolan *tek bir Tözdeki tek bir Güç*.

İnsanlığın sona ulaştığı noktada bedensiz insan gelir, *Güçteki Töz*.

* *
*

Olmamak, olmak ve artık olmamak Evreni görünür kılan *nabız atışıdır*: Geçici erekler. Güç-İde, Form-Erek ve formsuz Güç yaşamsal alternatiflerdir, kozmik nabız atışıdır.

İde ile Şey arasındaki aşamaların –geçici erekler– değişmez bir biçimde birbirini takip etmesi Yaratılış Yasasını sabitler.

(Hava, sıvı ve katı aracılığıyla) özümseyen organlar, bilgi veren –akıl ve duyular için– organlar gibi, özümsedikleri ya da duyumsadıkları şeyle aynı tabiatta olan bir enerjinin uzantılarıdır.

Görünmezi görünür, nüfuz edilemeyeni nüfuz edilebilir kılan aşikâr gizemin tartışılmaz hakikati Bilgeliğin Kelâmıdır. Yaratılış Yasasındaki değişmezlik geleneksel felsefenin temelidir. Bu kılavuzlardan yoksun her türlü araştırma bizi bir çıkmaza ya da hiçliğe götürür.

Her şey yaratılmış ya da doğurulmuştur; bu şekilde tezahür eden şeyin ne olduğunun bir önemi var mı? Bilgi yaratanda ve doğurtandadır.

Başlangıçta üçleme vardır. Sözgelimi cisimlerin birbiriyle çarpışması sesi üretir; bir itki, bir direnç ve bir etki/sonuç vardır. Bu durum algılayan şeyle birlikte üçüncü kez yeniden başlar. Ses hacim halinde, yoğunluk olarak alternatif eşmerkezli küreler halinde genişler ki, bunlar dikey ekseni ve yatay düzlemin iki boyutunu belirler. Ses kendi içinde hacmi, yönleri, oktavların prizmasını, yoğunluk katmanlarının küresel yayılımlar halindeki genişlemesinde ortaya çıkan yeni seslerin yayılımını içerir; zaman aralıklarındaki ve sayılarındaki eşzamanlılıkları ve karşılıklı etkileşimleri, yani sesin *özelliklerini* içerir. Bu özel-

likler biraraya gelerek işitme organını oluşturan enstrümanlarda somutlaşır.

Kulak duymak için *yaratılmamıştır*. Bir kıyının yatağı ve biçimi ırmak için yaratılmıştır, diyebilir miyiz?

Ses kulağı yaratmıştır, bu nedenle kulak sesi algılar.

Bu bağlamda, maddenin farklı hallerindeki enerjiler "evrim" aracılığıyla bilgi-veren duyuları yaratmıştır.

Gücün Düşüncesi işlev gören organı yaratır ve Düşünce eylem halindeki Bilinçtir.

O halde Antropokozmos öğretisi bize şunu söyler: Sesi tanımak için kulağı, ışığı tanımak için gözü incelemelisin.

* *
*

Gebelik İde, form ve madde arasındaki boşluğu doldurur. Nefes alma ve nefes verme, nabız atışı ve bunların art arda gelişi her bir ânın başka bir gizemidir. Bu gebeliktir. Süreler arasındaki düzenli orantısal bağıntı ritmi oluşturur. Saat, gün, ay, yıl ve gökyüzündeki hareketler arasındaki örtüşmeler atomların, canlı hücrelerin, varolan tüm şeylerin ritimlerini barındırır.

Düzensizlik ise dünyayı, Ahengi yaratır: Düzensizlik parçaları dağıtır ve parçalar, aralarındaki yakınlık ilişkilerini takiben yeniden birleşirler. Düzensizlik, kaos; düzen, ahenk: Ritimler alternatiftir, yani sırayla birbirlerinin yerini alırlar.

Gebelik yapmak ve bozmaktır, yaratmak ve yıkmaktır, doğrulamak ve inkâr etmektir, sıkıştırmak ve aralamak/genişletmektir.

Var olmuş olan şey var olacak olanın tohumu olur; bozulan form onun ardından gelen formun temelini oluşturur: *Yaratılış*.

Yaratılışın her bir evresi açısından, erek, kendisinden önce gelenin doğuştan Bilincidir. İnsanlık açısından *Yaratılışın* ereği insandır; Bilgelik açısından *Yaratılışın* ereği, kendini oluşturan unsurların yaratılışından azâde olan Kozmik İnsandır, doğuştan gelen bütünlüklü Bilinçtir.

Böylelikle Evren insanda cisimleşir ve o gizil İnsandan başka bir şey değildir, Antropokozmostur.

İnsan Bilgeliğin üzerinde Evreni, Yaratılışı ve İşlevleri okuduğu kozmografik haritadır, düzlemdir.

* *
*

ANTROPOKOZMİK TEMEL felsefeyi düşünce spekülasyonlarıyla sınırlandırılmış kısıtlı çemberden kurtarır ve ona deneysel uygulamalar için gereken nesneyi sunar. Bu Sanat ile Bilimin sentezidir; İnanç ile Aklın, Düşünce ile Deneyin, Duygular ile Kanıtların sentezidir.

Enerji-Neden minerale dönüşür, mineral bitkiye dönüşür, bitki hayvana dönüşür, hayvan insana dönüşür, insan Kozmik İnsana dönüşür ve Aziz, Buddha, İsa (*Jehoshuah*) olur. Mineral Neden'deki ayrışmadan doğar, bitki mineraldeki ayrışmadan doğar, hayvan bitkideki ayrışmadan doğar, insan hayvandaki ayrışmadan doğar ve Kozmik İnsan insanlığın ayrışmasından doğacaktır. Yaşamsal ayrışma, aşılmaya maruz kalan Bilinçtir.

Yaratılış Bilincin uzantısıdır.

* *
*

İNANMAK, BİLMEK ve TANIMAK Tapınağa girmek için geçilen üç kapıdır.

"Bilmek" mevcut duyusal araçlarla inanılan şeyin hakikatini saptamaktır; "inanmak" gösterilemez/kanıtlanamaz olan şeyin hakikatine kani olmaktır; fakat *Hakikat* inanılan ya da bilinen, inanılan ve bilinen şeyin var olan şey ile uyumudur. Bu özdeşleşme Bilgidir; Tapınağın ötesine geçilen kapıdır: Varlıkta var olmak.

İnsandaki Evrene inanabiliriz, Evreni insanla tetkik edebiliriz, zira insan insandaki Evrenle iç içedir. Evrenin insanla özdeşliği insanın İnancının, ondaki İlmin kaynağıdır, onun kurtuluş vaadidir. "*Orta* ağacın" Bilgisi (Musa'nın *Yaratılışı*).

* *
*

Kaynak Birliği, amaç Birliği, işlev Birliği üstün insanın ahlâkını kuran bir dayanışma gerçekleştirir. Evrensel kürenin yüzeyindeki herhangi bir noktada Nedensel Enerjinin –nüfuz edilemeyen– bir parçası açığa çıkar. *İstediği gibi* yol alan, hızlı veya yavaş bir biçimde birbirinden uzaklaşan sayısız kıvılcımı bütün yönlere yayar ve hepsi zıt-kutupta birbirini bulur. Kıvılcımların her biri başlangıçta serbestti, fakat artık küresel yüzey onlara yön verir.

Yaşam koşulları kozmik bir düzendedir; istenç ve özgür irade tekil bir düzendedir ve hiçbir şekilde yaşam koşullarını etkileyemezler. Yaşam koşulları "kutsaldır" ve Bilgelikle ilgilidir. Yalnızca Bilgi Bilgeliğe yaklaşabilir. Arınma, mesh ve taç giyme "Azizlerin Azizine" yaklaşma hakkını kazanmak için yerine getirilmesi gereken ritüellerdir.[1]

* *
*

Bir varlığın başka bir varlığa kıyasla biricik yanını ortaya çıkarmanın yolu *sembol*dür. Sembol bir varlığın özgüllüğüdür. Özgüllükler Zaman, Mekân ve Hareketteki biçimsel görünümler ve yakınlıklardır. Ancak Bilgi herhangi bir aktarım aracı gerektirmez, çünkü Varlık diğer varlıklardan ayrı değildir. İnsan evreni sembolü değildir: İnsan Evrendir.

* *
*

Tinin hâkimiyeti Birliğin Bilincidir ve bunun yarattığı kesinliğin yönettiği düzendir.

* *
*

Bilinç bir tabiatın benzer başka bir tabiatla, özgül bir varlığın başka bir varlığın özgüllüğüyle özdeşliğidir.

---

[1] Bkz. *Le Roi de la Théocratie pharaonique*, resim 48, s. 289.

* *
*

Enerji mekanik değildir. Kütle tohum tarafından yoğunlaştırılmış Enerjidir; onun *Hareketi* mekaniktir: Başkaldıranın gücü, tutsaklığa karşı özgürleştirici reaksiyon.

* *
*

Doğum yaratılıştır, doğurtma yaratılışın suretindedir: Biçim ve evrensellik; İde'yi taşıyan araç ve ortası/orta noktası olmayan İde. İnsan geçiştir: İde'de yeniden kendinden geçen dönüşmüş orta noktadır.

Ve insan, Evrenin mineralden hayvana dek bildiği her şeyi yiyecektir, yani kaynağına döndürecektir.

Mineral aracılığıyla Enerji buğday tanesine dönüşür. İnsanın yediği ekmek ak kana (kilüs) dönüşür, ardından lenf ve kan olur. Kan lenfle birlikte eti ve kemiği oluşturur.

Kanallar, kozmik akışlar ve geri akışlarla, organlarda tutulan on iki gücün uyuduğu bütün alanlarda güneş enerjisini (beyaz ve kırmızı) dolaşıma sokar. Günün ve gecenin her iki saatinde bir kez on iki alanın her biri *Râ*'nın, kandaki güneşin geçişi sırasında uyanır ve ardından yeniden uyur. Endokrin merkezlerinde, yani "indüksiyon" yoluyla gerçekleşen dönüşüm merkezlerinde akışla taşınan enerji serbest kalır ve ardından yumrubaş ve ilik yoluyla sinirsel enerji akışı halinde dağılır. "Kendi kendine-indüksiyonlar"[2] duyusallığı yaratır. Ancak Enerjinin kutuplaşmasının sona erdiği yer üst düzey merkezlerdir ve kutuplaşmamış Enerji Tindir.

Yalnızca Tin, Tinin bilincine sahiptir.

Bu doğum/yenilenme halinde Yaratılıştır.

* *
*

[2] Bkz. *İnsanın Tapınağı*, III, s. 108.

Antropokozmos bir hakikattir, tartışılmaz bir temeldir. Evren bir "imgelem" ya da "istenç" değildir; insani Bilincin bir yansımasıdır.

* *
*

İnsan-Evren üzerine kurulu yaşam Bilimi ve Düzeni bir kayanın üzerinde durur. Buna karşın, [İnsan-Evren üzerine kurulu olmayan] yaşam bilimi ve düzeni sayısız *varsayımlar*la hareket eden kumların üzerinde durur.

* *
*

Bilgelik Aşkı ya da Sevgisi olarak Felsefe bir *hal*dir. Ancak diyalektik bir araştırma olarak felsefe bir yanılgıdır, doğru yoldan sapmadır. Bilgi eksikliğinin inançla doldurulduğu bir zamanın kalıntısıdır, etik nitelikteki formüllerle dayatılmıştır: Ölümcül ve kaçınılmaz devrimci reaksiyonun kaynağı.

Her tür zorlama hareketi davet eder ve hareket başkaldırılır.

Şimdi sahte ve yanlış felsefenin yerini "bilimsel düşüncenin ampirizmi," yani art arda gerçekleşen keşiflerle yönlendirilen bir araştırma almıştır: Uçtan uca bir düşünce.

Bu zihniyetin ortaya attığı problemlerin sürekli giderek karmaşıklaşması insanları uzmanlaşmaya iter ve *reaksiyon olarak* bir koordinasyon aracına ihtiyaç duymalarına neden olur.

İzlenecek yola dair, o yolun profilini, yönünü ve amacını gösteren bir planın olmayışı, uzmanlaşmış bir işte takılan at gözlüklerinin kör edemediği kişileri kaygılandırır.

Öte yandan bir dinî öğretinin salt etik niteliği, mevcut "bilme" anlayışıyla ve bu "bilmenin" ileri sürdüğü problemlerle artık örtüşmemektedir. Öteki dünyadaki ödüllere ya da cezalara dair vaatler, *fiziksel varoluştan çok daha engin bir yaşamla ilgili hiçbir eğitim almamış* insanlığı artık etkilememektedir.

İnsan doğar, ölür, gelir, gider. Kim gelir, kim gider? Bu sorulara verilen cevaplar düşünsel kurgular alanına özgüdür. Bu

cevaplar deneysel rasyonalizmin mekanist akıl yürütmelerinden bile çok daha az ikna edicidir.

Oysa Gizem, İnancın temeli, yani kavranamaz aşikârlık *tüm günlerin Gizemidir* ve İnsanın kendisi bunun ifşâsıdır, açıklamalı analizidir.

Antropokozmik düşünce üzerinden bakıldığında, ekmek ve şarap sembolleri coşkulu bir hakikate dönüşür ve günümüzde insanlık, ahlâki ve dolayısıyla toplumsal düşkünlük ve alçalma düzeyi ne olursa olsun, hakikati arayış yolunda yaşadığı sapma ne denli büyük olursa olsun, ona bu yolu izleyebilme kabiliyeti kazandıran bir bilinç durumuna ulaşır.

Gerçek bilim karmaşıklığa değil, aşırı basitliğe doğru ilerler ve Antik Mısır bize bunun yolunu gösterir.

* *
*

Varlık Nedeni yalnızca yaratılan ya da doğan şey için vardır. Bu sebeple Evren yalnızca Biricikte gizli olarak içerilen özgüllüklerin görünümü olabilir ve bu tohumun ya da İstencin neticesi olmayan hiçbir şey yoktur ya da var olma imkânı söz konusu değildir ki, İstençteki hiçbir şey keyfî olamaz.

* *
*

Bilgi'den kişisel olarak anladığımız şey bireysel bir sorundur. Rasyonelliğin nüfuz edemediği bu alanda, Bilgi'nin binasına bir taş ekleyerek kendimizce bir katkı yapma düşüncesiyle, bildiğimiz şeyleri yaymak istediğimizde, düşünceyi somutlaştırmamıza imkân veren seslerin ve imgelerin eksikliğiyle karşılaşırız. Bu durumda, ezoterik tezi savunmak amacıyla, atombilimle ve maddenin enerjiye dönüşümüyle ilgili son bilimsel ilerlemelere yaslanma yönünde güçlü bir eğilim kendini gösterir.

Oysa ateşten harflerle yazmak gerekir: BİLİMSEL OLARAK YALNIZCA KİNETİK ENERJİYİ BİLİYORUZ, OY-

SAKİ YAŞAMSAL ENERJİ ŞEYLERİN AMAÇLARINDA DEĞİL, TEMELİNDE YER ALIR.

BUNLARIN İKİSİ AYNI ENERJİ DEĞİLDİR.

İŞTE ANAHTAR BURADADIR.

Enerji-Neden Tindir, *gizil bir ateştir*, devinimsizdir, yani Uzamda değil *Zamanda* (Yaratılış) *yer alan bir ateştir*. Oluşan beden, bir hacmi bulunduğundan ve dolayısıyla uzamın kendisi olduğundan, yalnızca Uzamda hareket edebilir, orada belirli bir zaman saptayabilir ve kinetik bir enerji yayabilir.

Işık hızı mekanik bir sistemin mekanik eşdeğerleri için mekanik bir referanstır.

Serbest kalmış atom-içi enerji tıpkı radyoaktivite gibi kinetik bir enerjidir, hiçbir surette yaşamsal bir enerji değildir. Sıçrayışlarla mekanik yıkım olarak ya da yaşayan bir organizmadaki canlanma olarak etki gösterebilir, fakat yaşamsal olarak nedensel değildir. Bir tohumun daha fazla büyümesine yardımcı olabilir (ortamın fiziko-kimyasal etkisi), fakat hiçbir zaman büyümenin nedeni olamaz.

* *
*

Kinetik enerjinin patlamalarla serbest kalması yalnızca mekanik bir enerji için söz konusu olabilir. *Yalnızca "nötronun" parçalanması yaşamsal enerjiyi serbest bırakabilir ve bu mekanik bir kopuşla değil, yalnızca evrimle mümkün olabilir. Yaşamsal enerjinin serbest kalması son noktada organik bedenin sinirsel enerjisi aracılığıyla ve bunun da ötesinde (insanda) Zihnin tinsel yetileriyle gerçekleşir.*

Nötronun enerjetik olarak parçalanması Bilincin genişlemesinde evrimi oluşturur.

Bu demektir ki, maddenin "kütle-merkezini" yalnızca onun kökenindeki ortam "bozabilir."

Üçüncü Bölüm

ANTROPOKOZMOS

I. Antropokozmos

Hindistan'da *Vastupurushamandala*[1] geleneği –yani Kozmik İnsan üzerine kurulu Tapınak planı geleneği– hâlâ canlıdır. Ortaçağ'daki Hıristiyan katedralleri, yapının model görünümünü vermek için çarmıha gerilmiş İsa figürünü barındırırdı. Mısır'da insan figürüne göre düzenlenmiş en az bir tapınak olduğunu biliyoruz, fakat bu figür ritüel bir hareketle temsil edilirken, Luksor tapınağındaki İnsan, *doğan ve büyüyen* insandır. Başka hiçbir yerde buna benzer bir tapınağın kalıntılarının olmadığını düşünüyoruz.

Burada yalnızca mimari bir merak, krallık ilkesine yönelik saygıyı ya da dindarlığı ifade eden bir fantezi söz konusu olsaydı bile, bu durum halihazırda bizi hiçbir şekilde ilgilendirmezdi.

Ancak bütün inisiyatik tapınakların temelini oluşturan şey antropokozmos ilkesidir, yani "Evren olarak İnsan," ilâhi düşüncenin insanbiçimleştirilmesi –gerek bir bütün olarak,

[1] Bkz. *İnsanın Tapınağı*, I, Dördüncü Kısım, VIII. bölüm, "Hindu Tapınağı."

gerek Doğanın nihai yaratımı olan insandaki doğuştan gelen kozmik fonksiyonlardan biri olarak. Burada yalnızca bir sembolleştirme değil, bütün bir düşünce için bir temel-öğreti söz konusudur.

Rasyonel eğilim, toplamın açığa çıkardığı niteliklerin ışığında bir Bütün'ün oluşturucu parçasını incelemeye varacaktır. Sağduyu, oluşturucu parçanın incelenmesine yahut en azından kendisi için gözlenen bu parçanın gözlemlenmesine yönelecektir ve buradaki amaç parçada gözlemlenen niteliğin, bileşim veya toplam içerisinde, yeni kütlede neye dönüştüğünü incelemektir.

Purusha yahut Antropokozmos ilkesinde bir başka konum daha vardır: İnsan oluşturucu bir parça değil, nihai eserdir. Bütünün bir parçası değil, yaşayan ifadesi olması itibarıyla Bütünün kendisidir; buna karşın Evren kendini parçaların dağılımı gibi gösterir; bu parçaların her biri birbirinden ayrı olarak canlıdır ve bağımsız olmakla birlikte insani Bütüne oranla analiz edilir.

Sözgelimi atomu ve maddeyi ele alalım. Madde hakkında bildiklerimizden hareketle atomu incelemek doğal bir eğilim olacaktır. Maddeyi anlayabilmek amacıyla atomu inceleme eğilimi söz konusudur. Fakat burada bir hata var: Madde, içinde atomun güçlerinin ve enerjilerinin dengelendiği[2] bir toplam olarak kendini gösterir; dolayısıyla canlı atomun nitelikleri son bulur ya da değişir, tıpkı canlı ortamda Brown hareketini* oluşturan kolloidal partikülleri cansız hale getiren pıhtılaşma gibi.

---

[2] Atom eşit sayıda *pozitif protonlardan* ve *negatif elektronlardan* oluştuğu için *nötrdür*. Bir elektron kaybı olduğunda atom *pozitif ion* olur; bunun aksine atom bir veya daha fazla elektron kazandığında *negatif ion* olur.

Öte yandan, elektronların elektronik organizasyonu örneğin termik bir şokla bozulabilir; böyle olunca elektronlar yer değiştirir ve bu durumdaki atoma "uyarılmış atom" denir.

* Parçacıkların rastlantısal hareketi. (ç.n.)

Buna karşın yıldız sistemlerinde, hareket halindeki cisimlerin maddesinin atomdaki enerjetik unsurlara benzer canlı bir imge halinde organize olduğu bir atom imgesiyle karşılaşırız. Maddeye kıyasla, bir nebula daha gerçekçi bir atom imgesi sunacaktır, yani nebula canlı bir Bütün, bir sembol olacaktır, ki bu sembol üzerinden maddeyi oluşturan yapıyı anlamayı umabiliriz.[3]

Bu bağlamda, insan canlı bir Bütündür ve bu Bütünün içinde kendisi gibi canlı atomlar vardır; bu atomlar onun maddesini, organik bileşenlerini oluştururlar ki, bunlar Evrenin bütün fonksiyonel veçhelerini açığa çıkarır (analiz eder).

Antropokozmos kendisini Bilgiye yönelik bir kılavuz-öğretinin temeli gibi ve aynı zamanda düşüncenin bütün veçhelerinin biraraya geldiği bir merkez gibi gösterir ki, hem "materyalist" hem "spiritüel" bütün "felsefeler" bu veçhelere başvurabilir.

Bu öğretinin temelleri şunlardır:

a) Evren zorunlu olarak şeylerin ve Varlığın *karakteristik özellikleri* tarafından sınırlandırılmıştır;

b) Evreni oluşturan tüm şeylerin görünümlerinin ve hareket tarzlarının değişkenliği *bilinç tarafından ölçülür*;

c) Şu veya bu şekilde, biyolojik veya mekanik olarak bir evrim vardır, yani daha basitten daha karmaşığa doğru giden bir zincirlenme söz konusudur ve insan henüz kusursuz olmasa bile mevcut haliyle nihai bir sonuçtur.

Bizim için doğal dönüşüm ve değişim dâhilinde mevcut haliyle bilinen bir düşünen insan var olmakla birlikte, bu doğal dönüşümün daha kusursuz bir insana doğru devam edeceğini kabul edebiliriz, zira bu dönüşümün sınırlarına ulaşıldığını gösteren hiçbir şey yoktur. Hattâ bizim için, doğal dönüşümün sınırlarına ulaşan gelecekteki insanın nasıl bir hal arz edeceği-

[3] En son teoriler atomu "*sürekli hareket halindeki bir elektron bulutuyla çevrili bir çekirdekten oluşan*" bir yapı olarak görür. Elektronlar "enerji katmanlarına" dağılır ve bu katmanlar "Bohr yörüngeleri" ile birebir aynı rolü oynarlar.

ni tahmin etmek imkânsızdır. Dönüşümün her ânı evreni bu ânın bilincinde sınırlar;

d) Tıpkı bir tohumun ürettiği şey gibi, bir itkiden doğan her sonuç söz konusu itkide, yani tohumda gizil olarak içkin bulunan özelliklerin birliğini ve eşgüdümünü temsil eder.

Böylelikle insan, doğal dönüşümün nihai neticesi olması itibarıyla, kökensel nedene içkin özelliklerin gerçekleşimini temsil eder, bu neden ne olursa olsun.

* *
*

Bilinç ya da Evrenin ölçüsü üç temel veçheyle kendini gösterir:

a) Her tözü ve madddeyi karakterize eden, çekimleri ve itimleri belirleyen bir özellik;

b) Eşgüdümlü organlar halinde işlevsel olarak bireyselleşen özellikler;

Bu iki veçhe Evreni oluşturan formlarda doğuştan itibaren bulunan bir bilinci temsil eder;

c) Beyinsel organ (beyin çeperinde bulunan korteks) tarafından yansıtılan doğuştan gelen bilinç).

Akıl[4] bilincin üç veçhesinin bilincinde olan Varlığın doğasından gelir, tıpkı sanatçının salt estetik duyuyla yaratılan

---

[4] Akıl derken kastettiğim şey, "esas" eylem yoluyla kendini tanımanın tamamlanışındaki ilk saf kavrayıştır (bkz. Heliopolis gizemi). Bu aklın "kendi kendini döllemesidir" ve bunun sonucunda, salt beşerî bir yeti olan Bilincin yansımasıyla, "tersinmesiyle" Zekâ ortaya çıkar.

Bu bağlamda akıl, zihin olgusunun kökeninde yer alır; aynı şekilde genel bir ilke olarak *Fiat lux* Doğanın kökeninde yatar. Kendini tanıma sınırsız Bilincin düalizasyonudur (özgüllük adına kozmik karakterini yitirerek) ve ilk etapta *Sezgiye* dönüşür. Sezgi zekâyla yönlendirilmediği sürece Güdü olarak kalır; bu yönlendirmeden Bilinç doğabilir (ve dolayısıyla doğrudan kavrayışın bilinçli olarak ehlileştirilmesi) ya da henüz sezgisel olan "görü"nün nesnel indirgenişi olarak zihinsel biliş doğabilir.

Akıl zihinsel olgunun kökeninde yer alır: Akıl bu olgunun kökensel kutbunu oluşturur; bu olgu, insandaki (doğal nihai form) doğuştan bi-

eserini temâşa etme ve anlama yetisi dâhilinde "Aklı" temsil etmesi gibi.

Burada Varlık bütün muhtemel özelliklerin gizilliğini, dolayısıyla nesnesiz bilinci ifade eder. Bu söz konusu öğretinin metafizik boyutudur ve deyim yerindeyse "ayağın çarptığı taştır." Filozoflar düşünsel olarak bu *Aklı* kabul edebilir ya da reddedebilirler, fakat bu olgunun kendisi ve hattâ Antropokozmos öğretisinin yararlı nitelikleri bakımından hiçbir şeyi değiştirmez.

Evrende insan tarafından beşerî enerjetik, fizyolojik, psişik ve zihinsel formu itibarıyla gözlemlenemeyen ve bilinemeyen hiçbir işlev yoktur. Fakat anahtar Akıldır.

Bu sebeple Mısırlı Bilgeler (ve o günün dünyasındaki bütün Bilgeler) insan bedeninin her bir parçasına, organlara ve yaşamsal fonksiyonlara bir Neter, yani kozmik bir ilke atfetmişlerdir.

Antropokozmosa denk düşen birliğin bu soyutlamasını herkes için anlaşılır kılmak amacıyla, gnostikler ve Ortaçağ'daki büyük teozoflar bunu mikrokozmos imgesiyle temsil etmişlerdir.

II. Mikrokozmos İlkesi

İnsanmerkezci bir öğreti olarak Mikrokozmos, ezoterik bilim açısından, astronomideki yermerkezcilikle sıkı sıkıya bağlantılıdır.

---

linç ile kozmik Bilincin iç içe geçmesi ya da yeniden iç içe geçmesiyle birlikte kendi nihai anti-kutbuna sahip olur.

Böylelikle Akıl iç içe geçişe ya da tekleşmeye karşı konumlanır; bu iki "kutup" arasında doğal varlık "Iehovien" bulunur.

"İsevî mesh" doğal varlığın Büyük İrrasyonalizasyonunun bir vergisi olarak değerlendirilebilir. Doğal varlık, *beyinsel* zihinsel mevcudyetin (psikolojik bilinç) bilinçli olarak ilgasının iç içe geçişi (komünyon) *kışkırtabilmesinde* kendi imgesini bulur.

Eğer Yeryüzü hareket halindeki Evrenin merkezi ise, o halde Evrene yön veren odur. Eğer Güneş Evrenin merkezi ise, o halde Yeryüzü göksel mekanikteki küçük bir gezegenden başka bir şey değildir.

Bu son durum itibarıyla dünya, temelde yerçekimi yasasıyla birlikte mekanik yasalara boyun eğen basit bir fiziksel fenomen olacaktır. Ancak bu bakış açısı günümüzde tartışılır vaziyettedir, zira maddenin atomik özüne yaklaşmak suretiyle, yakınsama/bağıntı kuvvetlerinin şeylerin kalbindeki nicel çekim yasalarının yerini aldığını zaten biliyoruz.[5]

Öte yandan gökyüzünün etrafımızda döndüğünü gören bizler için, Evrenin bizim bizzat olduğumuz şey olduğu aşikârdır, zira Evrene bakan, inceleyen ve onun hakkında hüküm veren insandır. Fiziksel bir bedenin olumsallıklarından yoksun

---

[5] Bu konuda şunu belirtelim: Mekanist düşünceye karşı savaşmak ve insanmerkezciliğin değersizleşmesine engel olmak için (ki bu zorunlu olarak akılcılığa varan salt materyalist bir Evren tasavvuruna yol açıyordu) Roma Katolik Kilisesi *akıl yoluyla* Galilei ve Kopernik'i kovuşturmuştur, tıpkı geleneğe hâlâ bağlı olan Hellas'ın Samoslu Aristarkhos'a karşı yaptığı gibi: Aristarkus güneş-merkezli teorisi nedeniyle, "Yeryüzünün kalbindeki Vesta'nın huzurunu bozmamak adına" kovuşturulmakla tehdit edilmiştir.

Bu çok "gerici" bir bakış tarzı gibi görünebilir, fakat güneş-merkezli astronomi tasavvurunun Antik Çağ ve Tapınaklar tarafından çok iyi bilindiğini ve bununla birlikte yalnızca inisyelere mahsus olduğunu unutmamak gerekir. Ayrıca Kopernik'ten sonra Kepler'in (başarılı bir biçimde) derhal gezegenler mekanizmasını yöneten yasaları araştırmaya giriştiğini görüyoruz ve kendisinin de dediği gibi bu araştırma eski metinlere ve Platoncu beş düzenli cisim temeline dayanıyordu. Kepler'in gerekçesi şuydu: Mademki Antik Çağ güneş-merkezli sistemi biliyordu, o halde neden bunu öğrenmeyelim? Yaşadığı çağ Tapınak'ın anlamını zaten yitirmişti.

Hiç kuşkusuz, Batlamyus aracılığıyla bize kadar ulaşan yermerkezli sistem rasyonel ya da ahenkli değildi, fakat mistik bir anlayışa cevap veriyordu; buna karşın güneş-merkezli sistem mekanist analitik akılcılığa varıyor.

bir insanın var olduğunu farz edebiliriz; bir tür üst-insanın, bir tür azizin varlığını kabul edebiliriz, fakat onu bedensiz yahut biçimsiz olarak tasavvur etmemiz imkânsızdır. Bu sebeple insan, mevcut insanlar açısından, biyolojik bir evrimin zirvesi olarak kalmaktadır ve biz, bize özgü nitelikleri üstün bir kavrama atfetmeksizin, ne insanın yerine böyle üstün bir kavram koyabiliriz ne de insanı inkâr edebiliriz.

Bu zorunlu olarak, yaşamsal olarak insanı Evrenin merkezine yerleştiren ve Kozmosa dair insanmerkezci ve yermerkezci bir sistemin ezoterik tasavvurunu destekleyen bir temel-akılyürütmedir.

Bu koşullarda, böyle bir önermeyle mantıksal bir ilişki içinde kalmak gerekir. Eğer insan ilkesel olarak zirveyi, yani Evrenin amacını teşkil ediyorsa, o halde bu ereksel tasavvur insanın dünyanın yaratılışının tüm unsurlarının ve tüm evrelerinin bir özeti olmasını gerektirir: Tanrı insanı kendi suretinde yarattı.

Bu durumda yıldızlar Evreni formel, güncel ve nihai tezahür olan söz konusu insanın yaşamsal fonksiyonlarının ve formunun özünden başka bir şey olamaz.

Bu form günceldir, ancak ebedi değildir; tekâmülü kesin ve nihai değildir; mevcut olasılıkları bakımından mutlak değildir. Mevcut form geçişseldir, ancak söz konusu form, ölümlü (değişken) olan şey yenildiği zaman nihai olarak beklenen mutlak halin tüm gizil olasılıklarını temsil eder:

Çilesini yaşayan İsa: *Ecce homo*!

Bu bağlamda insan Kozmosun kendisidir. Ancak burada söz konusu olan beşerî birey değil, her bir insanda ve tüm insanlarda yaşamsal beşerî ilkeyi teşkil eden İnsandır.

Dinî ve inisiyatik tüm söylemlerin ezoterik temeli olan mikrokozmos öğretisi, yaşamsal ilkelerin ve işlevlerin öğretisidir ve bunun soyut karakteri bedensel ekonominin işlevlerinde, duyusal bedenin psişik işlevlerinde, zihinsel insanın entelektüel işlevlerinde somutlaşır ve bu duyular üzerinden doğuştan bilginin bağıntısını teşkil eder; bu bilgi *insanın kozmik yaratı-*

lışından kalan ve dünyayı dolduran formlarla birlikte doğuştan gelmiş ya da mevcut yaşamda kazanılmıştır.

Evrende sınırsız sayıda mekân vardır ve bu mekânlarda, *yıldızlar* arasındaki yarış ve *ahenk* üzerinden, maddi olmayan enerjetik bir töz farklı titreşimlere ya da etkilere yanıt verir. Bu "yankılanan" töz sayesinde insan yaşadığı ortamla duyusal bir ilişki kurma olanağı bulur. Aynı tözün beyinsel maddede yoğunlaşan bu farklı veçheleri, duyular *mekanizması* üzerinden görme, işitme, koklama, tatma ve dokunma duyusuna ait *zihinsel* bir kavrayışa sahip olmamıza imkân verir.

Mikrokozmos öğretisi görme ya da duyma mekanizması gibi bu tür mekanizmalarla doğrudan doğruya ilgilenmez; onun için önemli olan, kozmik ve güncel tekil rastlantılar üzerinden, duyuların sağladığı algıları *zihinsel olarak kavramamıza imkân veren merkezin* konumunu belirlemektir.

Ancak bu merkezler sinirsel ya da beyinsel bedende rastgele konumlanamazlar: Kozmik insan –ki bu aynı zamanda yıldızlar âlemini barındırır– ile Mikrokozmos denilen cisimleşmiş/enkarne insan arasında ahenkli bir bağıntının var olması gerekir.[6]

Söz konusu ahengin araştırılıp incelenmesi ezoterizmin anahtarını teşkil eder. Evrenin insan bedeninde yansıması söz konusu olduğu içindir ki *ezoterik bir bilim* vardır; bu insan bedeni *deneyimsel beden*dir [Evrenin deneyimlendiği beden] ve deyim yerindeyse kozmik uzamsal konumlanışlar için bir atlastır.

Hindu *Yoga*sındaki Çakraların konumu ve bu hızlı tekâmül sürecinde atılması gereken adımlar konusunda gelmiş geçmiş bütün Bilgelere gerekli bilgileri kazandıran bu bilimdir. Mad-

[6] *Ahenklileştirme* ilkesi şu şekilde tanımlanabilir: Ahengin yokluğu daima yıkıcıdır. Bir *hali* oluşturan unsurları birbirinden ayırır ve ardından bu unsurlar, kendi aralarındaki *doğal yakınlık* yoluyla, serbest bir biçimde yeni bir ahenkli sistem içinde yeniden biraraya gelirler. Seçici yakınlık Ahengin kaynağıdır.

denin değişim ve dönüşümleri, kalıtımlar, doğum ve maddeötesi evrelerdeki geçişlere dair gizemleri Bilgelere ifşa eden bu bilimdir. Antik Çin'de olduğu gibi Antik Mısır'da da Kral halkının nazarında Kozmosun cisimleşmiş halidir ve insanın kemâle erme sürecindeki *mevcut halinin enkarnasyonunu* temsil eder; Dev İnsan.

Bu nedenle, Antik Mısır'da krallar mistik isimler taşır ve hanedanlar bir imparatorluğun yaratılışının embriyolojik evreleri gibi tekâmül gösterirler, ki bu imparatorluk gökler tarafından tayin edilmiş bir tarihte doğmuştur; bu bilinen bir tarihtir ve bilinmesi itibarıyla aynı zamanda nasıl tekâmül edeceği ve nasıl nihayete ereceği de bilinir.

III. Totemcilik ve Armalar

İnsan bir bütündür; her insan belirli niteliklerinin toplamıdır kendisi için. *Elçinin/habercinin* nefesi alâmet-i farikaya dönüşecek olan *armayı*, izlenecek olan yıldızı verir ve seçilen "slogan" nasıl hareket edileceğini gösterir.

Totemcilik çok yanlış anlaşılmıştır; bu sebeple "totem" sözcüğü kendisinin hakiki mânâsındaki ezoterik anlamın yanlış anlaşılmasına yol açar. Batı dünyasında, özgün ezoterik anlamı itibarıyla totemizme denk düşen bir armacılık söz konusudur. Ezoterik bir armacılık bilimi vardır ve bu bireylere ait özel niteliklere dair saf bir sembolizmdir; sözgelimi *Mısır İmparatorluğu'ndaki soyluların mezar süslemeleri* böyledir.

Batıdaki şövalyelikte (cabballero) birçok kişi arasından seçilen kişiye kalkan olarak "bekleme masası" verilir; kalkan sembolik olarak (gezegensel olarak) kendi doğasıyla uyumlu yedi renkten birini taşır. Söz konusu masanın üzerinde *kendi kişiliğinin karakteristik* olayları ya da önemli durumlar betimlenir. Arma onu taşıyan kişinin ve kendi soyundan gelen kişilerin alâmet-i farikası olur. Kişi kendi sloganını seçmek durumun-

dadır, sözgelimi: "Kötü düşünene lanet olsun!" (daima temiz niyetler besleyeceğim).

İnsan embriyosu hayvan oluşumunun bütün evrelerini kat eder ve bu evrelerden biri ya da diğeri insandaki hayvani yön açısından diğer evrelerden çok daha belirleyici olur.

Bütün Doğa insanda mevcuttur ve insan ile Doğanın belirli bir veçhesi arasındaki bir benzerlik insanın kişiliğini belirler, yani onu diğer insanlar arasında özgün bir bireysellik olarak "özgülleştirir."

Bu özgülleştirme rastgele olmaz. Fiziksel kalıtım, astral zaman ve fiziksel ortam gibi çok farklı koşullar bunda rol oynar. Dolayısıyla zorunlu olarak bu koşullar kişiyle yakından bağıntılı ve varoluşu için elverişli olan koşullar olacaktır. Bu insan daima belli bir ortama, belli bir şeye, hayatın belli bir veçhesine yönelecektir –özgür iradesine rağmen.

Sözünü ettiğimiz benzerliği ve yakınlığı bilmek kendi totemini bilmektir; kendi "silahlarını" bilmektir.

Elçi bilinçtir, nefestir; arma Yaşamdır; silahlar özgül ortamın ve araçların sembolleridir; slogan tercih edilen ahlâki yönelimi emreder.

* *
*

Doğa, yani cismani insan dört elementi ve bir özü temsil eder: Organik gövde, organik baş, üremeye yarayan organik araç ve hareketi sağlayan uzuvlar. Öz ise düşüncedir; ve duyular cismanî dışarı ile cismani olmayan içeri arasındaki birliği sağlar. Toprak, Hava, Ateş ve Su, *analojik olarak*; ve öz için maddesiz İlke.

Üç İlke varoluşa yön verir: Yapan, yani Tin; var olan, yani beden ve onun özgüllüğü; ve bunların ikisini birleştiren ilke olarak Bilinç.

Buradan iki eşitsiz parça ya da veçhe çıkar: Eril Tin-bilinç, dişil beden-bilinç; bu ikisi Kelâmdan, her şeyin, Biricikin kaynağı olan içsel eylemden gelir.

Kelâm görünür kılar: Bu, dokuyu/dokumayı ifade eder (Neith). Bir İkiye dönüşür, Kelâm İkinin köküdür; doğaüstü ahenk. Bu köke aynı zamanda Gök denir. Toprak İkidir.

Beril ve dişil her insan bireyde mevcuttur. Ahenk metabolizmanın, yani Kelâmın ediminin yaratılış evrelerinin ölçütüdür. Cismanî insan, Doğa Topraktır ve cismanî olmayan insan Göktür.

Bunların ikisi Birdir, insandır, yani Yaşamdır.

* *
*

İnsanda bir metabolizma vardır; bir de insanın metabolizması vardır.

Metabolizma bileşik olanı parçalarına ayırmak; saf olanı ayrıştırmak; ve saf olanı yeniden oluşturmak demektir; bu sonuncusu niteliği süblimleştirmek, yüceltmektir. Beden olarak ekmek ve tinsel kan olarak şarap nihayetinde ebedi Yaşama dönüşür. Bedensel bilinç sinirsel enerjiye, ardından tohuma, onun ardından düşünceye, biçimi ve sınırları belirsiz evrensel mayaya dönüşür.

İnsanın metabolizması metampsikozdur; her türlü biçime bürünmüştür ve bürünmeye devam eder; bu biçimlerden biri tüm diğerlerini aşar: İnsanın bireysel soyu, bir atanın soyunun alâmet-i farikası. Kaza, rastlantı.

* *
*

Varlık ve varlığın fonksiyonu birinci yeni varlık olan ve kendi işlevi itibarıyla ikinci yeni varlığı veren fenomeni yaratırlar. Yedi ve dokuz kez: Bu, Nedenin gizilliğinden sonuca geçen gamdır.

Bu gam Nedende içkin olan ama gerçekleşme zorunluluğu olmayan olasılıkları açığa vurur. *Olasılıklar*dan rastlantılar olan sapmalar doğar. Rastlantılar kusursuz ereğin yaratılışında sabitlenen biçimi ve sınırları belirli tipleri yaratır.

Mutlak ereğe doğru gidilen yolda erekler taşları, bitkileri, hayvanları, renkleri ve nitelikleri oluşturur. Algıların sınırı bizi bilgilendiren duyuların olasılığını yaratır. İnsanın Göğü bilgilendirilen şeydir ve bu bilgilendirme mevcut insanı kendi dönüşümü içerisinde önceleyen şeyler için herhangi bir sınır teşkil etmez.

* *
*

Ereklerin "neticesi" özdeşlikleri imkânsız kılar, ki bu netice, dünyanın, belirli sınırlar içinde kalan duyusal bir bilgi tarafından varyasyona uğramış geçici görünümüdür. Dün, bugün üzerinden yarını doğurdu. Hiçbir an diğeriyle özdeş değildir. Yalnızca zaman dışında, dolayısıyla dizi dışında ve gene dolayısıyla Bilinç için, bir varlık tipi yaratılıştaki başka bir varlık tipiyle özdeşleşebilir. Bu tipi belirleyen koşullar ve rastlantılar süreğen yaratılışın olasılıkları itibarıyla süreğendirler. Kozmik İnsanın varlığı tüm tipleri içerir, zira o bütün gizil veya gerçekleşmiş olasılıkları barındırır. Ancak belirli bir tiple özgülleşmiş mevcut insan kendisinde imzasını taşıyan ve onu söz konusu tipin ritmine yerleştiren koşulları ve rastlantıları çağırır, yani kendisini belirleyen rastlantıları devamlı olarak çağırır.

Bireysel *Arma-totemin* büyülü karakteri özdeşliktir. Temel itibarıyla özdeşlik jest aracılığıyla ve jestin içinde var olabilir.

Kötü büyüdeki mantık budur. Bununla birlikte, uzak mesafeden bir bir yaranın iyileştirilebileceği de söylenir; bunu yapmak için, yaraya neden olan taze kanla lekelenen beyaz kola bakım yapılır. Benzerliklere dayanan büyü. Bu tür şeylerin açıklamasını bizim dışımızdaki nedenlerde aramayalım; "astral" veya psişik iletişim gibi belli bir ayırımı kabul eden "materyalist" açıklamalar aramayalım.

Evren insandır, insan Evrendir ve bireyler birbirlerinden farklı olsa bile, hepsi yaşamsal olarak Evren tarafından dayanışma içine sokulmuştur.

Özdeşleşme büyüyü ve sözde mucizeleri mümkün kılar ve insan Evrendeki herhangi bir şeyle özdeşleşebilme kabiliyetine sahiptir.

Beyinsel varoluş, insanda somutlaşan bilinç (insanın doğuştan gelen bilgisi) ile Kozmik Bilinç arasına bir perde yerleştiren psikolojik bilinç bir engel teşkil eder. Bir anlığına düşünceyi yok etmek, çevreyi duyusal olarak algılamaya son vermek yaşayan Kozmik Bilinçle iç içe geçmektir, yaşamın kaynağından beslenmektir.

Bu anda insanın yetileri olağan sınırların ötesine geçer. Kişi kendi alâmet-i farikasının bilgisini bu *meditasyon*da aramak gerekir. İlkel denilen toplumların hemen hepsinde, erkek çocuk buluğa erişmeye, bir trans haline geçmeye zorlanır; buradaki amaç onun totemini, mensup olduğu kabilenin alâmet-i farikasının yanında, kendi bireysel soyunun alâmet-i farikasının imgesini ya da şeyini belirlemektir. Bunun ardından genç erkek çocuk yaşamını totteminin ritmine uydurur, artık nasıl davranacağını bilir, dostunu ve düşmanını tanır.

Bizim Batı dünyasında, çocuğa verilen ad, bir ilkeye ya da yöneticiye atfedilen isim böyle bir rol oynamalıdır. Dindar insan çok daha bilinçli bir şekilde kılavuzunu azizler arasından seçer.

Çocuklarının sahip olduğu eğilimlerin ve becerilerin özelliklerini tespit etmek ebeveynlerin en büyük önceliği ve kaygısı olmalıdır; böylelikle buluğa eriştiklerinde yaptıkları seçimlerde çocuklarına yol gösterebilirler –onlara herhangi bir şey empoze etmeden. Her insan kendini tanımalıdır; bu oldukça hassas bir meseledir.

Bizim için bilhassa çekici olan bir bitkiyi, hayvanı ya da taşı seçmek zor değildir. Ancak bu hiçbir şey ifade etmez, zira burada şu veya bu şekilde bilinçli bir tercih söz konusudur. Değerli bir taşı diğerlerine tercih eden insanlar sık sık görmüşüzdür, fakat pirit ya da okrayı tercih eden kimseyi görmemişizdir. Kim örümceği, akrebi ya da engereği seçer ki?

Burada söz konusu olan, bu tür şeylerden birini seçmek değil, "tanınması" gereken bir varoluş halidir. Batılı insan için doğruyu yanlıştan ayırmak bir hayli zorlaşmıştır. Bu nedenle yaptığı işin nesnesine çok büyük değer verir, oysa yaptığı iş kendi Hakikatine hiçbir şey katmaz, yani varoluşunun amacı olan bilincinin gelişimine hiçbir faydası olmaz. Yarattığı eserlere sevgisini kattığını unutmuştur; biçim verdiği maddenin yaşamıyla bir olma arayışını unutmuştur; oysa onun insanlık vasfını yalnızca bunlar arttırabilir.

Arma-totem bir varlık hali ve kozmik yaratılışın bir evresidir; bunlar gerçekleşme ânıyla sembolize edilmiştir.

Söz konusu evre (sembol) bir mineral, bitki ya da hayvanla temsil edilir; bir üst aşamadaysa bir organ ve işlerle temsil edilir. Hayvan bitkisel bir kökene dayanır ve bitkisel köken ise metalin yaratılışının bir evresine bağlanır. Biri diğerinin tekâmülünün temelidir.

Bir insanın bireyselliği özel bir biçimde işaretlenen bir tipin, kozmik yaratılışın evrensel bedenine yapılan bir eklemenin beşerî ereğinden başka bir şey değildir. Hayvan evrensel bilincin bu ânının bilincine sahip olmak durumunda değildir; o bu ânın hayvanî veçhesidir. Bilincin bu şekilde kendi üstüne dönmesi, yaratılıştaki "Kendinin Kendi-kendisi önünde" yinelenmesi insanın özüdür. Böylelikle insan kendini görebilir ve "beyinsel" bir izleyici olarak Evrensel Varlığın kalbinde bizzat olduğu şeyin veçhesini tespit edebilir. İyi ile kötüyü birbirinden ayıran, yani bilincin ebedi çizgisi üzerinde zamandaki bir parçacığın sınırlarını belirleyen bilinçteki bu bölünme/ayrılma yanılsamalı bir görünümdür, ancak bu yanılsamalı görünüm üzerinden, kendinde gizil olarak içkin olan tüm olasılıkların içinde kendini tanıyan kozmik bilinç kendini deneyimler (genişler). Bu demektir ki Biricikin Bilincinin cismanîleşmesi Yaratılıştan başka bir şey değildir ve onun üzerinden, zihinselden insan varlığına dek Bilinç maddeye iner ve bu anda "bilinçli bilinç" olarak, nitel bir yücelmeden ibaret olan özgürleştirici

bir yaratılış yoluyla kendi kaynağına geri dönmek için kendi üzerine döner. "Dünyaya düşen Kozmik İnsan yüzünü Göğe çevirir." Bu bütün inisiyatik Tapınakların teolojik temasıdır.

Totemik-armasal tikellik bu geri dönüşün önünde engel olmadığı gibi, tam aksine bunun benimsenmesi söz konusu geri dönüşü hızlandırmak için müstesna bir araçtır. Hakikaten, kendi özgül karakteri itibarıyla evrenselleştiği anda her bir tikellik son bulur.

O halde, kişinin yalnızca kendi soyunun sembolünü tanıması yeterli değildir; aynı zamanda kendi hayatını buna uyarlaması ve bilhassa bütün bir Doğa üzerinden onun tüm veçhelerini yaşamaya gayret etmesi gerekir.

Başka bir yerde tohumdaki enkarnasyonla, yani türün devamlılığıyla bireysel reenkarnasyon arasındaki ayırımdan bahsetmmiştim.

Arma-totem yalnızca bireyle ve onun *reenkarnasyon*uyla ilgilidir. Bu nedenle, söz konusu bireyselliğin yalnızca kendi soyuyla ve halihazırda ulaşılan bilinç düzeyiyle uyumlu toplumsal ortamda ve yerel alanda enkarne olacağını belirtmek gerekir. Bu bağlamda, sözgelimi kişinin yaşamlarının bir döneminde *Doğaya yakın yaşayan* insan-arma-totemi Kartal olmayı başardıysa, bu andan itibaren kartalın vasıflarından biri (en tipik işlevi), mesela genel olarak göz kişinin sembolü olacaktır (kartalın yırtıcılığı da sembol olabilir). Bu göz renkleri ya da konturları ve hatları daha iyi görecektir. Bu eğilimlerden ister biri ister diğeri olsun, onun hayatını "bilinçli olarak" yönetir ve eğer buradaki bireysellik kendini aşmak isterse, Doğada olduğu gibi Sanatta da renk içeren her şeyi, yaratılışın kendini renkte ve renk aracılığıyla ifade ettiği ânı duyumsayana dek yaşamaya çalışmalıdır. Verdiğimiz örnek birebir alınacak bir şey değildir, yalnızca düşünceye yön vermek içindir. Gerçekte burada söz konusu olan istisnai yetiler değil, yaşamsal vasıflar ve eğilimlerdir.

Totemizme örnek olması açısından, beşinci hanedana mensup bir prensesin mezarını ele almak ilginç olacaktır; bu mezarın duvarları, yaratıcı Kelâmdan (konuşmaya dek) ve kementle bir suaygırını *dil*inden yakalayan avcı gibi hermetik sembollere dek, dille ilişkili olabilecek tüm şeyleri betimleyen resimlerle süslenmiştir.

Bu, bireyselin evrenselleştirilmesine dair bir örnektir ve firavunî anlayışın öğrettiği en büyük derslerden biridir: Bütün daima parçada içerilmiştir.

Bu bağlamda her Tapınak, yani her beşerî bireysellik, tikel bir bakış açısı üzerinden değil, fakat onun yaratılışının bir evresi üzerinden görülen Evrendir ki, bu yaratılış daima bütünsel yaratılış dâhilinde yer alır, tıpkı beş aylık bir çocuğun *hareketi* gibi.

Arma-totem, nihai aşamada bedensel olumsallıklardan kurtulmak amacıyla, bilincin kendi bilincine doğru yaptığı yolculuktaki cismanî dönüşümünde (Doğa) yaşanan bir ânın bir sembolünden başka bir şey değildir.

IV. Mistik-Büyüsel Bilim

Özdeşlik kavramı iki varlığı kabul etmekle birlikte ayırımı reddeder. Birlik'teki bu düalite Üçlemenin kavranılamaz hakikati her türlü büyünün temelidir. Bizler bu gizeme aklın gözüyle bakıyoruz, bu nedenle hem bizi kuşatır hem bizden kaçar. Bunu olgusal olarak değerlendirirsek, bize büyü biliminin anahtarını verir.

Duyularımız (dolayısıyla mantıksal kesinliğimiz) yalnızca etkiyi ve sonucu kavrar, ancak bu etki/sonuçtan çıkarak metafiziksel nedenin niteliğine varırsak, alt kademedeki nitelikleri varsayımsal olarak daha yüksek bir kademeye taşırız, ki bu mantıksal açıdan bir hatadır.

Metafiziksel neden sonuçla aynı niteliğe sahip olsaydı, sonuç da ona benzer bir neden olurdu. Ancak sonuç metafiziksel

doğanın değil, yalnızca kendisinin fiziksel doğasının bir sonucu olarak neden olabilir.

Bir "geri dönüşün" gerçekleşebilmesi için, nihai "yoğunlaşmaya/pıhtılaşmaya" kadar bütün somut olasılıklar skalasını kat etmek gerekir.

Bu durum bize tartışılmaz bir biçimde tek bir şeyi kanıtlamaktadır: Nedenin zorunluluğu, kesinliği.

Bazı jeolojik veçheler, bazı bitkiler, fenomenler (söz gelimi mayalı ürünler), ırklar ve hayvansal türler, insandaki kimi davranış tarzları ve yaşamsal vasıflar bize etkiler/sonuçlar ile mekânlar ve elverişli dönemler arasındaki bağlantıyı göstermektedir. Bunlar ancak Kozmosu bilen bir Tanrının açıklayabileceği kozmik koşullardır –ancak bunları tespit edip gözlemlemek de bizim hakkımız ve görevimizdir.

Üçlemenin gücü olmaksızın tek bir ot parçası dahi var olamaz; bu demektir ki yaşamsal olguları yöneten bir özdeşliğin var olması gerekir.

Biz bu özdeşliğin nedenine hükmedemeyiz, ancak ona hareket etme imkânı sunmak için, koşulların ve gerekli vasıfların bilgisine sahip olabiliriz. İşte bu büyü bilimidir. Bizden üstün olan ve bizim düalist zekâmızın kavrayamadığı bir güce başvurmamız nedeniyle büyü bilimine, yani inanmamamızın mümkün olmadığı gizli bir gücü devreye sokan bir bilime ihtiyaç duyarız.[7]

---

[7] Edfu tapınağındaki "laboratuvarda" gün yüzüne çıkan çok sayıda "tarif" bu büyülü mistik bilimi tasdik etmektedir; sözgelimi Profesör Loret belirtilen yönergelere sıkı bir biçimde bağlı kalmakla birlikte bu tariflerle ilgili nafile denemeler yapmıştır. Söz konusu formüller arasında "*kephi*" denen buhur formülü, *inisye olmayan kişiler* için tam bir azaptır ve öyle de kalacaktır.

Ayrıca bkz. *İnsanın Tapınağı*, I, Dördüncü Kısım, böl. I: "*Du papyrus chirurgical*, Edwin Smith," bkz: "*A propos des incantations magiques*," s. 627 ve vd.

İnsanın kibri sınır tanımaz ve bugünkü bilim fiziksel nedenleri bilinmeyen şeyleri geleceğe havale eder. Halihazırda biliyoruz ki, "kozmik ışınların" nükleer bombardımanı Azotu belli bir karbon türüne çevirir ve bu karbon bitkiler tarafından toprakta salt karbona indirgenir. Bu atomik yapı üzerindeki enerjetik bir etki midir? Artık bilmemiz gereken tek şey, Azotun nasıl dönüştüğü ve ondan önce saf Enerjinin, yani bilinmeyen bir gücün Hidrojen denilen atomik kompleksi nasıl ürettiğidir. Eğer Babil Kulesi yıkılmazsa bunu başarabiliriz, ki eğer fiziksel temel sağlam kalırsa Babil Kulesi yıkılmayacaktır; fakat bir Bilge'nin de dediği gibi: Eğer üçgen taş değilse, *Üçleme* Gücü değilse, hiçbir taş ilelebet dayanamaz.

Her yaşamsal fenomen, yani her yaşam yalnızca özdeşliğin eseridir.

Antropokozmos ilkesi, özdeşleşme için, bizi, karakteristik anların işaretlerini kendi içimizde aramaya davet eder. Böylelikle insan organizması ve mizacı itibarıyla, bütün doğrultulardaki özdeşleşmelerin veya yaşamsal reaksiyonların gerçekleştiği anlarda olgusal, yersel veya astronomik ortamın doğasının bu anlarda arz ettiği duyusal koşulları gözlemlememize (bizim dışımızda psikolojik olarak gözlemlememize) imkân veren ifşa kaynağı haline gelir.

Bu özdeşleşmeler nedenleri bilerek ve sonuçları öngörerek hareket etmeye imkân veren geleneksel bilimi kurar. Bu yegâne hakiki bilimdir. Kusursuzdur ve mistik-büyüsel niteliktedir.

V. Tanrı ve Determinizm

Bilginin mümkün olabilmesi için, değişmez nitelikteki bir yasanın bir ereğin oluşumunu tesis etmesi gerekir, ki bu erek kökendeki nedensel itkinin gizilliğinde içerilmiştir. Mantıksal olarak bu bir determinizm gerektirir. Ancak yaşamsal mantığın aritmetik serilerdeki şematizasyonla hiçbir ortak yanı yoktur; massedilmiş bir aksiyon ile reaksiyon veya yeni aktivite arasın-

daki sürekli bir alışveriş ve dolayısıyla sürekli bir ikili tersinim tarafından teşvik edilmiştir. Öngörülen hedefe doğru gidilen yolda herhangi bir sapma yaratmaksızın sayısız dallanıp-budaklanma mümkündür.

"Kelâm ete kemiğe büründü," denir.

Yaratıcı itkinin amacı, kozmik tohumda gizil olarak içkin bulunan nihai ve en üstün formdur. Gerçekleşme ânında meydana gelen bütün dallanmalar, bütün rastlantılar amaca yönelik yaratılıştan doğar: Bütün nedenlerin kendi sonuç-nedenleri olacaktır, ancak bir kez tükenişe ulaşmak zorundadırlar.[8]

Böylelikle determinizm bilinçli ya da bilinçsiz olarak yaratılan nedenlere odaklanır, fakat kozmik determinizmin artık istençle ya da muhtemel "öngörüyle" hiçbir ortak yanı yoktur; ona "Tanrının istenci" denir, fakat bu artık hiçbir keyfiyet içermeyen ve yaratıcı itki üzerinde reaktif etki göstermeyen bir istençtir.

Hakiki Tanrı ve bizim Varlığımız Birdir. Tanrıya yapılan her dua kendi Benimize, kendi kişimize, Varlığın anlık formuna değil, kendi öz Varlığımıza hitap eder.

Ancak varoluş olarak bizim Varlığımız kendini arayan Bilinçtir ve nihai amacı taklide dayalı biçimsel olumsallıklardan azâde olmuş Bilinçtir. Birçok aşama bu yaratılışa damgasını vurur ve bu aşamalar gizil olarak bizim içimizdedir. Bizim şimdi bulunduğumuz kademeden daha yüksek kademelere ulaşan varlıklar, halen içimizde gizil olarak bulunan bu kademelerde, henüz sınırlı durumdaki bizim bilincimizle kurdukları bağıntının dayanak noktasını bulurlar. Ben'i ilgilendiren olayların seyrinde bir değişim yaratmak amacıyla, insanlarla "kişisel" temas halinde kalan bu üstün varlıklara bir çağrı, dua ya da "adak" arz edilebilir.

"Üstatlar," "Azizler" gizil surette her insanın içindedir ve dualarımız, gerçek adaklarımız ancak onlara ulaşabilir. Bu güç-

[8] Hindu *Karma* ilkesi ve karmasal çark imgesi.

leri sanki birer nesneymiş gibi kendi dışımızda aramak çocukça bir iştir.

Determinizm yalnızca mevcut ânı, yani geçici bir formu olanı etkiler, ancak yıkılmaz nitelikteki şeyler için geçerli değildir.

O halde şu veya bu amaçla yakarmak *için* dua etmek ya da adakta bulunmak yalnızca bu güce yönelik olabilir; o mevcut ile ebedi arasında bir aracıdır ve yüksek bilinciyle kendimiz üzerinden bize yön ve ilham verebilir.

Tanrı ve Üstatlar (yahut Azizler), bir bilinç evriminin, yani mevcut Varlıkta bir genişlemenin söz konusu olduğu anda gerçektirler; bizim bedensel formumuz bu varlık için bir dayanak teşkil eder, ancak bu dayanak ulaşılan mertebede gerçekleşen bir somutlaşmadan ibarettir.

Hiçbir akıl yürütme, hiçbir sezgi mevcut insanın Yaşamın son mertebesi olduğunu söyleyemez.

Çok yanlış anlaşılan Tanrı sözcüğünü bir kenara bırakalım; Ezelî ve Ebedî denen Tanrıyı da bir kenara bırakalım; Doğanın Güçleri ve İşlevleri olan *Neter*lerin bağrında kurulup yıkıldığı Biricik'ten bahsedelim. Biricik vardır, fakat duyumsanabilir veçheleri itibarıyla bilincin kademelerine (Doğa) baktığımız zaman Biricik bizim açımızdan son bulur.

Doğa kendisini oluşturan şeydeki yok oluşuna kadar kendiliğinden gider: Osirisçi döngü, Batı'nın sularında gerçekleşen ölümden sonraki sürekli yenileniş. Doğa kendiliğinden kendini geçemez, çünkü yalnızca doğal döngülerde yenilenir: Yaratılış durabilir, fakat geriye döndürülemez.

Bilincin tersyüz olmasıyla, Bilincin bilinciyle, üstün insani aşamayla birlikte, bilincin tersyüz oluşuna damgasını vuran olumsuzlama gücüyle Doğal döngünün kırılması (Sanat) mümkün olur. Üçüncü günde yeniden dirilmek için görünümü, kutupsallığı, duyusal gerçekliğe olan inancı reddetmek (gönüllü olarak yıkım cehennemine düşmek). Duymayan kulaklara söylenebilecek her şey söylenmiştir.

Bilginin ve dolayısıyla Antropokozmosun yolu bir çölden geçer. Bu mistik çölü keşfetme cesaretini göstermek gerek. Ancak orada inançsız kalan kişi susuzluktan ölecektir; Şeytanla birlikte, kendisiyle denkleşen "Tanrıyı" reddetmeye cesaret edemeyecektir; ayrıları birleştirebilen, zıtları biraraya getirebilen ve Doğanın Ashaverus döngüsünü kırabilen yegâne şey olan Biriciği kavrayamayacaktır; bilinçli olarak parçalara ayrılan Osirisçi Doğanın dölleyici unsurunu bulamayacaktır ki, o Doğanın özünde gizli olan ve Horus'un Işığının doğduğu gizli odaktır.

* *
*

Yalnızca doğası itibarıyla uyumsuz olan şeyleri birbirinden ayırabiliriz. Zıt şeyleri homojenleştirmek yaşamın asıl amacı değil midir? Birliğe geri dönmek daha başlangıçta hedeflenen amaç değil midir?

Mıknatısın kuzey kutbunu güney kutbundan ayıran kişi mıknatısı yok etmiş olacaktır, zira mıknatısın elle tutulamayan ancak tartışılmaz olan hakikati "mıknatıslanma gücüdür."

Akıl yürütmeyi ve fısıldamayı seven "denklemcilerin" kafası, kutupsuz düşünülmesi ve görülmesi gereken şeyin bu Birlik-Yaşam olduğunu anlamakta zorlanacaktır.

Biraraya getirilen unsurların yeni Birlikte ayrı durmaya son verecekleri bir biçimde zıtları biraraya getirmeyi öğrenmek gerekir. İnsanın çocuğunda bile babası ve annesi birbirinden ayrı kalırlar; birinde fiziksel yan, diğerinde psişik yan, yani birinde bedensel, diğerinde zihinsel yan öne çıkar.

Bir vasfın bedensel taşıyıcısı o vasfı zıt iki kutba böler ve buradan bir fenomen doğar.

Dördüncü Bölüm

FİRAVUNÎ DÜŞÜNCE

I. Firavunî Düşüncenin Unsurları

Firavunî düşünceyi yahut mantaliteyi incelemek için elimizde çok sayıda belge mevcuttur; sözgelimi papirüsler, yazıtlar, kültürel ve bilindik objeler, mezarlar ve anıtlar.

Papirüsler atasözlerini, ahlâki öğütleri, ilâhileri, alegorik hikâyeleri, "Ölüler Kitabı" denilen metinleri içerir; ruhun özgürleşmesi ile Osirisçi metampsikozu karıştırmamak için "Ölüler Kitabı" yerine "Ruh Göçleri Kitabı" demek daha doğru olacaktır.

Bu papirüslerin yanında terapilerle, cerrahlıkla ve matematikle ilgili metinler bulunmaktadır.

Bilhassa alegorik hikâyeler Mısır'da dilbilgisinin oluşumunda ve gelişiminde temel bir rol oynamıştır.

Klasik Mısırbilimin yaptığı gibi, yazı ile dili asla birbirine karıştırmıyoruz. Kutsal yazı (hiyeroglifler) dile uygun işaretlerden değil, çizim ve figürlerden oluşmuştur. "Hiyeratik" denilen yazı tipi, serbest tarzda yazılmış hiyerogliflerden oluşur. Bu hızlı ve serbest yazı tarzı birçok basitleştirme yapmaya imkân verir; ancak şöyle ilginç bir özelliği vardır ki, hiyeroglifler esas

"jestlerden" yoksun kalır. Dilsel işaret ne denli basitleştirilmiş olursa olsun, bir jest aracılığıyla kökensel hiyeroglifik figüre bağlanır.

Firavunî İmparatorluk, basit konvansiyonel işaretlerden oluşan alfabetik bir yazıyı kullanmak yerine, sembolik bir hiyeroglifik yazıyı neden binlerce yıl boyunca muhafaza etti? Uzun zamandan beri hiyeroglifik yazı Babil'de çivi yazısına dönüşmüştür ve İbranice yazı konvansiyonel bir alfabeden oluşmuştur. Klasik Mısırbilim Firavunların herhangi bir alfabesinin olmadığını iddia etmektedir; fakat *bildiğimiz üzere* bu büyük bir yanılgıdır. Söz konusu alfabe (yani sınırlı sayıda harfle düzenlenmiş bir sistem) hiyeroglifik olarak kalmıştır. Bu sistem (İbranilerdeki sisteme benzer, fakat aynı ilkeler üzerine kurulmamıştır) yazının semantik inşasında başat bir önem arz eden sayısal ve felsefi bir temel oluşturur.

Hiyeroglifik bir yazının muhafaza edilmesi firavunî düşüncenin incelenmesinde önemli bir göstergedir, zira konvansiyonel işaretlerden oluşan bir yazı belli bir dile hitap eder ve tasvirî sembolün muhafaza ettiği fonksiyonel varlığın yerini alan zihinsel bir varlık yaratır.

Mısır yazısına dair incelemelerini basitleştirmek amacıyla, günümüzdeki filologlar bizim alfabemizdeki bazı harfleri alarak bunları sembollerin yerine koymayı uygun görmüşlerdir; hiyeroglifik figürü harflere aktarmak amacıyla, sembollerin yerine konulan harfler noktalara ve işaretlere dayanan değişikliklerle tamamlanmıştır. Bu şekilde gerçekten de bir dilin varlığına karar verilebilir ve kademeli olarak bir gramer oluşturulabilir, ancak bunu yaptığınızda, Eskilerin konvansiyonel bir işaretin yerine sembolik figürü muhafaza etmesine neden olan *niyet*ten uzaklaşmış olursunuz.

Hiyeroglif ya da *medou-Neter*, yani "baston"[1] ya da ilâhi işaretin *dayanağı* ezoterik anlamı, nicel olarak sınırlandırıla-

[1] Runik bastonu hatırlayalım.

mayan anlamı aktarmak için kullanılabilecek yegâne doğrusal araçtır.[2] Konvansiyonel *zihinsel* sözcük yalnızca duyusal olarak gerçek olguyu, yani salt karşılaştırmayla tanımlanabilen olguyu aktarabilir.

Mısırbilimciler metinlerin anlamını (*daima muhayyel* bir anlam) bizim Avrupa dilindeki özet sözcüklerle tercüme etmek gibi bir hata yapmaktadırlar ki, bu aslında kaçınılması kolay bir hatadır.

Bir şefin kendi idari alanını (nom) "sınırlarına kadar" yönettiği söylendiğinde, bunun "bir bütün olarak" şeklinde aktarılması yalnızca bir nüanstır; fakat yüce şef kendi idari alanını "kendi formu gibi"[3] yönetiyor denildiğinde, burada artık coğrafi bir alan söz konusu değildir ve her idari bölgenin bir *Neter*e (yönetici, zira Neter bir İlkedir) verildiğini biliyorsak, bahsedilen terim "bir bütün olarak" şeklinde tercüme edilemez. Eğer bu *Neter* sözgelimi Anubis ise (çakal) Anubis *fonksiyonel bir tipi*, nomun tâbi kılındığı İlke'yi temsil eder (onun totemi): Nomu kendi "formu" gibi yönetmek, onu belirli bir ritim içinde yaşamsal olarak muhafaza etmek anlamına gelir.

En azından cümlelerdeki muhayyel görünüme saygı duyulması gerekir. Matematiksel papirüsle birlikte göreceğiz ki, [hiyeroglifleri] kendi sözcüklerimizle tercüme etme alışkanlığı (kötü bir alışkanlık) yazıcının asıl niyetinin anlaşılmasına çoğu zaman engel olmaktadır.

Duvarların, tapınak duvarlarının ve dikilitaşların üzerine kazılarak yazılan metinlere gelince (bunlar ilk kez V. hanedana ait piramitlerde karşımıza çıkar), Mısırbilimcilerimiz bu metinlerin büyük ölçüde anlaşılmaz olarak kaldığını yahut yanıltıcı bir bayağılık içerdiğini kabul etmektedir. Biz burada gizli

---

[2] Bu durum, ezoterik bir anlam ifade edecek şekilde Sayılar üzerine kurulu bir alfabe sistemini dışlamaz. Isha Schwaller de Lubicz *Her-Bak "Disciple"* adlı eserinde (Flammarion yay., 1956) özellikle teolojik analizde okuma örnekleri üzerinden okurun dikkatini bu sisteme çekmiştir.

[3] Bkz. G. Lefebvre, *Grammaire de L'Egyptien classique*, 189 *a* ve *b*.

Mısır'la, bize firavunî zihniyeti, Mısır İmparatorluğu'na hükmeden kişilerin düşünüş tarzını ifşa eden Mısır'la ilgileniyoruz. Bu kişiler mezarların yapımına, üzerlerindeki yazıtlara ve betimlemelere çok büyük bir önem atfetmişlerdir (mastabalar* ya da kayalara kazılan mezarlar). Temel kaygıları sonsuza dek yaşamak, metafizik varoluşun bilgisine ulaşmaktı, zira mevcut enkarnasyon yalnızca bir geçiş aşamasından ibaretti.

Burada söz konusu olan yalnızca basit bir inanç ya da bilgi midir? Eğer söz konusu olan yalnızca bir inanç ise (halk açısından değil, Efendiler açısından diyorum) o halde buna paralel olarak var olan bir "zihinsel" bilim söz konusudur. Eğer söz konusu olan Bilgi ise, o halde bizimki gibi rasyonel bir bilimin hiçbir varlık nedeni olmaz.

Oysaki hiyeroglifik yazı sisteminin muhafaza edilmesi (bu durum konvansiyonel bir alfabenin arz ettiği kullanım kolaylığıyla ters düşmektedir) firavunî zihniyetin metafizik ve rasyonel bir düşünceyi reddettiğini gösterir. Bir yazının hiyeroglifik formu böyle bir bilimin mukayeseli bir sistem kurmasını imkânsız kılar. Antik Mısır'daki matematik birimleri buradaki yaklaşımı tasdik edecektir.

Babil'deki, Hindistan'daki yahut İbranilerdekine benzer bir yazı sisteminin geliştirilmesini imkânsız kılan hiçbir şeyin olmadığına şüphe yoktur. Eski Mısırlıların düşünüş tarzındaki incelik (bunu eserlerinde görüyoruz), bu kitapta kısaca sunduğumuz tapınak incelemesinin gösterdiği üzere, yalnızca tek bir sonuç çıkarmamıza imkân vermektedir: Bütün sonuçlarıyla birlikte bu yazı tarzı bilinçli olarak benimsenmiş ve geliştirilmiştir.

Yaşamın sırları söz konusu olduğunda Bilgiye, yani belli bir inisiyasyona, "Yaşamın anahtarına" dair bir bilgiye ihtiyaç duyarız ki, bu bilgi fenomenlerin nesnel nedenleri üzerine kurulu bir bilimi reddeden Fenomenin sırrıdır.

---

* Antik Mısır'da mezarın üzerine inşa edilen küçük oda. (ç.n.)

Hiyeroglifik Sembolik esas itibarıyla pozitif niteliktedir. Tiplerini Doğadan ya da belli bir şekilde temsiliyet vasfı olan olgulardan alır, sözgelimi dokuma, yay, ok yahut kuşatma. İlkeleri (*Neter*ler) soyutlamalarla değil (Baba Tanrının üçgen içindeki gözü), insan karakterlerle temsil eder; insan başının yerine bir hayvan başını, kobra, bokböceği ya da şahin başını da koyabilir.[3] Belirleyici nitelikteki *Neter* İlkesi ayrı bir hiyeroglife sahiptir. Teolojide yalnızca tek bir soyutlama kabul edilir ve hiçbir şey onu betimleyemez; o *Neterlerin Neteri*'dir, Biriciktir: Var olandır, tüm İlkelerin İlkesidir.

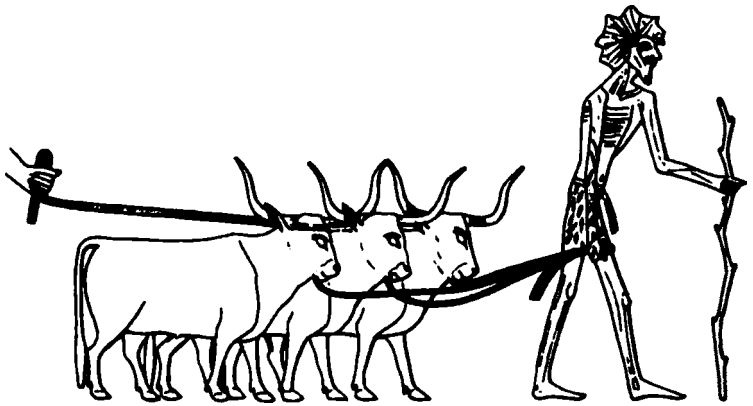
Yalnızca sonsuz hayatı dert edinen, ölümsüz ilkeyi temsil eden ruhun varlığı için her şeyi feda eden firavunî Mısır halkı bütün söylemlerinde korkunç derecede pozitiftir (toprak toprağa...). Bunun nedeni, firavunî halk için her şeyin duyumsanabilir Doğanın yaratılışının bir parçası olan bir *işlev*in sembolü olmasıdır; ölümsüzlüğün yaratılışının imgesi. Bu durum, yüksek şahsiyetlere ait mezarlarda betimlenen yaşama dair sahnelerin "stilize edilmesini" teşvik eder; tıpkı Sakarra'da tarım ve hayvancılık yaşantısıyla, Beni-Hassan'da savaşla, Thebai'de farklı meslekler ve zanaat işleriyle ya da ev yaşantısıyla ilgili sahnelerde olduğu gibi.

Renklere ve hattâ renklerin uygulanma tekniğine dair seçimler; her şey semboliktir.

Bütün düşünceler kelimelerle değil, jestlerle ifade edilir. Ve bu firavunî Bilimi, yani büyüsel bir bilimi (burada büyücülüğü değil, Trismegistus'u kastediyorum) yaratan şeye imzasını vurmuştur. Halk arasında, bizim Ortaçağımızın başlangıcındaki kadar yaygın bir büyücülüğün olduğuna şüphe yoktur; fakat bizi burada ilgilendiren şey *düşünce*dir, Üstatların davranışsal yönergeleridir.

Peki, bu "büyüsel bilimin" temelinde neler var?

[3] İlke insanbiçimsel olarak tasvir edilir, fakat insanileştirilmez.

Resim 37. — Çiftçilik yaşamından bir sahne. "Sığırtmaç bir ağaçtır, kolları dallardır, saçları ve yüzü yapraktır, yaslandığı değnek her bir dalında bir tomurcuğun doğuşunu işaret eder."

Çağrışım temeli oluşturur; fakat bu hayalî bir çağrışım değil, insanın içinde doğuştan itibaren bulunan şeylere dair bilincin, işlevsel bilincin uyanması için bir "sarsıntı ve şok"tur. Antik Mısır'ın kendisi hakkında bilmemize imkân tanıdığı şeylerle uyumlu yegâne muhtemel açıklama budur.

Bu nedenle, teolojik figürasyonlar bütün eski Mısır halkının yaşamına damgasını vurur; bu halkın bütün eylemlerinde teolojik yönergelere asla yılmadan riayet etmesinin nedeni de budur. Yunanlar firavunî halkın dünyanın en dindar halkı olduğunu söylemiştir. Günümüzde bütün eylemleri itibarıyla bilimsel bir tutum sergileyen halkın dindar bir halk olduğunu söyleyebilir miyiz?

Bununla birlikte bu dindarlıkta bir benzerlik vardır ve her iki tarafta da insanların taptığı yönetici bir ilke söz konusudur; fakat bu iki taraf aynı yaşamsal neticeye ulaşmaz. Firavunî yönerge kozmiktir; buna karşın, pozitif ve maddeci olan firavunîlerin başvurduğu araçların aksine, bütün araçları soyut ve muhayyel olsa bile bilimsel yönerge ümitsizce dünyevidir.

Tohumdan meyveye, doğumdan ölüme, bütün bireyler arasında, her şeyde aynı "Yaşam soluğu" vardır. Taştan insana dek, varolan her şey, yani duyumsanabilir bir formu olan her şey yaşlanır, olgunluğa erişir ve yaşamının sonuna varır. "Fonksiyonel" bir biçimde her birey varolan her şeyle bir bağ kurar. O halde maddi bir ilişki içermeyen *olası* bir etkileşimi kabul etmek gerekir. Düşünce duyumsanabilir fiziksel bir destek olmaksızın aktarılabildiği için, istenç yoluyla madde üzerinde etki uygulama olasılığının olması gerekir. Tek başına bir bireyin gücü yeterli olmasa da, belli bir sayıda bireyin oluşturduğu grup etki yaratabilir. Beynin kontrolünden bağımsız olarak bir insanın büyük bir kas gücü ortaya koyabildiğini görüyoruz; aynı zamanda insanın acıya karşı duyarsız kalabileceğini ve hattâ hiçbir şeyden etkilenmez hale gelebildiğini görüyoruz.

Ancak Antik Mısır jestlere vurgu yapar. Jestin taşıyıcı sembolü harekettir, fakat hareket (sözgelimi kolun mekanik hareketi) yalnızca beden üzerinde etkili olabildiği ve "yaşamsal bir hareket" söz konusu olduğu için, Eskiler hareketin sembolüyle yalnızca bir "yaratılış" çağrışımı yapabilirler. Bu bağlamda, söz konusu olan ister bir tamamlanma ister bir yok oluş olsun, bu yaratılış *bir dönüşüm hareketi* olarak görülür.

Bizim jest kavramımız nesnel bir gözleme dayanır, ancak jest kavramı Eskilerde yaşamsal bir işlevle eş anlamlıdır: Belli bir doğrultuda canlılık veren bir güç. Bir başka deyişle, *belirleyici bir işlev* söz konusudur ve buradan form ve hareket *doğar*.

Bu koşullarda, söz konusu belirleyici işlev (*Neter*) belirli bir yapı arz ettiğinde, nesneyi dışarıda bırakabiliriz. Sözgelimi bitkisel "Doğa," büyümenin bitkisel evresinde yeşil rengini taşır. Bu genel bir durum olduğundan, bitkisel güç düşüncesi yeşillikle ilişkilenir. Yeşil renk görünürde var olmasa bile (hayvansal hücrelerin çoğalmasında olduğu gibi) bu renk bitkisel oluşumun sembolü olacaktır. Burada *yeşillendirici işlev* söz konusudur ve bunun rengi duyumsanabilir bir jesttir.

Bu söz konusu düşünme tarzına içkindir –benzerlikler yaratan ve aynı zamanda *özdeşliklere* izin veren *işlevsel güç*. O halde "yukarıda olan (kozmik) aşağıda olan gibidir (tikel)" şeklinde bir önermede bulunan Zümrüt Levha'yı bu bakış açısıyla anlamak gerekir; bunu Büyüye denk düşen bir çıkarım izler: "Aşağıda olan yukarıda olan gibidir."

Bu bağlamda, firavunî *büyüsel bir bilim*, aynı Yaşam ya da Yaratılış yoluyla parçaların bütünle oluşturduğu işlevsel özdeşlikler üzerinden, yalnızca kozmik koşulların bilinmesi sayesinde formüle edilebilir.

O halde, kozmik meyvenin doğduğu ortamın güçlerini tanımak için, bilinen ve mevcut nihai kozmik meyveye (yani insana) bakmak gerekir.

Duyumsanabilir şey elle tutulmaz şeyi çağırır ve bu sembolün karakterini oluşturacaktır. Görünür jest canlandırıcı güç olan işlevi çağırır; bu, özdeşleşme yoluyla "büyüsel" gücü oluşturacaktır ve ulaşılabilir olan yoluyla ulaşılmaz olanı gerçekleştirmeye imkân verecektir.

Düşünsel/çıkarımsal bir açıklama itibarıyla bir insan mikrokozmosundan söz edebilsek bile, firavunî mantalitede yalnızca bir *özdeşlik*ten söz edilebilir ki, ben bunu Antropokozmos olarak tercüme edeceğim: İnsan-Evren. İnsan mikrokozmosunu Evrenin zıddı olarak sunmak büyüsel bilime imkân veren felsefî koşulları ortadan kaldırmak demektir ve bu belli bir mikrokozmosu kabul etme nedenini de kadük kılar.

Bu yaşamsal büyüsel bilimin araştırma yöntemine ve araçlarına gelince, *gerçek araştırma* araçlarına, yani Yaşamı yaratan anahtara sahip olmak için, bu bilimden *doğan Bilgiye* başvurmak gerektiği açıktır. Bu sebeple yaşamsal Nedenin, yani Evrensel fenomenin bilgisi "vahiy" niteliğine sahiptir.

Vahiy yoluyla, vitalist tezin temeli mistik olarak kalır ve her türlü rasyonel bilimi yararsız hale getirir. İlkesel olarak, uygulamalardaki yönerge görünürde *ampirik* kalacaktır, zira fenomenin nedenleri yalnızca birkaç inisiye tarafından bilinir.

Firavunî İmparatorluk bu surette karşımıza çıkmaktadır.

Bu durum Mısır'a gelen Yunanların davranışını açıklamaktadır; tek bir Bilgi (formülasyonunun nedenlerinden yoksun bir bilgi) geleneğiyle yetinebileceklerine inanan Yunanlar aklî nedenleri araştırmak istediler ki, bu arayış Batı dünyasını baştan çıkaran diyalektik felsefeye giden yolu açmıştır, sanki entelektüel argümanlar Yaşamsal saiklere dair bilginin yerini alabilirmiş gibi.

Antik Mısır düşüncesinin ve yarattığı eserin diyalektikçi Yunan filozoflardan miras kalan bizim Batılı zihniyetimiz üzerinden incelenmesi hiçbir sonuç vermemiştir ve firavunî imparatorluğun yarattığı devasa eser ile klasik Mısırbilimin bu eserden çıkardığı neticelerin kısırlığı arasındaki uyumsuzluk sebebiyle bizi hayal kırıklığına uğratmıştır.

Ancak az önce sunduğumuz ilksel temeli araştırmamızın yönergesi olarak alırsak, bu araştırmanın yeniden değerlendirilmesinin bugün kavrayamadığımız bir Bilgiyi ve mantaliteyi gün ışığına çıkarmasını umabiliriz.

Çalışmamız ilerledikçe, söz konusu "temel-hipotezin" sunduğu eksik verileri tamamlamamıza imkân verecektir.

İşte bu anlayış içerisinde firavunî Tapınağın incelemesine giriştik ki, bu incelemenin bazı sonuçları elimizdeki bu eserde özetlenmiştir.

Bizim Batılı zihinsel-eğitim anlayışımızın kolaylıkla sebep olabileceği sapmalardan kaçınmak için, aşağıda sunduğumuz bazı ilkelerin bize yol göstermesine izin vermek gerekir:

1. Sembollerin seçimi, *fonksiyonel bir tipe* dair katı bir seçimin nesnesi olarak düşünülmelidir.
2. Her sembol "yaşamsal" bir fonksiyonu *çağırır*.
3. "Büyüsel" Bilim "teorisi" Mitos tarafından formüle edilmiştir ve ilkeler *Neter*lere ve onların sıfatlarına ait sembollerle açıklanmıştır.

4. Teoloji Mitosun temalarıyla formüle edilmiştir; gündelik yaşamdaki bütün davranışlara ve tüm alanlardaki pratik uygulamalara yön vermelidir.

Bu ilkeleri göz önünde tutarak Mısır zihniyetini izleyelim.

İnsan yahut insani İlke, kozmik işlevlerin enkarnasyonu, yani Antropokozmos olarak, her şeyin bağlandığı Evrensel semboldür. Mevcut beşerî veçhesi itibarıyla bu Antropokozmos farklı yaşamsal işlevler için destek görevi görür ve böylelikle *Neter*lerin, yani *Mitos*taki karakterleri oluşturan yaşamsal ilkelerin figürasyonlarını verir. Temel yaşamsal işlevleri göstermek için çoğu zaman insan bedeninin üzerine söz konusu işlevleri enkarne eden ve dolayısıyla onların canlı organik temsilleri olan hayvanların başı birleştirilir. Taçlar, kostümler ve jestler genişleyen anlamı tamamlarlar.[4]

Yaratılış öğretisini, yaşayan şeylerin nedeninin, amacının ve sonunun bilgisini barındıran *Teoloji* bütün davranış kalıpları, bütün düşünceler ve hattâ uygulamalı bilimler ve teknikler için temel hizmeti görür; *Neter*lerin ve hiyerogliflerin sentezleriyle sembolize edilir. Sembolik biçimlere riayet tutumu sıradan nesnelere kadar varır.

Tapınaklar ve anıt mezarlar, ki bunlar inşa edilmiş yahut kayaların içine oyulmuştur, asla estetik amaçlar izlemezler. Heykeller ve yazıtlar hiçbir zaman süsleme olmaları için tasarlanmamıştır. Bütün güzelleşir, çünkü sembolik olarak hakikati dile getirir, mekânla ve ambiyansla uyum sağlar: Bütün ahenklidir.

Şunu not etmek gerekir: *Amaç didaktik değildir*, ancak dönüşerek didaktik olur, zira yaratılan eser teolojik felsefî yasaya katı bir biçimde uyularak gerçekleştirilmiştir.

[4] Bkz. resim 9: *Sekhmet*.

Bu katı riayet eserin yerleştirileceği toprağın hazırlanmasından anıtla ilgili kutlamalara kadar varır ve böylece büyülü ve kutsal bir ambiyans yaratır.[5]

İnsanın her bir canlı işlevi organik olarak gerçekleşmiş bir kozmik işlevin sembolünden başka bir şey değildir. Yutma, geri itme, özümleme, uyuma, oturma, konuşma, arzulama, yakarma, dua etme vesaire; bütün bunlar vücut bulmuş kozmik işlevlerden ibarettir. Sözgelimi yutmak ve geri itmek Kuzey kutbu ile Güney kutbunu oluşturur, fakat aynı zamanda akşam, sabah ve güniçidir; yani *almak ve özümleme işlevine dönüştürmek* biçimindeki her şey. Hiyeroglifik *yazıyı*, yani kutsal yazıyı işte bu anlayışla incelemek gerekir.

Mısır'da bilinen bütün hayvanlar ve bitkiler arasında, hiyeroglifik bir sembol oluşturmak için çok katı bir seçim yapılır.

Matematiksel düşünce bilhassa geometriktir: Matematiksel bir değer daima orantısaldır, asla mutlak değildir. Sonsuzluk diye bir kavram yoktur ve dolayısıyla matematiksel fonksiyonlardan çıkarılmıştır. Uzam bir hacimdir, fakat uzamda hacim diye bir şey yoktur. Hacim yahut uzam şu veya bu ölçüde yoğun olan maddede yoğunlaşmış/pıhtılaşmış Tin'dir. Matematiksel nokta bir soyutlama değil, en az üç düzlemdeki üç köşenin birleşmesinden oluşan zirvedir. Şey hacimdir, her şeyin hacmi vardır. Düzlem kesik bir hacmin bir görünümüdür, fakat kendi başına var olmaz; aynı anda hem düzlemi hem düzlemin yükseltisini gösteren bir anıtı temsil eden çizimdeki firavunî tasavvur buradan ileri gelir.[6]

Her şey canlıdır, dolayısıyla özümler, filizlenir ve çoğalır ve bu olgu aynı anda farklı eksenler üzerinde tasarlanıp icra edilen anıtlara ve heykellere dek uzanır.

Firavunî Mısır bir bütün olarak, tüm eserlerinde olduğu gibi başlangıcından sonuna dek ritüel bir Jestten ibarettir.

---

[5] Bkz. Stella Kramrisch, *Le Temple hindou*; *Le Temple de l'Homme* içinde, I, Dördüncü Kısım, VIII. bölüm.

[6] Bkz. resim 1, "Yaşam Evi."

Çalışmanın devamında, şimdiye dek işaret ettiğimiz bazı veçheler itibarıyla söz konusu ilkelerin nasıl uygulandığını göstereceğiz.

II. Düşünce Tekniği

Düşünce yalnızca sonuçları İdeler olan İdelerle ilgilenir. İnanç nesneye yönelir.

Düşünce yazıda veya dilde ya da yaratımda kendini ifade eder. Yaratım hareket/etki halindeki düşünce ya da Kelâmdır.

Yazı niteleyen şeyi özneye bağlama görevini okura bırakabilir; dil eylemin doğrultusunun belirtilmesini gerektirir.

Eylemsiz düşünce yoktur.

Öte yandan, düşüncenin temelinin çelişik bir koşul teşkil ettiği kesindir, zira her şey bize kendini "hem olabilen hem olmayabilen" kavram halinde gösterir. Bu olumsuzlama ihtimali olmasaydı, akıl yürütme imkânsız olurdu. Kavrama içkin olan bu çelişki bir mantık biliminin mümkün olabilmesi için bir ön koşuldur.

Düşünce ve yöntem için temel koşullar şunlardır: *Eylem* yahut *etkinlik* ve *olumsuzlama*. Eylem her nitelendirmeyi ve dolayısıyla her özgülleştirmeyi koşullandırır; olumsuzlama her türlü akıl yürütmeyi koşullandırır.

* *
*

Eylem yahut etkinlik özne ile sıfat kavramları arasındaki bağı oluşturur. Ancak kavramın kendisi bir aksiyonun (bizim dışımızdaki bir eylem) ve bir reaksiyonun sonucudur (beyin açısından bilinçsiz, doğuştan gelen ve varlığımızın biçimini belirleyen işlevsel bilgi üzerinden).

Eylemsiz düşünce var olamaz. Eylemin tanımı İdeyi ve nesneyi yaratır ya da tanımlama "sınırlandırmayı" ima eder.

Başlangıçta kendimizi isimsiz, sınırsız bir Etkinlik karşısında buluruz; işlevin özü. Bu kutuplaşmamış Enerjidir, psi-

kolojik bilincimiz için bir soyutlamadır. Bu durumda her sınırlandırma yahut tanımlama mutlak Birliğin bir kesirinden ibarettir.

Sınırlandırma bir başlangıç ve bir son gerektirir; bu bir ölçüttür, psikolojik bilinç için bir niceliktir.

Böylelikle nicelik mutlak bir bakış açısıyla mutlak etkinliğin durmasını temsil eder.

Bu, metafizik bir halin saf İdesi olarak kabul edilebilir yahut etkinliğin bilinen bir uç noktası için kabul edilen bir referansa kıyasla matematiksel olarak belirtilebilir.

Felsefî açıdan bizler saf İde alanında kalırız.

Buradan, Etkinliğin her şeye yön veren ve her şeyde bulunan Öz olduğu sonucu çıkar. Bu "bütün"de içerilen çokluk sınırlandırmalarla, yani işlevsel tanımlamalarla yahut mutlak Etkinliğin kesirleriyle verilir.

O halde, bilimi inşa etme doğrultusunda, düşüncenin organizasyonu için iki olasılık kendini gösterir: Tanımlanmış İdenin ve nesnenin değerlendirilmesi ya da İdeyi veya nesneyi yaratan Etkinliğin değerlendirilmesi.

İlk değerlendirme bizi rasyonalizme, ikinci değerlendirme yaşamsal, yani işlevsel bir düşünceye götürür.

İlk değerlendirme tanımı *etkinliğin ereği* olarak ortaya koyar ve bunu bir "sözcükle," sesle, sözcüğün sentezinde kapsanan sabit bir düşünceyle ifade eder.

İkinci değerlendirme yalnızca işlevi, karakterize edilmiş ama bir *eylem ereğine sahip olmayan* etkinliği kabul eder. Bu durumda İde ve nesne bir veya birçok *işlevi* özetleyen sembollerle (şemalar ya da imgeler) ifade edilebilir sadece.

Özne artık bir işlevler toplamından başka bir şey değildir. O aynı anda hem *özne* hem *sıfattır*.

Burada İde yaşamsal yahut *ezoterik*, ritüel anlamı itibarıyla başka İdelerle bağıntıya, eşgüdüme sokulabilir ve dolayısıyla yalnızca tek bir adsal kökler dizisinden müteşekkil bir yazı oluşturabilir.

İlksel, inisiyatik metinlerin karakterinin barındırdığı giz budur.

Firavunî (geleneksel) Düşünce bu felsefeye sadık kalmıştır ve yukarıda belirttiğimiz ikinci değerlendirme üzerinden hareket eder.

* *
*

Cümlenin oluşum sürecinde fiil eylemi temsil eder ve onun doğasını, işlerini belirler. Dolayısıyla sembol seçimi birer kök olan imgeler üzerinden gerçekleşir ki, bu kökler *fiil*, ad veya *sıfattır*. Bir örnek: Bir *kuş* "kuş" adını ve genel olarak *uçma niteliğini* temsil eder. O halde *kuş* havada duran, yükseğe çıkan ve yerçekiminden kaçan şeydir (bir "santrifügasyon"); uçma vasfı olan ya da uçma vasfı kazandırılabilen şeydir (sözgelimi sıcaklık aracılığıyla); aynı zamanda İdeyi de ifade edebilir.

Belirli bir kuşun seçilmesi genel uçma işlevine bağlı başka işlevleri belirleyecektir.

Bu hiyeroglifi yaratan şeydir.

* *
*

Gördüğümüz üzere her şey ya bir etkinliğin sonucudur ya da bir etkinliğin sembolüdür.

Sözgelimi "kova su içerir" diyebiliriz ve kova *sözcüğü* kendisiyle ilişkilenen tüm nosyonların sentezine dönüştüğü için yalnızca *kova* kavramını tutabiliriz; ayrıca içermek eylemi kovayı karakterize ettiğinden, yalnızca içerme kavramını muhafaza edebiliriz.

Ancak sıvı içerebilen birçok kap çeşidi vardır, sözgelimi vazo, kalp, fetüs kesesi gibi. Kova içerir ve *muhafaza eder*, fakat kalp bir tür vazo olarak, içerir ama içerdiği şeyi muhafaza etmez. Bu bağlamda her form, başka benzer formlarla artık herhangi bir ortaklığı bulunmayan bir ya da birden fazla farklı işlev görebilir. Kovayı karakterize eden ve kalbin de üstlendi-

ği temel işlev bağlamında bir *işlevsel akrabalık* söz konusudur, tıpkı içerme vasfı olan tüm şeyler ile kalp arasında olduğu gibi. Kalp ile ırmak arasında da belli bir akrabalık olabilir. Toprağa kazılarak yapılan kova içerir ve muhafaza eder; kalp alır, içerir ve geri gönderir. Verdiğimiz örnek burada en basit görünümüyle ifade edilmiştir.

İşlevsel tanım canlı olarak kalır ve hiyeroglifin imgeler halinde betimleyebileceği canlı benzerlikleri açığa çıkarır; buna karşın bir sözcük başka sözcüklerle canlı bir biçimde ilişkilendirilemez. Sözcük artık işlevleri, canlı nitelikleri çağrıştırmaz, bunların hepsini yok eder.

Vitalist düşünce tarzı *mistik* nitelikte bir felsefeye varır. Başlıca eylem türleri *soyut İlkeler* (*Neter*ler) olarak konumlandırılır ve bu ilkeler karakteristik yapılara (soylara) yön verir.

Her işlevin iki veçhesi vardır: *Eylem* ve *eylemi teşvik eden* şey, eril (pozitif) veçhe ve dişil veçhe (negatif). Ancak *eylemi teşvik eden şey gerçek anlamda bir şey değil, onun tepkiselliğidir.* Şey eklemelerle tamamlanmış geçişsel ve doğal etki/sonuçtur.

Bir örnek: *İçermek* aksiyonu aynı zamanda *biçim verme* reaksiyonunu içerir ve bunların toplamı içereni belirler.

Başka bir örnek: Sindirmek aksiyonu olarak midedeki sindirim, *homojenliği bozan* şeyi ve bu şeyin *sindirim eylemini* sonlandıran reaksiyonunu içerir. Bunların toplamı sindirim organını belirler.

Bu bağlamda her *Neter* bir *üçleme*dir; bir eril, bir dişil ve bir ürün içerir, Amon –Mout– Khonsu gibi. Bu Çinlilerdeki *Yin* ve *Yang*'ın ezoterik anlamıdır; ekzoterik olarak bir boşluk ve bir doluluk ile temsil edilir, fakat bu yanıltıcıdır, zira içeren içerikte kendi *eril*ine sahip değildir; içerik bir *tamamlayıcı*dan ibarettir ve bu tamamlayıcı, bir aksiyonun ve onun kendi reaksiyonunun sonucu olan bir şey tarafından verilir.

Reaksiyon, etkinliğin doğasına içkin olan direncin neden olduğu Aksiyonun anlamının tersine çevrilmesidir; yahut "işlev halindeki aksiyon."

İlkesel olarak reaksiyon aksiyonu nötrleştirir. Sonuç şeydir; nesne, belirli bir Aksiyon (Enerji) olan bir Nicelik.

Buradan şöyle bir sonuç çıkarmak gerekir: Enerjetik tamamlama görünümü oluşturur (duyumsanabilir) ve görünümlerin tamamlanması tanımlamaları geçersiz kılar. Bu durum ikili çaprazlama ile ifade edilir.

Bir örnek: Ölü kralın asalarının ikili çaprazlanması.

Resim 38. — Asaların çaprazlanması.

Asalar şunlardır: *Hekat*, eylemi, tohumu, mayayı sembolize eden bir *kanca* ile temsil edilmiştir; Mısırbilimcilerin kırbaç ya da kamçı diye tercüme ettikleri *nekhakha*, üçlü bir uzantının çıktığı bir bastonla temsil edilmiştir: Eyleme içkin Direncin neticesi, üçlü bir yapıya sahip töz. Fiziksel olarak ifade edildiğinde, tözü sabitlemek için onun üzerinde etki gösteren enerjiye denk düşer; etki uygulayan ve eyleme maruz kalan şey. Hekat sol elle tutulmuştur, alan taraf, Kuzey, yukarısı; nekhakha sağ elle tutulmuştur, geri veren, veren, yapan taraf, Güney, aşağısı. *Diri* Kral doğayı yaratan aktif ve reaktif (mistik) güçtür. Bu güç vücut, cisim, nicelik, belirli *bir biçim oluşturduğunda* Kral ölmüş olacaktır; bu birinci çaprazlamadır. Fakat bu

görünümün tamamlanması gerçekleştiğinde –asaların ikinci çaprazlanması– görünüm durur/son bulur ve yaratıcı güç biçimi tanıdıktan sonra yeniden serbest kalır: Her bir asa yeniden yerini alır, *hekat solda, nekhakha sağda.*

Hiyeratik veçheleri itibarıyla firavunî düşüncenin İlkesi ve yöntemi şu şekilde tanımlanabilir:

Her şeyin kökeni aktif bir itki olduğundan, etkinlik ya da işlev her şeyi karakterize eder.

Direncini kendi içinde barındıran etkinlik üçlü doğası itibarıyla aktif –eril– pozitif, pasif –dişil– negatif, reaktif –biçimsiz– nötr şeklinde betimlenir.

Görünüm geçici bir *imza*dan, etkinliğin sembolünden ya da enkarne işlevden ibarettir.

Karakteristik bir hattın/soyun akrabalıkları (analojiler) *imza* üzerinden kendini gösterir; bu hat/soy bir *Neter* tarafından, üçlü bir aktif Güç (tamamlanmış) tarafından domine edilir ve yönetilir.

*Neter*ler kozmiktir ve kendi niteleyici işlevi üzerinden aynı *Neter*in soyuna doğrusal veya dolaylı olarak bağlanan her şey kozmik olarak birbirine bağımlıdır.

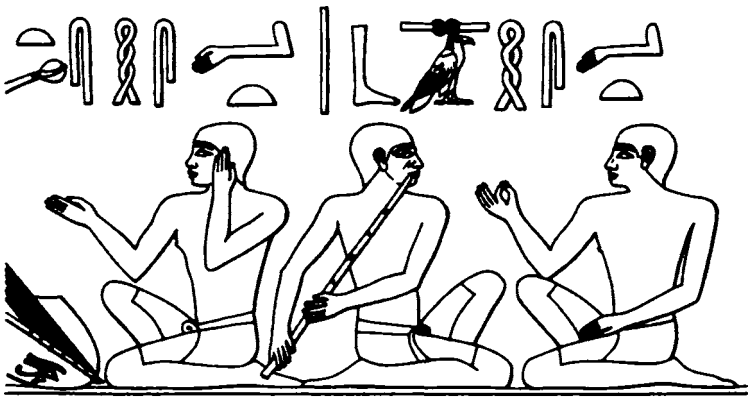
Canlı doğal ürünler ya da değişken işlevlere sahip yararlı nesneler arasından imzaların ya da sembollerin uygun bir biçimde seçilmesi bir glifler* bütünü teşkil eder ve bu, zaman içinde değişmeyen ve işlev üzerinden *ezoterik olarak* kendini ifade eden bir *yazı* oluşturur.[7] Ancak *bu bir konuşma dili değildir.*

---

* Yazı karakteri; her bir harfi gösteren sembol. (ç.n.)

[7] Sözgelimi, ilkel ya da kompleks şekli ne olursa olsun, dokuma ya da dokuma için kullanılan alet. Toprağı işlemek ya da kazmak ve böylece dölleyici çiy için çekici hale getirmek için kullanılan çapa ya da saban için de aynı durum geçerlidir. Fonetikte *mer* olarak kullanılan *hou* (çapa) *aimer*, *aimant* (sevmek, seven, mıknatıs) sözcüklerini yazmaya yarar; bkz. resim 3.

Bütün temel işlevler belli bir sayıda sembolle özetlenebilir; bu semboller *farklı fizyolojik merkezleri* etkileyen bir telaffuza sahip bir sesle gösterilir ve bu durum *kutsal bir dilin* (mantra vasfını taşıyan) alfabesinin oluşturulmasına imkân verir. Belirlenimler işaret edilen işlevin anlamına yön verir. Ve ardından bu işlem, işlevsel bir anlamı özetleyen sözcüklerden oluşmuş bir dilin yazısını meydana getirir. Bu sözcükler rasyonel tasımsal bir sisteme uygun olabilecek kavramları temsil ederler.

Resim 39. — Arp ile "ilâhi okumak," şarkı söylemek ve flüt çalmak.

Hiyeratik düşüncede işleve ait bir kavram araştırması yapılmaz; *Neter'in temsil ettiği işlev ile Ben'in özdeşleşmesi* araştırılır.

Düşünce tarzında rasyonel olanın herhangi bir yeri yoktur. Nesnelleştirmeyi zorunlu kılan bir düşünceler oyununa değil, psikolojik bilinçten üstün *işlevsel* bir bilinç durumuna başvurulur.

Bu durum teorik bir bilime imkân vermez ve aynı zamanda ampirik bir bilim de değildir; ancak Nasıl sorusunun yanıtına, aynı zamanda Neden sorusunun cevabına dair bir olasılık ekler.

Bu düşünce tarzı aynı zamanda sanatlar ve uygulamalı bilim için de geçerlidir.

III. İşlev, Sayı ve Neter

Bir etkinliğin tabiatına "işlev" diyoruz. İşlev bir itki, bir amaç ve bir kip içerir. İtki belirsizdir, dolayısıyla değişmez niteliktedir. Bütün durumlarda aynıdır; hem *fiat lux* hem de mekanik bir etki ya da herhangi bir komut için aynıdır.

İşlevin *amacı* etkinlik kipi nedeniyle değişkendir. Kompleks olan kiptir. Kip bir yoğunluk, bir ortam ve bir ritim içerir. Metafizik İlke olarak ortam kayıtsızdır, yani biriciktir. Kip burada yoğunluk tarafından ve onun ritmi oluşturan varyasyonları tarafından verilmiştir.

Temel itibarıyla işlev bu bakımdan ritmik olarak değişken bir yoğunluğa sahip bir itkidir. Varyasyon Sayıdır. Eğer yoğunluk değişmez olsaydı, yalnızca tek bir fenomen var olurdu ve Kozmos kendi itkisel Nedeniyle karışmış olurdu. O halde Doğayı yaratan şey sayıdır.

Bu akıl yürütme tarzının zayıflığı itkiye bir isim vermedeki imkânsızlıkta yatıyor.

İtkiyi yalnızca mekanik olarak anlıyoruz. Daima harekete, yani bir yer değişimine ya da potansiyelin düşüşüne bağlıdır. Bunun ifade ettiği şey şudur: Şeyin ya da benzerinin olmadığı yere giden bir şey. Statik *düşüş* ortamın çekimsel karakteristiğiyle, yoğunlukla ilişkilidir; bu aşağıya (katı) ya da yukarıya (akışkan-gaz) doğru gerçekleşen kayıtsız bir düşüştür. Temel itibarıyla, felsefî olarak, tüm itkiler gibi mekanik itki de bir doğrulamaya karşıt bir olumsuzlamayla verilmiştir; olmak ve "olmamak," kökendeki bölünmenin gizemi.

"Gizem" anlama çabasından kaçan şeydir; biz olguyu işlevin içinde saptarız ama itkiye herhangi bir isim veremeyiz (Tanrı ya da kutuplaşmamış Enerji diyebilirdik, bunun bir önemi yok, söz konusu olan kusursuz *Hakikat*tir); bu durumda şöyle bir sonuç çıkarmalıyız: Biricik, kökensel ve değişmez bir İtki vardır ve Sayı Doğayı yaratan değişkeler üzerinden bize kipleri gösterir.

O halde esas –ve aynı zamanda nihai– olan Sayıdır; Evrenin açıklayıcı sözü.

Burada hesaplamalar değil, Sayının ezoterizmi söz konusudur.

Bir örnek: Uzam kavramı *kapsam*la ve hacim kavramı kapsamın *sınırı*yla karakterize edilir. Sınırsız kapsam bilincimizin bir veçhesi tarafından algılanabilir, fakat beyinsel olarak kavranamaz. Kavrama/anlama sözcüğü (Almancada *verstehen*, İngilizcede *understand*) bir sınırı, bir durma noktasını ima eder. Dolayısıyla kapsamı anlamak için *sınırlama İlkesi*nin devreye girmesi gerekir. Bu ilke (*Neter*) bizim istencimize, kararımıza bağlı değildir; *kapsam/uzam İlkesi*ne içkindir, (mevcut) olan her şeye içkin yoğunlaştırıcı/sıkılaştırıcı bir işlevdir. Böylelikle varlık içinde kendi pekiştiricisini barındıran bir "töz" rolü oynar. Her zaman aynı kökene varırız.

Kapsam İlkesi ya da *Neter*i bir soyutlamadır ve sınırlamanın *Neter*i bizim *kavrayışımızı*, *somutu* karakterize eder. Ancak Kapsam/uzam sınırsızdır, sınır ise görelidir: Sınır sınırlandırılmıştır, *Nicelik* kategorisi dâhilinde yer alır. Sınır sonsuz olmadığı içindir ki bizim bilimimiz tarafından belirlenen yasalar görelidir, muhayyeldir ve genel olarak bilim Bilgiye (*Gnosis*) karşıttır. Bilimin bütün nesneleri, bütün "somut şeyler" sınırlandırma niteliklerinin sınırına ulaşıldığı andan itibaren tanımları itibarıyla son bulurlar. *Niteleyici fonksiyon* sınırlandırmadır ve *biçim dâhilinde bir süre*ye sahiptir, ancak buna *fonksiyon olarak* sahip değildir, çünkü somutlaştırıcı, sınırlayıcı "pekiştirici" eylem *var olan şeye* içkindir ve dolayısıyla süreklidir.

Bu değerlendirmelerden çıkan sonuç şudur: Bir hacmin var olması için Kapsamı/uzamı sınırlandıran bir eylemin olması gerekir. Burada somut şeylerde bulunan bir maya, bir tohum, İlkede bulunan bir "ateş" söz konusudur. Doğa bu kökensel olgunun bilgisi olarak bize sembol hizmeti sunar, zira homojen bir ortamdaki somutlaşma bir *yoğunlaşma/pıhtılaşmada* imgesini bulur –ilksel ortam zorunlu olarak böyle olmuştur– ve bu

yoğunlaşma/pıhtılaşma dişil bir albüminoid tözdekiyle benzerdir. Yumurta beyazı buna bir örnektir. Sıcaklığın etkisiyle ya da erkek sperm hücresindeki "ateşin" etkisiyle yoğunlaşır. Mısır'da yoğunlaşma özelliğine sahip bu tözün (gizemli bir niteliği vardır) kaynağı olan sucul ortam *Amon*'la temsil edilir; kusursuz varlık olan "Kralın" baba olarak adlandırdığı büyük *Neter*. Eğer burada amaç yalnızca az önce tasavvur ettiğimiz şeyi ifade etmek olsaydı, *Amon*'la temsil edilen bu sembolün hiçbir varlık nedeni olmazdı. Ancak burada söz konusu olan, *Evrensel dallanmaları* bulunan ilksel bir etkinliğin insanbiçimleştirilmesidir; bütün ezoterik anlamlar ve bu anlamlara ait anahtarlar söz konusu *Amon* temsilinde farklı şekillerde kaydedilmiştir ve anlamasını bilenlerin okuması için hazır durur. Bu sırlara dair *hiçbir açıklama başka hiçbir yöntemle söz konusu* sembolleştirmedeki kadar *açık ve bütünlüklü olamaz.*

Olasılıkların sınırı pasif ortam tarafından değil, yalnızca etkinliğin yoğunluğu tarafından belirlenebilir. Etkinliğin yoğunluğu ilksel olarak bir Sayıyla ifade edilir, yani Sayı onun sonucudur ve dolayısıyla onu belirler.

O halde ilk hacim salt bir uzam olduğu için zorunlu olarak küreseldir; herhangi bir yönü yoktur, yalnızca ışınsal bir ölçüsü vardır ve bu "pekiştirici" ya da yoğunlaştırıcı merkezî bir "ateş" tarafından yapılan ilk sınırlandırma ya da sıkılaştırmadır. Her türlü işlevin kaynağı olan ilksel etkinlik merkezcildir; bu "plasentanın" karakteridir; Uzam amniyotik besleyici ortamdır.[8] Bu, firavunî Mısır'da analoji yoluyla Noun olacaktır; Kozmik Okyanusta biçimlenen hermetik *Hyle*.[9]

Kürenin belirsiz hacminin *form*a dönüşebilmesi için en az üç yön belirlemek gerekecektir: Kutupsal eksen ve ekvatoryal haçın dört yönü. Bu bütün göksel mekaniğin nedenini oluştu-

[8] Tıp bilimi plasentayı besleyici destek alanı olarak görür, zira anneden gelen besleyici damarlar plasentadan çıkar. Kuşkusuz böyledir, fakat işlevsel mantık açısından görünürdeki bu durum bir yanılgıdır.

[9] Bkz. resim 16.

racaktır; göksel mekanik kendisinin anahtarı olan kusursuz bir sinirsel sistem kuran Sayılar tarafından yönetilir; bu sinirsel sistemin gelişimi ve özgül karakteri elimizdeki çalışmanın çerçevesine girmemektedir.

Ekzoterik olarak, yani dışarıdan bakıldığında ve dolayısıyla nesnel olarak, dünyayı kötü tarafından görüyoruz. Yıldız kürelerinin döndüğünü görüyoruz ve merkezcil kuvvetleri bize aktif gibi görünüyor; pasif bir rol oynuyor görünen merkezcil kuvvete karşı hareket ediyor. Yaşamsal açıdan içeriden bakıldığında bunun tam tersi doğrudur. Besleyici uzam katıya doğru akan sıvı gibi merkeze doğru akmaz; merkezî yoğunlaştırıcı etkinlik tarafından belirlenen belli bir yoğunluktan başlayarak, *katı görünen* maddesiz bir kürenin spiral biçimindeki akıntıları gibi akar. Bu düşüş sarmalları Altın Sayının işlevine göre gerçekleşirler, yani göstergesel olarak 1: Ø şeklinde oluşabilirler, tıpkı bir salyangozun kabuğu gibi.

Bu, kutup aksını oluşturacak olan merkezî bir nokta etrafındaki iki ekseni ekvatoryal olarak belirler.

Bu üçlü eksen sistemi (yoğunlaştırıcı etkinlik gerçekleştiği andan itibaren *kaçınılmazdır*) genel olarak formun İdesidir, formu yahut somut görünümü yöneten *Sayısal* oyun (*Numerus numerans*) ya da İdedir.

Formun ilk İdesinin çok basitleştirilmiş bu tasviri *ilk sınırlandırma*dır. Pekiştirici (yoğunlaştırıcı, sıkılaştırıcı) güç buna neden olduğuna göre, bu eylemle birlikte son bulur. Ezoterik olarak bir tükeniş gerçekleşemez, zira burada hiçbir şeyin geçersizleştiremediği (neden olduğu etkinin dışında) kökensel bir nedensel güç söz konusudur.

Şu evrensel bir yasa olacaktır:

Yaşamsal doğal neden, etkisinin/sonucunun aşırılığıyla etkinliğinin sonuna varır.

Doğurtan ve canlandıran Ateş kendisinden gelen şeyi yaktığı zaman doğurtmaya ve canlandırmaya son verir; kendisinden gelen şey yalnızca ateşe dönüşebilir (bu bağlamda, kül ve

Resim 40. — Amon, *Yaratıcı Kelâm, Üçlü Birlik, bilinemez, kavranamaz* Amon.

küllerdeki tuz kostik dediğimiz bir "ateşi" oluşturur). Nitel olarak şöyle diyebiliriz: Bir neden, neden olduğu şeyi kendisine indirger.

Kendi doğasına ait yeni bir tohum ürettiği zaman etkinliği son bulan tohum için de aynı şey geçerlidir.[10]

Sözgelimi buğday ya da arpa tanesi filizlenmesini ya da çürümesini engelleyen kuraklık koşullarında kendi başına bırakıldığında kendi kendini yakar; firavun mezarlarında bulunan buğday veya arpa taneleri bunu kanıtlamaktadır.

Sınırlandırılmış mekanik bir sebep, yani sınırlı bir itkisi olan devindirici bir etken, söz konusu itkiyi "tüketerek" gider. Gerçekte bu itkiyi enerji olarak bulunan kendi kaynağına indirger. Eski bir vecizeye göre: Her şey sonunda kendisini oluşturan şeye dönüşür.

İtkinin gerçekleşmesine engel olan direncin bir ölçüsü vardır. Burada Sayı "ölçü" nosyonuna, yani "nicelik" tanımı nosyonuna indirgenir. Bu, Sayıyı ezoterik karakterinden çıkarmak demektir. Bu ezoterik karakter belirlediği ya da hesapladığı bir ölçüde değil, açığa çıkaran işlevde bulunur.

Sayıların işlevsel karakteri göreli, rastlantısal değil, kozmiktir; doğuştan gelen bilgimizin bilinçli ifşasıdır. Mutlak'ı betimlemenin en iyi yolu onu bölünemez kabul ederek Bir sayısı ile betimlemektir, zira "Bir" çoğalmak suretiyle kendini İki sayısı ile açığa çıkarır.

Burada Sayının ezoterik anlamının değerlendirilmesinde yapılacak herhangi bir hatadan kaçınmak gerekir. İki Bir değildir ve Bir bir *bileşik* değildir; çoğaltıcı güç, çoğaltma *Bilinci*, çoğaltıcı Eser, daha aza kıyasla daha çok *Nosyon*udur; yeni bir *Birliktir*, cinselliktir, Doğanın (Physis, Neter İki) kökenidir; Zirvedir, yücelmedir (sözgelimi Dolunay'ın ayırıcı ânı), çiz-

[10] İyi bilinen bir durumu örnek olarak verebiliriz: Şeker bakımından çok zengin olan üzüm suyu sadece belli bir dereceye ulaşınca alkole dönüşür; bu dereceden sonra bizzat alkolün varlığı şekerli şarap üreten fermantasyonun devam etmesini engeller.

gidir, bastondur, harekettir, yoldur; Wotan, Odin, *Neter Thoth*, Merkür, Tin.[11]

* *
*

Sayı felsefesi Sayının işlevsel karakteri üzerine kuruludur. Sayı işlevsel "olasılıkları" belirler ki, bunların uygulanması bizim nosyonlarımızı yaratır.

Bölme nosyonunu *İki Sayısı*na atfetmiyoruz; bölme nosyonunun kaynağı olan ikileyici işlevi içeren şey İki Sayısıdır.

Saymak insana özgü bir yeti değildir; Bilincin doğuştan gelen ilk formudur. Bu bağlamda, yakınlık bağı yoluyla kimyasal molekülün seçilimi ve birleşme değeri halihazırda Sayının doğuştan gelen bilincidir.

Kökensel bölünme ya da Enerjinin kutuplaşması Sayının başlangıcını ve ilk sayma işlemini teşkil eder. Bu, insan için, kendini psikolojik bilincimize empoze eden *a priori* bir bilgiye dönüşür. Bunun ardından, psikolojik bilincimiz Sayının kendisine empoze ettiği şeyi sınıflandırıp adlandırır.

"Evrendeki her şey Sayıdır" şeklindeki Pisagorcu önermeyi böyle anlamak gerekir. Pisagorcuların okült güçler halinde Sayılara atfettikleri "mistik" karakter nedeniyle onları eleştiren "rasyonalist" zihinler, bu gnostiklere çocuksu bir mistisizm pozisyonu atfetmekle haksızlık etmektedirler. Bilincin ilk tezahürü olarak Sayı her şeyi özgülleştirir ve karakterize eder.

Bu süreçlerin ardından insanın kendi psikolojik bilinciyle – doğuştan gelen bilincin beyinsel bilinci– Sayıyı rasyonel olarak adlandırması ve sayma işlemine tâbi tutması, dolayısıyla sayıyı nicel değerlere indirgemesi bizzat Sayıdan doğan bir sonuçtan ibarettir: Doğuştan gelen bir bilincin karşısında organik bir bilinç; Bilincin *iki* formu, bölünme ve karşıtlık.

---

[11] Bkz. *İnsanın Tapınağı*, I, Dördüncü Kısım, bölüm III, "Luksor Tapınağı'ndaki V. Mabet."

Beşinci Bölüm

ÇAPRAZLAMA

Başka bir çalışmada[1] "çaprazlamanın" niteliklerini fiziksel örneklerle açıklamaya çalıştım; sözgelimi dışsal bir etkiye karşı sinirsel tepki, optik sinir üzerinde tamamlayıcı etkiyi uyandıran ışık gibi örnekler. Bunlar Antik Mısır'da gördüğümüz veya Çin'de yeniden karşılaştığımız, taliplerine hitap eden Bilgeliğin dile getirilme tarzı itibarıyla tipik bir görünüm sergileyen karakteristik bir zihniyete dikkat çekmek için sunduğumuz ilk imgelerdir. Haç α ve ω'dır ve Haçın üstündeki "tunç yılan" Yaşamı yaratır.

Uzamda çarmıha gerilen İnsan Antropokozmostur.

Haç kendi etrafında dönen bedenin ekvatoryal düzlemidir. Burada soyut merkezi belirleyen dört yön söz konusudur.

Haç Yaşamın sembolüdür, zira Yaşam bizim için "tepki verme" yetisinden başka bir şey değildir.

Mekanik reaksiyonu görebiliyoruz; peki, yaşamsal reaksiyonu anlayabiliyor muyuz? Yaşamsal reaksiyon dışsal, kaba, mekanik reaksiyona, yani bedenin başka bir bedene karşı reak-

[1] *İnsandaki Tapınak*, Kahire, 1949.

siyonuna neden olan şey değil midir? Organik beden dışsal bir etkiye tepki verdiği zaman, bunu "yaşamsal reaksiyon" olarak tanımlama eğilimi gösteririz, fakat bu sinirsel ve enerjetik bir sistemin dışsal bir etki tarafından yaratılan mekanik ve hassas bir reaksiyonundan ibarettir.

"Yaşamsal reaksiyonun" gerçek anlamını ilk olarak reaksiyonun *yoğunluğunda* ve bunun ardından, çağrıya yanıt veren Bilinçte, yani "şeyin" kurucu, belirleyici ve özgülleştirici Gücünde aramak gerekir.

"Güç alanlarındaki" elektrik çaprazlamadır, elektromanyetik indüksiyon çaprazlamadır, sinirsel duyarlılık çaprazlamadır, endokrinal etki çaprazlamadır, zihin çaprazlamadır vesaire; bütün fenomenler birer çaprazlamadır, yani dört ana noktanın *konumlandırdığı* "kavranamaz" nokta tarafından sembolize edilirler.

Her Neden göreli olarak pozitif ya da negatif nitelikteki bir etkinlik şeklinde düşünülmelidir.

Nedenin fenomenal sonucu daima "katodik" olacaktır, çünkü dirençsiz nedensel etkinliğin rezorpsiyonu bir iptal işleminden ibarettir ve direnç zorunlu olarak bir tepkiye neden olur.

Elektriksel etki ve onun indüksiyon etkisi yaşamsal ilkeyi anlamak için kusursuz bir imgedir ki, yaşamsal ilkenin fiziksel veçhesi yalnızca bir analogdan ibarettir. Denklikler şu şekildedir:

Enerji miktarı = etki = birinci güç alanı
Kopuş = almaşıklık = ritim = sayılan sayı
İndüksiyon = ilk çaprazlama = tepki = yoğunluk = duyusal fenomen
Tesla etkisi = ikinci çaprazlama = yaşamsallaştırma etkisi

Birinci indüksiyonun sinir sistemi üzerindeki fizyolojik sonucu, titreşimlerin senkronizasyonu yoluyla gerçekleşen bir artıştır ve bu ölüme neden olmaya kadar varabilir.

Tesla etkisinin fizyolojik sonucu kanın ve özsuların ısınmasıyla kendini gösteren bir canlanmadır ve aynı zamanda sinirsel duyarlılığın artmasıdır (Arsnoval etkisi).

Bütün bunlar gene de mekaniktir ve yaşamsal nitelikteki benzer etkilerle kıyaslandığında çok basit görünür.

Küçük bir *nicelik* indüksiyon yoluyla büyük bir *yoğunluğa* (nitelik) dönüşür. Bu büyük ihtimalle endokrin bezlerinde karşımıza çıkan gizemdir ki, bunun etkisi ara indüksiyonlar yoluyla yaşamsal yoğunluğa yükselir.

Duyumsanabilir her algı sinirsel akıştaki çaprazlamanın (indüksiyon) etkisidir ki, sinirsel akış zaten besinlerin emiliminde gerçekleşen ilk çaprazlamanın etkisidir.

İnsan bedeni enerjetik akışlarla kuşatılmıştır ve bunlar tarafından katedilir; yaşamın gerçek kanalları, hayati arterler, *mtw*; Eskiler bunlardan bahsetmiştir ve bizim fizyologlarımız bunları kan kanallarıyla karıştırır.

Firavunî Tapınağın figürasyonunun taşların *birleşme* noktaları üzerinden bize gösterdiği denkleşmeleri ve yönelimleri yorumlayabilmek için bunlardan bahsetmemiz kaçınılmazdır.

Evrensel çaprazlama ilkesi (Haç) bütün firavunî düşüncede uygulama alanları bulur. Evrende zuhur eden her şey için yaşamsal bir anahtardır.

Reaktivite ilkesi ezoterik sembolikte uygulanır. Entelektüel (yerleşik olmayan) bir tanımlamanın imkânsız olması bu ilkeyi empoze etmektedir. Dolayısıyla söz konusu tanımın reaksiyon yoluyla *çağrıştırılması gerekir*, fakat Zamanda ve Mekânda konumlandırmadan bunu betimleyemeyiz ve dolayısıyla "sabitleyemeyiz."

Sentez olarak sembol statik ve somut niteliği aracılığıyla, kendi kaynağını oluşturan işlevsel ve nitel bütünü, yani yaşamsal olarak konumlandırılamayan kendi tanımını çağrıştırır.

Bu düşünüş tarzı firavunî zihniyetin anahtarıdır.[2] Üstelik firavunî zihniyet Çinlilerin zihniyetine benzer.[3]

Tapınağın mimari yazımına bu gözle bakmak gerekir; sözgelimi "transparanslar," hesaplamalardaki "medietaslar" ve ahenkli bağıntılardaki "müzikal" olgu. Bu bağıntılar yaşamsal olarak "kafanın vücutla" ve kafadaki organların vücuttaki organlarla çaprazlanmasıyla benzerdir; sözgelimi yumurtalıkların gözlerle ve beyindeki yaşamsal merkezlerin organlarla çaprazlanması.

Görsel olarak X ile, aynadaki "yansımayla," mumyalanmış firavunun asalarının çapraz yerleştirilmesiyle gösterilen çaprazlama esasen bir tuz molekülü oluşturmak üzere bir asitin bir bazla nötrleştirilmesine benzeyen "tinsel" bir işlevdir.

Bu fenomenin *özü*dür, her halükârda düşünceye kılavuzluk etmesi gereken *kozmik Yasa*dır.

Almaşıklık bir dengeleme olarak kendini gösterir: Uzunluk ve hacimdeki, ön ve arka organlardaki büyümenin almaşıklığı, gelgitlerin, dalgaların, yaşamın ve ölümün almaşıklığı, kısacası her varoluş almaşıklık halinde tezahür eder. Bu esasen çaprazlama olan fenomenal görünümdür ve müzikal ahenk ses için neyse çaprazlama da almaşıklık için odur. *Çaprazlamanın* gerçek anlamı görünür ile görünmezin, soyut ile somutun, mevcut ile gizilin almaşıklığıdır. Bunlardan birini görürüz, duyularımızla saptarız, fakat onu tamamlayan şeyi algılayamayız. Buradaki bağıntı ω'dır, Bütün'dür.[4]

Tahayyül edebileceğimiz bütün imgelerin ve analojilerin yegâne amacı çaprazlamanın gerçek anlamındaki formüle edil-

---

[2] Bkz. *İnsanın Tapınağı*, Birinci Kısım, bölüm II: "Symbolique."

[3] Bkz. Marcel Granet, *La Pensée Chinoise*, Renaissance du Livre, Paris, 1934. Bu, terapilerdeki "homeopatik" yöntem ilkesiyle bağıntılı olarak düşünülebilir.

[4] Bu almaşıklığa günümüzde *titreşim* deniyor; fizikçiler *dalga* diye tanımlıyor; ancak bu, fiziksel olgunun yaşamsal anlamını değiştirmekten başka bir şey değildir.

meyen ya da formüle edilemeyen bilinci *çağrıştırmaktır*. Dokunulamayan şey olumsuzlama üzerinden dokunulabilen şeyi çağrıştırır: *Olumsuzlamaya denk düşen ve formüle edilmeyen bir kesinliğin tuhaf bir şekilde doğrulanması*.

Dikey doğrultudayken sağı ve solu ters çeviren ve ardından yatay doğrultudayken yukarıyı ve aşağıyı ters çeviren gizemli ayna, firavunî Mısır tarafından, üstün bir bilinç durumunda, bütün eserlerde kullanılır ve eserlerin betimlenmesini bizim için zorlaştırır; eğer Eskilerin bilgisine ulaşmak istiyorsak bu düşünüş tarzını hiçbir zaman unutmamamız gerekir.

Çaprazlama, Haç'ın iki çizgiyi, yani iki yolu ya da ikili iki yönü çaprazlamak suretiyle sembolize ettiği bir işlevdir.

Her halükârda, çaprazlamanın etkisi/sonucu nötr bir merkezî noktanın belirlenmesidir. Bu nötr merkez çaprazlama *jestinin* ezoterik amacını teşkil eder. Bu bağlamda, söz konusu nötr merkezî nokta ne bir düzlem ne de fiziksel gerçekliği olmayan matematiksel bir noktadır; çaprazlanan çizgilerin ya da yolların yoğunluğuyla birlikte farklı önem dereceleri arz eden bir hacmin merkezinden başka bir şey olamaz. Ancak bu hacim maddi değildir; yoğunlaştırıcı veya merkezcil işlevsel bir merkezdir.

Bu nötr merkez atomdaki nötrona, bütün yapıyı dengede tutan *manyetik* merkeze benzetilebilir.

Bütün firavunî düşüncenin riayet ettiği Yasa budur: Aşağıda olan şey (tohum) yukarı tırmanmak zorundadır (yeni ilkesel tohum), yeniden aşağı döndürülmek için (yeni aktif tohum).

Yeryüzü Göğün suretindedir önermesi yalnızca bir tersinme değil, aynı zamanda bir çaprazlamadır.

Firavunî düşünce gerek matematikte, gerek tıpta ya da mimaride, Mitosun anlamına işaret etmek amacıyla, çaprazlama ilkesi üzerine kuruludur.

Altıncı Bölüm

TAPINAĞIN MİMARİSİ

Giriş

Arkeolojik ve filolojik bir yaklaşım olarak klasik Mısırbilim uzmanlara hitap eder; ancak gözlemlenen olgulardaki bilginin öğrettiği şeyler yaşamın "nedenleriyle" ilgilenen halktan insanlara hitap eder. Yazısıyla, mitosuyla ve nihayetinde tüm temel unsurlarıyla binlerce yıl boyunca varlığını sürdüren Antik Mısır İmparatorluğu'nun oluşumundaki yönetici düşüncenin asla eskimeyecek kadar sağlam olması gerektiğini ve buradan hareketle gerçekliği itibarıyla bizim mikrofizikteki en son keşiflerimiz kadar güncel kalması gerektiğini kabul edebiliriz.

Mitosta ve onun sembolizminde, farklı inançların ve kabilelere özgü totemizmin teşkil ettiği senkretik bir yapı aranmıştır; ancak ilk hanedanlara ait mezarların gün ışığına çıkarılması, tarihsel kökenlerinden itibaren yazının, mitosun ve sembolizmin bütünlüklü bir yapı arz ettiğini ve sağlam kurulmuş bir temel oluşturduğunu göstermektedir.

Öte yandan, firavunî Mısır'da açıklayıcı yazılı belgeler yahut Yunan etkisinden itibaren Batı'da kabul edilmiş anlamıyla "teoriler" aramamız boşuna olacaktır. Teoriler araştırmacılığın

öne çıktığı bir döneme özgüdür ve problemlerin çözüldüğü andan itibaren hiçbir anlamları kalmaz.

Mısır İmparatorluğu'nun tarihî dönemleri, kesin bir bilginin ve kanıtlanmış bir bilimin politik ve dinsel olarak uygulandığı bir dönem şeklinde kendini göstermektedir; artık kanıtlamalarla ya da deneylerle ilgilenmemekte ve yalnızca muhafaza edilen bir geleneği uygulamaktadır.

Bu bakımdan, öğrenilen bilimin kaçınılmaz bir biçimde günden güne ancak bozularak aktarılması anlaşılır hale gelmektedir. İlk hanedanlar zamanında henüz tüm saflığını koruyan ve bu nedenle, Sayılar, geometri ve biyolojik bileşimler gibi temel ve basit araçlarla (yani sentetik bir anlayışla) kayda geçirilen bir öğretinin giderek karmaşıklaştığını düşünmek gayet makûldür.

Semboliğin eklemlenmesiyle birlikte karmaşıklığın bu şekilde "ilerlemesi" Orta-İmparatorluk döneminden itibaren açıkça kendini gösterir ve firavunlar imparatorluğunun politik varlığının Batlamyus hanedanıyla birlikte son bulduğu evrede zirve noktasına ulaşır.

Bilginin anavatanı Mısır'dır; en eski çağlardan beri orada barınmıştır ve binlerce yıl boyunca insanlığı beslemiştir. Nihâyetinde rutin bir uygulama istilacıları (özellikle akılcı Yunanları) aksiyomları ve gelenekleri tasdik eden "nedenleri" aramaya teşvik etmiştir; söz konusu aksiyomlar ve gelenekler, insanları buraya yönelten nedenleri ve bilgileri bulmaya dair herhangi bir merak duygusu barındırmayan birer inanç kaidesi gibi tekrar tekrar aktarılmıştır.

Ancak *a posteriori* düşünme yöntemi üzerinden Bilginin nedenlerini araştırmak ile sezgiye, aydınlanmaya ve deneysel *kanıt*larıyla birlikte tinsel deneyimlere, kısacası Doğanın ezoterizmine dayalı araştırmalar arasında temel bir fark vardır.

Bu araştırma yöntemlerinden ilki zorunlu olarak mekanik rasyonalizme varır, zira nicel veriler ve onlar arasındaki etkileşim üzerine kuruludur; ikinci yöntem ise yalnızca "Tapınağın"

bazı ayrıcalıklı mensuplarının erişebildiği tinsel kaynaklara bizi götürür.

Eski Mısır kendi düşünüş ve davranış nedenlerini hiçbir zaman açıklamadığından, papirüsler matematik ve tıp alanlarındaki pratik uygulamaları aktarır ki, bu uygulamalar "pratisyenlere" öğretilmeyen Bilgiyi içerirler. Araştırma aşamalarında vazgeçilmez bir önem arz eden ve bizim zamanımıza özgü olan yasalara dair teorilere ve deneylere ilişkin genel çıkarımların firavunî Mısır'da herhangi bir anlamı ve geçerliliği yoktur; bununla birlikte Antik Mısır'da olağanüstü bir uygarlaştırıcı vasfı bulunan çok uzun ömürlü bir eserle karşı karşıyayız.

Mitosun semboliği üzerine kurulu bir inanca vakfedilen mimari anıt, her alanda uygulamaları olan bir bilimin kesinliğine dair kanıtları destekler. Bugüne dek firavunî Tapınak konuşan bir eser olma anlamı itibarıyla hiçbir zaman incelenmemiştir, zira rasyonel ve analitik bir zihniyetin sorduğu sorular karşısında sessiz kalmaktadır.

Bilgi yalnızca sentetik olabilir; bu nedenle yalnızca mimari anıt aracılığıyla, yani *düzlemin ve hacmin eşzamanlılığı* ile, akılla kavranabilir bir şekilde kayda geçilebilir ki, mimari anıt Mısır'da yazının, imgenin ve heykellerin semboliğiyle tamamlanır. Taş blokların, bu blokların birleşme yerlerinin, kombinasyonların, "geçirgenliklerin" ve "yer değişimlerinin" duvarlarda aldığı biçimle temsil edilen bütün bir mimari gramer bunlara eklenir; bir gravürün bitiş çizgisinin ya da onun kaba görünümünün, temel parçaların yokluğunun (sözgelimi göz ya da göbek), sağın sol ile ilişkisinin birer aksan, isim çekimi, fiil çekimi ve bağlaç rolü oynadığı incelikli bir gramer.

Bir Mısır Tapınağı, belirli bir İlkeye hasredilmesi itibarıyla, o konuda bilebileceğimiz her şeyi kısaca özetleyen ve bizim *kütüphane* dediğimiz şeye dönüşür.

Luksor Tapınağı'yla ilgili incelememizden çıkan sonuç budur; burada, *İnsandaki Tapınak* adlı çalışmanın bir devamı ve

geliştirilmiş hali olan bu kitapta sunulan olgularla kanıtlamaya çalışacağımız bir önerme söz konusudur.

Düzlemlerin, hacimlerin ve tamamlayıcı unsurların eşzamanlılığını "düz" bir tasvire, yani mantıksal bağıntılara dayanan rasyonel bir tasvire indirgememiz imkânsızdır; bu eşzamanlılık, edebî mesellere başvurmadığımız sürece (ki bu mimari bilmeceye yeni bir bilmece eklemekten başka bir şey olmaz), ezoterik öğreti için mümkün olan yegâne betimsel formdur.

Farklı verili unsurlar arasındaki bağıntı, özellikle uzun parantezlerin (düşüncenin netleştirilmesi için zorunlu parantezler) bizi konudan uzaklaştırıyor gibi göründüğü bu çalışmada, *sezgisel olarak* gerçekleşmelidir.

Mimari okuma için, yapıya intikal eden kişinin edindiği bütün izlenimleri hesaba katmak gerekir. İlk etapta salonun biçimi, yani *düzlem* kendini gösterir. Dörtgen yapısının yarattığı dengeyle bizi hoşnut ettiği ve aynı zamanda bizi hapsediyor gibi göründüğü bu forma kayıtsız kalmamız mümkün değildir. Bir dörtgenin verdiği izlenimle uzun bir dikdörtgenin verdiği izlenim arasında büyük fark vardır; sözgelimi bir kuledeki yuvarlak odaya girdiğimizde nereden başlayacağımızı şaşırırız. Hacme gelince, ahenkli bir yüksekliğe sahip bir tavanı olan bir alanda "nefes alırken," basık bir tavan bizi ezer. Yüksek tonoz bize rağmen bakışımızı yükseltir. Böylelikle, hacimle birleşen sade düzlem bizimle "konuşur;" akla başvurmadan kendimizi ifade etmek için ilk sırada başvurabileceğimiz şey bu kombinasyondur; bu, biçimi sayesinde canlılık kazanan ortamla kurduğumuz canlı ilişkiden doğan duyguya hitap eder.

Burada söz konusu olan, sözcüklerle ifade edemeyeceğimiz bir fiilde ifadesini bulan, saf anlamıyla *Sanat*tır. Benzer şekilde, sözgelimi el falına bakan ya da el yazısıyla kişilik analizi yapan birinin kendi pratiklerini bilimsel kılmak için birtakım sistemler formüle etmeye çalışması nafiledir; bu pratikler "falcılıktır" ve "falcılık" olarak kalacaktır, çünkü ezoterizm (yani içsel anlam, *hacmin anlamı*, yaşamın anlamı ya da vitalist anlam)

kendini bir düzlem içerisinde, yani rasyonel olarak ifade etmez. Geometride düz bir yüzeyi bir dodekahedron oluşturmak üzere düzleme yerleşen beşgenlerle örtmenin imkânsız olduğunu biliyoruz. Ezoterizm belli bir hacim anlamına başvurur ve biz bu hacmi düz dilimlere ayırmadan ya da onun hareketli düzlemlerden oluştuğunu farz etmeden zihinsel olarak anlayamayız. *Rasyonalizm düzlemseldir.* Yalnızca hacim ve dolayısıyla genel olarak mimari, irrasyonel bir unsurun *birincil devindirici* güç olarak öne çıktığı bir öğretinin ezoterizmini ifade etmeye imkân veren yegâne şeydir.

Birtakım kelimeleri biraraya getirerek, dörtlü Element yapısını oluşturan, aktif-pasif düalitenin kaynağı olan üçlü bir Birlikten bahsederek, geleneğe göre Yaratılışın kronolojisini betimleyebiliriz. Aynı zamanda bunu bir katedralin dış yüzeyinde karşımıza çıkan kapılar, kuleler ve katlarla sembolize edebiliriz ve bunun için Bilgi düzeyinde çok ilerlemiş olmamız gerekmez. Bunlar yaşamsal anlamdan yoksun sözcüklerdir, zira katedralin dış yüzeyi henüz bir düzlemden başka bir şey değildir.

Ancak bu düzlem, sözgelimi Altın Sayı üzerine kurulu geometrik bir düzlemde yükselen dikey bir yüzeye dönüştüğünde, sembolik anlam bir yandan *artış fonksiyonu* ile ve diğer yandan yüzeysel bir konumlamayla karmaşıklaşır, çünkü söz konusu yüzey yapının hacmini oluşturacak olan tamamlayıcı çeperleri çağrıştırır.

Böylelikle kapı üçlemesi canlılık kazanır; yazılı sözün ifade edemediği şeyleri sözler ve jestlerle ifade eden *Âyin* bu durumu açıklamaktadır. Yapı merkezî kapıyla takdis edilir ve inananlar, tıpkı canlı akışkanın yeryüzünün Kuzey kutbuna akması gibi Kuzey kapısından içeri girerler; Güney kapısı ise "yenilenmelerin" kutsal kapısı olacaktır. (Bunu eski Mısır'daki "sed bayramları" ile karşılaştırabiliriz.)

Kulelerin (veya dikilitaşlarıyla birlikte ikili kuleli kapıların) düalitesinin ezoterik anlamını ve Elementler döngüsündeki

dörtlemeyi –ki bu uzamdaki konumlamayı, yani hacmi mümkün kılan yegâne şeydir– bu şekilde analiz edebiliriz.

Verdiğimiz bu örneği tamamlamak için mimarideki *dördüncü boyuta* değinelim: *Yönün verdiği* Zaman boyutu.

Kutsal bir mimariye ait öğretiyi tasvir etmeye çalıştığımızda, zorunlu olarak parçalı bir tasvirle hareket etmemiz gerekir ve sarih konumları özelleştirerek anlamayı kolaylaştırdıktan sonra, aradaki bağlantı okur tarafından kurulmalıdır (zira hiç kimse bunu kendisi için yapamaz). Bu durum, herhangi bir şeyi incelerken, canlı devindirici güçleri anlamaya yönelik her girişim için geçerli değil midir? Burada mekân, hacim ve zamanın eşzamanlılığı bakımından tasvir edilemeyen bir sentez görmemiz gerekmez mi? Peki ama bunu hangi amaçla yapacağız, diye sorulabilir. Üstün bir kavrayış algısını uyandırmak zaten geçerli bir amaç değil midir?

Mevcut bilimsel araştırmalar yavaş yavaş ama kesin bir şekilde, mantıksal olarak ifade edilemeyen bu eşzamanlılığı kanıtlama yolunda ilerlemektedir. Matematik bilimleri, bizi Eskilerin kullandığı mimari araçlara ulaştırmadan evvel, halihazırda bir kaçış yolu sunmaktadır; Eskiler birer matematikçi olarak Bilgiyi salt teorik matematiksel biçimiyle geleceğe bırakmanın imkânsızlığını kabul etmişlerdir (teorik matematik uzamdaki geometriye dönüşmediği sürece).

Ne var ki bütün bunlar, adına "Yaşam" dediğimiz bu olgunun gizemiyle, Yaşamın varlık nedeninden ve amacından ayrılmaz nitelikteki ilgili meselelerle hiçbir zaman ilgilenmemiş bir kişi için çok tuhaf görünecek ve anlaşılmaz olacaktır.

Geçen yüzyılda, yaşam akıl yoluyla anlaşılabilecek bir kompleks olarak düşünüldüğü sürece, yalnızca bitkiler ve hayvanlar âlemi canlı olarak kabul ediliyordu. (İnorganik) mineraller âlemi Doğanın cansız bir parçasıydı.

Buna karşın, Eskilerin nazarında Yaşam Tin'le, yani bilinmeyen bir kaynak olan Bir Tanrının dışarıya doğru aktif –ama gene de soyut– bir biçimde yayılmasıyla başlıyordu. Günü-

müzde atom biliminde gerçekleşen ilerlemelerle birlikte, sözde cansız olan mineraller dünyasını tuhaf aktiviteler sergileyen atomlara dolu bir dünya olarak görmeye başlıyoruz; her bir molekül kendi başına bir evrene dönüşüyor ve bu evrenler birtakım güçlerin hüküm sürdüğü atom-yıldızlarla dolup taşıyor; söz konusu güçler artık eski yerçekimi fiziğine değil, birbirini çeken ya da iten, enerjiyi ışığa çeviren kuvvetlere aittir ve bütün bu olaylar olağanüstü yoğun bir enerjinin "gözetimi altında" gerçekleşir. Hakkında hiçbir şey bilmediğimiz bu Enerji (Hız diyerek gizlemeye çalıştığımız bir cehâlet) her şeyin amacı gibi görünür. En konformist bilim insanlarımız dahi metafizik bir dünyanın varlığından şüphelenmeye başlamıştır (bundan neredeyse iğrenmelerine rağmen); belki günün birinde Aşkın Güçlerin, yani maddenin ötesinde ve berisinde bulunan ama madde gibi görünen güçlerin varlığına da inanmaya başlarlar.

Yaşam atomlarla başlar; fakat atom uygun bir sözcük değildir, zira bahsedilen atom bir bileşim olarak kalıyor ve Yaşamı dışa vuran enerjetik unsurlara bölünmeye imkân veriyor. Atom henüz organik yaşama uzaktır, ama bununla birlikte belki sonunda şunu keşfederiz: Organlar niteliklerin, yani atomun ilksel enerjetik fonksiyonlarını karakterize eden gizil faktörlerin "kristalleşmesinden" ya da maddileşmesinden başka bir şey değildir; günümüzde tartışma götürmez bir biçimde kanıtlanmış olan doğal dönüşümler, özümleme dediğimiz ve her türlü yaşamın temelini oluşturan yaşamsal aktivitenin sembolik bir formundan başka bir şey değildir.

Şimdilik fizikte *işlev*in yaşamsal işleve dönüşeceği sınıra yaklaşmaktan başka yapabildiğimiz bir şey yok, ki bu *yaşamsal işlev*de, tıpkı simyada olduğu gibi, bilimsel olarak tespit edilmiş olgular üzerinden Eskilerin sözde hayalini kanıtlayabileceğimize inanırız. Bu noktadan sonra, eski geleneğe ait metafiziksel ve psiko-tinsel önermelerde, atomdaki enerjetik ve kinetik yaşam da dâhil olmak üzere, yaşamın bütün alanları için geçerli *sentetik bir ifade* bulacağız –böyle bir şeyin olduğunu

farz ettiğimiz sürece.

Kehanette bulunuyor ve bir tür geriye dönüşe inanıyor gibi görünebilirim. Fakat bu bir yanılgıdır. Firavunî Mısır'dan günümüze dek, insanlık, düşünce yoluyla tanımlayamadığımız ve durmaksızın tekâmül eden "Yaşam" fenomeninin yegâne ânı gibi görünen bir bilgiye sahiptir (ki bu bilgi hesaba katmadığımız bir alana aittir): Bilinç.

Filozoflarımız, Bilinç düşünceden ayrılamaz olduğu için, Bilincin tanımlanamaz bir şey olduğunu ilân ediyor. Beyinsel ya da psikolojik bilinç için bunun böyle olduğu kesindir. Ancak Bilincin var olabilmesi için Kendinin kendi bilincine *varmasına* ihtiyacı yoktur. Bir şeyin salt var olması itibarıyla, o şey kendisinin Ben'idir, yani bir niteliğe sahiptir; kendi içinde zamanda, mekânda ve özgül işlevlerde tanımlanmıştır. Bir molekülün kimyasal bağı seçici bir işlevdir ve dolayısıyla bilincin ilk formudur; bu bilinç organize bir varlığın içinde psikolojik bir bilince dönüşene dek tekâmül edecektir. Ancak molekülün kimyasal bilinci, atomun enerjetik toplamındaki gizil güçlerin bütünsel ve işlevsel bilincinin tezahüründen başka bir şey değildir. Bu noktadan itibaren, gerçekliğe adım adım yaklaşarak, söz konusu atomun "siriussal" (Sirius = Eski Mısırlıların Büyük Tedarikçi dedikleri Sothis) bir çekirdekten, yani ikili bir çekirdeği olan bir güneşten oluştuğunu gözlemleriz; bu ikili çekirdekten biri pozitif diğeri nötrdür, güneşin kendisiyse gerçek veya gizil yedi katmandan oluşur (K'dan Q'ye); bu katmanlarda, her biri kendine ait bir dönüş tarzına sahip olan ve çekirdeğin etrafında değişken eliptik yörüngelerde büyük bir hızla dönen negatif parçacıklar vardır; bu parçacıklar, yörünge düzlemlerini tüm yönlerde büken konik devinimlere maruz kalırlar ve böylece manyetik alanlar yaratırlar... ve nihayet, bu atomun bizim matematikçilerin hesaplamakta yetersiz kaldığı bir Evren olduğunu görürüz.

Yapı ve işlev özdeşliğinin olduğu andan itibaren artık ne büyük vardır ne de küçük. Birini gözlemlemek için teleskoba

ve diğerini gözlemlemek için mikroskoba ihtiyacımız olsa da, aynı zamanda tinsel bir görüş kabiliyetine de ihtiyacımız var gibi görünüyor, zira duyular kompleks eşzamanlılıkları bakımından olguların gerçekliğini artık saptayamazlar.

Mekanikçilerin, yani matematikçilerin ve mühendislerin atom anlayışı bizi Antropokozmosa götürür ve bunun anlamı şudur: Maddeyi oluşturan güçlerin içerisinde Evrenin nihai amacında tezahür eden şeye benzeyen gizil özellikler görürüz ki, bizim için söz konusu nihai amaç insandır.

Yaşam önce atomda zuhur eder ve ardından mevcut insandan geçerek nihai İnsana dönüşmek ister: Kozmik Bilinç.

Eski Tapınakların "Gizemine" erişmesine izin verilen çok küçük bir azınlığa kıyasla, *bizim ilerlememiz* sözünü ettiğimiz hakikatin varlığını görebilme ve anlayabilme olasılığımızda yatar (insanlığın büyük bir kısmı bu olasılığa sahiptir).

"İnsandaki Tapınak" büyüyüp genişlemiştir.

Ben varoluşu kavranamaz bir Birliğin kendi içinde bölünmesinin ya da ayrılmasının neden olduğu bir şey olarak görmeyi tercih ediyorum. Firavunî Bilgelerin *Toum*'unun, kaotik sularla (*Noun*) aynı tabiata sahip olması itibarıyla, bu suları "Ogdoade," yani kendileri de ikili yapıya sahip (eril ve dişil) Dört Element biçiminde *Atoum* (kökendeki Âdem) olarak nasıl yoğunlaştırdığını/pıhtılaştırdığını araştırmak istiyorum. Bu bağlamda *Heliopolis Gizemi*, *Memfis*'te toprağa düşen ve Lucifervari *Ptah* oluveren "Ateşin" yaratıcı işlevini sembolize eder: Yaratıcı ve aynı zamanda yıkıcı Ateş; *Sethçi* ve *Horusçu* Ateş.[1]

Yaşamın varlık nedeni kendinin bilincine varmaktır; o halde *Yaşamın amacı* Kozmik Bilinçtir, geçici ve ölümlü olumsallıkların ötesinde Bütün'ün Bilincidir.

Bunu kabul etmek ve derinleştirmeye çalışmak –ki bu bütün vahye dayalı dinlerin öğretisidir– yaşamaya değer.

---

[1] Bkz. *Le Roi de la Théocratie pharaonique*, "Mitos" bölümü ve "Idée et Symbole," bölümü resim 9.

Yedinci Bölüm

TAPINAĞIN MİMARİSİ

Eser Sahibi talebesine şöyle der:

Topraktan geliyorsun, o seni besledi ve sen gene toprağa döneceksin. Toprak elementi öteki elementleri alır ve muhafaza eder.

Kendiliğinden biçimsiz surette yayılan her şeyin kendisini tutup alacak bir şeye ihtiyacı olduğunu bilesin. Böylelikle Hava Evrendeki Ateşi tutar, Su Havayı tutar, zira Toprak Suyu taşıyan ve ona biçim veren kaptır. Böylelikle Toprak Bütün'ü içerendir. Üzerinde yürüdüğün, seni oluşturan dölsel Toprağın kaba sureti olan topraktan bahsediyorum.

Duyuların sana ifşa ettiği alelâde şeylere baktığın zaman, yalnızca ruhunun kavrayabildiği şeylerin suretini görmelisin daima, duyuların geçici suretlerle yetindiği zaman.

Sana tekniklerden değil, Mimariden bahsedeceğim.

Toprağın insanı topraktan evlerinde yaşar. Neter göklerden gelir ve toprağı yaratır; ev etrafı çevrilmiş bir boşluktan ibarettir. Tekâmülün ve Geridönüşün tekmil yasalarının yazıldığı

dünyanın suretleri bu boşluğun sınırlarını çizer. İhtimaller labirentinden geçerek Mabete ulaşmak için bu işaretleri okumayı öğrenmek gerek. Doğanın sırlarının kapıları nasıl kilitlediğini öğrenmek gerek, yoksa asla gayene ulaşamazsın.

Ancak boşluğun sınırı yalnızca Sayılar Yasasıyla olur. Sayılar sınırların biçimini emreder. İşte bu temeli teşkil eder. Ve bu İde ile biçimsiz Tin dönüşür, büyür ve şekillenen madde halinde serpilip gelişir, zira her şey gelişerek kendini sürdürür.

Toprak göğe doğru büyür; bir ufuktan bir ufka biçimlenir her şey. Öyleyse bir içerisi vardır, bir de dışarısı. Tohumu veren olgun özsuyu içeriden gelir; göğün Toprağa sunduğu meyveler dışarıdan gelir. Bu Tapınağın İdesidir, Tanrının Evidir.

Evinde yaşayan insan düşüncesini, varlığının ritmini eve yansıtır. Bir *Neter*'in yaşadığı ev onun İdesinin ve varlığının doğasının izini taşır. Bu onun evidir, başkasının değil; orada olmayan şeyi arama. Ancak Bütün bu *Neter*'i tanımlamaya hizmet eder, zira o Kendisidir ve artık Bütünden ayrılamaz.

Kendisi için bir barınak yapmak istediğin Tanrının amacını bildiğin zaman, biçim alan İdeyi, yani düzlemin temelini bilirsin. Bu temelin üzerinde *Neter*'in "geometrisini" ya da Sayısını çiz. Kökendeki bu unsur kendisinden doğabilecek bütün formlara doğru seni götürecektir, ancak o bir imge değil, yalnızca kılavuz olacaktır.

Sayının sırrını bil, çünkü o doğurandır. Kendi türünün meyvesini içinde taşıyan bir tohumdur. Bahsettiğim temel üzerine yeni bir barınak inşa etmek için yaptığın barınağı katlama ânı geldiği zaman, senden sonra gelenler için bu "kaderin" planını tapınağın toprağına işle. Her yeni form bir öncekinin ölümünden doğar. Gökyüzü Tekâmüle hükmeden bir küredir; *Neter* Gökten gelir, gelip toprakta yaşar; o tıpkı bir bitki gibi gökle birlikte toprakta biçim almalıdır.

Sonra Sayının üstüne çeperleri diz, *Neter*'in canlı organizmasında onun "tekâmülüne" göre olması gerektiği gibi diz. Böylelikle Geometriyi yaşatmış olacaksın. Zaman büyüme ve

dönüşümdür, bu senin yegâne gerçek ölçündür. Her *Neter*'in kendi Zamanı vardır, tıpkı meyve veren her tohum gibi. Ve bil ki insan için ruh kırk günde tamamlanır: *Maât*; ve insan dördüncü ayda hareket eder. İnsan yedi Ay ayı boyunca yaşayabilir: *Osiris*; ya da güneşin dokuz ayı boyunca yaşayabilir: *Horus*.

Ölçülerin sırrıyla sayıları kollara, parmaklara, baş parmaklara ve çaplara yaz, ardından *Neter*'in Evinde evlerinin sınırını çiz.

Böylece yok edilemez olan düşünce geçici maddede biçim alır. Bu düşünce kendi temelinde büyür ve bu temelden göğe doğru gelişip serpilir. *Neter*'in vücut bulduğu ayların tabiatına göre sütunların başlarını kapat ve aç, girişten *naos*'a kadar; ve taşları bu düşünceyle seç. Bil ki ellerinden çıkan eser, eğer İdeyle uyumluysa, yaratıcı ve ahenkli olacaktır; yok edilemez olan Tapınak böyle doğacaktır. Taş ve toprak yıkılıp gitse de mühim değil: İde *Neter*'in tabiatındandır ve Tanrıyla iç içe geçecektir.

İşte bütün bunlar Yapı-dokudur (archi-texture).

Sayıları tanımak için, bil ki Birlik tıpkı Tanrının kelâmı gibi kendi tabiatı itibarıyla bir üçlemedir. Her Sayı noktadaki bu üçleme ve yüzeydeki üçgen üzerine kuruludur; ancak üçlü hacim elementlerin dört sütunu ya da şeylerin temel Nitelikleri üzerine kuruludur. Noktadan hacme doğru yalnızca Hiçlikten Bütünü yaratan Yaratıcı gidebilir.

Oysa bir yaratık olan sen hacimden yola çıkarak noktayı aramalısın; zira algılanabilen her şey hacimdir, uzamdır ya da çepeçevre çevrilmiş Tindir.

Aklındaki mantığın Sayı üzerinde hiçbir hükmü yoktur. Sayı Tanrının Kelâmıdır ve Akla hükmeder. Başındaki akıl için şeyleri sayan rakamları bırak ve Sayıyı kalbinin aklında ara.

Eline bir bak. Faal olan iç tarafta senin enkarne ruhunun kaderi çizilidir; Tekâmüle hükmeden Yasanın yazılı olduğu elinin sırtını içiyle karıştırma. Elinin sırtında, parmaklardaki üç kemik kutsal Sayının oranlarını verir ki bu tüm ahengin bir

kesitidir. Kendini alçaltma pahasına bu Sayıyı asla kötüye kullanma; ne ki onun sırrı inançsızlara karşı zaten korunmuştur.

Elinde dört parmak var: *Osiris*'in elementleri; ve on iki kemik: Göğün mekânları. Beşinci parmak diğerlerine hükmeder, tıpkı Tin'in biçime hükmetmesi gibi. O, şeylerin beşinci Özüdür.

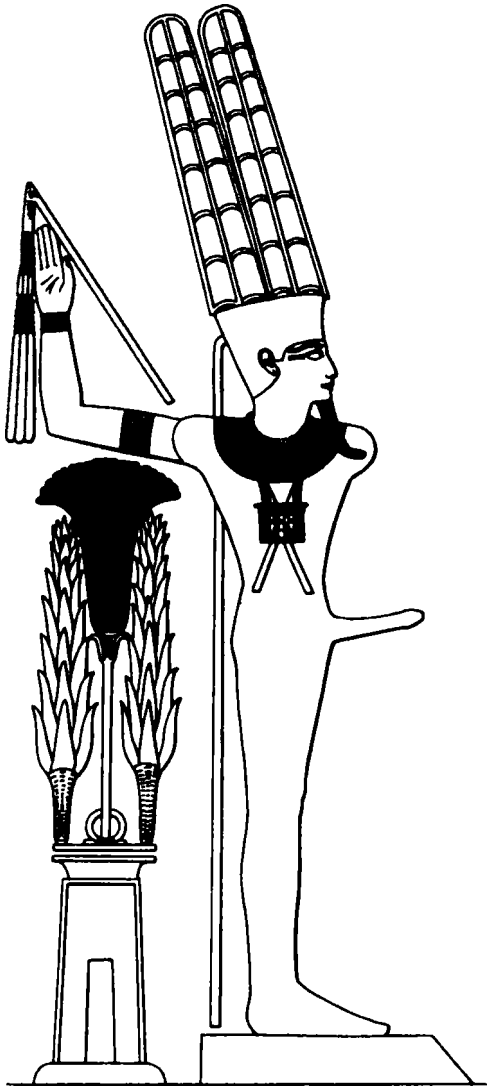
Elinin içi faaldir, etki eder, ama sana şunu diyeceğim: İç taraftaki ikinci kemik *Min-Amon*'a, doğurtan ortama aittir. Şimdi ellerini konuşturabilirsin.

Birinci yüzey üçgendir, kökü kavramaz Birliktir. Bu Birlik-yüzey –üçgen– ikilendiği zaman eril ve dişil, Dört element yoluyla doğuran çift meydana gelir: Bu, köşegen ile kesilmiş dörtgendir.

Dört element Göğün dörtgenidir. Bil ki bir dörtgenin köşesi her dikdörtgen üçgenin temelidir. Dörtgenin içinde köşegenleri çiz; köşegenler birbiriyle eşit dört üçgen oluştururlar ve böylelikle dörtgen üçgenleri yöneten temel yasayı ortaya çıkarırlar, ki bu yasa Sayılara dair bütün uygulamalı bilimlerin yasasıdır. Sen şimdilik bunların içinden yalnızca işlevi biliyorsun. İşlevin tabiatının nasıl olduğunu araştır ve bulduğun temelin üzerine Dünyanın Mimarisinin Taslağını çiz.

İlk Sayı Üçtür, ikinci Sayı Dörttür, üçüncü Sayı Beştir; bunlar kutsal üçgen dikdörtgenin köşelerinin ilk değerleridir ve uygulanması sayısız sonuçlar verir.

Her yüzey eğiktir, çünkü Dünya bir Dönüşüm ve Geridönüştür; Dünyadaki her şey döngüseldir. Sanki bu yüzey düzmüş gibi hesapla, fakat bu düzlemi eğerek düzelten Sayılarla hesapla: Aksi takdirde sen Tapınağın geometricisi değil, yalnızca yerini ölçen kişi olursun. Eğriyi yalnızca Gök için ve *Osiris*'e bağlanan şeyler için çiz: Dönüşüm ve Geridönüş. Sayılarımız evrenseldir ve ölçülerimiz düz olanı eğik, düzlemleri hacim, uzunluğu zaman, göğü insan, yaratılışı yaşam kılmak için vardır. Tanrı modeldir, zira o Bütündeki bütünün *Efendisidir*.

Resim 41. — Burada tasvir edilen *Amon* sureti bir *Ka-mout-f*'tur ve "boğa-onun-anne" şeklindeki literal anlamı kendi-içinde etkin ilksel tohumu ya da kendi kendine gebeliği, yani Âdem'e (Kadmon) özgü yaratılışı ifade eder.

Annesinden ayrıldığı zaman insanın nasıl büyüdüğüne bak; ondaki yaşayan ruh bu bedeni kusursuz oranlara varacak şekilde biçimlendirmeye meyleder.

İnsan göğün suretindedir; bedenin kusurlu yanlarına bak ki onun bedelini ödeyeceği hataları bilesin; ama onun Evren olduğunu bil; bu sebeple, yaratıcı Tanrının yansıması olarak insanı model alacaksın.

Burada tasvir edilen Amon sureti bir Ka-mout-f'tur ve "boğa-onun-anne" şeklindeki literal anlamı kendi-içinde etkin ilksel tohumu ya da kendi kendine gebeliği, yani Âdem'e (Kadmon) özgü yaratılışı ifade eder.

Yaratılışın bütün eserleri insanda bulunur; insanı Tapınaktaki yerine koy. O doğmuştur ve ölecektir: O, bu iki uç arasında yaşar.

Bu yaşam Bilincin dile gelişidir.

Kalp Zamanın ritmini verir, ciğerler nefes alır ve dokunulmaz tözü yaşayan maddeye bağlar; organizma sindirir, saf olanı saf olmayandan ayırır.

Yüzü yaşamın sözüdür, ağzı düşüncesini dile getirir, gözleri bilincini ifşa eder. Sesi Doğanın bütün seslerini, dile getirilen bütün sözleri dillendirebilir. İnsanın her hareketi konuşur. O duyulmaz ve dokunulmaz Kelâmın eksiksiz enkarnasyonudur; Kelâm ki bu biçim yoluyla kendini bildirir. *Neter*'in hakikatini dile getirmesine vesile olarak heykele can ver.

Eğer insan bedenini bir duvarın üzerinde betimlersen, sadece bir yanını göster, diğer yanı onunla özdeşse; iki taraf arasında eşitsizlik varsa, onu yüzüyle tasvir et, zira insan düşmüş tabiatı itibarıyla bir düalitedir, ama kökeni itibarıyla Birliktir.

(İnsanın) Doğu yüzü alır, Batı yüzü verir. Kötülük daima şeyleri ayıran aklındadır; İyilik daima birleştiren kalbindedir *–ib hati.*

İşte böylece insanın suretini konuşturursun.

Havadaki, sudaki ve topraktaki hayvanlara bak. Her biri bir veçheyi ifade eder ki veçhelerin toplamı İnsan-Kraldır. Her

biri, Evren olan ilâhi dilin bir sözünü dile getirir. Hayvanları, bitkileri, renkleri konuştur; hakikatte ne olduklarını söylet onlara. Onları senin şahsi düşüncelerinin sözcüsü yapmaktan sakın. Hafif olanı kaldır, ağır olanı indir; ağır olanı kaldıran şeyi ve hafif olanı indiren, ona ağırlık veren şeyi tanımayı öğren. Tin şeylerin en hafifidir ve "*Neter*'in kokusu" en ağır şeydir; tohum Tini enkarne eder ve onu bedene indirger.

İşte böylece Tapınağı konuştur; sonra onun etrafında çemberi, Ateş gerdanlığı çiz, böylece o Yaşamın düşmanını uzak tutsun ki Yaşam ebediyeti ister. İçeriye göğün kendine çeken direklerini dik ki, onların alevi dört rüzgârın Tiniyle beslensin.

Burada sana büyük bir ilmin kırıntılarını verdim ki sen insanın barınaklarını yapanlar ile Tapınağın Mimarı Efendiyi birbirinden ayırmayı bilesin ve o öğrenmen gereken şeylerde sana yol göstersin.

* *
*

Talebe yalnız kaldığında Efendi Mimarın yoldaşının kendisine geldiğini görür.

"Kardeşim, sana mimarlık bilimini öğretmekle görevliyim, bilhassa tamama ermiş bir eserde gözlerinin hâlâ göremediği şeyleri görebileceğin şantiyeleri sana göstereceğim. Ancak bana öğretilen Yüksek Bilimi kendime mâl edersem nankörlük etmiş olacağım. Sana anlatacağım şeyleri sorularıma verilen cevaplar olarak açıklayacağım.

Önce şunu bil: Su her şeyin başlangıcı değil midir? Bu sebepledir ki, anıtlarımızın temelini işaretleyip yatay olarak inşa etmemize imkân veren şey, arıtılmış yüce suların ortalama seviyesidir.

Babalarımızın babaları uzun zamandan beri, çamurun ve göğün desteğiyle toprağın çoğalmasının (ki bu suların seviyesini yükselten şeydir) ne kadar zaman aldığını gözlemlediler. Böylelikle biz, inşa ettiğimiz eserlerin, tıpkı meyvesini verdikten sonra ölen ve toprağı yeniden tohumlayan kökler gibi, te-

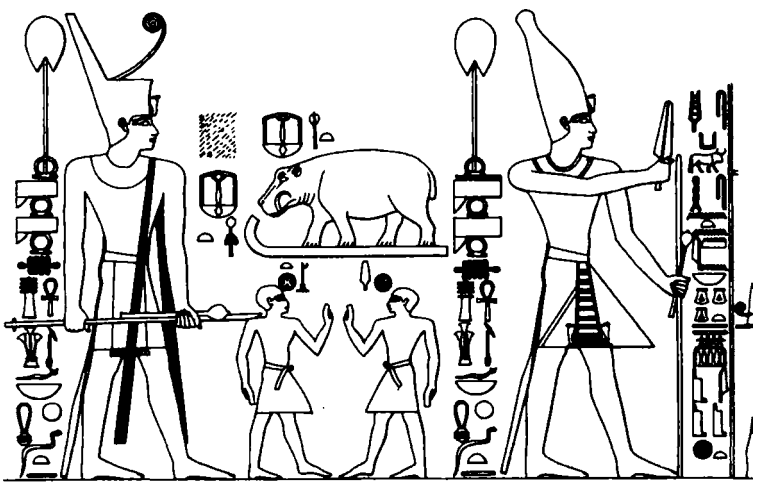
mellerinden oyularak ne kadar zamanda yıkılacağını önceden biliyoruz; tapınaklarımızın Evrendeki büyük mevsimlerin değişimlerine uygun olarak büyümesi için, sözünü ettiğim zamanın ömrünü göğün döngülerinin ritmiyle hesaplıyoruz.

Şimdi uygulanan Mimarinin başlıca yönergelerine bir bakalım.

Felsefe olmadan Mimari olmaz; bu durumda yalnızca bir yapı tekniği mümkün olabilir.

Tapınak tıpkı bir kitap gibi okunmalıdır. Eğer öğretecek bir şeyi yoksa, Tapınak Tanrının Evi olmak yerine, yalnızca insanların evi olacaktır. Eğer Tapınağın barındırdığı *Neter* güzel ise ev de güzel olacaktır; eğer *Neter* çirkinse evi de çirkin olacaktır, çünkü ev Neter'in tasviridir.

Eğer amaç yalnızca bir mitosu tasvir etmek olsaydı, papirüsler üzerine yazdığımız gibi duvarlar üzerine de yazabilirdik; fakat ortaya çıkan şey TAPINAK olmayacaktır.

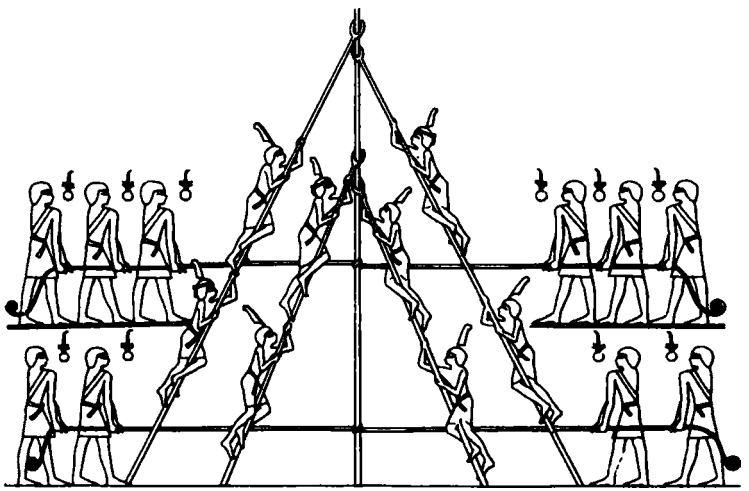
Resim 42. — Kızıl taç giyen Kral, doğum ilkesi olan beyaz suaygırı şölenini yönetir; *Apet* diye ifade edilen bu ilke aynı zamanda "hesaplamak, saymak ve hareket yapmak" anlamına gelir.

Neter'in evini inşa etmek, onun İdesini her anlamda ve her yönde, malzemelerle, ölçülerle ve taşların üzerindeki yazılarla yaratmak demektir. Bu yolla maddeleşen İde Evrenin tözünde sonsuza dek yazılı olacaktır; ancak bu yapılırken hiçbir hata yapılmamalıdır.

Sır *Neter*'in temsil ettiği anlamın mantığında yatar. Ancak her *Neter* Birlik olan Bütünün yalnızca bir veçhesidir; *Neter* yalnızca büyük soylardan biriyle ya da diğeriyle, yani ait olduğu soyla bütünleşmiş olarak düşünülebilir.

Umumî öğreti dünyanın yaratılışı öğretisidir; bunun sadece bir cümlesini almanın, insan bedeninin bir parçasını, genel bir işlevle eksiksiz bedene bağlamaksızın tasvir etmekten başka bir anlamı olmaz. Bu birinci yönergedir.

Söz konusu öğreti, yaşamımız ve bilhassa sonsuz yaşamımız için yararlı bir şekilde uygulanabilen bir bilimin anahtarı değilse, neye yarar ki? Söz konusu olan bir düşünce oyunu

Resim 43. — Beyaz taç giyen Kral "Min Direği" dikme törenini yönetir; Min Direği dört çatal ağızlı kazıkla desteklenir; sekiz kişi kazıklara tırmanır; bu kişiler başlarında birer tüy taşır ve tüy *yükselen şey*in sembolüdür.

değil, kutsal bir hakikattir. Eğer hayal gücü bir *Neter*'i estetik amaçlarla çeşitli sıfatlarla süsleseydi, bu affedilmez bir hata olurdu, çünkü onun imgesi, cahillik yüzünden bile olsa yalanın esamisinin okunmadığı hakiki bir imge olmalıdır.

Bu hiç kimsenin değiştiremeyeceği katı bir kanonun varlık sebebidir, yalnızca Zamanların Bilgisine ve yazının sırrına sahip olan bir Bilge bunu değiştirebilir.

Öğreti yeryüzünde yaşayanlar, Ölümsüz'e götüren yolu aramak üzere tekrar tekrar gelenler içindir. Bu bizim ikiliğe dayanan dünyamızdır, doğumun ve ölümün, bedenlerde yeniden doğuşun dünyasıdır. Burada her şey ikilidir ve ikisinden biri diğerini tayin eder; her şey çaprazlanmıştır, zayıf güçlüyü tayin eder, aşağıdaki yukarıdakini ölçer, nefret ve tiksinti sempatiyi davet eder. Burada, İyilik yaparken Kötülüğü yaratan ve Kötülük yaparken İyiliği çağıran düşkün Prens Sethien hükmeder. Bu tapınağın mimarisindeki *ardışıklığı*/mirası belirler; ve bu ikinci yönergedir.

Ruhun yegâne hayatı için bedenden vazgeçmeyi bilmiş olanlar boşluğun sınırlarını belirleyen ve onu ölümlü formlar içinde hapseden duvarlara artık ihtiyaç duymazlar. Onlar için, yalnızca Tanrının Tapınak olduğu zaman gelmiştir; onlar için artık yeryüzünde bir tapınak yoktur. O halde ne aradığını iyi bil; eğer tapınağa bakarsan, Biricik Yaratıcıya değil, Biricik'ten doğan bu dünyanın öğretisine baktığını bil: O halde eserini, onu sana emreden amaca uygun kıl.

Eserinin maddi olarak ne kadar zaman alacağını asla düşünme. Yeryüzünü temsil eden kumtaşını Havayı temsil eden kireç taşının üzerine koy, eğer İde böyle emrederse. Kireç taşının dağılıp gitmesi ya da Su'dan gelen balçık ve pişmiş çamurdan teşekkül yapının yıkılma tehlikesinin olması mühim değil. Ateş için granit taşını seç, çünkü bu taş Ateşten gelir.

Bil ki her yaşam ölümün kara yıkımının meyvesidir; bu kara köktür, sonradan beyaz ya da kırmızı olacak şeyin kökenidir, tıpkı kimi zaman bizim kara taşlarımızın içinden geçen damarlar gibi.

Taşları bizzat taş ocağında yont, onları bilerek, akıllıca seç; onlara planda öngörülen ölçüyü ver, zira birleşme noktaları imgelerin ölçüsünü vermelidir; bu noktalar bir kişinin başını bedeninden ayırabilir ya da bedenin bir parçasını kesebilir. Taş yatağını belirtilen İlkeye uygun olarak seç.

Her oda (kitabının her bölümü), bir gün yıkılacak olan taşlardan yapılmış olsa bile, bir varlık/kendilik gibi tasarlansın; ancak yan yana duran iki duvarı yalnızca İde bir salondan diğerine "geçiyorsa" birbirine bağla. Anahtarlarını, planı belirleyen Sayıların ve Ölçülerin belirlenmiş alanlarında, duvara ve yere koy. İdeyi yerden kirişlere, topraktan göğe yükselt, ki Yasalar gökte yazılıdır; nasıl ki güneş bitkinin çiçeğini kendine çekiyorsa, sen de tanrıları Tanrıya yükselt.

Bu üçüncü yönergedir.

Betimlenen sahnelerin sayısı genel kanonla sınırlandırılır, ama her sahne, üzerinde düşüncenin binbir ayrıntısının ölçüler ve sıfatlarla kaydedildiği bir temeldir.

Bil ki kapı, onun açıldığı mekânda yazılı olan İdenin anahtarıdır. Bu kapıyı açık ve kesin bir şekilde incele, zira Tapınağın takdis edilmesi için hiçbir hata yapılmamalıdır. Dikilitaşlara gelince, onlar tapınağı doğuran Ateşi gökyüzünde aramaya gidecekler; Efendi/Usta dünyaları döndüren Yasaları oraya yazacak.

Şimdi gel ve sana söylediklerimin yazılı suretini gözlerinle gör, ellerinle dokun, çünkü sen bizim nasıl çalıştığımızı bizzat görmelisin. Geçmiş Tapınağı itinayla "katladığımızı" göreceksin, bu sayede o, yeni Zamanlara uygun yeni tapınağın doğacağı Yaşamın tohumu ve yatağı olacaktır. Yapılardaki taş katmanlarının sayısını hesaplayacak ve ne anlama geldiğini öğreneceksin. Yazıların nasıl seçildiğini göreceksin: Onlar okumasını bilenler için kılavuz olacaktır; yerleştirilen ilk taşların ve köşe taşlarının mânâsını arayacaksın. Efendilerimizin/ustalarımızın Bilginin ve büyük Yakarışın imparatorluğunu nasıl bir hakikat aşkıyla kurduklarını göreceksin."

Sekizinci Bölüm

KRALIN TAPINAĞA YÜKSELİŞİ

Tüm zamanlara ve mekânlara hâkim olan Bilgelik, dünyanın ikili sularıyla arınan ve kutsanan, ardından ulvi beyaz taç ile taçlanan Krala şöyle der:

"İşte sen bensin. Benim Tapınağım, benim tenden "Eşim/Aynım" olasın diye, sana Evrende kılavuzluk ettim.

Doğadaki tüm âlemler senin içindedir. Vakalar arasındaki bağı İşlevin içinde buldun, Sayıların ve ölçülerin Göğü Yerle nasıl birleştirdiğini gördün. Senin içinde olanı dışına yansıtan ve böylece Hakikatin suretinde yanılsamalı bir dünya yaratan ayrılma tecrübesini yaşamanı sağladım; güzelliğin ve Kötülük şevkinin temayülüne karşılık veren bir dünya.

Her şeye özünü veren Bilincin yerine geçen bir bilim tahayyül etmedeki kibrin büyük bir hata olduğunu kabul etmen gerekiyordu.

İşte yalnızca o an jestin evrenselliğini kabul edebildin; ister sayıların arasındaki bağ, yaşayanın açgözlülüğü, sunular ve adaklar, organlar arasındaki yaşamsal bağ ister Doğadan atılan

Yoksulun diliyle Tinin yaptığı çağrı olsun. Evren –ki onun içinde olan sendeki ben Kralım– tenden Tapınaktaki Bilinmezin tekâmül safhalarının farklılığına rağmen Bir'dir.

Eyleyen Kelâm Zamanla ve Mekânla dünyanın planının tezgâhını dokur. Başlangıçta, Zamanda veya Mekânda, ikisinden *bir*inde *fazla* olan şey, sonunda, Tin bedene dönüştüğü zaman, *ötekinde fazla* olan şeyle telafi edilir.

Böylelikle bilinemez Bir kendi Kelâmı aracılığıyla kendini tanır, ki onun Kelâmı Üçlerden biridir ve diğer ikisi maddede yoğunlaşan töz olarak kendini dokur. Maddedeki ilâhi Kelâm var olan her şeyi yaşatan Üçlemedir.

Tek bir bakışın aynı anda her şeyi temâşa ettiği bir dağın tepesinden, seni kaotik dönüşümlerin karanlığına indirdim, Douat; orada varlığını sürdüren tohum yeniden larvaya ve ardından krizalite dönüşür, elementlerle uçarak ya da yüzerek. Kendi doğru yasalarını icat edenlerin vaz ettiği cehennemî döngüyü tanıdın; onların, yeniden doğmak ve yeniden başlamak için sonunda Batı'nın sularında nasıl boğulduklarını gördün.

Ayak parmaklarını kemiren ve tiksinme nedir bilmeyen çocuğa bak; o, toprağa düştüğünün henüz farkında değil. Annesi ve babası onun bu düşüşü sevmeyi öğrenmesi için ellerinden gelen her şeyi yapacak. O zaman çocuğun ayak tabanları onun aşağıya, çok aşağıya inişinin izlerini bırakacak. Yenilenmenin ve canlanmanın ardında bıraktığı pislikler onu iğrendirecektir: Bu çocuk dünyanın Birliğini artık anlamayacaktır.

Sen, ey Kral, sen ki ruhani annenin rahminde arındın; mabedin, mevsimsiz bahçenin bir parçası olduğu için Doğu ile Batı'yı birleştiren revakla tertemiz bir şekilde bu dünyaya adım attın. Peki, acı çekmeden, bu dünyayı temâşa ederken onu yaşamanın acısını duymadan, nasıl çıkacaksın bu dünyadan?

İşte sen başında beyaz tacınla, Yeryüzündeki insanlar arasında erile, bâkir bir erile dönüşmüş halde, dişiyi kendi içinde özümleyerek. Kendi kökenine dönebilmen için –ben sana

dönüşmeden, sen Bütünün bilinciyle zenginleşmiş bir halde kendine dönesin diye– şimdi seni erilin ve İnsanın teninden kurtarmak gerek. Bu, ölümsüz diriliş için korkunç mutlu ölümdür."

* *
*

Bu görkemli ölümün karşısında insanlar bölünür; bazıları onu anlamaz, bazıları onun için ağlar, bazıları bundan mutluluk duyar. Anlamayanlar Devindiricilerin Devindiricisinin doğaüstü karakterini bilmezler. İman denizinde kaybolmak yerine, beşerî bilimlere güvenmeyi tercih ederler ve geleceğin olmazsa olmaz bir Nedeni anlaşılır kalacağını umarlar. Anladıkları şeyi severler, toprağa düşüşlerini severler, ki aslında bu onları inanmaktan alıkoymaz, ama onlar kıyasların hayaleti uğruna bu inançtan vazgeçerler.

Ete kemiğe bürünen Kelâmın bu görkemli ölümü için ağlayanlar insandır. Kendi duygularını ilâhi olana bağlarlar, fakat bu yüce kozmik acının tecrübesi, geçmişin acılar içindeki ölümlü insanlığı için yeniden rahatı bulacakları bir sığınaktır.

Bu ölümden mutluluk duyanlar yarının insanlarıdır. Onlar, ilâhi Kelâmın daimi cisimleşmesindeki ebedi Şimdiyi anlarlar ki, bunun bilgisi olabilecek en üstün bilimdir, bütün bilimlerin sentezidir.

Kelâmın yaşayan maddede cisimleşmesi Yeryüzündeki insanların konuştuğu bütün dillerde, Biricik hakikatin imgelerinden bir imgeyle dile gelir. Kelâmın cisimleşmesi Birliğin çağrılan İkiliğe düşüşüdür: Başmeleğin sadakatsizliği, Şeytan ve Lucifer (zira düşmek suretiyle Başmelek iki tabiata bürünmüştür), Havva'ya karşı Âdem, Habil ile Kabil ve firavunî Mısır'da *Seth* ile *Horus*, aynı kökenden gelen *iki* kardeş, ki bunlardan kötü olan iyiyi tutar. Birbiriyle iç içe geçen ve birbirine düşman olan bu kardeşler aynı sona yazgılıdır: İyiliğin isyanıyla yeryüzündeki Kötülükten kurtuluş ve kötülüğün Başmeleğe dair daimi hatırasıyla başkaldıran İyilikten kurtuluş. Bu

yalnızca dişilikle mümkün olabilir (*İsis*), ki dişilik düşüşe neden olan dişilin içinde, hacmi olan şeyin Uzamıdır ve bir yandan tinsel töze, diğer yandan bedensel olana dayanır: Suların (uzam) üstünde dalgalanan, yukarıyı aşağıdan (*Maât*) ayıran Tin (kutsal kayık). Bu olay İsis'in (*Râ*'nın gözünden dökülen yaşlar), ikili bir tabiatı olan tohumdan çıkan kökün karasını tıpkı gökten düşen damla gibi filizin içinde beyaza çevirdiği an gerçekleşir. O zaman, süreklilik kudretini teşkil eden nötr beyazlık, Çölün yakıcı ateşi gibi kısır olan Kara-Kızıldan (*Seth*) çıkarak, canlandıran bir Ateşe dönüşecektir.

Böylelikle imge-semboller, kendi kaynağına geri dönmek için doğaüstünden doğala geçen şeyi betimler, ki söz konusu kaynak tüm olasılıklara ait bilinçlerin Bilinciyle zenginleşmiştir.

Bu durum, beyazlara bürünen ve beyaz zafer tacıyla taçlanan rahip-Kral,

kızıl tahta oturduğunda,

ayakları, dokuz okun Göğe doğru yükselteceği yersel gücün üzerindeyken,

yün kıyafetler giyen hizmetçiler tarafından taşınırken

ve Tinin rüzgârıyla itilirken,

Tapınağın iki kanatlı kapısına –metal zırhlı ve henüz kapalı– doğru giderken gerçekleşir; orada, dizlerinin üzerine çökmüş bir şekilde, kapının gıcırtılar çıkararak Doğu ile Batı'yı ayırdığını gördüğü zaman, kendisine koyu mor bir kaftan giydirilir.

Tahtının üzerine kurulan rahip-Kral iki elini Göğe kaldırır ve Tanrının kendisini kutsaması için yakarır; altın ve gümüşle kaplanmış piramit başlı iki dikilitaş bayrakları dalgalandıran rüzgârın nefesini içine çeker. Râ'nın gözünden yayılan ve yeryüzü Krallarının (vasallar) başlarındaki altında yansıyan ışık Kralların Kralının gözlerini aydınlatır; gümüş borazanların keskin çığlıkları onun bedenini canlandırır, dünyadaki tüm

sesleri veren sistrumların* uğultusu kulağını yaratır ve timballerin derisinin üzerinde onun kalbinin ritmi duyulur.

Yakarışına yanıt alan rahip-Kral ellerini birleştirip dua eder ve ardından kalabalık halinde bekleyen halkı kutsar; sevinç içindeki halk hep birlikte haykırır:

"*Per-aha! Per-aha!* Sen Hayatsın, sen Sağlıksın, sen Kudretsin!"[1]

* Bir müzik âleti. (ç.n.)

[1] Yayımlanmamış metin.

Dokuzuncu Bölüm

MİSTİK TAPINAK

I. Avlu

Olasılıkların kaotik ortamında doğru yolu arama yeri burasıdır. Karşımıza üç yol çıkıyor: Geleneksel öğretiye dayalı İman, Felsefe ve felsefenin gerçekleştirdiği çoklu denemeler, Bilim ve onun kaotik ilerleyişi.

Elimizdeki araçlar ilham ve sezgi, akılcı düşünce ve deney.

İlham ve sezgi kişiseldir; akılcı Düşünce deneysel doğrulamayı gerektirir ve deney, aralarında yaşamsal bir bağ bulunmayan yalıtık olguları ortaya koyar.

Aradığımız şey nedir? Evrenin anlamını, kaynağını ve amacını bilmeye ihtiyacımız var, varoluşumuza ve yetilerimizin gelişimine sağlıklı bir biçimde yön verebilmek için. Bunun ardından, İnsanın nereden geldiğini ve nereye gittiğini bilmek isteriz.

Geleneksel öğreti bize bir yaratılıştan bahseder: İnsan Yeryüzündedir, çünkü böyle yaratılmıştır, bir İstençten doğmuştur ve o İstencin suretindedir. Bu Evren-İnsandır, çünkü bakan ve sorgulayan bir insan söz konusudur.

Felsefe problemleri analiz eder, ama kullandığı araçların yalnızca kendi kendilerini doğrulayabileceğini unutur: Düşünce düşünceyi açıklayamaz, aksi takdirde bu bir yaratım olurdu.

Bilim olgular üzerinde deneyler gerçekleştirir ama yapabileceği tek şeyi sonlu verileri ortaya çıkarıp parçalara ayırmaktır. Burada bileşimlerin ve bileşiklerin analizi söz konusudur. Bilimin nihâyetinde bulduğu şey Enerjidir ki, Enerji onun için henüz yalnızca bir *şey*den ibarettir. Ancak bu bir cevap değildir.

İşte böylece insan kendi düşüncesi tarafından, Evren olan Tapınağın önünde oturtulmuş olur ki, düşüncesi olmasaydı bu insan Tapınağın *içinde* olurdu.

Düşünce bizi Tapınaktan kovar, Cennetten sürgün eder.

İnanç bizi yeniden Tapınağa, Cennete çağırır.

Ancak düşünce vardır, o bize inancın gâyesini gösterir. Eğer bize bunu göstermeseydi, inanç artık inanç olmazdı, bizim Bütünle ve Bütünün bizimle özdeşliği olurdu. İnanç olduğu müddetçe, düşüncenin tasdiki olacaktır: Evrene inanan Evrenin dışındaki insandır.

Daima kendi üstüne kapanan çember, hiçbir çıkışı olmayan bu döngü bir lanettir, Sisyphos ve Tantalos.

Avlunun ortasında diz çökmüş bir vaziyette, bu lanet çemberini kırmak isterdim. Artık inanmamak, artık düşünmemek. Yalnızca Varlıkta var olmak. Neden diz çöküyorum? Beni durmaksızın yürüten şeyi bedenimden atmak, yerinde duramayışın bu sembolünü ortadan kaldırmak için; Ashaverus'un sonsuz yürüyüşü.[1]

Bu kapalı devre Kötülüktür. Esinlenmiş "Elçilerin," Peygamberlerin, Havarilerin gelişini teşvik eden şey bu kötülüktür. Bütün düşünürlere, Bilgelik âşıklarına, akıl yoluyla eksik oranı arayanlara işkence eden bu kötülüktür; bilim insanlarının kalbine kaygıyı ve umutsuzluğu koyan da odur.

---

[1] Ashaver: Dünyayı "Dolaşan Yahudi."

Bu kötülük insanlara en gözüpek, en kahramanca eylemleri ilham eden bir sayıklama hali yaratır; bu insanlar yüreklerini kavuran bir kaçış arzusuyla hareket ederler ve bu arzu onları her şeyi unutmak için, "Ateş suları" için ve hattâ bizzat o ateşler için yakarmaya sevk eder. Yıldızlar arasında dolaşıp durmak pahasına kaçıp gitmek mi? Peki, ama bu delilikten kaçmak için neden Hiçliği çağırmıyorlar?

Bu kötülüğün varlığını ve onun nelerden teşekkül ettiğini bilmek de bir umuttur. Hattâ bu işin özüdür. Kötülük, insanın insandan başka bir şey aramasında yatmıyor mu?

Bütün zamanlarda kurulmuş tüm Tapınakların kendilerine şiar edindikleri şeyin anlamı bu değil midir? "Ey insan, kendini bil!"

Bundan daha iyisi de var: Ey insan! Bütün'deki kendini tanı! Bütün'ün içinde kendinden başka bir şey asla bulamayacaksın! Girdiğin yolda bulduğun şey senden başka ne olabilir? Bütün'ün dışında var olabilir misin? Dünya bir fare için fareden başka bir şey olabilir mi?

Sonsuz döngüyü ben hayal ettim, onu ben icat ettim: O aslında yoktur, onu kırmaya ihtiyacım yok. Vedalar bize *Purusha*'yı, Kozmik İnsanı gösterir. İncil bize günahsız İnsanı, asla sonsuz bir döngü icat etmemiş İnsanı, Düşüncenin asla Cennetten kovmadığı İnsanı gösterir. Firavunî Mısır bize kefaretçi Horus'u *gösterir* vb. Oysa bunlar bize hiçbir şey göstermez. Hepsi bize şunu söyler: İşte sen busun! Bunun sen olduğuna inanmıyorsan, yalnız lanetlenmiş bir zavallı olacaksın; seni daima aynı meseleyle yüz yüze getiren bir döngünün sonsuz işkencelerine mahkûm edilmiş bir zavallı. Hakikat budur.

Tek hakiki yol insan-sfenksin, gözleri kör Odipus'a soru soran sfenksin yoludur; o soru ki yalnızca ruhu körelmiş insan onu ciddiye alır, çünkü o insan düşünceyle her şeyi gördüğüne inanır.

Kibirli insan şöyle diyecektir: "Öyleyse ben dünyanın ta kendisiyim!" Böyle söyler, çünkü düşüncenin kötülük olduğunu

hâlâ anlamamıştır. Eğer *sen* dünya isen, o halde ben neyim? Ben de *mi* dünyayım? İki dünya mı var? Bir sürü dünya mı var? İnsan bütün insanlar demektir, tek bir Hakikat, tek bir İnsan, tek bir Dünya, bir Bütün.

Ben bir dünya değilim, dünya ben değil, ben dünyanın önünde değilim, bunlar ayrı değil –yoksa yeniden kötülüğe düşerim.

Güneş doğudan yükselirken gençtir, sonra büyür, yaşlanır ve batıda yaşlılıktan ölür. Yönler yerini böyle bulur. Ben bu şeylere bakıyorum, çünkü ben bu şeylerim; gece yarısı doğarım, genç görünürüm, sonra büyürüm, yaşlanırım, ölürüm, yönleri yerli yerine koyarım. Ben gördüğüm şeyin *önünde* değilim, onu görüyorum, çünkü ben oyum.

Ben'de kötülük var, ona maruz kalan benim; fakat insan olan ben bir zamanlar toprakla toprak idi; o bugünün insanı, sonra yarının insanı olacak, o bu tezahüre son verecek, ki bu, tezahürün kendisi kadar yanıltıcı olan ben'in içindeki kötülük için bir tezahürdür.

Kötülük olan düşünceye ödün vermemeliyiz. *Var olmadan önce olduğum şey*, dememeliyiz, çünkü biz asla olduğumuz şey olmaktan çıkmadık, aksi takdirde gelip bizim içimize yerleşen Başkasıdır, bir yanılsamadır. Faust kendine sorular sormaya başlar başlamaz, Tapınağın önünde durur durmaz, Mefisto ona kendini gösterir. Hepimiz Felsefeyle ve Bilimle sorguladık; hepimiz diyalektikle hayal kırıklığına uğradık, işte yanlış burada! Hayır, hayal kırıklığına uğrayan biz değiliz, içimizdeki kötülük uğradı hayal kırıklığına. Her zaman sorular sorabiliriz ve cevap alamayabiliriz, bunun hiçbir önemi yok: "Sorunun" kendisi saçmadır, cevap nasıl doğru olabilir ki? Olduğumuz şeyi nasıl sorgulayabiliriz? Tek geçerli soru bunda veya şunda olmaktır, o zaman bunu yahut şunu yaşarız ve bu gerçek cevap olacaktır.

Eğer ben toprakla toprak değilsem, toprağı *tanımam*. Eğer ağaçla ağaç değilsem, ağacı *tanımam*. Eğer ben önümde duran

kişi değilsem, onu *tanımam*, çünkü onu öteki "ben" olarak benim önüme koyan benim.

Özdeşleşme, bir olma kudreti insanın içindedir, çünkü dünya İnsandır ve insandan başka bir şey olamaz.

Bunun bilinci İnsandaki Tapınaktır.

II. Kapı

Dünyanın tarihi, çözümlemesi burada başlıyor. Ben Ateşim, Ateş, Gökle Yerin evliliği. O kökleri ile aşağıya tutunur, O kaynağıyla yukarıya tutunur.

Ateş İkidir, ama ikili değil; o İki sayısıdır, çoğalan Birliktir. Bu tüm tohumların "Bilincidir," varlığını sürdüren her şeyin temelidir. Kamışı olan Min olarak Ptah. İlk Kelâmın bu üçüncü parçası İki işlevinden doğmuştur. Bu Kelâmdır; ne sözcük ne de sözdür: Etki eden Eylemdir.

Bu Gizli Ateş kökende, sonda, bütündedir. Bütün farklılıkları birbirine bağlayan odur. Etkinlikler arasındaki benzerlikleri sembollerle göstermek dışında, bu şeylerden bahsederken daima hata yaparız.

Piramit başının ucu, "ki o göktedir," dünyanın Ateşini kendine çeker, tıpkı bitkilerdeki diken uçları ve agave bitkisinin yaprağındaki ince uzun iğne gibi; geceleri kızböcekleri bu yaprağın üzerine konup bu Ateşten içer, çok narin bir çiy damlası bu Ateşi oraya taşır. Topraktaki çatlak *Tameri*'yi çağırır, doymak bilmez bir dölyatağı gibi; o Ateşi taşıyan çiydir, Ateşin bir olan iki veçhesi: Biri Suyun Ateşinde, diğeri Ateşin Suyunda. İki türlü çağrı, iki türlü cevap.

Kelâmın ilk biçimi Sayıdır. Bir kendi başına gösterilmez niteliktedir. İki Hareket yoluyla Biri gösterir. Dört düzlemdeki yöndür, Sekiz ilk şeydir, hacimdir. Böylelikle "*Thoth*'un sözüyle" her şey söylenir; ve ilk "şey" Sekizdir.

Evren yalnızca Sayıdır, çünkü Sayı nötr olarak Etkinliğin işlevinin tanımıdır.

(Gösterilemez, ayrılamaz, tahayyül edilemez ve evrensel olan) Bir İki olduğunda duyumsanabilir ile ayrıştırılabilir var olur, Birin gösterilmesi mümkün olur. Bu gösterime denk düşen Üç'ün Ateş olduğu söylenirse, Evren-İnsan her şeyin başlangıcında ve sonunda var olduğunu bildiği şeyi adlandırır: Her şeyin içinde, ateş taşında ve demirde, herhangi bir bileşikte ve atomda bulunan Ateş (kanın sıcaklığında ve biberin acısında olduğu gibi). *Daima Üç Sayısı*nı görürüz; onun doğası ikilidir, Göğün Yerle evliliği; ve Üç Sayısı bundan doğan ilk çocuktur.

(Birden İkiye dönüşen) *Thoth* "O İkiden Dörde dönüşür" dediği zaman, Evren-İnsan "Doğular"ı Bir-ve-İki Eksenine yerleştirir ve bu Eksen merkezdeki Ateşi yakar ve sürdürür. Bunlar dört yöndür ve "yanlışların İnsanı" için ne kadar tuhaf görünse de, bu yönler sabittir, göreli değildir. Gece yarısı Öğlen, Sabah ise Akşam denge kurar. Gece yarısı gizemli ve anlaşılmaz doğumdur; Doğu Ateşin buluğdaki tezahürüdür; Öğlen ışıksaçan olgunluktur; ve Batı yaşlı bedenin ölümüdür, görülür ile görülmezin düğünüdür, Gebeliktir. Sabah, Ateşin Doğusu, *İki* ve *Üç*tür: *Beş*; Öğlen iki Ateşin dengesidir: *Altı*; Akşam, Batı Üçün Dörtle çiftleşmesidir: *Yedi*. Böylelikle ekvatorla birlikte eksen *Sekiz* yapar ve *Sekiz, şeydeki Bir*dir, duyumsanabilir her şeydir, Evren-İnsan Hacimdir ve bununla birlikte tüm hacimler var olur. Sabah Ateşinin Üç büyük bedeni Doğadaki savaşı gözetler. Öğleden-sonra-Ateşinin Üç büyük bedeni tamama ermiş şeyin dinlenmesine korumalık yapar: Öğlen dengesinin Merkez kapısının gücü böylelikle belirlenir ki bu Kozmik İnsandır, kendi formunun canlı döngüsündeki sonlu düşüncedir.

Yanlışların İnsanı (yani sayıların işleviyle özdeşleşmeyle gerçekleşen tin aracılığıyla değil, duyuları aracılığıyla gören insan) maddeyi bu işlevlerin "istatistiğinde"[2] görür. Atom, Uzamı

[2] "İstatistik" burada nicel değerlemeyi ifade eder (işlevlere ait değerleme).

yaratan bu güçlerin ya da Kudretlerin savaş alanıdır. Bu atomlar madde olarak tezahür eden bu "istatistikte" çokça vardır; fakat işlevin Bilinci için *yalnızca tek bir* atom vardır.

Bu bağlamda Sayı Bilgi ezoterizminin en saf ve en kusursuz ifadesidir. *Üç* Özdür, Etkinliktir, tüm şeylerdeki ölümsüz itkidir; *Beş* tüm figürlerin ve formların ruhudur; bu formların kalbinde *Sekiz* vardır. *Dört* ve *Beş* bedeni oluşturur ve Yediye denk düşen tezahür buna dayanır. Fakat ışık olan Altıda, içerene ve içeriğe dönüşen canlı güçler karşılıklı olarak birbirlerini dengeler ve birbirlerini geçersizleştirirler.

Sayı İşlevdir ve işlevdedir. Üç yalnızca üçgenle hacme eklenir. *Dört* yalnızca dörtgenle hacme eklenir... ve böylece her biri yalnızca sembolize ettiği Doğayla (*Neter*) hacme eklenir. Ancak hacim Kuzey-Güney eksenidir; dört yön, üç ölçü ve altı kutuptur ve bunun sembolü *Neter Dört*'ün küpüdür.

Kapı tüm ölçülerin anahtarıdır, nüfuz edilemezin nüfuz edilebilire, belirsizin belirliye düştüğü yerdir ve bu iki Ateşle gerçekleşir; iki kez üç zaman olarak Bir.

III. Narteks (Giriş)

Tapınağın tasarımında narteks en son zuhur eden yerdir. Tapınağın inisiyasyonunda ise birinci sıradadır. Burada ilk olarak *Hor-Thema-â*'nın adıyla (İsrail'in tanrısı *Sabaoth*[3]) kapıyı çalmasını bilenler eğitimden geçer.

Bu mekânda hareketsiz olan harekete geçer ve karışımın suları müridi mürit olmayandan ayırır, fakat her ikisi de Tapınağın eşiğinde bulunur. Şüphe inanca yardım eder, bu ikisinden Işık doğar. Olguların zıtlığı, düşünen düşüncenin yansıması, bu yanıltıcı yolun yetersizliği bilinciyle kalpleri açacaktır. Yeni görü sahipleri, gelecek Krallığın Prensleri biraraya toplanırlar; bu sınama engelini aşanların bazıları duvarların dışındaki yoldan üstü açık avluya, bazıları kapalı Tapınağın üstü

[3] *Sabaoth*'un anlamı "mücadele" ve savaştır.

kapalı avlusuna yönlendirilir ve orada sınamalardan sonra yeni gelenleri karşılarlar.

Geveze insan kelimelerden hoşlanır ve onlarla yetinir. Mürit ise susmalı ve eylemelidir. İster teorik ister pratik olsun, onun eseri bir yandan anlama yetisini, diğer yandan bilgisini gösterecektir.

Kalbî Bilgi ile kastedilen şey ayrı bir yerde durur ve sonsuza dek muhafaza edilir. Yalnızca beyinsel akılla anlaşılan şeyler karşıtlıklar içinde yeni bir mücadele gerektirir.

Duygulanma yetisi aklın ve hafızanın sabitleyici unsurudur. Bazı insanlar Düşüncenin formuyla, bazıları ise yalnızca beş duyudan biriyle açığa çıkan formlarla duygulanış yaşar. Bilge ise aynı anda bütün formlarla duygulanır. Duygunun etkin kaynağı, başlangıçta *Ptah*'la toprağa Düşeni –Kapının eşiğinde, Karanlıklardaki Işık– organik güneşle açığa çıkaran *Râ*'nın *Ateş*indedir.

Sabitlenen şey, *kendi karalığında* neşeli sırrı (*Min-Ptah*) barındırdığından, yukarıdaki tohumu aşağıdaki köke bağlaması gereken merkezdir; siyah bir heykel bu şekilde oluşturulan bağın tahtında derin düşünmeye durur. Bu, metallerin kaynağı olan Madendir. Bu aynı zamanda beyinle olduğu kadar kalple de konuşan kavramdır. O zaman, sınavdan geçen kişi için suyun sınavı başlar. Kalbin açılıp genişleme ânında Tinle yüklü canlandırıcı havayla beslenebilecek mi? Yaşayan bir bitkide büyümeyi başarabilecek mi?

IV. Orta Avlu. Kayık

Bu duanın yeridir, dua ki çağrıdır, ağır olanı kaldırandır, Tutku'nun ikili yedi evresinin yoludur: İnanmak ve şüphe etmek, çıkmak ve inmek, Aklın ışığı ve anlamanın gölgesi, kurtuluşun neşesi ve beden hapishanesinin kederi, mistik evlilik umudu ve ölümlü Aşka dair hayal kırıklığı. Nicolas Flamel'in freskinde olduğu gibi, Kara insan şunu görür: "Tanrı âyinleri çokça sever,

bilhassa inançla yapıldığında." Amon'un kayığı, *Noun*'un sularında yüzen Gemi gibi, yaşayan her şeyi içinde taşır ve tufan zamanında, bedenin sıkışmışlığı içinde ölümlü olanı kurtarmak için öleni reddeder.

Amon kayığının üstünde yedi kez sularda dalgalanır, yaşam soluğunu ebedi cennete taşır (ilâhi *Naos*). Hapi'de, gökteki suyun ve yerdeki uçurumların Nil'inde, iner ve çıkar: Yedi renk, yedi ses, yedi Gök, düşüncenin yedi bakışı, yedi Işık sütunu, yedi gölge sütunu.

Başarılı olan mürit ancak yedinci sınavda komünyona kabul edilir, ev Efendisini kabul etmek için açılır, bekâret ebediyen içinde olan ve şimdi kendisine gelen şeye gebe kalabilir. İlk vecdin duyurusu, yeni kapı, ki bu üçüncü kapıdır ve ilk iki kapının anlamını açığa çıkarır. Eve girilen kapı var, bir de evden çıkılan kapı. Ve ev, tıpkı bir kabın suya biçim vermesi gibi, biçim veren içerendir. Ev yakalar, tutar, sıkıştırır, zorlar. Her türlü zorlamadan kurtularak, fakat biçimlerin bilgisi ile zenginleşerek evden çıkmak Ermişlik mertebesine varmaktır.

V. Açık Avlu

Gebe olan doğurmalıdır. Karın zarı gebelik yerlerini kuşatır; yeni ölüm ve yeni doğum (muzaffer doğum). Yeni doğumu hazırlayan son arındırıcı ölüm, sekizinci ay; bu doğum artık aşağıya doğru değil, yukarıya doğru gerçekleşir. Ve Yukarısı kaynağa yönelimdir, aynı zamanda hem içeren hem içerik olana, tinsel havaya yönelim.

Işığı halihazırda gören mürit şimdi bu Işığın çölüne katlanmalıdır; bu onun nihai ama korkunç zindanıdır, onun büyük orucudur, çünkü o kendi içinde kendisiyle beslenmelidir. Gölgesiz Işık, her şeyi yiyen Işık. Mürit lanetli olanın en iyi dua eden olduğunu bilmelidir. O ışığı *istedi* ve kendi içinde ışığı isteyeni kaybettiğini kabul etti. Şimdi bizzat Işık olmak gerekir, aksi takdirde var olan şeyin içinde, var olmayanın önünde,

ağır olanın içinde ve hafif olanın önünde çaresiz ve kesin düşüş yaşanacaktır; yalnızca algılayanın içinde, duaya devam edenin içinde.

Fakat bu sınavı geçen ve düşünmek yerine *olmayı* öğrenen mürit, Haty'nin içinde Ateşle vaftiz edilecektir; kendisi de Ateş olan Haty Kalptir ve Ateş ona artık zarar veremez.

VI. Örtülü Tapınak. Kalbe Giriş

Giriş, örtülü Tapınaktaki ölümsüzlüğe doğuş, Çiy Nektarıyla ve Havadaki Tanrı Yemişiyle (*Hathor*) beslenme ve ölümün olmadığı daimi yenilenme yeri. Açıp kapatan, dünyanın kanının akışını yöneten kalbin Aslanı ve ciğerlerdeki güneş-ateşini yakalayan Kartal.

Ateşle vaftiz "Bilge'nin evinde bulunan Yağla" yapılır, diyor Atasözleri; sıradan insanı insanların Kralına, göğün çatısıyla örtülü Tapınağa girme hakkına sahip yegâne kişiye dönüştüren mesh.

İlkin duyular içeriyi bilgiyle donattılar, bitkisel doğa; ardından hafıza duyuların söylediğini muhafaza etti, hayvansal doğa; sonra beyin inkâr etti, beşerî doğa; şimdi Kalbin Bilgisi dışarıda olanla konuşur, kendisiyle uyumlu ve dolayısıyla saf olanı saf olmayandan ayırır. Oluşum halindeki bir dünyanın sayısız değişkesi burada kökendeki Ateşin düalizmine indirgenir, fakat "bu ikisi" bitişik oldukları için bundan böyle tek bir Ateştir.

Âdem ile Havva, eril ile dişil, Yang ile Yin artık birbirleriyle zıt değildir; cennetteki Birlik'e geri dönerler ve bu birleşme, birleştiren bedenin (Baş) Tapınağındaki mabetlerde gerçekleşir.

Kelâm ete ve kemiğe büründü ve şimdi etle kemik Kelâmı dile getirir.

Bu âna kadar, yağmurlarda ve kuraklıklarda, topraktaki oyuklarda, havadaki rüzgârlarda, bulutlarda, Doğadaki sayısız

kavgada gizemli bir biçimde tamama eren şeyler; bütün bunlar mabetlerde en yalın ve en narin tinsel formlarına indirgenirler; ve bu Amon sunağındaki ifşayla, görmeyi bilmeyen inançsızlara saklı kalan geçitlerde, inançsızların kulaklarının duymayı bilmediği Sayılarla gerçekleşir. Hermes'in söylediği şeyler burada tamama erer: "Endokrinsel" (İçsalgı) salonlarda *görünür olan görünmez hale gelir* ki, bu salonlar akışları yakalar ve yalnızca enerjiyi geri verirler; ve görülmez olan, Tinin eyleyişle zuhur etmesini sağlayan İstenç yoluyla görülür hale gelir.

İnsan kutsal yağ ile mesh oldu, o artık Kral, ölümsüz Evrensel İnsanın *İnsan-sembolü* ki, ölümsüz Evrensel insan ona kılavuz oldu.

Kutsal Tapınak Krala can verir ki, o Kral beşerî tapınaktan, kendisine vücut veren yumurtadan kurtuldu ve böylece ölmeye yazgılı her şeye hükmetmeye başladı.

VII. Mabet

Hâkim Birlik'e karşı verdiği savaşta ikiye bölünen kılıç, *Seth*'e ve onun bütün canavarlarına karşı zafer kazanmak için ilksel Birlik'e geri döndü. İnsan bütün sınamalara maruz kaldı; ölümsüz İnsan olan ve ezelden beri kendisinin Yaşamı olan ilâhi nefesi uyandırdı. Beşerî olan, mabette bölünemez Tin'de yaşayan ve kendisinin yalnızca taklit edebildiği İnsanın suretindeydi.

Kurban sunağı Amon'un tinsel suyunun Tanrının etkin "kokusu" ile Kelâmın dillendirilişiyle kavuştuğu yerdir. Beş Kelâm kusursuz yüzeyin (*Hathor* beşgeni) beş açısıyla çıkar ve girerler ve böylece beş aklî yetiyi verirler. Kendi içinde etki ve tepki yaratıcı eserdir.

Mabette (Evrenin başı) Kelâmı dile getiren, dünyayı faş eden, aklı yaratan şey tepkinin gizemidir. Burada Kapının gizemi duyuların kapılarıyla kendini açığa vurur. İçeri girmek için kapıyı çalar ve cevap alır; Ashaverus cevap vermez ve bu

yüzden kapalı bir çemberde dönmekle lanetlenir. Işık kapıyı çalar, içeri girer ve gören haline gelerek dışarı çıkar. Ses içeriden kendi yankısını duyar; ardından amfibilerde orta iç kulak oluşur (yutaktan gelerek) ve bu onun kendi sesine ilk yanıtıdır. Yaşam cevap verdiği çağrıyı bekleyen Bilinçtir. Kuzey İounou'da (yukarı Heliopolis) *Noun*'daki *Toum* istimna yaparak kendini yaratır: Direnç Eyleme içkindir ki, bu olmadan Eylem olamaz.

Güneş yalnızca kendisine bağlı olanlarla, kendi varlığından doğan ve Ay'ın üzerine kendi Kelâmını yansıtan gezegenlerle Güneştir. Görünümlerin yanılsamasında gizli değişmez hakikat. İçeri girip çıkmadan kapıya vurana bakarsak, işlevine değil de objenin kendisine bakarsak, yanılmış ve kaybolmuş oluruz. Bu kapının gizli anlamıdır: "Işığın" tersine çevrilmesi, kafanın kalbe, formun işleve, duyular yoluyla görünümün Yaşam olan reaksiyona dönüşmesi.

İnsanı yaratan işlevler yoluyla, İnsan olan Evrenle iç içe geçiş gerçekleşir.

Mabet Sayıları tıpkı bir buhur dumanı gibi her şeye nüfuz eden İlkelere dönüştürür.

Tüm İlkelerin üzerinde, Üç İlke kendi mabetlerinde hükmederler. Bu ilkelerden biri yoğunlaştırıcı/pıhtılaştırıcı kokudur; metalden kana dek her şeye sabitlik kazandırır. Yönlendirir, bağlar. O Bilginin tuzudur, ama Kötülüğün dayanağı da olabilir. Âdem'in suretinde konuşan odur: Tenimden ten olanı bulamadım. Bilgiye musallat olan değişmezlik arzusu onda yatar. O, Doğu'nun kapısında Ateş kılıcıyla kayıp Cennet'i koruyan Başmelektir.

Bir diğeri, Öğle, yücelten mizaçtır. O ayırır ve birleştirir, giriş ve çıkış kapısıdır. En sabit şeyi uçucu hale getirir, en narin şeyi yakalar; o hareket ettiren hareket etmiş Tindir. Dişiliğin ruhudur, göksel ineğin (*Mout*) sütüdür; ve *Hathor*'dur, kötülüğe olduğu kadar iyiliğe de kayıtsızdır; o *gümüş Tin*'dir, metalden

apak mizaçlara ve yumurtalıklara dek; kristal Ay Amonu, dölsel *Amon-Râ*, saklı *Amon*'un sırrı.

Üçüncü İlke Batı'nın rengidir, görünür ama dokunulmazdır, aklın konağıdır, *Min*'in gücüdür, öldüren ve yeniden doğduran babalıktır. O hareket ettirir ama hareket etmez, bilincin ışığı, yılanın zehri, evrensel tiryaktır.* *Mout* onunla *Hathor*'a dönüştüğünde, o çocuğu büluğa eriştirir. O, gündüzün ve gecenin ölüm saatinde, geceyarısının muzaffer dirilişi gerçekleştiğinde, *Amon*'daki *Râ*'dır.

Üç İlkenin –kozmik *Neterou*– her biri kendisi içindir; ancak yaratılışın gündüz-gece döngüsünde bir Birlik'tirler; kozmik yutağın kavşağında, Ogdoad'ın** kelâmı onları birleştirdiğinde bir Birlik'tirler. Ogdoad dörtlerin nefesinde uzamı oluşturur ki, dörtlerin her biri eril ve dişildir: Nemli ve soğuk, kuru ve soğuk, sıcak ve nemli, kuru ve sıcak.

Bu İki Sayısıdır, çoğalmanın ilkesi.

Kozmik İnsanın başı *Neter*lerin –İlkeler– hükmettiği kutsal yerdir, tıpkı imgesel boyutta insanın başında düşüncenin formlarının hükmetmesi gibi.

Burada bedensel ihtiyaçlar ve kalbin arzuları İstenç haline gelirler; *Neter*lerin buyruğu. En kutsal istenç, *Neter*'in arzularının kozmik hakikati için yanıltıcı şeyleri reddetme istencidir.

VIII. Duvardışı Tonoz

Tapınak ötesindeki insana ait kafatasındaki ayrılma.

İnsanın zirvesi... Aziz Pavlus, yüzü yere dönük düşen Gök; dikenli taç: *Ecce Homo*; ateş başlıklı, ki yerden kaldırılacak, yüzü Göğe dönecek, aydınlanacak. Fakat bu aynı zamanda kurgunun tapınağıdır; Kelâmın suretinde yaratılan sözcükleri tutan yansıtıcı ayna; hakikatlerin ve ilâhi ilhamın tacının yük-

---

* Bitkisel ve mineral içerikli "şifalı" karışım. (ç.n.)

** Hayvan başlı Mısır tanrıları; Sekiz ayrı tanrıyı barındıran tanrılar grubu. (ç.n.)

selmesini beklerken. Yaşamın giriş ve bedenin ölümüne doğru çıkış bıngıldağı.

Bu Yaşam beyazdaki kırmızı ya da kırmızıdaki beyaz tacın halesinde yakalanabilir; İnsanın *Aura*sı; biçimlerin zindanından kurtulan Bilinç. Burası nihai yüceliş mekânıdır, geçici biçimlerin sonudur ki, orada Tin, tüm kederlerinden sonra ulaştığı bedendir. Şüpheciye ne demişler? "Ne mutlu görüp dokunmadan inanana!"

EK

RESİMLERE DAİR NOTLAR

Resim 1 ve 2

1 ve 2 numaralı resimler Thebai'deki *Neferhotep*'in (Amon'un başyazıcısı, XVIII. Hanedanın sonları -n° 49) mezarının kuzey duvarının üzerine resmedilmiş tek parça halindeki büyük bir tablonun parçasıdır. Bu mezar Champollion tarafından betimlenmiştir (*Açıklayıcı Notlar*, 1, s. 550).

1 numaralı resim Nil'de seyrüsefer eden ve kanala girmeye hazırlanan iki sivil gemiyi tasvir etmektedir; kanal papirüs bitkileri, üzüm bağları ve ağaçlarla çevrilidir, Karnak'taki büyük Amon tapınağına giriş sağlayan rıhtıma ve limana uzanır. Rıhtımın önünde iki sfenks yerleşimi yer alır.

Nil, kanal, liman ve rıhtımın *düzlem* halinde, buna karşın canlı varlıkların (bitkiler vesaire) *yükselti* halinde resmedildiğine dikkat ediniz (bkz. İkinci Kısım, böl. IV: Firavunî Düşünce).

Özgün tasvirde hasarlı olan gemiler burada geriye kalan unsurlar dikkate alınarak restore edilmiştir.

2 numaralı resim soldan sağa olmak üzere: "Göğün mıknatısları" olan direkleriyle ve bir dikilitaşla birlikte, kapısı açık

olan üçüncü kuleyi; altın kaplamalı büyük bir kapı sundurmasının ardında yer alan, beyaz altınla işlenmiş ve ayakları saf gümüş kaplı iki sütunla desteklenen dördüncü kuleyi, "*tıpkı Râ gibi ebediyen yaşadın diye*" (*Mısırbilim Dergisi*, c. 8, s. 112); ve son olarak, önünde bir rahibin buhurlarla arınma âyinleri yaptığı bir mabedin yanında bulunan beşinci kuleyi tasvir etmektedir.

Karnak Tapınağı'nı, XVIII. Hanedanın sonlarında rıhtımı, limanı ve bahçeleriyle betimleyen 1 numaralı tasvir eşsizdir.

Tasvir kuzey duvarının üzerinde bulunduğundan, betimlenen karakterlerin yürüyüşü gerçek Karnak Tapınağı'nın yönünü takip eder, ki gerçekten de tapınağın rıhtımı batıda ve mabetler doğudadır.

Tasvirdeki karakterler amarna* tarzında betimlenmiştir.

Resim 3

Kuruluş ritüeli: Büyük Karnak Tapınağı'ndaki III. Tuthmosis'e ait kuzey şapellerindeki kabartmalar.

Hiç şüphesiz kökenleri birinci hanedanlığa dek uzanan kuruluş ritüeli burada betimlenen üç sahneden önce "*ip uzatma törenini*" tasvir eder; bu tören boyunca Kral ve kutsal kitapların efendisi *Sechat* tapınağın kesin yönünü ve tam kuruluş tarihini belirler.

Bu tasvirin üçüncü sahnesinde tapınağın bütünü *cepheden* görülen küçük bir tapınakla ve tapınağın çevresi düzlem halinde resmedilen yuvarlak bir figürle betimlenmiştir.

Resim 4, 5 ve 6

İnsanın Tapınağı, III, s. 117.

* Akhenaton'un saltanatı esnasında ve onu takip eden Amarna Devri'nde benimsenen figüratif anlatım tarzı. (ç.n.)

Luksor tapınağındaki kabartmalarda yer alan taş birleşim noktalarının sistematik olarak incelenmesi, yatay birleşim noktalarını üç kategoride sınıflandırmamıza imkân verir:

a) *Denklik noktaları*: Bunlar tapınağın üzerinde tasvir edilen insan bedeninin parçaları arasında fizyolojik ilişki kurar.

b) *Konum noktaları*: Bunlar tasvir edilen her bir karakterde vücudun belli bir parçası ile tapınağın (insan bedenini betimleyen) belli bir parçası arasındaki tekabüliyeti belirler.

c) *Yönlendirici noktalar*: Bunlar bazı ritüel formüllerin nasıl okunacağını belirler ve böylece neyi hedeflediklerini ortaya koyar; burada verilen 4, 5 ve 6 numaralı resimler bunun birer örneğidir.

Resim 7

Osiris salonundaki kabartma, *Sethi* I Tapınağı, XIX. Hanedan Abidos.

(*Ouas* asasının anlamı için bkz. *Le Roi de la Théocratie pharaonique*, s. 179 ve dev.; *İnsanın Tapınağı*, III, s. 372.)

Resim 8

Sazlık ve arı: "*Roi du Sud et du Nord.*"

Resim 9

Sethi I tapınağındaki kabartma, Abidos; kapalı salondaki sütunlardan birinin üzerine oyulmuştur (*Ptah* şapeline giden sütun dizisindeki ikinci kuzey sütunu).

Dört tablo sütunların gövdesini çevreler. Sütunların üzerinde, doğudan güneye yönelen Kral, Sekhmet'e iki kâse süt ve ardından Ptah'a *Matâ* sunar.

Bu tasvirin karşısında, doğudan kuzeye yönelen Kral ilkin *Nefertoum* ve ardından *Ptah* için buhur yakar.

Resim 10

Ti'nin mezarındaki "şapelin" kuzey duvarında yer alan kabartma, V. Hanedan, Sakarra.

Bu sahne, kuşları yakalamak için küçük bir göletin üzerine atılan ağı büzerek kapatan ipi çeken ekibin yakınında yer alır.

Resim 11

Ptah-Hotep'in mezarındaki koridorun batı duvarı üzerinde yer alan kabartma, V. ve VI. Hanedanlar, Sakarra.

Buğday ayıklama işlemi yuvarlak bir harman yerinde yapılır; burada öküzler tıpkı bir saatin iğnesinin kadran üzerindeki hareketi gibi dairesel olarak dönerler. Öküzleri çizgi üstünde tutmak iki işçi gerektiren hassas bir iştir; işçilerden biri ortada durur ve gerektiğinde öküzlerin yürüyüşünü yavaşlatır veya durdurur, diğer işçi dışarıda durarak öküzlerin hareketini yönetir.

Resim 12

a) Hiyeroglif *sa*, *Sesostris* sayfiyesinde kalker üzerine işlenmiş kabartma, XII. Hanedan, Karnak.

b) Tut-Ank-Amon'un *ousekh* gerdanlığı, H. Carter'a göre, *The Tomb of Tout-Ankh-Amon*, c. II, t. LXXXI.

c) Şahin başı, *Sesostris* sayfiyesinde kalker üzerine işlenmiş kabartma, XII. Hanedan, Karnak.

d) Kalp simgesi, kalker kabartma, *Ramose*'nin mezarı, XVIII. Hanedan.

Şahin ensesinde kalp sembolü taşır; ense, okülokardiak refleksini yöneten stellar ganglionu bölgesidir.

Resim 13

Mer-r-ou-Ka'nın mezarının A3 odasının batı duvarının üzerinde işlenmiş kabartma, VI. Hanedan, Sakarra.

Resim 14 ve 15

Resim, *Khety*'nin mezarının kuzey duvarı, XII. Hanedan (Beni-Hassan II, 13).

Bu eksiksiz sahne, "şarkıcıların" üstünde seslerin (h.h.h.h. ve i.i.i.i.) yazıldığı yegâne örnektir; el çırpmalar ve danslar bu seslere eşlik eder. Bu betimleme çok değerlidir, zira günümüzde Mısır'da hâlâ güncel olan "zikir"lere benzer ritüel ezgilerin doğasını işaret etmektedir.

Resim 16

Kaymaktaşından yapılma *Sethi* I lahdi, XIX. Hanedan. *Râ*'nın gece yolculuğunu anlatan "Kapılar Kitabı"nın son tablosu.

Bir yılan tarafından korunan son kapıyı aştıktan, yani gecenin son saatini geçtikten sonra, Râ *Nou*'dan çıkar. Güneşin günaşırı yeniden doğması yaratılış gizeminin sembolü olarak alınmıştır. (Bkz. *Le Roi de la Théocratie pharaonique*, s. 231.)

Resim 17

Karyokinez -Döllenme. Dişi yumurtası olgunlaştığı zaman, yani kromozom sayısının yarısını eledikten ve sentrozomunu* kaybettikten sonra, olgun sperm hücresi tarafından döllenmeye hazırdır; sperm hücresi de kromozomlarının yarısını elemiştir.

Döllenme aşağıdaki temel evreleri içerir:

a) Yumurta birçok sperm hücresi tarafından sarılır; içlerinden biri jelatinimsi zarı geçer ve protoplazmanın yüzeyine ulaşır; protoplazma sperme doğru yükselir ve sperm âni bir hamleyle içine girer.

b) Şişen spermin içeri girmesinden sonra yumurta kasılır ve bir zarla örtülür, artık başka bir spermin içeri girmesine izin

---

* Hayvanlarda hücresel döngünün gelişimini düzenleyen zarsız organel. (ç.n.)

vermez. Yumurta ile zar arasında kalan boşluk açık renkli bir sıvıyla dolar.

c) Yumurtanın sentrozomuna dönüşen spermosantr bölünür.

d) İki sentrozom birbirinden ayrılır ve iki kutup oluşturur. Erkek pronükleus dişi pronükleusa doğru ilerler ve ikisi etkileşime girer: Bu gözlemlenmesi imkânsız bir âna denk düşen döllenmedir.

e) Döllenmenin *hemen ardından* gelen ilk bölünme: Çekirdeğin zarı kaybolur, kromozomlar iki kutba yönelir, her bir grubun yarısı dişi yarısı erkektir.

f) Hücre büzüşür ve bölünür, iki yeni hücre oluşturur ve bu yeni hücreler de yeniden bölünür.

(Bu şemayı netleştirmek için, bağırsak solucanında dört adet olarak kabul edilen kromozomlar her seferinde erkekler siyah ve dişiler gri olacak şekilde resmedilmiştir.)

Resim 18

Dört Element sembolü, *Viatorium Spagyrimum*'dan alınmıştır, H. Jamsthaer, "*La Science, ses progrès, ses applications*," I, s. 78, Larousse.

Resim 19

Zodyak işaretlerinin insan bedenindeki konumları, *Martyrologium des Heiligen*, Strasbourg, 1484. (Bkz. *İnsanın Tapınağı*, III, s. 20 ve II, t. 51a.)

Resim 20

Cosenza Katedrali'nde bulunan Bizans tarzı altın Haç, kutsal emanet, 12. yüzyıl. Bu el yapımı altın haç parçalı minelerle süslenmiştir.

Resim 21

Amen-Hotep-Si-Se'nin mezarı, Thebai (XVIII. Hanedan). Kuzey duvarındaki resim.

Resim 22

Kutsal Üçgen şeması.

Resim 23

Amen-Hotep-Si-Se'nin mezarının kuzey duvarındaki resim, Thebai (XVIII. Hanedan).

Resim 24

IX. Ramses'in mezarının giriş koridorunun güney duvarında resmedilmiş kabartma (XX. Hanedan), Thebai.

Sağda: Bir Osiris suretinde betimlenen *Ptah* ile aynı kaidede ayakta duran Kral *Maât*'a *Maât* sunar. Solda: Mumyalanmış ve kamışı uyanmış haldeki *Osiris* suretinde görülen, bir kolunu başının üstüne kaldıran Kral çapraz pozisyonda dağın üzerinde uyur ve bu şekilde bir üçgenin hipotenüsünü oluşturur; üçgene dolanan yılan kenar ve alt köşeyi gösterir. IX. Ramses'in ismini içeren oval çerçevelerin üzerinde, mumyalanmış kralın önünde, gübre-böceği *Khepri* dağın sınırlarında arka ayaklarıyla güneş topunu yuvarlar. Bu çok nadir bir sahnedir; yalnızca iki örneği bilinmektedir ve bunlar iki papirüs üzerinde bulunur.

Osiris'e eşlik eden metnin çevirisi: "*Osiris, sıhhatle uyanan, Batı'nın başında duran, büyük Neter, Douat'ta ikâmet eden, bu kutsal toprak, Khepri'nin tepeciği*" (yani dönüşümlerin).

Bu tablonun ölçüleri metreyi ve *kraliyet kübitini* verir; yani 0.5236 metre ve bu 0.50 metre uzunluğundaki çizgiye eşit iple ölçülen 60 derecelik takı temsil eder.

Bkz. *İnsanın Tapınağı*, III, s. 244'ten 251'e kadar, tüm diğer açıklamalar için.

Resim 25

İki şema üzerinde insan beşten ve ø'nin karesinden küçüktür, zira burada söz konusu olan yalnızca fonksiyonun çağrışımıdır. Gerçekte insanın boyu beş değil, dört kübite eşittir. Sağdaki şemada geometrik yapı aşağıdaki fonksiyonu verir:

$$\sqrt{5} + 3 = 5{,}236 \text{ ve } \frac{\sqrt{5} + 3}{2} = 2{,}618 = ø^2$$

Resim 26

Karnak'taki büyük Amon tapınağındaki üçüncü kuleli kapının ön yüzü. Bu çizim, Luksor tapınağında bulunan büyük sütun dizisinin Doğu ve Batı cephelerinde yer alan kabartmalara göre yapılmıştır.

Resim 27

Karnak'taki üçüncü kuleli kapının geometrik fonksiyonunun şeması.

Resim 28

Yazarın krokisine göre çizilmiş merkezî kısım. *Les très riches heures du duc de Berry*'ye göre zodiac sembolleri. Andreas Cellarius'a göre azizlerin isimleri ve onların on iki işarete ilişkin sembolleri, *Harmonia Microcosmica*, Amsterdam, 1660, s. 162.

Bunların yanında aşağıdaki bağıntılara işaret edebiliriz: Adem = Satürn; Musa = Jüpiter; Yûşa = Mars; İsa = Güneş; Yuhanna = Venüs; İlyas = Merkür; Kutsanmış Meryem = Ay; ve diğer yıldızlar: *Orion*, eski *Osiris*, Yusuf olmuştur; *Sirius* yıldızı Kral Davud olmuştur.

Resim 29

Gloria Mundi'nin önyüzü, "*La Science, ses progrès, ses applications*" içinde, I, s. 78, Larousse (yalnızca merkezî kısım).

Bu betimlemede her gezegene bir Zodyak işareti eşlik eder: Venüs ve Boğa, Güneş ve Aslan, Ay ve Yengeç (kerevit), Jüpiter ve Yay, Mars ve Koç; Oğlak ya da Kova Satürn'e, Başak ya da İkizler Merkür'e ait olsa gerek.

Resim 30

Yukarıda, solda, dikey: Dalga boylarındaki varyasyonların ışınımlar arasındaki mesafelerle orantısal olduğu *normal spektrum*. Küçük tahta, yatay, *prizma spektrumu*: Dalga boyları kırmızıda "yığılmış" ve morda "yayılmıştır." Bu iki spektrum arasındaki ilişki I'dan H'ye uzanan eğriyle verilmiştir.

Müzikal borular Tsai-Yu tablolarında verilen orantılara göre oluşturulmuştur (yükseklik, iç çap, dış çap). Bkz. Louis Laloy, *La Musique chinoise*, s. 51 ve dev.

Boruların konumları keyfî değildir; her biri yüksekliğine göre eğri hat boyunca dizilir.

Özetlemek gerekirse: Normal spektrumdaki yatay hatlar (I'dan H'ye) ve müzikal borular birbirleri açısından eğrideki absisler ve ordinatlar gibidir.

Resim 31

Solda: Kral, önünde Ahenk *Neteri Ihi*, tahtta oturan *Hator*'a göğüs kolyesi sunuyor. "*Danderah* ve *Menat*'ın Karısı" *Hator* sol elinde müzik enstrümanı sistrumu, sağ elinde müzikal ahengin sembolü *menat* kolyesini tutuyor.

Sistrum ve *menat* müzisyenlere özgü vasıflardır; meşhur bir hikâyede, kralın doğumunu *yönetenler* müzisyen ilâhlardır. Bu eşsiz tasvirde Hator'un (*Horus'un Evi*) bizzat kendisi *menat* kolyesidir ve üzerindeki ağırlık onun bedenini teşkil eder. Sağ

kolunda doğurup Hayat verdiği çocuk *Horus*'u taşır. Altından yapılan ve değerli taşlarla işlenen bu "canlı *menat* kolyesi" yüksekliği 1 kübit ve 1 avuç (32 parmak), genişliği 1 kübit ve 2 avuç olan (36 parmak) bir kaidede durur; bu sayısal değerler 8'e 9 oranındadır: Müzikal ton.

Bu bağlamda *Hator* Horus'un doğumunun ve ahengin, müzikal tonun "sembol-sentezidir:" Gen-ahenk.

Resim 32

Bkz. *İnsanın Tapınağı*, I, s. 178.

Resim 33 ve 34

Kepler'e göre şemalar, *age*.

Resim 35

Satürn'ün küpün sınırında gösterilen yörüngesi. Jüpiter'in küp içine alınan ve tetraedron sınırında gösterilen yörüngesi. Merkezde Mars'ın tetraedron içine alınan ve dodekahedron sınırında gösterilen yörüngesi.

Resim 36

Dikey projeksiyolar: Mars'ın dodekahedron sınırında gösterilen yörüngesi; Dünyanın dodekahedron içine alınan ve ikozahedron sınırında gösterilen yörüngesi; Venüs'ün ikozahedron içine alınan ve oktahedron sınırında gösterilen yörüngesi; Merkür'ün oktahedron içine alınan yörüngesi.

Yörüngesi oktahedron sınırında gösterilen Venüs'e atfedilen bakır doğada saf hâlde, düzenli küçük oktahedronlar biçiminde bulunur. Kurşun, yörüngesi küpün sınırında gösterilen Satürn'e atfedilir. Kurşun sülfür doğada çok güzel kübik kristaller halinde bulunur; kurşun bazlı minerallerin en yaygını ve en ilgincidir.

Bugüne dek beşgen fonksiyonuna uyan hiçbir kristallografi (mineraller dünyası) örneğine rastlanmamıştır.

Resim 37

Oukh-Hotep'in (El Kuseyya nomarkı, XII. Hanedan) mezarının güney duvarına ait ayrıntı.

Bu mezara ait inceleme için bkz. *İnsanın Tapınağı*, III, s. 207-232.

Resim 38

Tout-Ankh-Amon lahdi, Krallar Vadisi, Thebai.

Resim 39

Akht-Hotep (V. Hanedan, Sakarra) *Mastaba*sına ait kabartmadan bir ayrıntı.

Arpin önünde, şarkıcı sol elini alt çenesinde ve kulağında tutar, "tıpkı günümüzde "zikir" yapanların Hindulardaki *Aum*'un büyülü etkisine karşılık veren bazı harfleri söylemek için yaptıkları gibi."

El Kuseyya'daki benzer bir sahneye ait analiz için bkz. *İnsanın Tapınağı*, III, s. 218.

İki şarkıcının ellerinin konumu gerçek bir "yazının" ya da kironomi diye tanımlanan ve bir tür melodi grafiğine denk düşen müzikal notasyonun bir parçasını oluşturur; başka bir ifadeyle, bütün Antik Yunan'da ve Ortaçağ'da uygulanan, müzikal bir bütünün el hareketleriyle yönetimi Mısır'da doğan bir yöntemdir.

Bkz. Hickmann, "Observations sur les survivances de la chironomie égyptienne dans le chant lithurgique copte," *Annales du services des Antiquités de l'Egypte* içinde, c. XLIX.

Resim 40

Abidos kabartması, *Sethi* I tapınağı, XIX. Hanedan.

Resim 41

Uyanmış kamış *Min*, Abidos kabartması, *Sethi* I tapınağı, XIX. Hanedan.

Resim 42 ve 43

Büyük Karnak tapınağının (III. Thutmosis) Kuzey şapellerinde resmedilen kabartma.

Bu tasvirler bütünü –beyaz suaygırı şöleni ve *Min* direğinin dikilmesi– kesinlikle benzersizdir. Bunun dışında beyaz suaygırı şölenine ait yalnızca tek bir örnek var: Memfis'teki Apries kabartması. (Bkz. T. Säve-Söderberg, "*On Egyptian Representations of Hippopotamus Hunting as a Religious Motive*," Horae Soederblomianae, Uppsala, 1953.)

Genellikle kırmızı renkte betimlenen erkek suaygırı kötücül bir *Sethi* hayvanıdır ve Horus bu hayvana karşı aralıksız mücadele içindedir. Burada betimlenen beyaz dişi suaygırı yaratıcı rahmin sembolüdür.

Suaygırları konusunda okurların dikkatini şu cümleye çekmek istiyorum: "Doğurmak yapmaktan ve yıkmaktan, yaratmaktan ve yok etmekten, tasdik etmekten ve inkâr etmekten, bir yere sıkıştırmaktan ve etrafa yaymaktan ibarettir." (Bkz. *Tüm Günlerin Gizemi*.)

Min direğinin dikilmesi sıklıkla betimlenen ve her zaman, dölleme ilkesi olan uyanmış kamış *Min*'in varlığında resmedilen bir temadır. Dört karakter grubuna dair betimlemeler aynı zamanda *Pepi*'nin (VI. Hanedan) *türbesinde* de mevcuttur.

Karnak'taki küçük *Sesostris* şapelinde direğin dikilmesine dair iki sahne görürüz: İlk sahnede, beyaz taçlı kral kırmızı kapları tersyüz eder ve kesik başa bir kaz sunar (uçucu olanın

sabitlenmesi); ikinci sahnede bilinmeyen bir nedenle *Ka* adını taşıyan direk yükseltilir. 43 numaralı resim şu şekilde yorumlanabilir: "Ağır olanı kaldıran şeyi tanımayı bil."

(Bkz. P. Lacau ve H. Chevrier, *Une chapelle de Sésotris I à Karnak*, I, s. 114-118.)

DİZİN

A

Âdem 35, 107, 194, 289, 296, 305, 318, 320
Ahenk 119, 139, 146-148, 165, 168, 171, 172, 175, 237
Ahenk Yasası 119
Akdeniz 61
alfabe/alfabeler 21, 250-252, 266
Altın Sayı 128, 134, 137, 173, 285
Amon 31, 115, 117, 125, 135, 165, 263, 269, 271, 294, 296, 317, 319, 321, 325, 328, 332, 335
Amenofis, III. 43, 135
Amon-Râ 321
Ampère 57, 61
analoji 38, 52, 146, 147, 152, 269
Anlama yetisi 67, 68, 91, 92, 97, 99, 109, 144
Antik Mısır 9, 10, 13, 117, 211, 215, 224, 235, 252, 254, 255, 257, 275, 281, 283
Antik Yunan 34, 214, 335
antite 93, 94, 109
Antropokozmos 41, 70, 219, 223, 227-229, 231, 244, 256, 258
Anubis 251
Aphrrodite 162
Apollo 214
a posteriori 282
a prioi 65
Aquinolu Thomas 66
Arago, F. 179, 180
Archytas 191
Ares 159, 160
Arı 61
aritmetik 12, 49, 92-94, 98, 109, 110, 131, 140, 141, 143, 147, 151, 167, 169, 244
Asvan nilometresi 125
Ateş 35, 62, 64, 110-112, 119, 151-153, 155, 156, 161, 169, 173, 201, 236, 270, 289, 297, 300, 311, 313, 314, 318, 320

Aton-Râ 132
Ay 35, 117, 157, 160, 161, 164, 194, 200, 293, 320, 321, 332, 333
Azizler 214, 245, 246
Aziz Pavlus 321
Aziz Petrus bazilikası 46

B

Babil 19, 126, 244, 250, 252
Babil Kulesi 19, 244
Batlamyus 161, 183, 232, 282
Bilgeler 11, 12, 84, 153, 231
Bilgelik Yasası 50
Bilge Yaratıcı 38
Brahma 104
Buddha 33, 48, 220
büyü 39, 238, 242, 243

C-Ç

Cıva 119, 153-155, 161, 162, 164
çaprazlama 24, 75, 264, 275-279
Çinliler 150, 263, 278

D

Daimon 152, 198, 214
Darwin, Charles 145
Davut'un Kalkanı 152
Delfi 25, 214
Demir 19, 159, 160
Demokritos 144
determinizm 50, 244-246
Dört Element 111, 112, 153, 173, 289, 330
Duat 103, 134
düalizasyon 22, 65, 107, 150

E

Ecce Homo 321
Ego 34
Einstein, Albert 69, 167
Elementler 105, 110, 111, 153, 155, 164, 165, 285
Enerji 26, 33, 53, 66, 142, 168, 220, 222, 225, 264, 267, 276, 287, 310
Enerji-Töz 142
Eudoksos 178
Eukleides 189
Evren 26, 41, 70, 92, 175, 220, 223, 224, 227-229, 232, 238, 256, 288, 296, 297, 304, 309, 310, 313, 314
ezoterizm 9, 30, 61, 79, 214, 234, 268, 282, 284, 285, 315

F

fenomen 81, 100, 101, 140, 141, 158, 209, 232, 244, 247, 267, 276
figürler 21, 188, 189
Filistin 30
Firavunî düşünce 14, 23-26, 80, 249, 250, 265, 277, 279, 325
firavunî Mısır 25, 123, 158, 253, 269, 279, 281, 283, 305
Firavunlar İmparatorluğu 29
Flamel, Nicolas 316

G

geometri 10, 52, 85, 189, 282
Gizem 26, 27, 224, 267
Gnosis 29, 30, 213, 268
gnostisizm 29, 31, 213
Gökyüzü 134, 292

Güneş 35, 128, 132, 157, 158, 160, 161, 164, 165, 180, 181, 183, 202, 204, 232, 312, 320, 332, 333
Güneş sistemi 158, 166, 179

H

Habil 305
Haç 119, 125, 275, 277, 279, 330
Hator 63, 162, 165, 174, 333, 334
Hava 110-112, 151-153, 155, 218, 236, 291
Havva 35, 107, 305, 318
hayvancılık 253
hayvansallık 65
Heisenberg, Werner 69
Heliopolis 62, 114, 115, 173, 230, 289, 320
Hephaistos 34, 63, 64
Hera 63, 159
Hermes 10, 117, 122, 132, 319
hermetizm 9, 14, 143
Hindistan 126, 214, 227, 252
hiyeroglif 21, 22, 49, 56, 76
Horus 10, 48, 104, 142, 159, 160, 174, 213, 214, 247, 293, 305, 311, 333, 334, 336

İ

İncil 25, 29, 33, 311
İsa 10, 48, 57, 119, 142, 212, 220, 227, 233, 332
İsis 10, 104, 142, 306

J

Jüpiter 157, 158, 160, 162, 163, 165, 177, 181, 184, 185, 187, 188, 190, 332-334

K

Kabala 22, 33, 34, 51, 112, 114
kaos 19, 102, 173, 219
Kartal 59, 60, 61, 241, 318
Kelâm 27, 33, 37, 173, 213, 237, 245, 271, 296, 304, 318, 319
Kepler, Johannes 176, 178-182, 186, 188, 193, 232, 334
Khnum 124
Khonsu 135, 263
Kızıl Horus 160
Kilise 29, 32, 46, 50
Kilise Babaları 29
Kirenya 30
Kitabı Mukaddes 19, 166, 212
Kopernik 181- 184, 187, 189, 191, 232
Kozmik Bilinç 239, 289
Kozmik Organizma 37
Kökensel Birlik 103, 139
Kral Arthur 113
Krallar Vadisi 134, 335
Kronos 164
Kutsal Ateş 64
Kutsal Büyü 39
Kutsal Ruh 33, 104, 183
Kutsal Üçgen 126, 133, 331
küp İdesi 59, 65, 68

L

Lalande, A. 55, 57
Lamarck 145
Lemaître, Jules 56
Leprince-Ringuet, M. 167
Lucifer 198, 305
Luksor Tapınağı 11, 13, 14, 41, 42, 44, 45, 135, 227, 273, 283, 327, 332

M

Makrokozmos 46, 70
Mars 157-160, 164, 165, 177, 181, 184, 185, 188-190, 192, 332-334
Mästlin, Magister Michael 182, 183, 191
matematik 10, 13-15, 19, 52, 92, 143, 252, 283, 286
Mefisto 312
Memfis 34, 62, 115, 289, 336
Merkür 157, 160, 161, 164, 165, 177, 181, 184-186, 190, 192, 273, 332-334
metafizik 62, 92, 110, 112, 114, 115, 139-141, 183, 231, 252, 261, 287
Mısırbilim 25, 26, 250, 281, 326
Mısır İmparatorluğu 235, 252, 281, 282
Mikrokozmos 231, 234
mimari 9, 10, 34, 227, 278, 283-286, 298
Min 294, 299, 313, 316, 321, 336
mit/mitler 52, 62, 160
mitos 22, 114, 165
Musa 13, 22, 33, 51, 118, 211, 212, 220, 332
Mut 135

N

Neter 42, 77, 78, 106, 117, 124, 164-166, 214, 231, 250, 251, 253, 255, 263, 265-269, 272, 273, 291-293, 296-300, 315, 321, 331
Noun 62, 103, 114, 115, 269, 289, 317, 320

O-Ö

Odin 273
Ogdoad 321
Olimpos 159, 214, 215
Ortaçağ 46, 161, 176, 227, 231, 335
Osiris 48, 58, 103, 104, 116, 142, 213, 293, 294, 327, 331, 332
Öklid çizgisi 144
Ölüler Kitabı 249

P

papirüs/papirüsler 62, 249, 283, 298, 325, 331
Pentaktis 114, 115, 117, 123, 126, 149, 169
Pentekost 118
Pi 84, 93, 94, 112, 127, 129, 131, 132-137
piramit/piramitler 19, 62, 112, 113, 116, 159, 162, 190, 251, 306, 313
Pisagor 12, 13, 108, 123, 126, 143, 176, 182
Platon 96, 147, 148, 168, 178, 182
Plutarkhos 159
Prens L. de Broglie 167
Ptah 34, 62-64, 76, 115, 124, 289, 313, 316, 327, 328, 331

R

Râ 115, 132, 158, 161, 165, 222, 306, 316, 321, 326, 329
Ramses, IX. 133, 134, 136, 331
reenkarnasyon 212, 213, 241
Rhätikus, Joachim 183, 185
Roda nilometresi 125

Roma 32, 34, 46, 62, 232
Roma Katolik Kilisesi 32, 232
Romalılar 60, 160, 162, 164

S-Ş

Sakarra 20, 253, 328, 335
Satürn 157, 158, 160, 164, 177, 185, 187, 190, 332-334
Sebek 161, 162
Sechat 124, 166, 326
Sefekht 166
Sekhmet 62, 63, 115, 162, 258, 327
sembolizm 23, 49, 51-53, 64, 83, 85, 110, 212
Seth 159-161, 198-201, 305, 306, 319
Sırat Köprüsü 49, 50
Sina 162
Sisyphos 310
Sonsuz Bilgelik Tapınağı 29
Spinoza 92
Stadius, Georg 183
Su 110-112, 151-153, 155, 201, 236, 291, 297, 300
Şeytan 152, 305
Şiva 104

T

Tannery, Paul 176
Tantalos 310
Tapınak 10, 21, 30, 34-37, 39, 40, 46, 47, 48, 211, 213, 215, 216, 227, 232, 242, 275, 283, 289, 293, 298, 300, 309, 318, 319, 321
tarım 253
tasavvur 34, 66, 72, 73, 81, 82, 100, 101, 128, 165, 214, 215, 233, 259, 269
teoloji 27, 31, 32, 62, 64, 176, 211, 212, 253, 258
Tetraktis 108, 113-115, 151, 157
Thebai 115, 117, 124, 129, 134, 135, 253, 325, 331, 335
Thoth 117, 122, 124, 161, 164, 273, 313, 314
Thutmosis, III. 210, 336
tıp 283
Tin 144, 153, 168, 173, 222, 236, 259, 273, 286, 292, 294, 297, 304, 306, 319, 320, 322
Toprak 62, 110-112, 151-153, 155, 236, 237, 291, 292
totem 235, 240, 241, 242
Totemcilik 235
totemizm 235, 242, 281
Toum 62, 103, 173, 289, 320

U-Ü

Uraeus 124
Üstatlar 245, 246

V

Vahiy 32, 33, 256
vazo 20, 177, 262
Venüs 157, 160, 162, 164, 177, 181, 184, 185, 192, 332, 333, 334
Vergilius 183
Vişnu 104

W

Wotan 273

Y

Yang 150, 263, 318
Yargı Günü 99
Yaşam Evi 29-31, 33, 259
Yaşam Yasası 53
Yin 150, 263, 318
Yuhanna 59, 142, 213, 332
Yunanlar 13, 254, 257

Z

Zaman 27, 158, 171, 172, 178, 180, 199-201, 221, 286, 292
Zeus 63, 64, 159, 165
Zosimus 30

Bilgeliğin en önemli merkezlerinden biri olan Antik Mısır dünyası tarihe, sanata, mimariye ve bilime merak duyan herkesin ilgisini çekmiştir. Esasen bütün Antik Mısır kültürü ve firavunî gelenek, çözümlenmeyi bekleyen birçok gizemin kaynağı olarak da görülmüştür. Dünyadaki sayılı Mısırbilim uzmanlarından Lubicz'in bu yapıtı ezoterizm, hermetizm, hiyeroglifler, sembol ve tasvirler, anlatı ve mitoslar, sayı ve elementler, renkler ve geometrik formlar, harfler, tapınaklar, göksel cisim ve sistemlerle ilgili günümüz insanı için epey şaşırtıcı bilgiler sunuyor. Uzun yıllar bilgi ve verileri bizzat yerinde tespit eden yazar, tüm bunların nasıl yorumlanması gerektiğine dair öncü bir çalışmaya imza atıyor.

Antik Mısır'da Bilgi'nin yeryüzündeki temel varlık amacı ve hedefi olarak Tapınak, salt dinsel bir mabet değil, esasen Mutlak Evrensel Hakikat'in hem yeryüzündeki nihai ve biricik tezahürü hem de izdüşümü, konumu, ikametgâhı ve evidir. İnsan tapınağı inşa ederken, tapınak da kendisini yaratacak bilgeliğe ulaşan insanı bizzat bu yaratım süreci içinde inşa eder, tamama erdirir. Mutlak bilgiye ve dolayısıyla bilgeliğe erişen insan, dünyevi bir bedenden ibaret olmadığını, Evrensel Hakikat'in sayılar, orantılar, formlar, vasıflar ve işlevler suretindeki tecellisi olduğunu bilir: İnsan tapınaktır.

"Eski Mısır dünyasında her şey bir semboldür; yaşamdaki her eylem, her dinî ritüel, her dikilitaş, her anıt, her hiyeroglif, hattâ hiyeroglifin rengi ve yeri, her tasvir, kullanılan her objenin şekli, kısacası her şey Bilgelik Yasası'na riayet eder ki bu yasa her şeyi kendi kozmik doğasının ahenkli alanına yerleştirir."

ISBN: 978-625-8123-41-8

